

STORTINGET

Dokument 15:16

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 2251 - 2391
11. september - 28. september 2018

Innhold

Spørsmål

2251.	Fra stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal, vedr. Hålogalandsbrua, besvart av samferdselsministeren.....	11
2252.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. omdisponering av areal til ei tomt på Søreide i Sogn og Fj, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	12
2253.	Fra stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan, vedr. manglende ansettelse av PHS-kull, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	13
2254.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. behandlingstilbudet til voksne som utøver vold, besvart av helseministeren.....	13
2255.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. vold i nære relasjoner, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	15
2256.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. karantenebruddet fra tidligere statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren....	16
2257.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. skadelige kjemikalier i oppdrettsnæringen, besvart av fiskeriministeren.....	17
2258.	Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. rohingyar, besvart av utenriksministeren.....	19
2259.	Fra stortingsrepresentant Kari Kjønås Kjos, vedr. kostnaden på en asylsøker, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	20
2260.	Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. klimaendringene, besvart av landbruks- og matministeren.....	21
2261.	Fra stortingsrepresentant Åsmund Aukrust, vedr. klimaendringene, besvart av samferdselsministeren.....	22
2262.	Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. vold i nære relasjoner, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	22
2263.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. Eigerøy bru, besvart av samferdselsministeren.	23
2264.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. flagging av Kiel-ferjene til NIS, besvart av næringsministeren.....	24
2265.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. klimaendringene, besvart av landbruks- og matministeren.....	25
2266.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. bruk av FKT-midlene i rovdyrforvaltningen, besvart av klima- og miljøministeren.....	26
2267.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. kontakt som har vært mellom Nordlaks og NFD i 2017, besvart av fiskeriministeren.....	27
2268.	Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. traseforslagene gjennom Tysvær, besvart av samferdselsministeren.....	28
2269.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. storfekjøtt, besvart av landbruks- og matministeren.....	29
2270.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. skognæringa, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	30
2271.	Fra stortingsrepresentant Lise Christoffersen, vedr. bemanningsbransjen, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	31
2272.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. oppdaterte minimumsdata for hele riks- og fylkesvegnettet, besvart av samferdselsministeren.....	32
2273.	Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. Den norske kirke og folkeregisteret, besvart av kulturministeren.....	33
2274.	Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. Eigerøy bru, besvart av samferdselsministeren.....	34
2275.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. en muslimsk mann som ikke fikk komme til en jobbsamtale i Posten, besvart av næringsministeren.....	34
2276.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. en muslimsk mann som ikke fikk komme til en jobbsamtale i Posten, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	35

2277.	Fra stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen, vedr. utdanningssentre og velferdstjenester, besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren.....	36
2278.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. utbyggingsplaner ved OuS, besvart av helseministeren.....	37
2279.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. finansiering sykehus, besvart av helseministeren.....	39
2280.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. vegetasjonsmålinger, besvart av landbruks- og matministeren	40
2281.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. øvelse Trident Juncture, besvart av forsvarsministeren	41
2282.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. støtte eller trening til islamistgrupper, besvart av forsvarsministeren	42
2283.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. ideelle og kommersielle private barnehager, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	43
2284.	Fra stortingsrepresentant Eigil Knutsen, vedr. sykepengen, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	44
2285.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. autonome ferger, besvart av samferdselsministeren	44
2286.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. dårlig skilting av ladestasjoner for elbil, besvart av samferdselsministeren	46
2287.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. tvangsretur til Afghanistan, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	47
2288.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. utviklingskonsesjoner til Nordlaks, besvart av statsministeren	47
2289.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. saken med kraftmilliardæren fra Grimstad, besvart av finansministeren.....	48
2290.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. tilbakeføring av underskot, besvart av finansministeren.....	49
2291.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. utviklingskonsesjoner, besvart av fiskeriministeren.....	50
2292.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. ordningen med utviklingstillatelser, besvart av fiskeriministeren.....	61
2293.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. at norske sigaretter inneholder mye mer giftstoffer enn det som blir oppgitt, besvart av eldre- og folkehelseministeren.....	62
2294.	Fra stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen, vedr. en rapport om luftfarten i Norge, besvart av samferdselsministeren	63
2295.	Fra stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen, vedr. dobling i antall barn etterlatt i utlandet, besvart av arbeids- og sosialministeren	64
2296.	Fra stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen, vedr. organisasjonen Bydelsmødre, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	65
2297.	Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. særaldersgrensen for offentlige tjenestemenn i politiet, besvart av finansministeren	65
2298.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. fylling av norske vannmagasin, besvart av olje- og energiministeren	66
2299.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. undertrykking av jenter og kvinner i private hjem og reigiøse miljøer, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	67
2300.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. id-kort, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	68
2301.	Fra stortingsrepresentant Cecilie Myrseth, vedr. E8 Sørbotn-Laukslett i Ramfjorden, besvart av samferdselsministeren	69
2302.	Fra stortingsrepresentant Cecilie Myrseth, vedr. leiebilmangel, besvart av finansministeren.....	69
2303.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. styrking av det forebyggende arbeidet mot fødselsdepresjon, besvart av helseministeren	71

2304.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. vold fra pasienter mot helsepersonell på sykehuset Kalnes, besvart av helseministeren.....	71
2305.	Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. FM-sendere, besvart av kulturministeren.....	73
2306.	Fra stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås, vedr. etablering av en ordning med et hurtigspor for personer i asylmottak som nylig har fått innvilget oppholdstillatelse, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	74
2307.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. utviklingskonsesjoner, besvart av fiskeriministeren.....	75
2308.	Fra stortingsrepresentant Masud Gharahkhani, vedr. kompetansekartleggingen av asylsøkere i Norge, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren.....	123
2309.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. AMK sentralen i Helse Sør-Øst, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	123
2310.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. å endre mandatet for utredningen av grunnrenteskatt for havbruk, besvart av finansministeren.....	124
2311.	Fra stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås, vedr. bemanningskrise i Politidistrikt Øst, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	125
2312.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. risikovurderinger før politireformen, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	126
2313.	Fra stortingsrepresentant Solfrid Lerbrekk, vedr. ventetid på arbeidsmarkedstiltak for unge, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	126
2314.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. tømning av badebehandlingsvann fra brønnbåt tilsatt legemidler mot lakselus, besvart av fiskeriministeren.....	127
2315.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. ny struktur på ambulansetjenesten i Helse Nord-Trøndelag, besvart av helseministeren.....	128
2316.	Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. kostand med innføring av ekstra ferieuke for foreldre til barn, besvart av finansministeren.....	129
2317.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. tekniske problemer på Østfoldbanen, besvart av samferdselsministeren.....	129
2318.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. kundeforhold til First House, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	130
2319.	Fra stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen, vedr. Eigerøy bro, besvart av samferdselsministeren.....	130
2320.	Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. plan for flyktninger, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren.....	131
2321.	Fra stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø, vedr. forhandlingene med gårdbrukerne i rød sone i Ørland kommune, besvart av forsvarsministeren.....	132
2322.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. e-sigaretter, besvart av eldre- og folkehelseministeren.....	133
2323.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. å markedsføre alkohol, besvart av helseministeren.....	134
2324.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. uttak av ulv, besvart av klima- og miljøministeren.....	135
2325.	Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. familievold, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	136
2326.	Fra stortingsrepresentant Magne Rommetveit, vedr. bompenggebidrag i Nasjonal transportplan, besvart av samferdselsministeren.....	137
2327.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. regjeringens arbeid med utvalget som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester, besvart av næringsministeren.....	138
2328.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. bomsatsane utanfor dei store byane, besvart av samferdselsministeren.....	139
2329.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. betaling for utført heletjeneste, besvart av helseministeren.....	141

2330.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. årsverkrammene for personell til Kystvakta, besvart av forsvarsministeren	142
2331.	Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. fagmilitært råd, besvart av forsvarsministeren	142
2332.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. politidekning i Harstad, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	143
2333.	Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. Sametinget, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	144
2334.	Fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes, vedr. Borgerstyrt/Brukerstyrt personlig assistanse, besvart av eldre- og folkehelseministeren	145
2335.	Fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes, vedr. statsborgerskapsloven, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	146
2336.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. velferdsektoren, besvart av næringsministeren	147
2337.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. finansiering leirskole, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	148
2338.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. inkassoregelverket, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	148
2339.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. organisasjonsgraden, besvart av arbeids- og sosialministeren	149
2340.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. inkluderende arbeidsliv, besvart av arbeids- og sosialministeren	149
2341.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. nødnett og beredskap i Ottadalen, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	150
2342.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. nødnett, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	151
2343.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. useriøse arbeidsmarkedsaktører, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	152
2344.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. verdigap, besvart av kulturministeren	153
2345.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. designdrevet samfunns- og næringsutvikling, besvart av næringsministeren	154
2346.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. å styrke arbeidet med brannskadeforebygging, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	155
2347.	Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. bruken av antibiotika i sykehus, besvart av eldre- og folkehelseministeren	155
2348.	Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. luftambulansetjenesten, besvart av helseministeren	157
2349.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. forskning på unge kronikere, besvart av helseministeren	157
2350.	Fra stortingsrepresentant Lene Vågslid, vedr. organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentraler, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	158
2351.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. ambulansestasjonene på Stonglandseidet og i Gryllefjord, besvart av helseministeren	159
2352.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. responstiden er for ambulansetjenesten i alle kommunene i Troms, besvart av helseministeren	160
2353.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. sjømat på kjøll, besvart av fiskeriministeren	162
2354.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. alkoholservering i helseforetakene, besvart av helseministeren	163
2355.	Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. Hordfast-prosjektet, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	165
2356.	Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. reiselivet, besvart av næringsministeren	165

2357.	Fra stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen, vedr. gjerdene langs Jærbanen, besvart av samferdselsministeren	166
2358.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. å stenge import av svinekjøtt fra Belgia grunnet afrikansk svinepest, besvart av landbruks- og matministeren	167
2359.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. rehabiliteringstilbudet, besvart av helseministeren.....	167
2360.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. distribusjonskostnader for postombæring, besvart av samferdselsministeren	169
2361.	Fra stortingsrepresentant Ingvald Olsen, vedr. insentivordningen for å få gods fra veg til sjø, besvart av samferdselsministeren	170
2362.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. det norske skipet MS Kårstein som 29. juli ble kapret av israelsk marine i internasjonalt farvann, besvart av utenriksministeren..	171
2363.	Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. eiere av infrastruktur FM-båndet, besvart av kulturministeren.....	172
2364.	Fra stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen, vedr. lokasjoner til kommunikasjonsenheterne., besvart av kulturministeren.....	173
2365.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. saksbehandlingstida hos Norsk pasientskadeerstatning (NPE), besvart av helseministeren	173
2366.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. beduinlandsbyen Khan al-Ahma, besvart av utenriksministeren	175
2367.	Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. teknologiske skolesekken, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	175
2368.	Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. Bodø som europeisk kulturhovedstad, besvart av kulturministeren.....	176
2369.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgen Bekkevold, vedr. postombæring, besvart av samferdselsministeren.....	177
2370.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. konsekvenser for mediemangfoldet etter endringer i postloven, besvart av kulturministeren	178
2371.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. psykisk helse, besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren	179
2372.	Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. E6, besvart av klima- og miljøministeren.....	180
2373.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Khan Al-Ahmar, besvart av utenriksministeren	181
2374.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. utviklingen av bruk av omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn), besvart av eldre- og folkehelseministeren.....	182
2375.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævre, vedr. postloven, besvart av samferdselsministeren.....	183
2376.	Fra stortingsrepresentant Ingrid Heggø, vedr. rettferdig nettleie, besvart av olje- og energiministeren	184
2377.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. Europarådets torturkomité, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	185
2378.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. 350-kronersgrensen, besvart av finansministeren.....	186
2379.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Johan Sverdrup fase to og Edvard Grieg, besvart av olje- og energiministeren	186
2380.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. registrering av pasientdata i forbindelse med behandling av sepsis, besvart av helseministeren.....	187
2381.	Fra stortingsrepresentant Petter Eide, vedr. utlevering til Afghanistan, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	188
2382.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. sivilombudsmannen, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	189
2383.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. finansieringen av pasient- og brukerombudene i Norge, besvart av helseministeren.....	190
2384.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. Østfoldbanen, besvart av samferdselsministeren.....	191

2385.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. Østfoldbanen, besvart av samferdselsministeren.....	191
2386.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. heimevernområder, besvart av forsvarsministeren	192
2387.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. narkotikasmugling, besvart av finansministeren.....	193
2388.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. inkasso, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	194
2389.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. regionreform, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	195
2390.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. rovvilt, besvart av landbruks- og matministeren	195
2391.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. diabetes, besvart av helseministeren	196

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (2251 - 2391) for sesjonen 2017-2018.**

Partibetegnelse:

A Det norske Arbeiderparti
FrP Fremskrittspartiet
H Høyre
KrF Kristelig Folkeparti

Sp Senterpartiet
SV Sosialistisk Venstreparti
V Venstre
MDG Miljøpartiet De Grønne
R Rødt

Amundsen, Per-Willy (FrP)	2332, 2333
Andersen, Karin (SV)	2287, 2329, 2382
Aukrust, Åsmund (A)	2261
Bastholm, Une (MDG)	2371, 2372
Bekkevold, Geir Jørgen (KrF)	2369
Bjørnebekk-Waagen, Elise (A)	2255, 2254, 2303, 2304, 2349
Bollestad, Olaug V. (KrF)	2273, 2274, 2347, 2348
Borch, Sandra (Sp)	2265, 2266, 2351, 2352
Christoffersen, Lise (A)	2271
Eide, Petter (SV)	2258, 2262, 2381
Fagerås, Mona (SV)	2307
Gharahkhani, Masud (A)	2308
Gjelsvik, Sigbjørn (Sp)	2256, 2289, 2318, 2387, 2388
Grung, Ruth (A)	2267, 2291, 2292, 2345, 2353
Grøvan, Hans Fredrik (KrF)	2253
Haltbrekken, Lars (SV)	2257, 2288, 2314, 2373, 2379
Hansen, Øystein Langholm (A)	2294, 2319, 2357
Heggø, Ingrid (A)	2376
Henriksen, Kari (A)	2299, 2342
Hjemdal, Silje (FrP)	2322, 2325
Kjerkol, Ingvild (A)	2315, 2380, 2391
Kjos, Kari Kjønnaas (FrP)	2259
Klinge, Jenny (Sp)	2275, 2276, 2290, 2300
Knutsen, Eigil (A)	2284
Lauvås, Stein Erik (A)	2306, 2311
Leirtrø, Kirsti (A)	2321
Lerbrekk, Solfrid (SV)	2313
Liadal, Hege Haukeland (A)	2268
Lundteigen, Per Olaf (Sp)	2312
Lyngedal, Åsunn (A)	2251
Mehl, Emilie Enger (Sp)	2324, 2377, 2378
Moflag, Tuva (A)	2317, 2383, 2384
Mossleth, Siv (Sp)	2280, 2389, 2390
Moxnes, Bjørnar (R)	2282, 2283, 2336, 2339, 2362, 2370
Myhrvold, Ole André (Sp)	2298, 2338
Myrseth, Cecilie (A)	2301, 2302
Mørland, Tellef Inge (A)	2359, 2365
Navarsete, Liv Signe (Sp)	2252, 2330, 2331
Nordlund, Willfred (Sp)	2272, 2281, 2337, 2346, 2386
Nævra, Arne (SV)	2286, 2285, 2375, 2385
Olsen, Ingalill (A)	2361

Pettersen, Tage (H)	2297
Pollestad, Geir (Sp)	2263, 2264, 2310, 2328, 2358
Rommetveit, Magne (A)	2326
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	2323, 2327, 2343
Sandtrøen, Nils Kristen (A)	2277
Sem-Jacobsen, Åslaug (Sp)	2305, 2363, 2364
Sivertsen, Eirik (A)	2320, 2368
Solberg, Torstein Tvedt (A)	2366, 2367
Stoknes, Per Espen (MDG)	2334, 2335
Strand, Marit Knutsdatter (Sp)	2269, 2270, 2340, 2341
Staalesen, Siri Gåsemyr (A)	2295, 2296
Toppe, Kjersti (Sp)	2278, 2279, 2293, 2309, 2354, 2374
Trellevik, Ove (H)	2355, 2356
Vågslid, Lene (A)	2350
Wiborg, Erlend (FrP)	2316
Øvstegård, Freddy André (SV)	2344, 2360
Aasland, Terje (A)	2260

STORTINGET

Dokument 15:16

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 2251

Innlevert 11. september 2018 av stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal

Besvart 21. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Hvor mye har forsinkelsen av prosjektet Hålogalandsbrua kostet stat, kommune og næringsliv, og når kan brua forventes ferdigstilt?»

BEGRUNNELSE:

Hålogalandsbrua forkorter E 6 nord for Narvik med 17 km. Brua kommer på den delen av E 6 i Nord-Norge som er tyngst trafikkert av vogntog, deriblant de som kjører til og fra jernbaneterminalen i Narvik. Den terminalen tar inn 80 % av alle dagligvarer til Nord-Norge nord for Saltfjellet og eksporterer ut 200 000 tonn fersk fisk hvert år fra Salten i sør til Finnmark i nord. Med bakgrunn i den høye trafikken har prosjektet en høy samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Prosjektet skulle vært ferdig i 2016, og i april 2017 stengte Narvik Lufthavn Framneslia med bakgrunn i redusert reisevei fra Narvik til Evenes lufthavn. Denne reduserte reiseveien er ikke realisert, det er heller ikke kortere avstand for vogntogene til og fra jernbaneterminalen i Narvik. Innsparingene for Narvik kommune har heller ikke kommet ved at Bjerkvik skulle knyttes nærmere sentrum, noe som blant annet vil muliggjøre én brannstasjon i kommunen.

Svar:

Eg vil vise til at det er fleire årsakar til at opninga av prosjektet E6 Hålogalandsbrua er blitt vesentlig forsinka. Hovudårsaka er at stålentreprenøren er blitt forsinka i arbeidet med montering og samansveising av brua. I tillegg har

det vore fleire stans i arbeidet på grunn vanskelege værforhold, og ein av underentreprenørene har gått konkurs i løpet av byggeperioden. E6 Hålogalandsbrua vil redusere kjøreavstanden mellom Narvik og Bjerkvik med om lag 18 km. Følgeleg er det store gevinstar knytta til framkomst som dessverre er blitt utsett. Det er likevel ikkje rekna nærare på kva desse forsinkingane har kosta samfunnet. Eg har fått opplyst frå Statens vegvesen at brua no er forventta å bli opna for trafikk i november/desember 2018.

SPØRSMÅL NR. 2252**Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 21. september 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Vil statsråden vurdere saka om omdisponering av areal til ei tomt på Søreide i Sogn og Fjordane på nytt slik at neste generasjon får høve til å bygge hus på garden og flytte attende til bygda?»

GRUNNGJEVING:

Gjennom NRK Sogn og Fjordane er det blitt kjent at fylkesmannen har omgjort løyve til frådeling av bustadtomt på Søreide. Kommunen gav gjennom to vedtak løyve til frådeling, men vedtaka vart begge gongene gjorde om av Fylkesmannen. Jordvern er svært viktig, og generelt skal ein vere svært restriktive med omdisponering av dyrka mark. I dette tilfellet handlar det om svært lite areal, og eit areal som ikkje har vore i drift dei siste ti åra. Slik sett er dette ei heilt anna sak enn til dømes å gje løyve til IKEA å byggje varehus på store areal av den beste kornjorda i Vestby. Det høyrer også med til biletet at det i bygda elles er areal som ikkje vert hausta, men slått med beitepussar før det rotnar ned. I denne saka står samfunnsinteresser mot kvarandre, men frå kommunen og bygdefolk vert det lagt stor vekt på behovet for å få inn unge tilflyttarar. Det må vere rom for tredje generasjon å få busetje seg på garden han vaks opp.

Svar:

Landbruks- og matministeren har bedt meg som ansvarleg statsråd for plan- og bygningslova om å svare på dette spørsmålet.

Både eg og regjeringa er oppteken av ei fornuftig arealforvalting med eit auka lokalt handlingsrom. Regjeringa la difor fram forslag om endringar i dispensasjonsføresegnene i plan- og bygningslova, som skulle føre til redusert ressursbruk og auka kommunalt handlingsrom. Forslaget la opp til ei ny føresegn om å kunne leggje vekt på viktige samfunnsomsyn ved vurderinga av om det kan bli gjeve dispensasjon. Stortingsrepresentanten meiner til dømes at det kan vere eit relevant omsyn å sikre busetjing i bygdene. I slike saker kan overordna omsyn til jordvern stå opp mot viktige lokale samfunnsinteresser om å få inn tilflyttarar. Forslag om slik lovendring blei handsama av Stortinget på grunnlag av Prop. 149 L (2015-2016). Fleirtallet på Stortinget følgde ikkje opp desse lovforslaga. Under handsaminga i Stortinget vart det teke inn ei ny føresegn om innskjerpa omsyn til jordvern ved vurderinga av dispensasjon.

Den konkrete saka stortingsrepresentanten spør om, gjeld frådeling av areal til to bustadtomter på ein eigedom i Høyanger kommune. Tomtene ein vil dela frå, ligg ved eit gardstun i eit jordbruksområde og på dyrka mark. Fordi frådelinga ikkje blir gjort som ledd i landbruksdrifta, er tiltaket i strid med arealplanen til kommunen. Frådelinga krev derfor dispensasjon etter plan- og bygningslova. Fylkesmannen i Rogaland har som setjefylkesmann handsama klagesaka om omdisponering av areal til bustadtomter. Klaga frå Fylkesmannen i Sogn og Fjordane er teken til følge, og kommunen sitt løyve er gjort om. Vedtaket er grunngjeve med at dei rettslege vilkåra for dispensasjon ikkje er oppfylte. I saka har Fylkesmannen i Sogn og Fjordane peikt på at det kan finnast alternative plasseringar på tunet som tek omsyn til dyrka mark. Setjefylkesmannen sitt klagevedtak er endeleg.

Det står i ei pressemelding 11. september 2018 frå Fylkesmannen i Sogn- og Fjordane at fylkesmannen vil vurdere saka på ny. Det går fram at det er avtalt eit møte med søkjaren, kommunen og fylkesmannen for å sjå om det er mogleg å finne alternative plasseringar på tunet som ikkje er i strid med plan- og bygningslova og jordlova. Dette vil derfor kunne vera ei mogleg vidare handsaming av saka.

SPØRSMÅL NR. 2253**Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan****Besvart 20. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«I regjeringens budsjettforslag for 2018 foreslo ikke regjeringen midler til å ansette studenter som var ferdig på PHS våren 2018. KrF fikk så gjennomslag for å sikre midler til å ansette dette kullet. Den 30.08.18 meldte nrk.no følgende: «Bare 9 av de 577 ferdigutdannede politibetjentene i 2018-kullet fikk fast jobb etter politihøgskolen. I tillegg står over halvparten av fjorårets kull uten fast arbeid.»

Hva er årsaken til dette, og hva vil statsråden gjøre for å sikre at disse studentene får arbeid?»

BEGRUNNELSE:

Statssekretæren i Justisdepartementet svarte følgende i saken som er referert over:

«- Forklaringen på at de siste politihøgskolekullene har hatt en lavere andel faste ansettelser enn foregående kull er at etaten står midt oppe i en reform, sier statssekretær i justisdepartementet, Knut Morten Johansen.

Tallene viser at politistudenter over tid får fast jobb. Av kullene som ble uteksaminert våren 2014, 2015 og 2016 har om lag 95 prosent fått jobb i politiet.

- Vi har et tverrpolitisk mål om å nå to politiårsverk per 1000 innbyggere. I forbindelse med det blir det nå en debatt om hvordan vi jobber videre. Vi ønsker jo ikke å utdanne politistudenter til arbeidsledighet.»

Stortinget har bevilget øremerkede midler til ansettelse av politistudentene som var ferdig 2018.

Politireformen kan ikke skyves foran, når Stortinget har bevilget midler til stillinger.

Svar:

Først vil jeg understreke at mange av de nyutdannede politifolkene har jobb i politiet. Oppdaterte tall fra Politidirektoratet viser at drøyt 40 prosent av dem som besto Politihøgskolen i juni i år hadde jobb i politiet per 31. august 2018.

De langt fleste var ansatt i midlertidige stillinger, noe som blant annet skyldes sesongvariasjoner. Jeg gjør spesielt oppmerksom på at alle ansatte i politiet har anledning til å søke ledige stillinger, og at det derfor ikke er slik at utvalgte stillinger er forbeholdt kun nyutdannede. Perioden fra studentene ble uteksaminert i juni til statistikken ble utarbeidet i august er dessuten i stor grad preget av ferieavvikling. Videre er det også behov for midlertidige ansettelser når fast ansatte er i permisjoner eller har midlertidig sykefravær.

Til sammenligning var andelen nyutdannede med jobb i politiet også ved utgangen av august i fjor på drøyt 40 prosent. I overkant av 85 prosent av dem som gikk ut av Politihøgskolen i 2017 var ansatt i politiet per 31. august 2018, og om lag halvparten var i fast jobb.

Justis- og beredskapsdepartementet har i tildelingsbrevet til Politidirektoratet lagt til grunn at studentene som gikk ut fra Politihøgskolen i 2018 vil få jobb i etaten innen utgangen av 2018 i tråd med Stortingets vedtak. Dette følges opp gjennom månedlig rapportering om bemanning fra Politidirektoratet.

Siden regjeringen tiltrådte har politiet ansatt mer enn 1300 nye politifolk, og politidekningen har økt med 1,71 til 1,91 per 1000 innbygger. Det innebærer at vi er i rute til å nå målsetningen om 2 politifolk per 1000 innbygger i 2020.

SPØRSMÅL NR. 2254**Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 20. september 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Rapporten behandlingstilbudet til voksne som utøver vold: En nasjonal kartleggingsundersøkelse. Oslo: Nasjon-

alt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 10/2016) viser store mangler i behandlingstilbudet til voksne som utøver vold.

Hvilke tiltak har helseministeren prioritert de siste to årene for å styrke tilbudet, og er DPS mandat for å tilby behandling klargjort?»

BEGRUNNELSE:

I opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021) omtales behandlingstilbud til voksne som utøver vold. Her trekkes det frem at DPS-ene viser til at de ikke har et klart mandat for å tilby voldsutøver behandling når voldsutøver ikke har pågående psykisk lidelse.

Videre skriver regjeringen at Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet vil, når endelig rapport fra NKVTS foreligger, vurdere nærmere hvordan tilbudet til voksne som utøver vold bør organiseres.

Svar:

Rapporten fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) som det vises til i spørsmålet, oppsummerte med at det i store deler av landet ikke finnes spesialiserte behandlingstilbud for voksne som utøver vold. Jeg har bedt Helsedirektoratet om en status for aktuelle behandlingstilbud til voksne som utøver vold, og mitt svar bygger på innspill fra Helsedirektoratet.

Personer som utøver vold er en svært heterogen gruppe, og det er følgelig stor variasjon i hvilke behov den enkelte vil ha for oppfølging og behandling. De to siste årene har følgende tiltak blitt prioritert:

Det er dokumentert at helse- og omsorgspersonell gjennomgående har for lite kunnskap om vold og overgrep. Det vil derfor i løpet av høsten publiseres en elektronisk veileder for helsepersonell som arbeider med vold i nære relasjoner. Anbefalinger om arbeid med personer som utøver vold vil bli gitt i veilederen. Veilederen vil kunne bidra til et nødvendig kunnskapsløft for helsepersonell. Arbeidet gjennomføres av NKVTS og de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS).

En pågående prioritering er satsning på Sinnemestringsmodellen utviklet ved Brøset. Sinnemestringsmodellen er en spesialisert behandlingsmodell for voldsutøvende kvinner og menn. Sinnemestringsmodellen videreføres som et av tiltakene i Regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021). Avdeling Brøset ved St. Olavs hospital og RVTSene har etablert et undervisningsprogram for tjenestesteder som møter voldsutøvere innen psykisk helse og rus i kommunene, barnevernet i kommunene, familievernkontor, og distriktpsikiatriske senter (DPS) i spesialisthelsetjenestens psykiske helsevern. Tjenestestedene forplikter seg til å starte mestringsgrupper / behandling i sine virksomhetsplaner.

På landsbasis er det utdannet ca. 450 sinnemestringsterapeuter (pr 2018, inkludert 134 terapeuter fra 2016). I

dag gir 28 av landets familievernkontorer et behandlingstilbud etter sinnemestringsmodellen. Oversikten over hvilke steder finnes på www.sinnemestring.no

Voldsutøvere er en sammensatt gruppe både med og uten psykiske lidelser/ rusproblemer. De har partnere, ofte barn og et godt funksjonsnivå (arbeide, skole etc.). De fleste som søker sinnemestringsbehandling etter Brøsetmodellen utøver situasjonsbestemt vold (fysisk, psykisk, seksuell, eller materiell vold).

Faglig råd ved utredning av risiko for vold ved alvorlig psykisk lidelse – bruk av strukturerte verktøy (IS-2661) ble utgitt av Helsedirektoratet i våren 2018. Målet med de faglige rådene er tidlig identifikasjon av voldsrisiko hos pasienter med en alvorlig psykisk lidelse, og tidlig intervensjon/ behandling for å forebygge voldshandlinger. Hovedmålgruppen for disse faglige rådene er behandlere i psykisk helsevern og helsepersonell i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. De faglige rådene er normerende for helsetjenestene.

Pakkeforløp for utredning og behandling i psykisk helsevern, voksne og Pakkeforløp for tverrfaglig spesialisert rusbehandling ble nylig lansert. I kartlegging og utredning av pasienter blir voldsutøvelse kartlagt, samt vurdering av adekvate behandlingstiltak. Der det er behov for voldsrisikovurdering, må behandler sikre at dette gjøres av kvalifisert helsepersonell. Her er det også referert til de nevnte faglige råd ved risiko for vold. Tidlig og systematisk identifisering av voldsutøvelse vil gi viktig informasjon til videre beslutningsprosess for riktig behandling.

Fordeling av ansvar og oppgaver mellom kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten vil variere og må tilpasses lokale forhold. Kommunen skal, ved behov, henvise til spesialisthelsetjenesten. Personer med moderat til alvorlig psykisk lidelse og/eller personlighetsforstyrrelse der det er voldsproblematikk, bør vurderes av spesialisthelsetjenesten.

Voldsutøvelse i nære relasjoner er et folkehelseproblem og har ingen medisinsk diagnose. I utgangspunktet gis det derfor ikke rett til behandling i spesialisthelsetjenesten, jf. Prioriteringsveileder - psykisk helsevern for voksne. Det er viktig å presisere at det må gjøres individuelle vurderinger for hver pasient. Prioriteringsveilederen omfatter heller ikke alle tilstander som det kan tenkes at pasienter blir henvist for til spesialisthelsetjenesten (omfatter ca. 70-80%). Det finnes mange tilstander som ikke står der eksplisitt – de skal også vurderes og prioriteres.

For pasienter med en moderat til alvorlig psykisk lidelse og voldsproblematikk, bør det gis behandling i psykisk helsevern, hvor en både gir behandling for den psykiske lidelsen og voldstendensen. Enheter innen psykisk helsevern i spesialisthelsetjenesten har kompetanse på voldsrisikovurdering og voldsrisikohåndtering /behandling. DPSene har et særskilt mandat for personer med en moderat til alvorlig psykisk lidelse og voldsproblematikk.

På landsbasis bygges det også gradvis opp et behandlingstilbud i regi av familieverntjenesten og Alternativ til vold (ATV) til voksne som utøver vold. Familieverntjenesten og ATV skal begge yte et behandlingstilbud både til utøvere av vold i nære relasjoner og deres familier.

I tråd med Opptrappingsplan mot vold og overgrep foretar NKVTS nå en utredning av kunnskapsgrunnlag for behandling og utreder forløp for personer som utsettes for og som utøver vold. Det er mindre kunnskap om hva

som er gode metoder for behandling av personer som utøver vold og overgrep. Målet vil være at blant annet spesialisthelsetjenesten kan tilby evidensbasert behandling.

Utredningen er satt i gang, men ikke avsluttet. Når dette foreligger vil Helse- og omsorgsdepartementet, i samråd med Barne- og likestillingsdepartementet, vurdere nærmere hvordan tilbudet til voksne som utøver vold bør organiseres.

SPØRSMÅL NR. 2255

Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 17. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Hvordan skal statsråden styrke det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner, og på hvilket kunnskapsgrunnlag?»

BEGRUNNELSE:

I rapporten Forebyggende tiltak mot vold i nære relasjoner. Kartlegging av kunnskap for veien videre. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 2/2018) fremkommer det at svært få forebyggende tiltak har blitt evaluert, og at det er lite systematisk kunnskap om hvilke og hva slags forebyggende tiltak som har virkning. For å forebygge bedre og hjelpe flere er det avgjørende med en kunnskapsbasert tilnærming for å sikre at tiltakene har effekt.

Svar:

Forebygging av vold i nære relasjoner er en sentral oppgave for regjeringen. Det viktigste er at god forebygging kan forhindre mye menneskelig lidelse, men jeg mener det også sparer samfunnet for store kostnader senere. Det var også derfor Justis- og beredskapsdepartementet i 2016 ga Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) i oppdrag å utarbeide rapporten som representanten viser til i sitt spørsmål.

NKVTS har med sin rapport gitt oss viktig kunnskap om hvordan tiltakene har fungert for brukere og ansatte, noe som igjen er viktig for det videre arbeidet med forebyggende tiltak.

Regjeringen arbeider langs mange spor for å styrke den forebyggende innsatsen mot vold i nære relasjoner.

Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021), som departementene nå følger opp, inneholder en rekke forebyggende tiltak. I tillegg gir Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (Istanbulkonvensjonen), som trådte i kraft i Norge i november 2017, et viktig grunnlag for retningen på den videre innsatsen. I denne konvensjonen er forebygging en av fire grunnpilarer.

Jeg finner også grunn til å nevne det omfattende forskningsprogrammet om vold i nære relasjoner, som finansieres av Justis- og beredskapsdepartementet. Forskningsprogrammet skal bidra til å styrke og utvikle den tverrfaglige innsatsen og teoriutviklingen på området og bidra til økt forståelse for hva vold i nære relasjoner handler om. Kunnskap om voldens omfang, årsaker, karakter og konsekvenser er avgjørende for god kvalitet i hjelpetjenestene.

SPØRSMÅL NR. 2256

Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 19. september 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Er statsministeren som øverste ansvarlig for norsk sikkerhet og beredskap bekymret for at sensitiv informasjon fra innsiden av den norske regjering lekker til kinesiske aktører og vil statsministeren følge opp det åpenbare karantenebruddet fra tidligere statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet?»

BEGRUNNELSE:

I januar i år fikk statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, Vidar Brein-Karlsen, avskjed i nåde for å starte som lobbyist for den kinesiske telegiganten Huawei. Han ble ilagt karantene i 6 måneder. Han ble også ilagt ett års saksforbud begrunnet slik av Karantenenemnda 18. februar 2018:

“Karantenenemnda har lagt vekt på at du hatt befatning med et svært bredt spekter av saker i Justis- og beredskapsdepartementet, blant annet for IKT-sikkerhet, oppfølging av flere NOUer om samfunnssikkerhet og beredskap, budsjett mv. Som statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet har du på flere områder fått kjennskap til høyt gradert informasjon om enkeltsaker, prosjekter, budsjettsaker mv. som har stor betydning for den nasjonale sikkerheten og beredskap fremover [...] Karantenenemnda konkluderer med at et saksforbud er nødvendig for å forhindre mistanke om at informasjon og kunnskap som du besitter kan gi Huawei Technologies Norway AS særlige fordeler og for å opprettholde tilliten til forvaltningen når det gjelder vern om informasjon av sikkerhets- og beredskapsmessig betydning. Saksforbudet innebærer et forbud mot at du involverer deg internt i selskapet og eksternt i saker eller saksområder der Justis- og beredskapsdepartementet eller Samferdselsdepartementet, eller underliggende virksomheter for disse, er involvert.”

Denne konklusjonen har ytterligere blitt tydeliggjort fra Karantenenemnda i nytt brev til Brein-Karlsen av 7. september 2018:

“Karantenenemnda viser til at spørsmål vedrørende nettsikkerhet og datasikkerhet generelt ligger under Justis- og beredskapsdepartementet og Samferdselsdepartementet. Saksforbudet innebærer at du ikke kan engasjere deg i slike saker, verken overfor de nevnte departementene og underliggende institusjoner, eller overfor andre.”

Dagbladet gjengir 9. september 2018 mail fra Brein-Karlsen til Senterpartiet 28. august 2018, som synliggjør at Brein-Karlsen nettopp har engasjert seg i slike saker:

“Sikkerhet i norsk telenett.

Hei. Jeg viser til medieoppslag og debatt i går vedrørende ovennevnte tema, samt skriftlig spørsmål tidligere i år om det samme. Sikkerhet i norsk telekomsektor er viktig. Det kommer også til å bli viktigere i tiden som kommer. Vi ønsker å invitere dere til en presentasjon av dette og andre interessante temaer

innen telekom sett fra Huaweis ståsted. Da får vi også mulighet til å diskutere nærmere rundt de problemstillinger dere har tatt opp den siste tiden.”

Dagbladets avsløringer dokumenterer at Brein-Karlsen har brutt karantenebestemmelsene. Karantenenemnda velger likevel ikke å gripe inn mot Brein-Karlsen fordi de ensidig baserer seg på den informasjon han har gitt utvalget: «Du har også opplyst at din kontakt med stortingsrepresentanter dreide seg om å orientere generelt om Huaweis produkter og arbeid.» Dermed kan Brein-Karlsen fortsette sin virksomhet som før, med den potensielle skade det vil kunne ha for norsk interesser og norsk sikkerhet og beredskap - med mindre andre instanser griper inn.

Det gir grunn til bekymring om norsk sikkerhetsinformasjon nå deles med og kan misbrukes av kinesiske aktører og myndigheter. Som øverste ansvarlig for sikkerhet og beredskap i Norge lurer jeg på om Statsministeren vil følge opp denne avsløringen rundt en av sine tidligere betrodde i regjeringsapparatet.

Svar:

Informasjon som kan medføre skadefølger for Norges eller dets alliertes sikkerhet, forholdet til fremmede makter eller andre nasjonale sikkerhetsinteresser dersom denne blir kjent for uvedkommende, er sikkerhetsgradert etter lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven). Enhver som får tilgang til sikkerhetsgradert informasjon som ledd i sitt arbeid, oppdrag eller verv, plikter å hindre at uvedkommende får kjennskap til informasjonen. Dette følger av sikkerhetsloven, jf. § 12 første ledd. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet arbeidet, oppdraget eller vervet. Taushetsplikten etter sikkerhetsloven gjelder for politisk ledelse i de ulike departementene.

Brudd på taushetsplikten er straffebelagt med bøter eller fengsel inntil ett år, hvis ikke forholdet går inn under en strengere straffebestemmelse, jf. sikkerhetsloven § 31 tredje ledd.

Disse reglene gjelder også Brein-Karlsen, og det må forventes at han er sitt ansvar bevisst når det gjelder håndteringen av informasjon som han har mottatt som ledd i sitt verv som statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet.

Jeg er videre gjort kjent med at Karantenenemnda har behandlet og vurdert den konkrete e-posten som det refereres til. Nemnda har i brev datert 12. september til Vidar Brein-Karlsen uttalt:

“I e-posten du sendte til Trygve Slagsvold Vedum og Sigbjørn Gjelsvik 28. august inviterte du til et møte for å diskutere sikkerhet i norsk telenett. Møtet ble foreslått på bakgrunn av “medieoppslag og debatt i går vedrørende ovennevnte tema”. Karantenenemnda viser til medieoppslag 27. august 2018 der spørsmål om sikkerhet knyttet til Huawei som leverandør i det norske mobilnettet var tema.

Karantenenemnda konkluderer med at et møte av denne karakter, som gjelder nettsikkerhet og datasikkerhet, og som hører under Justis- og beredskapsdepartementet og Samferdselsdepartementet, ville vært et brudd med saksforbudet dersom møtet hadde vært gjennomført.”

Brevet er gjort offentlig på regjeringen.no under avgjørelser fra Karantenenemnda.

Jeg har tillit til at Karantenenemnda, som en faglig uavhengig nemnd, ivaretar sin rolle innenfor rammen av gjeldende lov om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere, embetsmenn og statsansatte (karanteneloven). Sittende politisk ledelse skal ikke delta i vurderingen av om det skal ilegges restriksjoner når statsråder, statssekretærer eller politiske rådgivere slutter. Dette er svært viktig for å sikre integritet og nøytralitet ved avgjørelser om karantene og saksforbud for politikere. Særlig tydelig blir dette når det er regjeringsskifter.

Min rolle er å påse at gjeldende lovgivning ivaretar de viktige hensyn som var bakgrunnen for at man i 2005 fastsatte retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere. Det var tre hensyn som lå til grunn for retningslinjene.

For det første behovet for å beskytte intern informasjon, og hindre at andre virksomheter kan få kunnskap om regjeringens strategier og planer. For det andre behovet for å hindre at én virksomhet får tilgang til sensitiv informasjon om andre virksomheter. For det tredje at staten må opptre ryddig, for å forhindre mistanke om at politikere har benyttet sin stilling til å gi en virksomhet særlige fordeler. Slik mistanke kan svekke allmenhetens tillit til det politiske system og forvaltningens integritet og upartiskhet.

Retningslinjene ble evaluert av et utvalg oppnevnt av daværende Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet i 2011. Utvalget (Evalueringsutvalget) var sammensatt med til sammen 11 medlemmer, hvorav syv medlemmer representerte forskjellige politiske partier og de fire øvrige medlemmer hadde juridisk og statsvitenskapelig kompetanse.

Et av de spørsmålene som evalueringsutvalget vurderte, var den maksimale grensen for karantene. Jeg viser her til omtale i punkt 8.3.2 i Prop. 44 L (2014-2015) Lov om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere, embetsmenn og tjenestemenn (karanteneloven). Flertallet la vekt på at “Norge har meget strenge regler knyttet til overgang fra politiske stillinger i regjeringsapparatet, sett i nordisk sammenheng”. Flertallet kunne “vanskelig se at karantene på mer enn seks måneder kunne ha nevneverdig betydning med hensyn til å fremme allmenhetens tillit til politikere og forvaltningen.” Flertallets forslag ble fulgt i forbindelse med lovfestingen av karantenereglene.

Den som blir ilagt restriksjoner har ansvaret for å ikke opptre i strid med eventuelt ilagt karantene og/eller saksforbud. Karantenenemnda har fått lovhjemmel for å ilegge reaksjoner, jf. karanteneloven kapittel 5. Nemnda er, som jeg har redegjort for, uavhengig, og verken statsministeren eller departementenes politiske ledelse har en rolle i vurdering eller oppfølging av konkrete saker.

Reglene om karantene og saksforbud kommer i tillegg til andre regler som skal ivareta forvaltningens integritet og upartiskhet, som taushetspliktsbestemmelser, forvaltningslovens habilitetsregler, regler om arbeidstakers lojalitetsplikt, forvaltningens saklighetskrav og arbeidsgivers styringsrett.

I hvilken grad karantenereglene fortsatt ivaretar de viktige hensynene som ligger til grunn for regelverket, nemlig å styrke tilliten til forvaltningen og det politiske systemet, er et spørsmål som jeg kontinuerlig vurderer.

SPØRSMÅL NR. 2257

Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 18. september 2018 av fiskeriminister Harald T. Nesvik

Spørsmål:

«Nylig har norske forskere slått fast at den omfattende bruken av hydrogenperoksid til avlusning i op-

pdrettsnæringen, sannsynligvis har store negative konsekvenser for blant annet reker og miljøet langs kysten. Fiskere langs kysten har i flere år kommet med tilsvarende advarsler.

Hva kan statsråden gjøre for å få bukt med bruken av skadelige kjemikalier i oppdrettsnæringen, og hva vil han gjøre for å styrke forskningen på området?»

Svar:

Det har vært en meget stor nedgang i bruken av legemidler til lakselus. Slike legemidler er reseptpliktige, og det er veterinærer og fiskehelsebiologer som kan skrive dem ut til oppdrett.

Den totale forskrivingen av legemidler mot lakselus har fra toppåret 2014 og til 2017 vist en nedgang på om lag 78 prosent. Når det gjelder hydrogenperoksid spesielt, viser data at antallet resepter har gått ned fra 1279 i det som var toppåret for dette legemidlet (2015) til 214 i 2017. Dette medførte at forbruket gikk ned fra 43.246 tonn til 9.277 tonn.

Tabell: Antall rekvisisjoner av en gitt kategori virkestoff til lusebehandling i 2011 - 2017, samt antall innrapporterte medikamentfrie behandlinger. Antall rekvisisjoner er hentet fra VetReg 16.01.18. Medikamentfrie behandlinger er innrapporterte medikamentfrie behandlinger til Mattilsynet per 18.01.18

Virkestoff kategori	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Azametifos	409	691	480	749	619	257	58
Pyretroider	456	1155	1123	1043	662	276	80
Emamektin benzoat	288	164	162	481	523	608	319
Flubenzuroner	23	129	170	195	201	173	79
Hydrogenperoksid	172	110	250	1009	1279	629	214
Sum legemidler	1348	2249	2185	3477	3284	1943	750
Medikamentfrie behandlinger		136	110	177	202	1178	1669

Årsakene til nedgangen er sammensatte. Én årsak er at mange steder har lakselusa utviklet resistens mot lakselusmidlene. En annen er at Mattilsynet gjennomførte en tilsynskampanje på forsvarlig bruk av slike midler i 2016-18, og utarbeidet en veileder om forsvarlig bruk. Videre ble det i februar 2017 fastsatt nye regler som skal bidra til å hindre uakseptable miljøeffekter av legemidler brukt til behandling mot lakselus. Det ble bl.a. innført regler som innebærer forbud mot tømning av vann tilsatt legemidler mot lakselus fra brønnbåt i og i nærheten av reke- og gytefelt (forbudssoner). Tømning skal foregå minst 500 meter fra feltene. Veiledning til denne bestemmelsen er nå ferdigstilt av Fiskeridirektoratet, i samarbeid med Mattilsynet og Miljødirektoratet. Både forbudssonene og veiledningsmateriellet vil oppdateres etter hvert som kunnskapsgrunnlaget utvides.

Videre ble det innført et krav om at oppdretter i forbindelse med sine produksjonsplaner foretar vurderinger av hvilke tiltak som det må planlegges for gjennom hele produksjonssyklusen, for å redusere negative miljøeffekter ved medikamentell behandling mot lakselus. Jeg mener det er riktig å sette krav for å ansvarliggjøre oppdretter i forhold til å sikre at negative miljøeffekter blir redusert mest mulig. For å støtte oppdretter i dette arbeidet, er det under utarbeidelse en veileder. Det vil i en slik veileder være naturlig f.eks. å omtale grensene for når behandling i merd i anlegg som ligger i umiddel-

bar nærhet til gytefelt, vil være å anse for forsvarlig praksis eller ikke.

Det er samtidig klart at det alltid vil være et visst behov for å bruke legemidler i oppdrett, som i all annen husdyrproduksjon.

Det er som det vises til i spørsmålet fremkommet noen resultater fra et forskningsprosjekt som forskningssinstituttet IRIS leder i pressen. Prosjektet startet i 2017 og skal etter det departementet er kjent med gå ut 2019. Prosjektet er finansiert av både Forskningsrådet, EU og kjemikalieindustrien. De foreløpige resultatene som NRK omtaler, viser at under de betingelsene forsøkene ble gjort, var hydrogenperoksid selv i svært lave konsentrasjoner dødelig for reker. Halvparten av rekene døde da de fikk to timer eksponering av 100 ganger fortynnet oppløsning i forhold til det som brukes i oppdrett, altså 15 mg per liter.

Det er på det rene at resultatene som omtales av NRK avviker noe fra tidligere funn. Det er imidlertid vanskelig å vurdere disse resultatene opp mot tidligere publiserte vitenskapelige arbeider på ordinær måte, før forskningen som NRK viser til er publisert. Når studiene til IRIS er avsluttet og publisert, vil jeg selvsagt ta resultatene herfra med meg i det faglige grunnlaget for politikktutformingene videre.

Da reglene ble endret i 2017 hadde vi en grundig gjennomgang av den kunnskapen om negative miljøkonse-

kvenser ved bruk av legemidler på lakselus som forelå. Den viste at det oppstår skader på ulike marine organismer, spesielt krepsdyr, men dette er i all hovedsak i nærheten av utslippet også for hydrogenperoksid. Negative effekter på non-target organismer som reker, synes begrenset i tid på grunn av fortynningseffekt og nedbrytning.

De regelverksendringene som ble gjort i 2017, innebar at kravene knyttet til bruk av legemidler ble skjerpet. Sammen med tilsynskampanjen til Mattilsynet på legemiddelbruk i oppdrett i perioden 2016–2018, har dette bidratt til en stor endring i legemiddelbruken mot lakselus.

Det er indikasjoner på at risikobildet kan være forverret sett i lys av de opplysningene som er fremkommet i pressen, men grundigere undersøkelser og vurderinger av

de resultatene som er kommet frem, er nødvendig før nye tiltak kan vurderes. HI opplyser at de planlegger å gjennomføre et kontrollert utslipp av hydrogenperoksid og gjennomføre målinger på et av sine anlegg våren 2019.

HI har fått føringer om at forbedret kunnskap om kystøkologi og effekter av havbruk skal prioriteres og styrkes i 2018. Samtidig gir Forskningsrådet midler til slik forskning, som vist blant annet gjennom prosjektet til IRIS. I tillegg har vi Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond som har finansiert en rekke prosjekter på lakselus. Det har innenfor tidsfristen for avgivelse av dette svaret ikke vært mulig å fremskaffe konkrete tall for utvikling over tid av forskningsbevilgninger til økt kunnskap om miljøeffekter av lakselusmidler.

SPØRSMÅL NR. 2258

Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Petter Eide

Besvart 19. september 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«En gruppe granskere, med mandat fra FNs menneskerettighetsråd, har konkludert med at Myanmar's øverste militære ledere må stilles til ansvar for folkemord og forbrytelser mot menneskeheten i forbindelse med drapene og fordrivingen av rohingyaene. Skal saken behandles i den Internasjonale straffedomstol (ICC), må saken henvises til ICC fra FNs Sikkerhetsråd.

Er norske myndigheter enig i at FNs Sikkerhetsråd skal henvise denne saken til ICC, og hva vil UD eventuelt gjøre for å påvirke en slik beslutning?»

BEGRUNNELSE:

Det siste året har anslagvis 700 000 rohingyaer fra Myanmar blitt fordrevet av Myanmar's regjeringsstyrker i hovedsak til nabolandet Bangladesh. Organisasjoner som Amnesty, Human Rights Watch og også FNs spesialrapportør for menneskerettigheter i Myanmar konkluderer med at angrepene faller inn under FNs definisjon av folkemord og forbrytelser mot menneskeheten. Sammen med Norge og 147 land har Myanmar ratifisert FNs folkemordskonvensjon som kriminaliserer folkemord og forplikter partene til å forebygge og straffe folkemord. Likevel har ingen av de militære lederne i Myanmar som har vært involvert i fordrivingen av rohingyaer blitt etterforsket eller straffeforfulgt. Norge har som ambisjon om å

bli medlem av FNs Sikkerhetsråd, og jeg ber om en avklaring på hva Norge vil gjøre for påvirke at Sikkerhetsrådet henviser denne saken til ICC.

Svar:

Situasjonen for rohingyaene er svært bekymringsfull. Rapporten om mulige overgrep i Myanmar, utarbeidet av en granskingsgruppe (Fact-Finding Mission - FFM) på oppdrag fra FNs Menneskerettighetsråd, kommer med alvorlige anklager om folkemord og forbrytelser mot menneskeheten. Bekymringer for rohingyaenes situasjon og hendelsene i fjor høst har blitt tatt opp flere ganger fra norsk side, både i direkte kontakt med sivile og militære myndigheter i Myanmar og i FNs menneskerettighetsråd.

Myanmar har langt igjen av veien til et velfungerende demokrati. Det er avgjørende at landet selv tar ansvar å gi sine innbyggere rettssikkerhet. Norge arbeider både bilateralt og multilateralt med dette for øye. Blant annet har vi oppfordret myndighetene til selv å agere gjennom landets egen undersøkelseskommisjon Independent Commission of Enquiry (ICE). Gjennom samtaler med myndighetene, både sivile og militære, har behovet for å stille de ansvarlige for overgrep til rettslig ansvar blitt understreket.

Myanmar har vist små, men positive skritt når det gjelder å ansvarliggjøre de som har gjort seg skyldige i drap og overgrep. Etter avsløringene om drap på rohingy-

aer i landsbyen Inn Din i Nord-Rakhine i september 2017, satte myndighetene og militæret i gang en egen etterforskning av hendelsen. Dette endte med at syv soldater ble dømt til 10 års fengsel i april 2018. Etterforskningen av anklager mot sivile og politi, som også var involvert, pågår fortsatt.

Norge har vært medforslagsstiller til alle resolusjonene om Myanmar siden FFM ble opprettet i mars 2017. I den pågående sesjonen i FNs menneskerettighetsråd i Genève (39. sesjon) forhandler man under EUs ledelse om en resolusjon om Myanmar. Her ønsker vi og likesinnede land å få inn en anmodning om at Sikkerhetsrådet (SR) henviser saken til Den internasjonale straffedomstolen

(ICC). Gitt retten de fem permanente medlemmene i Sikkerhetsrådet har til å nedlegge veto, er det lite trolig at en slik overføring vil finne sted. Signaleffekten ved å legge en slik anmodning inn i en resolusjon fra menneskerettighetsrådet vil likevel være viktig.

Vi må arbeide langs flere spor. En mulighet er at FNs menneskerettighetsråd oppretter en formell etterforskningsmekanisme. Denne vil bygge videre på FFM-mandatet og kunne etterforske og samle inn bevis som grunnlag for en mulig senere rettsforfølgelse. Norge og andre likesinnede land arbeider nå for at en slik mekanisme blir opprettet.

SPØRSMÅL NR. 2259

Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Kari Kjønås Kjos

Besvart 17. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelsen

Spørsmål:

«Hva koster en asylsøker, uten gyldig grunn til opphold, i gjennomsnitt fra ankomst til utreise?»

BEGRUNNELSE:

Hvert år kommer det mange asylsøkere til Norge som ikke har gyldig grunn til å få opphold. Flere av disse har godt med ressurser og har kjøpt seg hjelp til å komme seg til Norge, uten å ha et reelt behov for beskyttelse. Likevel koster de Norge enormt mye, i det de mottar tak over hodet, helsetjenester, lommepenger, saksbehandling og juridisk bistand. Mange har flere runder med saksbehandling og ankesaker i rettssystemet, før det ender opp i kostnader med assistert retur eller tvangsretur.

Svar:

Utgifter over statsbudsjettet til asylsøkere som ikke har beskyttelsesbehov er i hovedsak knyttet til registrering i politiet, saksbehandling i Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE), innkvartering i asylmottak og eventuelle utgifter til retur. I tillegg vil ankomst av asylsøkere ha andre konsekvenser og påvirke andre offentlige utgifter.

Kostnader til asylsøkere uten beskyttelsesbehov vil variere over tid, og det er krevende å lage nøyaktige beregninger for totalkostnadene knyttet til denne gruppen. Utgiftene for en asylsøker som får avslag, varierer bl.a. med

hvor ressurskrevende saken er å behandle, om asylsøkeren klager på vedtaket, botiden i asylmottak, asylsøkerens alder og om asylsøkeren selv returnerer, assistert eller ved tvang. Under beskriver jeg anslagsvise utgifter i utlendingsforvaltningen knyttet til asylsøkere som får avslag på sin søknad.

Det ble anslått ifm. revidert nasjonalbudsjett 2016 at gjennomsnittlige utgifter til registrering i Politiets utlendingsenhet og saksbehandling i UDI var om lag 31 000 kroner, jf. Prop. 122 S (2015-2016). Dersom asylsøkeren klager på vedtaket vil det påløpe utgifter til klagebehandling. Basert på regnskapstall antas det å ha vært gjennomsnittlige utgifter på i overkant av 20 000 kroner for klagebehandling i UNE i 2017. I tillegg vil det påløpe økte utgifter ifm. forberedende klagebehandling i UDI, eventuelle omgjøringsanmodninger til UNE og eventuell domstolsbehandling. Det er viktig å være oppmerksom på at det er stor variasjon i hvor kostnadskrevende en sak er å behandle.

Anslåtte utgifter i asylmottak per voksen enslig beboer med avslag er om lag 140 000 kroner per år, basert på saldert budsjett 2018. Dette inkluderer basisbeløpet som utbetales til beboeren. I tillegg får beboere direkte refunderbare ytelser og kan søke om andre tilleggssytelser, jf. Reglement for økonomiske ytelser til beboere i statlig mottak publisert på UDIs nettsider. De totale utgiftene vil avhenge av lengden på mottaksoppholdet. For de første åtte månedene i 2018 var den typiske botiden (median) for personer som ble returnert med assistert retur, ut-

transportert av politiet og de som forlot mottak uten å oppgi kjent adresse på mellom to og tre år. De aller fleste asylsøkere uten beskyttelsesbehov avsluttet mottaksoppholdet ved å forlate mottaket uten å oppgi kjent adresse. Det er viktig å være oppmerksom på at botiden vil variere over tid. Ved utløpet av august 2018 var det også en relativt stor andel av beboere i asylmottak med utreiseplikt som har svært lang botid.

Asylsøkere uten beskyttelsesbehov eller annet lovlig oppholdsgrunnlag har plikt til å forlate landet. Dersom asylsøkere ikke reiser på egen hånd eller assistert kan de bli tvangsreturnert av Politiets utlendingsenhet. Kostnaden til en tvangsretur er beregnet til å være mellom 94 900 og 171 300 kroner i 2018.

En person som reiser med assistanse mottar re-turstøtte og vil få dekket utgifter knyttet til hjemreisen. Det er derimot store variasjoner i kostnader knyttet til hver enkelt retur. Disse vil eksempelvis være avhengig av faktorer som søkers hjemland og hvor raskt en asylsøker har reist etter avslag på asylsøknaden. Regnskapstall fra 2016 viser at det ble utbetalt i gjennomsnitt 53 000 kroner per retur knyttet til stønadsprogrammene. I tillegg arbeider UDI med returfremmende tiltak i asylmottak over sitt driftsbudsjett, som ikke er knyttet til enkeltreturer.

Det er viktig å være oppmerksom på at det er usikkerhet knyttet til de anslag jeg her har gitt.

SPØRSMÅL NR. 2260

Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Terje Aasland

Besvart 20. september 2018 av landbruks- og matminister Bård Hoksrud

Spørsmål:

«Mener statsråden at klimaendringene er menneskeskapte?»

BEGRUNNELSE:

Etter to tunge år for norske bønder, der de har slitt først med resultatene av altfor mye nedbør og deretter med tidenes tørreste sommer, så vil ikke Landbruksministeren svare Dagsavisen på om klimaendringene er menneskeskapte.

Svar:

I Jeløya-erklæringen slår Regjeringen fast at vi skal føre en ambisiøs klima- og miljøpolitikk bygget på forvalteransvaret og føre-var-prinsippet. Dette er selvsagt noe jeg som statsråd i denne regjeringen stiller meg fullt og helt bak. Bakgrunnen for min uttalelse er det faktum at klimaet også endrer seg naturlig, slik det alltid har gjort og vil gjøre. Det er imidlertid ingen tvil om at også menneskelig aktivitet påvirker klimaet.

Vi har alle erfart at sommeren 2018 har vært spesiell og krevende for norsk landbruk. Regjeringen har fulgt situasjonen tett gjennom hele sommeren, og har gjennomført flere tiltak for å legge til rette for at husdyrprodusentene skal få økt tilgang på fôr til dyra sine. Vi har også blitt enige med jordbruket om økonomiske tiltak til de bøndene

som er hardest rammet av situasjonen. Vi har gjennom disse tiltakene vært med å hjelpe i en akutt situasjon for norsk jordbruk, men jeg ser også at den krevende sommeren gjør at vi må tenke og handle langsiktig. Ikke bare er det nødvendig å redusere klimagassutslippene, men vi må også tilpasse jordbruksproduksjonen til et klima i endring.

Som landbruks- og matminister er jeg opptatt av at vi må finne de gode løsningene på klimautfordringene i jordbruket, gjerne i samarbeid med næringen.

Ett eksempel på dette er den gode dialogen klima- og miljøministeren og jeg har med organisasjonene i jordbruket. Vi har ambisjon om å inngå en gjensidig forpliktende avtale mellom regjeringen og organisasjonene om reduserte klimagassutslipp fra jordbruket. Arbeidet er godt i gang.

SPØRSMÅL NR. 2261**Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Åsmund Aukrust****Besvart 20. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Er statsministeren komfortabel med å ha en statsråd med ansvar for matforsyning og matsikkerhet som ikke vil svare på om klimaendringene er menneskeskapte?»

BEGRUNNELSE:

I Dagsavisen 12. september 2018, vil ikke Landbruks- og matministeren svare på om klimaendringene er menneskeskapte. Klimaendringene skaper ekstremvær som allerede går utover norsk matsikkerhet og forutsigbarheten for norske bønder. To år på rad har vi hatt vanskelige år for norsk landbruk, først med ekstremt mye nedbør og så med ekstrem tørke. Forskerne forventer at endringene vil bli større og påvirke oss sterkere i fremtiden. Klimaendringene vil få store konsekvenser for landbruket, både globalt og nasjonalt.

Svar:

Spørsmålet er besvart av landbruk- og matministeren på vegne av statsministeren.

I Jeløya-erklæringen slår Regjeringen fast at vi skal føre en ambisiøs klima- og miljøpolitikk bygget på forvalteransvaret og føre-var-prinsippet. Dette er selvsagt noe jeg som statsråd i denne regjeringen stiller meg fullt

og helt bak. Bakgrunnen for min uttalelse er det faktum at klimaet også endrer seg naturlig, slik det alltid har gjort og vil gjøre. Det er imidlertid ingen tvil om at også menneskelig aktivitet påvirker klimaet.

Vi har alle erfart at sommeren 2018 har vært spesiell og krevende for norsk landbruk. Regjeringen har fulgt situasjonen tett gjennom hele sommeren, og har gjennomført flere tiltak for å legge til rette for at husdyrprodusentene skal få økt tilgang på fôr til dyra sine. Vi har også blitt enige med jordbruket om økonomiske tiltak til de bøndene som er hardest rammet av situasjonen. Vi har gjennom disse tiltakene vært med å hjelpe i en akutt situasjon for norsk jordbruk, men jeg ser også at den krevende sommeren gjør at vi må tenke og handle langsiktig. Ikke bare er det nødvendig å redusere klimagassutslippene, men vi må også tilpasse jordbruksproduksjonen til et klima i endring.

Som landbruks- og matminister er jeg opptatt av at vi må finne de gode løsningene på klimautfordringene i jordbruket, gjerne i samarbeid med næringen.

Ett eksempel på dette er den gode dialogen klima- og miljøministeren og jeg har med organisasjonene i jordbruket. Vi har ambisjon om å inngå en gjensidig forpliktende avtale mellom regjeringen og jordbruksnæringen om reduserte klimagassutslipp fra jordbruket. Dette arbeidet er godt i gang.

SPØRSMÅL NR. 2262**Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Petter Eide****Besvart 19. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Det kommer fram i NRK tirsdag 12.9, med referanse til Strasak-rapporten 1.6.18, at politiet henlegger 2 av 3 saker knyttet til anmeldte seksuallovbrudd. Dette på tross av at Riksadvokaten i Rundskriv 23.2.18 understreker at seksuallovbrudd, spesielt mot barn skal «gis forrang dersom det er knapphet på ressurser» (s 7).

Hva vil justisministeren at politiet på kort sikt skal nedprioritere for å flytte politiressurser til Riksadvokatens prioriterte sakstyper?»

BEGRUNNELSE:

Riksadvokaten er i sitt rundskriv av 23.2.18 svært tydelig på at vold i nære relasjoner, alvorlige seksuallovbrudd, samt vold og overgrep mot barn skal ha hovedprioritet i politiets arbeid. Politidirektoratet vedgår i NRK saken at det er problematisk at så mange saker blir lagt vekk. Selv om det er ønskelig at politiet får tilført mer ressurser som bindes til disse prioriterte områdene, vil det også være behov for at politiet umiddelbart gjør omprioriteringer for å flytte ressurser til prioriterte sakstyper. Når regjeringen

ikke tilfører politiet tilstrekkelig ressurser, må regjeringen ta ansvaret for de områder politiet foreslår å nedprioritere.

Svar:

I spørsmålet tas det utgangspunkt i henleggelser av anmeldte seksuallovbrudd. I NRK-reportasjen det samtidig refereres til, er det derimot henleggelser av anmeldte saker for mishandling i nære relasjoner som omtales. Mishandlingsbestemmelsene er nedfelt i strl. § 282 (mishandling i nære relasjoner) og § 283 (grov mishandling i nære relasjoner) i kapittelet om voldslovbrudd i straffeloven. I kriminalstatistikken er disse anmeldelsene kategorisert under kriminalitetstypen vold, ikke seksuallovbrudd.

I spørsmål fra representanten kan det virke som om henleggelser benyttes som en indikator på hvorvidt et kriminalitetsområde er gitt prioritet i straffesaksbehandlingen. Dette blir etter min vurdering misvisende. Ulike lovbrudd stiller etterforskningen, påtalebehandlingen og irettføringen overfor ulike utfordringer. Selv om det er gitt føringer om at saker skal ha prioritet i etterforskningen, vil en vurdering av bevisituasjonen kunne gjøre at en sak må henlegges.

Regjeringens mål for straffesakskjeden fremgår av Prop. 1 S (2017-2018). Det er under målet «Redusert alvorlig kriminalitet» gitt en særskilt omtale av vold og mishandling. Dette er saker som videre er gitt prioritet i riksadvokatens rundskriv om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2018. Politimesterne har ansvaret for at saker som faller inn under riksadvokatens prioriteringer gis forrang dersom det er knapphet på ressurser.

Politiet er siden 2013 tilført betydelige ressurser. Samtidig er det som et ledd i nærpoltireformen utarbeidet en handlingsplan for løft av etterforskningsfeltet. En rekke tiltak er iverksatt eller er under iverksettelse for å styrke kvaliteten og effektiviteten i etterforskningen. Et viktig tiltak er sterkere fagmiljøer for å håndtere alvorlig kriminalitet, herunder integritetskrenkende kriminalitet. Andre viktige tiltak er innføring av politiarbeid på stedet og felles straffesaksinntak i alle politidistrikter. Disse tiltakene vil styrke initialfasen av etterforskningen, ved at saker raskere blir gitt den nødvendige prioritet samt at avhør og bevisinnhenting kan skje på et tidligere tidspunkt.

Jeg mener det er viktig at vi nå gjennomfører de tiltakene vi har iverksatt som en del av reformen. Disse må få tid til å virke før vi eventuelt vurderer ytterligere tiltak.

SPØRSMÅL NR. 2263

Innlevert 12. september 2018 av stortingsrepresentant Geir Pollestad

Besvart 26. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Vil statsråden fremskude bygging av ny Eigerøy bru eller iverksette andre tiltak slik at det ikke er naudsynt med avgrensninger på tungtrafikken over brua?»

GRUNNGJEVING:

Eigerøy bru er ein del av riksvegnettet som bind havna saman med E39 i Eigersund kommune i Rogaland. Det er no varsla at tyngre næringstransporter ikkje lengre har høve til å nytte brua. Dette vil råke næringslivet generelt og ikkje minst transporter knytt til den store utbygginga av vindkraft som skjer i regionen.

Det vil vera sær s uheldig om manglar ved statleg infrastruktur gjer denne satsinga vanskeleg.

Eg meiner statsråden kan sjå korleis det vart handtert då ein liknande sak skjedde på riksveg 80 Hopsbrua (innfartsvegen til Bodø) i 2008. Då kom erstatningsbru

på plass i rekordfart (månader) og ny permanent bru vart framskunda.

Ny bru til Eigerøy er eit relativt sett lite, men for regionen sær viktig prosjekt. Det er difor naudsynt at prosjektet vert prioritert med oppstart i statsbudsjettet for 2019.

Svar:

Rv 42, inkl. Eigerøy bru, er klassifisert i bruksklasse (Bk) 10/50 for normaltransport, dvs. at strekninga er tillaten for køyretøy med totalvekt inntil 50 tonn. I tillegg er strekninga tillaten for tømmertransport med totalvekt inntil 60 tonn. Strekninga inngår også i den delen av riksvegnettet der det er generell dispensasjon utan tidsavgrensing for totalvekt inntil 65 tonn og der det kan bli gitt tidsavgrensa dispensasjonar for totalvekt inntil 100 tonn. Dette inneber at all vanleg tungtransport og alle vanlege spesialtransportar kan bruke brua.

Avgrensingane som representanten Pollestad viser til, er knytt til svært tunge transportar, dvs. transportar med totalvekt over 100 tonn. Slike transportar må det søkjast særskilt dispensasjon for.

I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det prioritert statlege midlar til prosjektet rv 42 Eigerøy bru i siste seksårsperiode (2024-2029).

Eigerøy bru er open for all vanleg tungtransport, inkl. vanlege spesialtransportar. Dette var ikkje tilfelle for Hopsbrua på rv 80 i Nordland. Etter det eg no kjenner til er det ikkje endeleg avklart kor stor bereevne denne brua faktisk har. Eg vil derfor be Vegdirektoratet om å foreta ei særskilt vurdering av det for å avklare om det kan tillatast tyngre transport enn det som i dag er løyve til.

SPØRSMÅL NR. 2264

Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Geir Pollestad

Besvart 21. september 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Vil statsråden greie ut kva konsekvensar ei ordning for å gje Color Line høve til å flagge Kiel-ferjene til NIS vil ha for nordiske sjøfolk i ferjedrifta i Norden, og kva tid kan i så fall ei slik utgreiing vere ferdig?»

GRUNNGJEVING:

I revidert statsbudsjett 2018 seier eit fleirtal i Stortinget:

«Stortinget ber regjeringen foreta en samlet gjennomgang av forutsetningene som er blitt lagt til grunn for den varslede endringen av fartsområdeforskriften for utenriksferger, og presenterer resultatene for Stortinget på en egnet måte før en eventuell endring blir foretatt.»

I desse sakene syner ofte statsråden til «fartsområdeutvalget» sitt arbeid. Dette arbeidet er no snart fem år gammalt og det er mykje som er endra sidan den gong. Mellom anna syner rekneskapstal at økonomien i Color Line i dag verkar solid. Utan omsyn til dette vert det venta at regjeringa legg fram oppdatert faktagrunnlag og vurderingar for Stortinget.

Eg hadde nylig møter med DFDS og dansk fagbevegelse. Dei var begge uroa for at ei opning for NIS for Color Line vil bety at Noreg startar eit kappløp mellom nordiske land med svekka løn- og arbeidsvilkår i nordisk ferjedrift.

Eg syner og til at arbeidsministerne på nordisk nivå den 13. april 2018 har signert på eit dokument om «Joint Nordic Declaration on Fair Competition and Fair Working Conditions».

Det har og blitt reist spørsmål om vilkåra i NOR og andre ordningar som til dømes casinodrift er dårlegare enn det ein får under ferjeregulverket i

DIS.

Svar:

Regjeringa er oppteken av at utvidinga av fartsområde for utanriksferjer i NIS ikkje skal ha negative konsekvensar for nordiske sjøfolk i nordisk ferjetrafikk eller bidra til eit «kappløp mot botnen» i den nordiske arbeidsmarknaden. Eg meiner at endringane som regjeringa legg opp til ikkje vil bidra til det.

Utvidinga av fartsområde for utanriksferjer i NIS vil ikkje gjelde ferjeruter i Norden. Regjeringa hadde tidlegare på høyring eit framlegg med eit strekningskrav på 175 nautiske mil. Da forskrift om ei slik endring var på høyring i 2017, fekk me tydelege tilbakemeldingar om at utvidinga gjekk lengre enn kva fleirtalet i fartsområdeutvalet hadde tilrådd. Fleire meinte at endringa kunne gjere det meir fordelaktig for reiarlag med skip registrert i dei andre nordiske landa å flagge til Noreg, og at dette kunne ha negativ verknad på arbeidsplassane til særleg danske og svenske sjøfolk. Regjeringa tok tilbakemeldingane på alvor, og auka strekningskravet frå 175 til 300 nautiske mil. Det sikrar at ingen av dei skandinaviske ferjerutene er omfatta av endringa. På dette grunnlaget meiner eg at endringane ikkje vil ha negative konsekvensar for den nordiske arbeidsmarknaden for sjøfolk.

Utvidinga av fartsområde handlar om å sikre at reiarlag med norskregistrerte utanriksferjer har internasjonalt konkurransedyktige vilkår. Regelendringa vil gjere det mogleg for Color Line eller andre reiarlag med utanriksferjer i fart mellom ein norsk og ikkje-nordisk hamn å konkurrere på lik linje med reiarlag som har skip i andre registre, som til dømes DIS. I dag står reiarlag fritt til å registrere skip i utanlandsk register, og dei kan tilsetje utanlandsk mannskap på lokale vilkår på utanriksferjer i DIS som ikkje anløper dansk hamn. Eg meiner difor det er viktig å ta omsyn til konsekvensane av å ikkje gjere noko i det heile tatt. Color Line er ein viktig maritim aktør med

rundt 2500 tilsette, og det vil ha vesentlege konsekvensar for den norske maritime næringa om dei skulle velje å flytte verksemda si til Danmark.

Regjeringa si avgjerd om å endre fartsområdereglane for utanriksferjer i NIS følgjer opp anbefalingane frå fleirtalet i fartsområdeutvalet. I kva grad endringane kan ha konsekvensar for nordiske sjøfolk i ferjedrifta i Norden er ikkje omtalt i utvalet sin rapport. Eg har også merka meg at leiaren for utvalet nyleg uttala at utvalet ikkje drøfta

problemstillinga. Som eg tidlegere har gjort greie for, mellom anna i skriftleg svar til Stortinget 13. mars 2018 og i vurdering av representantforslag 175 S (2017-2018) 17. april 2018, vil eg følgje nøye med på utviklinga framover og moglege konsekvensar i både Norden og Europa. Regjeringa vil også kome tilbake til Stortinget med oppfølging av Stortinget sitt oppmodingsvedtak om føresetnadene for endringa av fartsområde for utanriksferjer i NIS.

SPØRSMÅL NR. 2265

Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch

Besvart 20. september 2018 av landbruks- og matminister Bård Hoksrud

Spørsmål:

«Mener statsråden klimaendringene er menneskeskapt, og hvis ikke er dette i tråd med regjeringens syn?»

BEGRUNNELSE:

Nationen 13.09 er Statsråden intervjuet om menneskeskapte klimaendringer. Statsråden vil her ikke si om han mener klimaendringene er menneskeskapt.

Svar:

I Jeløya-erklæringen slår Regjeringen fast at vi skal føre en ambisiøs klima- og miljøpolitikk bygget på forvalteransvaret og føre-var-prinsippet. Dette er selvsagt noe jeg som statsråd i denne regjeringen stiller meg fullt og helt bak. Bakgrunnen for min uttalelse er det faktum at klimaet også endrer seg naturlig, slik det alltid har gjort og vil gjøre. Det er imidlertid ingen tvil om at også menneskelig aktivitet påvirker klimaet.

Vi har alle erfart at sommeren 2018 har vært spesiell og krevende for norsk landbruk. Regjeringen har fulgt situasjonen tett gjennom hele sommeren, og har gjennomført flere tiltak for å legge til rette for at husdyrprodusentene skal få økt tilgang på fôr til dyra sine. Vi har også blitt enige med jordbruket om økonomiske tiltak til de bøndene som er hardest rammet av situasjonen. Vi har gjennom disse tiltakene vært med å hjelpe i en akutt situasjon for norsk jordbruk, men jeg ser også at den krevende sommeren gjør at vi må tenke og handle langsiktig. Ikke bare er det nødvendig å redusere klimagassutslippene, men vi må også tilpasse jordbruksproduksjonen til et klima i endring.

Som landbruks- og matminister er jeg opptatt av at vi må finne de gode løsningene på klimautfordringene i jordbruket, gjerne i samarbeid med næringen.

Ett eksempel på dette er den gode dialogen klima- og miljøministeren og jeg har med organisasjonene i jordbruket. Vi har ambisjon om å inngå en gjensidig forpliktende avtale mellom regjeringen og jordbruksnæringen om reduserte klimagassutslipp fra jordbruket. Arbeidet er godt i gang.

SPØRSMÅL NR. 2266

Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch

Besvart 24. september 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for bruk av FKT-midlene i rovdyrforvaltningen, i 2016 og 2017, og herunder hvor mye som ble fordelt på de enkelte rovviltregionene mot det som ble fordelt til direktoratet, samt hva som ble budsjettert i regionene og direktoratet mot regnskap over det som faktisk ble forbrukt?»

Svar:

Under følger oversikt over bevilgning og regnskapsførte utgifter til Tilskudd til rovvilttiltak (tidligere Tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen) på kap. 1420, post 73 i 2016 og 2017.

Kap 1420 Miljødirektoratet Post 73 Tilskudd til rovvilttiltak, kan overføres (i 1000 kroner)

Kap 1420 Miljødirektoratet Post 73 Tilskudd til rovvilttiltak, kan overføres (i 1000 kroner)

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2016	70 051
Overført fra 2015	7 785
Sum bevilgning	77 836
Regnskap 2016	65 079
Mindreutgift 2016	12 757

Mindreutgiften i 2016 skyldes at midler fordelt til rovviltneemndene ikke kom til anvendelse som forutsatt, grunnet færre rovviltskader i 2016.

Kap 1420 Miljødirektoratet Post 73 Tilskudd til rovvilttiltak, kan overføres (i 1000 kroner)

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2017	70 051
Overført fra 2016	12 757
Revidert nasjonalbudsjett 2017, jf. Prop. 129 S (2016-2017), Innst. 401 S (2016-2017)	-10 000
Ny saldering 2017, jf. Prop. 18 S (2017-2018)/Innst. 73 S (2017-2018)	19 000
Sum bevilgning	91 808
Regnskap 2017	85 988
Mindreutgift 2017	5 820

Miljødirektoratet fordeler tilskudd til rovvilttiltak til de ulike rovviltneemndene, samtidig som en del av midlene fordeles direkte fra Miljødirektoratet til ulike tiltak. Dette gjelder midler til omstilling (10 mill. kroner i 2016 og i 2017), samt midler til kompetansehevende tiltak i regi av Norges Jeger- og Fiskerforbund (1,5 mill. kroner i både 2016 og 2017). I tillegg gjelder det tilskudd til FKT-prosjekter i regi av nasjonale organisasjoner (næringsorganisasjoner og verneorganisasjoner) og FoU-prosjekter av nasjonal karakter.

Av det totale budsjettet for tilskudd til rovvilttiltak (kap. 1420, post 73), fordelte Miljødirektoratet 55,75 mill. kroner til rovviltneemndene i planleggingsrammer for 2016, og 58,1 mill. kroner for 2017. Fordelingen mellom forvaltningsregionene er basert på historikken fra de enkelte fylker/regioner tidligere år, bestandsmålene i regionene og skønnsvurderinger basert på rapporter og skadehistorikk.

I planleggingsrammen for rovviltneemndene fra Miljødirektoratet i 2016 ble 0,75 mill. kroner fordelt til region 1 (Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane),

2,6 mill. kroner fordelt til region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder), 4,5 mill. kroner fordelt til region 3 (Oppland), 3,4 mill. kroner fordelt til region 4 (Østfold, Akershus og Oslo), 12,75 mill. kroner fordelt til region 5 (Hedmark), 11,75 mill. kroner fordelt til region 6 (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag), 7 mill. kroner fordelt til region 7 (Nordland) og 13 mill. kroner fordelt til region 8 (Troms og Finnmark).

I planleggingsrammen for rovviltneemndene fra Miljødirektoratet i 2017 ble 0,75 mill. kroner fordelt til region 1, 2,6 mill. kroner fordelt til region 2, 4,5 mill. kroner fordelt til region 3, 4,5 mill. kroner fordelt til region 4, 14 mill. kroner fordelt til region 5, 11,75 mill. kroner fordelt til region 6, 7 mill. kroner fordelt til region 7 og 13 mill. kroner fordelt til region 8.

I 2017 ble det i tillegg, som følge av store skader på husdyr forårsaket av rovvilt på Hadeland og i Hurdal, overført ekstra midler til Oppland og Akershus. Totalt tildelt ramme for regionale tiltak i 2017 var 78,75 mill. kroner.

I 2016 var regnskapet (forbruket) for de åtte regionene totalt 52,56 mill. kroner. Regnskapet var 0,75 mill. kroner i region 1, 2,60 mill. kroner i region 2, 4,21 mill. kroner i region 3, 3,21 mill. kroner i region 4, 12,75 mill. kroner i

region 5, 11,60 mill. kroner i region 6, 6,98 mill. kroner i region 7 og 10,47 mill. kroner i region 8. Det samlede beløpet for Miljødirektoratet var 12,52 mill. kroner. Totalt regnskapsført beløp i 2016 var 65,08 mill. kroner. Fylkesmennene fungerer som den regnskapsførende enheten for tilskudd til rovvilttiltak. Som kjent er Aust- og Vest-Agder slått sammen. Tidligere Vest-Agder fylke tilhører forvaltningsregion 1, mens tidligere Aust-Agder fylke tilhører forvaltningsregion 2. I framstillingen over er forbruket i Aust- og Vest-Agder delt på to.

I 2017 var regnskapet (forbruket) for de åtte regionene totalt 76,03 mill. kroner. Regnskapet var 0,72 mill. kroner i region 1, 2,50 mill. kroner i region 2, 20,99 mill. kroner i region 3, 7,17 mill. kroner i region 4, 14,33 mill. kroner i region 5, 11,48 mill. kroner i region 6, 6,99 mill. kroner i region 7 og 11,86 mill. kroner i region 8. Det samlede beløpet for Miljødirektoratet var 9,95 mill. kroner. Totalt regnskapsført beløp på kap. 1420, post 73 i 2017 var 85,99 mill. kroner. Som nevnt over er fylkesmennene den regnskapsførende enhet for tilskudd til rovvilttiltak, og etter som Aust- og Vest-Agder nå er slått sammen, er forbruket i Aust- og Vest-Agder delt på to og fordelt på region 1 og region 2 i framstillingen over.

SPØRSMÅL NR. 2267

Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 19. september 2018 av fiskeriminister Harald T. Nesvik

Spørsmål:

«Iflg. DN 13.9.18 ga Nordlaks i mai 2017 49.940 til Nordland FrP, parallelt med at selskapet anket til NFD avslag fra Direktoratet ifm. utviklings-konsesjoner. Iflg. Vesterålen avis 6.9.17 skal tidl.statråd Sandberg ha engasjert seg direkte i saken, og få dager før valget ha gitt selskapet nyheten om at de fikk totalt 21 konsesjoner.

Kan statsråden redegjøre for den kontakt som har vært mellom Nordlaks og NFD i 2017, herunder pol. ledelse vedr. saken, og hvilken faglig vurdering som ble lagt til grunn for tillatelsene?»

BEGRUNNELSE:

Utviklingskonsesjonene, som i utgangspunktet tildeles uten kostnader og som skal bidra til å utvikle teknologi som kan løse miljø- og arealutfordringer i havbruksnæringen, har vist seg å være svært populære. I følge

Direktoratet var det pr august 46 søknader til behandling, 8 søkere har fått tilsagn om tillatelser og det er gitt 43 avslag. Selskapet Nordlaks skal opprinnelig ha søkt om 39 tillatelser, men fikk bare 10. Iflg. Vesterålen avisen ble saken, etter avslag i Fiskeridirektoratet om ytterligere tillatelser, anket til Nærings- og fiskeridepartementet. Iflg. Vesterålen avis 6.9.17 hadde tidligere fiskeriminister Per Sandberg «sett på saken og bestemt seg for å delvis omgjøre vedtaket», og kom personlig på besøk til Nordlaks få dager før valget for å orientere om dette. Avisen har følgende sitat fra Sandberg:

«Du får ikke alle konsesjonene, men du skal få en del.» Også olje- og energiminister Freiberg skal ha engasjert seg i prosjektet, og, iflg. samme avis, skryter han av hvor mye prosjektet vil bety for Hadsel kommune. Som avisen skriver: «Selv har Freiberg vært en av pådriverne for at Inge Berg og Nordlaks skulle få mest mulig konsesjoner. Han vedgår at det ikke har vært en enkel sak. - Per Sandberg

skal ha honnør for at han har vist vilje og evne, i tillegg til at han har fått masse innspill underveis. ved en anledning ble jeg faktisk kastet ut av kontoret hans med klar beskjed om at jeg måtte slutte å terrorisere ham i forbindelse med konsesjonene, forteller han.

Med utgangspunkt i dagens oppslag i DN om pengestøtte fra samme selskap til Freibergs fylkesparti, Nordland FrP, bes det om en avklaring fra statsråden på når anken ble mottatt i departementet og hvordan anken er behandlet i departementet, herunder i hvilken grad politisk ledelse har vært involvert i dette.

Svar:

Den 20. november 2015 ble ordningen med utviklingstillatelser etablert som en midlertidig ordning, og den opphørte 17. november 2017. I denne perioden mottok Fiskeridirektoratet 104 søknader. Saksbehandlingen er innrettet slik at Fiskeridirektoratet behandler sakene i første instans og Nærings- og fiskeridepartementet er klageinstans. Nordlaks AS søkte 24. november 2015 om 39 utviklingstillatelser til realisering av sitt Havfarm-prosjekt. Fiskeridirektoratet ga tilsagn om 10 utviklingstillatelser i vedtak 22. desember 2016. Nordlaks AS påklaget dette vedtaket. Fiskeridirektoratet opprettholdt imidlertid sitt vedtak i den forberedende klagebehandlingen, og sendte saken over til departementet for endelig avgjørelse i brev datert 7. april 2017. Nærings- og fiskeridepartementet fattet vedtak i saken 8. september 2017. Det ble da gitt tilsagn om 21 utviklingstillatelser til Havfarm 1 og

Havfarm 3. I forbindelse med klagebehandlingen mottok departementet 5. mai 2017 kommentarer fra Nordlaks AS til Fiskeridirektoratets klageinnstilling. Videre hadde departementet dialog med klager knyttet til begjæringer om innsyn i saksdokumentene. Det ble i denne forbindelse sendt e-post til Nordlaks AS 26. mai 2017, som ble besvart av Nordlaks AS 29. mai 2017. Før saken ble sendt til departementet, ble det den 21. april 2016 avholdt et møte i departementet mellom representanter fra Nordlaks AS og tidligere fiskeriminister Per Sandberg og representanter fra embetsverket. Temaet for dette møtet var blant annet en presentasjon av prosjekt Havfarmen. Det er ikke registrert at det har vært noen annen kontakt mellom departementet og Nordlaks AS i forbindelse med klagesaken på utviklingstillatelser enn det som fremkommer her. Jeg må imidlertid ta forbehold om at representanter fra Nordlaks AS kan ha tatt opp saken med embetsverket eller tidligere politisk ledelse i forbindelse med at man har støtt på hverandre i andre sammenhenger. Jeg har ikke hatt kontakt med Nordlaks i forbindelse med denne saken. Nærings- og fiskeridepartementet behandler som nevnt klager på Fiskeridirektoratets vedtak når det gjelder søknader om utviklingstillatelser. Ved behandlingen forbereder fagavdelingen sakene, og beslutningene tas av fiskeriministeren. Dette er praktisert i alle sakene om utviklingstillatelser som hittil har vært til behandling i departementet. Når det gjelder den faglige begrunnelsen for vedtaket om tilsagn om tillatelser til Nordlaks AS, fremkommer denne av selve vedtaket og dette er derfor vedlagt her.

<https://www.stortinget.no/dok15-201718-2267-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 2268

Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal

Besvart 26. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Når vil statsråden sende traseforslagene gjennom Tysvær ut på høring?»

BEGRUNNELSE:

Haugalandet i Rogaland har mange gode samferdselsprosjekt på gang. Ny E39 over Bokn vil stå ferdig når Rogfast åpner. Det er ventet stor spenning på hvor ny trase gjennom Tysvær skal gå og av den grunn etterlyses videre prosess i planlegging.

Svar:

Statens vegvesen har utarbeidd forslag til planprogram for E39 på strekninga Bokn - Aksdal - Sveio, som grunnlag for det videre planarbeidet. Samferdselsdepartementet fekk forslaget i slutten av august i år.

For nordre del av planstrekninga, Aksdal - Sveio, er det vedteke at planarbeidet skal utførast som statleg plan. Etter høyring av planprogrammet vil det bli teke stilling til om det også skal vere statleg plan for den søre strekninga, Bokn - Aksdal.

Når Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet har gitt tilslutning til vi-

dare planarbeid og framdrift, vil Statens vegvesen sende forslaget til planprogram på høyring. På bakgrunn av høyringsrunden, vil det bli fastsett endeleg planprogram

om mellom anna kva traséalternativ som skal utgreiast vidare i planarbeidet. Endelig tidsløp er dermed ikkje fastlagt.

SPØRSMÅL NR. 2269

Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 21. september 2018 av landbruks- og matminister Bård Hoksrud

Spørsmål:

«Regjeringa har åpnet for økt import av storfekjøtt fra EU uten toll, fra 900 til 2500 tonn. Samtidig har deler av landbruket hatt en utfordrende sommer, og måttet slakte flere storfe enn planlagt. Matvarekjeder har varslet fokus på salg av norsk kjøtt.

Hvordan evner statsråden til enhver tid å følge utviklinga i landbruket med tiltak og reguleringer, med mål om økt matproduksjon i Norge på norske ressurser, i sammenheng med andre faktorer som svekker produksjonen?»

Svar:

Den nye artikkel 19-avtalen med EU om økt handel med landbruksvarer blir iverksatt 1. oktober 2018. Avtalen innebærer blant annet at importkvoten for storfekjøtt øker fra 900 tonn til 2500 tonn. Et stort flertall gav sin tilslutning til avtalen i Stortinget.

Representanten Strand stiller spørsmål ved hvorvidt kvoteøkningen for storfekjøtt skaper problemer i det norske markedet, blant annet sett i lys av framskyndet slakting som følge av tørke og redusert grovfortilgang for husdyrprodusentene.

Det norske forbruket av storfekjøtt dekkes både gjennom norsk produksjon og import. Importen skjer gjennom importkvoter Norge har åpnet i WTO, EFTAs frihandelsavtaler, EØS-avtalen (artikkel 19) og i GSP-systemet, der Norge har åpnet tollfrie kvoter for import fra u-land, i første rekke fra det sørlige Afrika.

Den norske produksjonen supplert med importkvoter, har over lang tid ikke dekket det norske forbruket av storfekjøtt. Landbruksdirektoratet har derfor de senere årene, i enkelte perioder, satt ned de ordinære tollsatser for storfekjøtt for å legge til rette for import utover importkvotene. Dette for å dekke det norske forbruket. I 2017 ble det eksempelvis importert til sammen 10 500 tonn storfekjøtt med nedsatte tollsatser.

Norturas prognoser fra mars 2018 over importbehov i tillegg til importkvotene, viste et underskudd i markedet på 8000 tonn. Direktoratet satte derfor ned tollen på storfekjøtt med virkning fra 26. juni til 6. august. Etter at konsekvensene av tørken ble tydeligere utover i juli, besluttet direktoratet å avslutte tollnedsettelsen allerede 17. juli. Vurderingen var da at tørken kunne medføre framskyndet nedslakting, og at det derfor kunne komme mer norsk kjøtt på markedet utover høsten enn prognosert.

Nortura har nylig lagt fram oppdaterte prognoser for markedsbalanse for storfekjøtt. Den viser et underskudd i markedet for 2018 på 3300 tonn, mens prognosen for 2019 tilsier et underskudd på 5000 tonn. I disse tallene er lagt til grunn utnyttning av alle importkvotene, også økningen i artikkel 19-kvoten fra 1. oktober.

Regjeringen har gjennom flere tiltak bidratt til å dempe de negative konsekvensene av tørken for jordbruket. Staten og jordbruket har inngått en avtale om erstatning for avlingsskade. Det er videre gjort administrative tilpasninger som vil øke tilgangen på grovfôr. Fram til 1. januar er det tollfrihet ved import av høy, halm og annet grovfôr. Denne fristen kan bli forlenget.

Tørkesommeren var ikke mulig å forutse. Jeg mener likevel at myndighetenes håndtering av tørken, sammen med næringas store innsats for å sikre tilgjengelig grovfôr, har bidratt til å stabilisere situasjonen og redusere behovet for nedslakting. Basert på siste prognoser er det ikke noe som tyder på at iverksettelsen av artikkel 19-avtalen vil skape avsetningsproblemer for norsk storfekjøtt.

SPØRSMÅL NR. 2270**Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 20. september 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Skognæringa har hatt store utfordringer knyttet til det varme været i sommer, og måttet permittere mange ansatte.

Hvordan vil statsråden kompensere for de økonomiske problemene skognæringa har fått som følge av skogbrannfaren i sommer, og får skogsbedrifter dagpengene refundert fra Nav ved at § 3-2 i permitteringslønnsloven?»

BEGRUNNELSE:

På grunn av den ekstraordinære situasjonen med ekstrem tørke over lengre tid i mye produktiv skog i Sør-Norge, måtte flere bedrifter permittere ansatte. Kjøretøy og redskap kunne ikke gjøre annet lignende arbeid i sine nærområder på grunn av utbredelsen og omfanget av tørka, og tilretteleggingsplikta for de ansatte var ikke mulig å innfri. Skognæringa opplevde situasjonen som særlig akutt da Brannmestere og allmenninger innførte forbud mot aktivitet i skogen over natta i flere distrikt. Unntaket for arbeidsgiverperioden på ti dager er etter § 3-2 i Lov om lønnsplikt under permittering (permitteringslønnsloven) ikke påkrevd akutte tilstander, men for eksempel brann og naturomstendigheter.

Svar:

Sett sammen med begrunnelsen som er gitt for spørsmålet, oppfattes spørsmålet å dreie seg om permitteringslønnsloven.

Adgangen til å permittere og de nærmere vilkårene for permittering er ikke lovfestet, men kan følge av tariffavtale, individuell arbeidsavtale eller utviklet sedvanerett. Hovedavtalen mellom LO og NHO regulerer bestemmelsene om permittering, og har dannet mønster for praksis også utenfor avtalens område. Det kreves som regel saklig grunn for å permittere. Eksempler på saklig grunn kan være ordremangel, praktiske arbeidshindringer, ulykker, streik og naturhendelser. Det er videre en forutsetning at mangelen på arbeid er midlertidig.

Lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering (permitteringslønnsloven) trådte i kraft i 1990, og regulerer arbeidsgivers plikt til å betale lønn under permittering. Før denne loven trådte i kraft hadde arbeidsgiverne en meget vid adgang til å permittere sine ansatte uten lønn, og dermed på kort varsel fri seg fra lønnsansvaret i lengre perioder. Formålet med permitteringslønnsloven var å sikre arbeidstakers lønnsvern ved at arbeidsgiveren ble pålagt å betale permitteringslønn de første dagene

av permitteringsperioden (arbeidsgiverperioden), og at lønnsplikten gjeninntre når arbeidstakeren har vært permittert uten lønn en nærmere angitt periode.

Kostnadene ved å permittere er dermed fordelt mellom arbeidsgiver, arbeidstaker og staten, slik at

- arbeidsgiveren må betale permitteringslønn i arbeidsgiverperioden,
- staten utbetaler dagpenger til den permitterte forutsatt at vilkårene er oppfylt,
- arbeidstakeren mottar verken lønn eller dagpenger i tre dager ("ventedager"), og får redusert sin inntekt med ca. 1/3 i den perioden han eller hun får dagpenger i stedet for lønn.

I permitteringslønnsloven § 3 andre ledd er det gjort unntak fra arbeidsgiverens plikt til å betale lønn i arbeidsgiverperioden når permitteringen skyldes brann, ulykker eller naturomstendigheter. Unntaket innebærer at arbeidstakeren mister retten til permitteringslønn de første ti dagene av permitteringen, slik at den kostnaden som arbeidsgiver har i starten av en permittering, blir flyttet fra arbeidsgiveren og over på arbeidstakeren og staten. Dette unntaket uthuler dermed arbeidstakerens lønnsvern, som permitteringslønnsloven er ment å ivareta. Av hensyn til arbeidstakeren er dette unntaket derfor ment å skulle praktiseres snevert. Unntaket omfatter derfor ikke alle typer naturomstendigheter, men bare ved plutselige og ekstraordinære naturhendelser som både har et visst omfang og som arbeidsgiveren ikke har kontroll over eller rimeligvis kunne forutsett. Eksempler er jordskjelv, flom, ras, eller vulkanutbrudd.

Alle arbeidsgivere som er i en situasjon der de ser seg nødt til å permittere sine ansatte, er i en svært krevende situasjon. Men også i krevende situasjoner forventes det altså i utgangspunktet at arbeidsgiveren bidrar med sin andel av kostnaden ved å permittere – på samme måte som at arbeidstakerne og staten bidrar med sin. Det er Arbeids- og velferdsetaten som i den enkelte sak vurderer om det er grunnlag for å innvilge dagpenger til den permitterte, og om det foreligger omstendigheter som gjør at arbeidsgiveren i det enkelte tilfellet kan unntas fra lønnsplikten i arbeidsgiverperioden.

SPØRSMÅL NR. 2271**Innlevert 13. september 2018 av stortingsrepresentant Lise Christoffersen****Besvart 20. september 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Under Stortingets behandling av Meld. St. nr. 33 (2015-2016) NAV i en ny tid uttrykte regjering og stortingsflertall et ønske om utvidet samarbeid med bemanningsbransjen.

Har NAV lokalt, regionalt og/eller sentralt inngått nye avtaler eller utvidet samarbeidet med bemanningsforetak etter dette, i hvilket omfang foregår formidlinger fra NAV via bemanningsbransjen, og hvilke kontrollrutiner har etaten etablert for å forsikre seg om at slike formidlinger skjer i tråd med gjeldende og kommende lover og regler?»

BEGRUNNELSE:

Spørsmålet gjelder om NAV på ulike nivåer har tatt initiativ til utvidet samarbeid med bemanningsbransjen etter Stortingets behandling av nevnte stortingsmelding, på hvilken måte, via konkrete avtaler eller ved praksis.

Spørsmålet må også sees i lys av Stortingets lovvedtak av 11. juni 2018 under behandling av prop. 73 (2017-2018) om endringer i arbeidsmiljøloven (fast og midlertidig ansettelse og innleie fra bemanningsforetak) som trer i kraft 1. januar 2019 for nye innleieforhold og fra 1. juli 2019 for innleieforhold som gjelder ved ikrafttreddelsen av nye regler fra 1. januar 2019. Det er av interesse for Stortinget å få vite hvordan NAV er forberedt eller forbereder seg på å etterleve de nye og strengere reglene for faste og midlertidige ansettelse og for innleie.

Når det gjelder kontrollrutiner, er det viktig at førstelinja i NAV har god kjennskap til gjeldende og kommende regler for midlertidighet og innleie, og at det finnes gode kontrollrutiner som sikrer at det ikke foretas formidlinger fra NAV, verken direkte eller indirekte via bemanningsbransjen, som er i strid med det regelverket som til enhver tid gjelder.

Svar:

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst meg om at Arbeids- og velferdsetaten over lang tid har hatt et godt samarbeid med bemanningsbransjen om formidling av arbeidskraft, og det er inngått intensjonsavtaler med flere bemanningsbyråer. Målet med intensjonsavtalene er å skape en overordnet forankring og legge til rette for at NAV-kontor/NAV fylke skal kunne inngå gode samarbeidsavtaler med bemanningsbyråenes lokale avdelinger. Samarbeidet med

disse virksomhetene kan legge til rette for spredningen av kompetansen som etterspørres og dermed øke mobiliteten i arbeidsmarkedet.

Som en oppfølging av Meld.St. 33 (2015-2016) har Arbeids- og velferdsdirektoratet inngått nasjonale intensjonsavtaler om rekruttering, inkludering og kvalifisering med NHO Service og handel på vegne av bemanningsbransjen. I tillegg er det også inngått intensjonsavtaler med de fem største bemanningsbyråene: Adecco, Manpower, Randstad, Jobzone og Personahuset.

Det er videre inngått lokale samarbeidsavtaler mellom NAV-kontorer og bemanningsbyråenes lokale avdelinger. Hensikten med de lokale samarbeidsavtalene er å formalisere samarbeidet med bransjen. I avtalene legges det blant annet til grunn at alle ansettelser og Arbeids- og velferdsetatens virkemiddelbruk skal følge gjeldende regelverk.

Samarbeidet mellom Arbeids- og velferdsetaten og bemanningsbransjen innebærer blant annet at etaten henviser arbeidssøkere til bemanningsbyråer, og at etaten og byråene utveksler informasjon om arbeidsmarkedet. Videre arrangerer etaten jobbmesser for bemanningsbyråer og øvrige arbeidsgivere lokalt når det er behov for arbeidskraft innen ulike bransjer. Arbeids- og velferdsetaten bidrar til å dekke bemanningsbransjens behov for arbeidskraft ved å formidle arbeidssøkere til ledige stillinger. Bemanningsbyråer kan levere tilbud om kvalifiseringstiltak og andre relevante tjenester som kan bidra til å få Arbeids- og velferdsetatens brukere kommer over i arbeid. Andelen av formidlinger til bemanningsbransjen har hatt en liten økning fra 8 % i 2016, 9 % i 2017 og 10 % hittil i 2018.

Hva gjelder etterlevelse av regelverk blir bemanningsbyråene behandlet på lik linje med øvrige arbeidsgivere som ønsker hjelp til rekrutteringsbistand. Etaten er avhengig av et godt samarbeid med arbeidsgivere for å lykkes med sitt samfunnsoppdrag med å sikre et velfungerende arbeidsmarked og få flere i arbeid. Det er viktig å understreke at det er den enkelte arbeidsgiver som er ansvarlig for at reglene følges og at ansettelser og innleieforhold er lovlige.

Jeg er videre kjent med at NHO Service har etablert en frivillig revisjonsordning fra 1. januar 2014 for bemanningsbedrifter. Revisjonsordningen innebærer at bedrifter kan få dokumentert sin profesjonalitet som arbeidsgiver gjennom ekstern revisjon av sentrale rutiner og praksis når det gjelder forpliktelser etter arbeidsmiljøloven.

Arbeids- og velferdsdirektoratet informerer etaten om de nye reglene om innleie som trer i kraft 1. januar

2019 som ledd i den alminnelige kompetanseoppbyggingen. Jeg nevner også at alle de statlige etatene inkludert Arbeids- og velferdsetaten, har fått en fellesføring om at det forventes at de går foran i arbeidet med å fremme et

seriøst arbeidsliv. Arbeids- og velferdsetaten skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler.

SPØRSMÅL NR. 2272

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund

Besvart 24. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Hvor stor andel av riks- og fylkesvegnettet er underlagt årlige målinger av tverrfall, spor mv. og hvilke grep har regjeringen tatt, og vil ta, for å sørge for at vegdatabanken får oppdaterte minimumsdata for hele riks- og fylkesvegnettet på bredde, kurvatur mv., og når regner statsråden med å ha på plass minimumsdata?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til forsøk på svar på spørsmål 2171. Det var ikke noe svar på spørsmålet. Spørsmålet dreide seg om hva regjeringen gjorde for å få oppdatert den nasjonale veidatabanken.

I forbindelse med regionreformen er det bebudet endringer av Statens Vegvesen og oppbygging av «egne» ansvarlige veiadministrasjoner i fylkene. Det er også slik at regjeringen og Stortinget skjøv eventuelt spørsmål om omklassifisering av fylkesveier til riksveger igjen som ble reist i forbindelse med Nasjonal Transportplan behandlingen våren 2017 til regionreformen. Statsråden nærmer seg spørsmålet med å vise til at det må gjøres avklaringer om hvordan målinger skal gjøres i forbindelse med regionreformen, men har ingen ideer om hvordan. Det er bekymringsverdig.

Både i lys av dette, men også sakene som har vært i media om manglende tilstandskontroll, etterslep på vedlikehold av fylkesveier, manglende finansiering fra regjering og Storting side til fylkene jamfør sist rapport fra Vista Analyse ville det vært verdifullt og ha en mest mulig oppdatert veidatabank.

Statsråden skriver i sitt svar at det blir gjort målinger på store deler av fylkes og riksvegnettet på diverse variabler. Jeg er av den formening at «store deler ikke» er å strekke det lang all den tid masse av grunndataen i vegdatabanken er ikke oppdatert eller ikke finnes.

I 2016 manglet for eksempel breddeopplysninger på vegen for 33 % av det samla fylkes og riksvegnettet. Det er

mange 1000 km. I tilstandsrapporten for fylkesveinettet som Opplysningsrådet for veitrafikken laget i 2016 er det slik at flere av tabellene har en markering hvor flere av fylkene understrekes er svært usikre tall for. Slike rapporter heftes derfor av stor usikkerhet. I tillegg mangler da fylkene gode tall.

Svar:

I følge Statens vegvesen har etaten 15 målesystem/målebilar som registrerer sporslitasje, ujamnheit, tverrfall og tekstur på faste dekke. Årleg blir om lag 100 000 køyrefelt-kilometer målt opp. Dei siste åra har dette omfatta mellom 90 og 95 prosent av riks- og fylkesvegnettet. Data blir lagra i Nasjonal vegdatabank og nytta i mellom anna planlegging og prioritering av dekketiltak i regionane og som grunnlag for utrekning av tilstandsindikatoren «Del av vegnettet med vegdekke som tilfredsstiller krav til spor og jamnheit i vedlikehaldsstandarden (R610)».

Statens vegvesen er i ferd med å gå over frå å måle til å rekne ut vegbreidder basert på såkalla FKB-data (FKB=Felles KartdataBase). Erfaringa er at dette både gir gode resultat og er ein vesentleg mindre ressurskrevjande metode. Det blir også vurdert om det er mogeleg å nytte eigne lasermålingar som grunnlag for utrekningane.

Dei siste åra er det rekna ut vegbreidder for heile riksvegnettet, for den delen av fylkesvegnettet som blei omklassifisert frå riksveg til fylkesveg ved regionreforma i 2010 og i Region øst også for det som var fylkesvegar før 2010. Desse utrekningane gir oversikt over 100-metersstrekningar med gjennomsnitt-, maksimum-, minimum-, median- og normalbreidde. Planen er å få rekna ut vegbreidder også for den delen av fylkesvegnettet som var fylkesvegar før 2010, i 2019. Kurvaturdata er rekna ut for heile riks- og fylkesvegnettet.

Både vegbreiddedata og kurvaturdata er tilgjengelege i Nasjonal vegdatabank og blir normalt oppdaterte ein gong i året. Det er planar om å få dette inn som ein del

av standard oppdatering av Nasjonal vegdatabank i samband med endringer i vegnettet.

SPØRSMÅL NR. 2273

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 21. september 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Har statsråden vurdert og undersøkt muligheten for at Den norske kirke kan fortsette å få fødselsmeldinger når kirkens medlemmer får barn, frem til behandlingen av ny trossamfunnslov til neste år?»

BEGRUNNELSE:

Grunnet endringer i folkeregisterloven vil Dnk f.o.m. 1. oktober ikke lenger få informasjon om når medlemmer får barn, noe som gjør det vanskeligere å få sendt ut dåpsinvitasjon til alle tilhørige.

Departementet har tidligere gitt uttrykk for at kirkelovens bestemmelser (paragraf 3 nummer 10) ikke er tilstrekkelige til å gjelde som unntak fra de relevante endringene i folkeregisterloven som nå trer i kraft. Samtidig har det blitt sendt signal om at en slik hjemmel skal vurderes i forbindelse med behandling av ny trossamfunnslov. Derfor mener KrF at det ville vært enklere om overgangsordningen kunne blitt forlenget frem til behandling av ny trossamfunnslov i 2019, og ber derfor om å få statsrådets vurdering av situasjonen.

Svar:

Etter lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) § 3 nr. 2 anses barn «å høre inn under Den norske kirke fra fødselen såfremt en av foreldrene er medlem». Barn som anses å høre inn under Den norske kirke, blir medlem av kirken når det er døpt, jf. loven § 3 nr. 5. I kirkeloven § 3 nr. 10 første punktum heter det at «[p]ersoner som anses å høre inn under eller er medlem i Den norske kirke, registreres i et sentralt medlemsregister for Den norske kirke».

Den norske kirke har fått digitale fødselsmeldinger direkte fra Folkeregisteret. Koblet med medlemsinformasjon registrert på foreldre, har det dermed vært mulig å føre tilhørige inn i medlemsregisteret og deretter sende ut dåpsinvitasjoner. Fra og med 1. oktober 2018 vil Den

norske kirke ikke lenger kunne motta fødselsmeldinger fra Folkeregisteret.

Taushetsplikten etter lov 9. desember 2016 nr. 88 om folkeregistrering (folkeregisterloven) § 9-1 omfatter opplysninger om hvem som er den registrerte personens barn. Etter folkeregisterloven § 10-2 kan taushetsbelagte opplysninger utleveres til «offentlige myndigheter og virksomheter og til private virksomheter som har hjemmel i lov til å innhente opplysninger fra Folkeregisteret uten hinder av taushetsplikt». Ovennevnte bestemmelser i kirkeloven gir ikke Den norske kirke hjemmel til å få utlevert taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregisteret.

I folkeregisterloven § 13-1 tredje ledd er det gitt følgende overgangsbestemmelse om utlevering av opplysninger fra Folkeregisteret:

«Vedtak om utlevering av opplysninger fra Folkeregisteret truffet med hjemmel i lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering, bortfaller ett år etter at denne loven trer i kraft. Dersom parten innen dette året har søkt om tilsvarende utlevering av opplysninger, gjelder vedtaket frem til registermyndigheten har truffet vedtak i saken.»

Folkeregisterloven trådte i kraft 1. oktober 2017. Loven åpner ikke for at den generelle overgangsperioden etter § 13-1 tredje ledd kan forlenges.

Hvorvidt Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn bør gis hjemmel til å innhente opplysninger fra Folkeregisteret om barn som fødes av samfunnets medlemmer, vil bli vurdert i Kulturdepartementets pågående arbeid med å utforme forslag til en ny lov for Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn.

SPØRSMÅL NR. 2274**Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad****Besvart 26. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Vil statsråden vurdere tiltak for å løse problemene med og konsekvensene av den vektbegrensningen som nå er på Eigerøy bru?»

GRUNNGJEVING:

Eigersund kommune og andre næringsaktører sliter nå med begrensningen som er lagt på Eigerøy bru. Dette er en strekning som brukes av transportører med tung last.

Det legges opp til, og forventes, omfattende utvidelse av industri og næring i områder som er avhengig av Eigersund bru. Vektbegrensningen som er lagt på brua skaper betydelig problemer for en rekke aktører som er avhengig av å frakte tung last.

Saken handler om å få på plass løsninger både på kort og lang sikt. Midler til ny bru ligger inne i NTPs andre planperiode, men her må det vurderes tiltak som kan avhjelpe den situasjonen man nå står overfor knyttet til vektbegrensningen på brua.

Svar:

Rv 42, inkl. Eigerøy bru, er klassifisert i bruksklasse (Bk) 10/50 for normaltransport, dvs. at strekningen er tillaten for køyretøy med totalvekt inntil 50 tonn. I tillegg er strekningen tillaten for tømmertransport med totalvekt inntil 60 tonn. Strekningen inngår også i den delen av riksvegnettet der det er generell dispensasjon utan tidsavgrensning for totalvekt inntil 65 tonn og der det kan bli gitt tidsavgrensning dispensasjonar for totalvekt inntil 100 tonn. Dette inneber at all vanleg tungtransport og alle vanlege spesialtransportar kan bruke brua.

Avgrensningane som representanten Bollestad viser til, er knytt til svært tunge transportar, dvs. transportar med totalvekt over 100 tonn. Slike transportar må det søkjast særskilt dispensasjon for.

I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det prioritert statlege midlar til prosjektet rv 42 Eigerøy bru i siste seksårsperiode (2024-2029).

Eigerøy bru er open for all vanleg tungtransport, inkl. vanlege spesialtransportar. Etter det eg no kjenner til er det ikkje endeleg avklart kor stor bereevne denne brua faktisk har. Eg vil derfor be Vegdirektoratet om å foreta ei særskilt vurdering av det for å avklare om det kan tillatast tyngre transport enn det som i dag er løyve til.

SPØRSMÅL NR. 2275**Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 25. september 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«VG har nylig publisert en sak om en muslimsk mann som ikke fikk komme til en jobbsamtale i Posten etter at han varslet på forhånd om at han av religiøse årsaker ikke håndhilser på kvinner.

Støtter samferdselsministeren avgjørelsen som Posten tok i dette tilfellet, og mener han eksempelet bør følges også i andre lignende tilfeller når noen varsler at de av religiøse årsaker ikke kan håndhilse på det motsatte kjønn?»

Svar:

Spørsmålet er overført fra samferdselsministeren til næringsministeren som ansvarlig for forvaltning av eierskapet i Posten Norge AS. Rollefordelingen mellom staten som eier og selskapets ledelse er beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen) hvor det fremgår at "Forvaltningen av selskapet er styrets ansvar. Styret skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten, ansette administrerende direktør og føre tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig." Ansvaret for forretning-

smessige beslutninger og problemstillinger knyttet til den operative driften hører under styret og ledelsen i selskapet. Staten er ikke involvert i operative forhold i Posten Norge AS, selskapets datterselskaper eller andre selskaper der staten har eierinteresser.

Staten har i eierskapsmeldingen uttrykt forventninger på ulike områder som staten mener bidrar til å oppfylle statens mål med eierskapet. Blant annet fremgår det at: "Selskaper bør derfor være bevisst verdien av mangfold i organisasjonen. Med mangfold menes bl.a. ulik utdannings- og erfaringsbakgrunn, alder, kjønn, kulturell og geografisk bakgrunn". Videre fremgår det at selskapene

bør ha "etablert strategier og gjennomfører tiltak for å fremme likestilling og annet mangfold i virksomheten."

Arbeidsforhold og rekruttering i Posten Norge AS er selskapets styre og ledelses ansvar. Som eier legger jeg til grunn at selskapet følger norske lover og regler og forventninger uttrykt av staten på disse områdene.

Generelt vil jeg understreke at vi må legge til rette for et likestilt arbeidsliv der menn og kvinner likebehandles. Det er viktig å bidra til et arbeidsmiljø som fremmer og ikke hemmer likestilling mellom kjønn. Det å håndhelse er en viktig del av norsk kultur og regnes som normal høflighet.

SPØRSMÅL NR. 2276

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 1. oktober 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«VG har nylig publisert en sak om en muslimsk mann som ikke fikk komme til en jobbsamtale i Posten etter at han varslet på forhånd om at han av religiøse årsaker ikke håndhilser på kvinner.

Kan Barne- og likestillingsministeren gjøre klart om norsk regelverk sikrer at dette er lovlig å gjøre av Posten og andre bedrifter og arbeidsgivere som kommer i befatning med problemstillingen?»

Svar:

Jeg vil først presisere at departementet ikke behandler denne typen enkeltsaker. Det er diskrimineringsnemnda som håndhever likestillings- og diskrimineringsloven. Nemnda er et uavhengig kollegialt forvaltningsorgan, administrativt underlagt departementet. Dette innebærer at departementet legger til grunn vanlige prinsipper for styring av underliggende organer i forvaltningen hva gjelder den administrative delen av virksomheten, men departementet kan ikke gi instruks om eller omgjøre nemndas utøvelse av myndighet i enkeltsaker. Jeg kan derfor ikke kommentere denne saken spesielt, men vil i det følgende kort skissere hovedtrekkene i norsk rett og praksis på området.

De generelle forpliktelsene til å sikre menneskerettighetene og forhindre diskriminering, herunder retten til fri religionsutøvelse, fremgår av Grunnloven. Likestillings- og diskrimineringsloven forbyr diskriminering blant annet på grunn av religion og livssyn, jf. § 6 første

ledd. Diskriminering kan være direkte, dvs. en handling eller unnlatelse som har som formål eller virkning at en person blir behandlet dårligere enn andre. Diskriminering kan også være indirekte, slik at en tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlatelse fører til at personer stilles dårligere enn andre. Jeg gjør oppmerksom på at forskjellsbehandling likevel kan være lovlig. Forskjellsbehandling som har et saklig formål, er nødvendig for å oppnå formålet og ikke er uforholdsmessig inngripende overfor dem som rammes, anses ikke som diskriminering.

Denne saken illustrerer en situasjon der hensynet til kjønnslikestilling og hensynet til religionsfrihet må avveies. I Norge har vi foreløpig ingen praksis på tilsvarende saker, men Diskrimineringsnemnda har nå til behandling en sak med tilsvarende problemstilling. Det skal etter planen fattes vedtak i denne saken i oktober.

I Nederland har man i to rettsavgjørelser, fra hhv 2008 og 2009, kommet til at det ikke er diskriminerende å kreve at man håndhilser på det motsatte kjønn. Retten viste i de to sakene til at det å nekte å håndhilse på det motsatte kjønn bryter med de generelle adferdsreglene som gjelder i det nederlandske samfunnet, og at man ønsker å beskytte kvinner mot kjønnsdiskriminerende adferd.

I Sverige har det nylig blitt avsagt dom med det motsatte resultat i en sak om håndhilsning, der en kvinne med henvisning til sin religion ikke håndhilste på en mannlig medarbeider. Retten kom der til at kvinnens adferd er beskyttet av den Europeiske menneskerettskonvensjon § 9 som omhandler retten til religionsfrihet.

Disse sakene reiser viktige prinsipielle problemstillinger. Jeg vil understreke at vi ikke kan ta likestillingen for gitt når likeverdsprinsippet blir satt under press. Mitt

klare standpunkt vil alltid være at menn og kvinner er like mye verdt i samfunnet, og skal likebehandles i arbeidslivet. Det er et viktig fundament som vi må bevare.

SPØRSMÅL NR. 2277

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Nils Kristen Sandtrøen

Besvart 21. september 2018 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

«Hvordan mener statsråden desentrale utdanningssentre kan være med på å utdanne flere sykepleiere og dermed bidra til å styrke tilgangen til gode velferdstjenester i hele landet?»

BEGRUNNELSE:

Et av grepene som kan gjøres for å få ut flere tilbud som er avgjørende for velferdsstaten og for tjenestene til folk ute i landet, er å øke antallet studieplasser til utdanningssentre. I enkelte regioner har man hatt desentral sykepleierutdanning som har vært vellykket med både høy gjennomføringsgrad og veldig god utdanningskvalitet. Nord-Østerdalen er eksempel på en region hvor det nå er garantert for tilstrekkelig antall praksisplasser for sykepleierstudenter, mens det fortsatt mangler øremerkede studieplasser. En styrking av utdanningstilbudet kan derfor bidra til å redusere mangelen på fagfolk i helse og omsorgssektoren i samspill med prinsippet om rett person på rett plass innenfor tjenestene.

Svar:

Samarbeid med lokalt og regionalt samfunns- og arbeidsliv er del av samfunnsoppdraget til alle universiteter og høyskoler. Regionale behov skal derfor inngå i institusjonenes vurderinger av egne strategiske og langsiktige prioriteringer. Desentraliserte utdanningstilbud er ved mange utdanningsinstitusjoner viktige elementer både for å kunne rekruttere bredt i regionen, for å gi gode tilbud til studenter som kombinerer jobb og heltids- eller deltidsstudier, og for å tilby utdanning nær tilgjengelige praksissteder. Representanten nevner tilbudet i Nord-Østerdalen. Nord universitet og UiT – Norges arktiske universitet er andre eksempler på institusjoner som har mange desentraliserte utdanningstilbud for eksempelvis lærer- og sykepleierutdanning, og der studietilbudet kan være nett-

og samlingsbasert uten at det går på bekostning av høy studiekvalitet.

Universiteter og høyskoler er rammefinansierte, og det gir institusjonene et strategisk handlingsrom til selv å prioritere aktiviteter og fagområder de vil satse på for å nå sektormålene for høyere utdanning og forskning og sine virksomhetsmål. Departementet legger ikke detaljerte føringer på hvordan universitetene og høyskolene organiserer sitt studietilbud fordelt ved ulike studiesteder.

Høgskolen i Innlandet har alt etablert ulikt faglig samarbeid med kommunene i Nord-Østerdalen, og regionalt tilbud om ulike helseutdanninger er en sentral arbeidsoppgave for høgskolen. Høy kvalitet og god relevans i sykepleierutdanningen krever at høgskolen samarbeider godt med relevant arbeidsliv, blant annet om innhold, dimensjonering, rekruttering, etter- og videreutdanning, praksis og FoU-arbeid. Høgskolen utdanner flere sykepleierkandidater enn kandidatmåltallene forutsetter og opptakstallene til utdanningen har økt de siste to årene.

Regjeringen vurderer i de årlige budsjetter muligheten for å bidra med midler til flere studieplasser, og i forbindelse med behandlingen av RNB for 2018 har Stortinget satt av midler til nasjonalt å etablere 100 nye studieplasser i sykepleierutdanningen. Ti av disse studieplassene ble tildelt Høgskolen i Innlandet. Høgskolen kan vurdere om studieplassene på sikt kan brukes til desentraliserte tilbud basert på regionale behov, søkertall og tilgjengelige praksisplasser.

I sykepleierutdanningene har det mange steder vært en utfordring å få på plass flere gode praksisplasser. Dette medfører at det ved flere studiesteder er utfordringer å øke opptaket til sykepleierutdanningene.

Tilbakemeldinger fra arbeidslivet tyder på at det er behov for flere sykepleiere. Samtidig er det ikke nødvendigvis slik at det kun er oppretting av nye studieplasser som kan bidra til å dekke behovet for flere sykepleiere. Økt bruk av faste, hele stillinger er et eksempel på et tiltak som kan være viktig for å rekruttere kompetente medarbeidere, beholde kvalifisert arbeidskraft og bidra til å

ivareta arbeidsmiljøet og redusere sykefravær. Arbeidsgiver må vurdere hvordan man kan organisere helse- og omsorgstjenestene på en hensiktsmessig måte.

Det er positivt at kommuner i Nord-Østerdalen samarbeider om kompetanseutvikling i regionen og at det blir lagt til rette for praksisplasser for sykepleierstudenter. Jeg er opptatt av at universiteter og høyskoler følger opp sitt samfunnsoppdrag for regionene. Det er styret ved Høgskolen i Innlandet som innenfor egne rammer, strate-

gier og prioriteringer må vurdere hvordan oppgaven med å ivareta regionens behov for sykepleiere best mulig kan løses og hvordan den kan samarbeide med desentraliserte utdanningssentre. Høgskolen må derfor selv vurdere hvordan studieplasser og midler til utdanningen bør disponeres og organiseres på kort og lang sikt sett i lys av behovet for flere godt kvalifiserte sykepleiere, tilgang på gode praksisplasser og kvalifiserte søkere.

SPØRSMÅL NR. 2278

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 25. september 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvordan de fremlagte utbyggingsplaner ved OUS skal sikre god nok kapasitet til å ivareta pasientene i regionen i perioden fram til 2030-2035 og gi svar på om innbyggerne i Groruddalen får et fast sykehusstilbud i fase 1, og kan statsråden forsikre Stortinget om at de kritiske merknadene den eksterne kvalitetssikreren Opak og Metier fremmet ved gjennomgangen av sykehusets idefaserapport er hensyntatt og håndtert i det videre utredningsarbeidet?»

BEGRUNNELSE:

Ansatte i Oslo Universitetssykehus og i Helse Sør-Øst har uttrykt bekymring for ulike forhold rundt utbyggingsplanene ved Oslo Universitetssykehus (OUS). Ministeren har ved flere anledninger presisert at han har ansvaret for dette vedtaket, og at dette er avgjort. Det planlegges for å legge ned Norges største sykehus, og overføre aktiviteten til nye bygg på Aker og Gaustad. I denne perioden vil behovet for sykehustjenester øke betydelig. Helse Sør-Øst har selv lagt fram forventninger om at behovet i Oslo og Akershus vil øke med mellom 50 og 60 prosent i perioden. Ifølge Helse Sør-Øst sin regionale utviklingsplan mangler Akershus universitetssykehus (Ahus) allerede i dag 69 somatiske senger, og ifølge Ahus sin utviklingsplan vil behovet øke med 168 senger fra 2018-2030 med de planene for oppgavefordeling Helse Sør-Øst baserer seg på. I tillegg melder Ahus om behov for nær 50 sengeplasser i psykiatri, og samlet nærmer behovet seg 300 senger. I tillegg varsles det om behov for langt over 100 poliklinikk-rom. De beskrevne manglene tilsvarer et stort akuttsykehus.

OUS fikk gjennomført en kvalitetssikring av arbeidet med sykehusets idéfaserapport.

Opak og Metier reiste spørsmål om de fremlagte planene ville ivareta behovsøkningen i perioden, og pekte på at rapportens fremstilling av det foretrukne alternativet kunne virke villedende på beslutningstakerne. De beskrev risikoen som «betydelig større enn det som fremkommer i rapporten». Spørsmålsstiller er bekymret for om den beskrevne risikoen er hensyntatt, og om planene for fremtidig sykehusutbygging sikrer befolkningens behov for sykehustjenester, og om innbyggerne i Groruddalen fortsatt skal måtte skysses mellom sykehusene avhengig av hvor det er ledig plass.

Svar:

Innledningsvis vil jeg påpeke at målbildet for utvikling av Oslo universitetssykehus er vedtatt av meg i et foretaksmøte i juni 2016.

Når det gjelder framtidig kapasitet i hovedstadsregionen, så har Helse Sør-Øst utarbeidet forslag til en regional utviklingsplan med perspektiv til 2035 hvor det fremtidige målbildet for Oslo universitetssykehus er innarbeidet. Denne planen er nå ute på høring.

Samtidig jobbes det nå med konseptplaner for etappe 1 for utbyggingen av Oslo universitetssykehus, dvs. utbygging på Aker og Gaustad. Utbyggingen er planlagt i to etapper.

Etappe 1 av utbyggingen av Oslo universitetssykehus (både på Gaustad og Aker) er planlagt ferdigstilt i 2028.

Helse Sør-Øst viser til at beregning av framtidig kapasitet baseres på en nasjonal modell for kapasitetsberegning i spesialisthelsetjenesten. Som grunnlag i denne modellen benyttes prognoser for befolkningsframskrivninger

fra Statistisk sentralbyrå. Statistisk sentralbyrå publiserte 26. juni 2018 en oppdatert befolkningsframskrivning for Norge.

Helse Sør-Øst viser til at Statistisk sentralbyrås hovedalternativ (MMMM) gir en 14 pst. økning av befolkningen i Helse Sør-Øst i 2035. I Oslo sykehusområde tilsier prognosen en befolkningsvekst på 17 pst. frem til 2035 (hvor bydelene Alna, Stovner og Grorud er innberegnet)

Befolkningen i Oslo sykehusområde vil i 2028 i følge anslagene ha økt med 11 pst. Helse Sør-Øst opplyser at etappe 1 ved Oslo universitetssykehus vil gi en økning i antall senger på 21 pst., fra 1875 til 2273, for å ta høyde for befolkningsveksten og befolkningens behov frem til 2035.

Helse Sør-Øst vil gjøre en fornyet framskrivning og kapasitetsvurdering ved planleggingen av etappe 2 på Gaustad og Aker, slik at nye bygg kan dimensjoneres for å møte det aktuelle behovet.

Bydelene Alna, Stovner og Grorud har i dag Akershus universitetssykehus som sitt lokalsykehus. Helse Sør-Øst opplyser at Alna bydel er planlagt overført til Aker i etappe 1 og de to øvrige bydelene er planlagt inn i etappe 2.

Representanten Toppe peker på kapasitetssituasjonen ved Akershus universitetssykehus (Ahus). Helse Sør-Øst har igangsatt et arbeid for å vurdere tiltak for å sørge for at Ahus har nødvendig kapasitet frem til overføringen av Alna, Grorud og Stovner til Oslo universitetssykehus. Videreføring av avlastningsavtaler, utbygging og andre kapasitetsøkende tiltak vurderes i arbeidet som pågår. Kapasiteten ved Kongsvinger sykehus, som overføres til Ahus 1. februar 2019, vurderes også i denne sammenheng.

Representanten Toppe ønsker en forsikring om at kritiske merknader fra ekstern kvalitetssikrer (OPAK/Metier) i idéfasen er hensyntatt. Jeg vil peke på at det ikke er krav om ekstern kvalitetssikring i denne fasen i tidlig-faseveilederen for sykehusprosjekter. Dette var altså en ekstra kvalitetssikringsrunde initiert at Oslo universitetssykehus.

Kvalitetssikringsrapporten ble lagt frem for styret i Oslo universitetssykehus i forbindelse med behandling av idefaserapporten i styremøte i januar 2016 (sak 8/2016). Styret i Oslo universitetssykehus ga i dette møtet sin tilslutning til et målbilde med ett samlet og komplett regionsykehus inkludert lokalsykehusfunksjoner på Gaustad, ett lokalsykehus på Aker og kreftbehandling på Radiumhospitalet. Styret konstaterte også at det forelå risiko som burde avklares nærmere, og fattet blant annet følgende vedtak (punkt 2a, første del):

«Styret gir tilslutning til at et fremtidig målbilde for Oslo universitetssykehus med ett samlet og komplett regionssykehus inkludert lokalsykehusfunksjoner, ett lokalsykehus på Aker og kreftbehandling på Radiumhospitalet, er å foretrekke. Styret konstaterer imidlertid at det foreligger risikoer som bør avklares nærmere og finner

ikke grunnlag på dette tidspunkt å legge bort noen av alternativene eller noen av etappene.»

Helse Sør-Øst opplyser at en viktig bakgrunn for styrets vedtak var å få belyst den risiko som ble pekt på i rapporten fra OPAK/Metier. Oslo universitetssykehus videreførte derfor arbeidet i idéfasen med ytterligere utredninger for å belyse risiko knyttet til vei- og reguleringsforhold, elastisitet og kapasitet ut over 2030-perspektivet.

Med referanse til rapporten fra OPAK/Metier ble det også iverksatt en mer utdypende risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) i regi av rådgivingselskapet WSP («Framtidens Oslo universitetssykehus ROS-analyse i idéfase», April 2016). Denne analysen viste at alternativet med delvis samling på Gaustad (sør) og bygging av et lokalsykehus på Aker (alternativ 3) hadde lavere risikoeksponeringen enn de andre alternativene: 0-alternativet med videreføring av virksomhet i eksisterende bygg og alternativ 2 med en delt løsning med utbygging både på Gaustad og Ullevål.

Som oppfølging av rapporten fra OPAK/Metier og styrevedtaket 28.1.2016 utarbeidet prosjektet en egen rapport («Oppfølging av risiko, videreføring etter vedtak i OUS styremøte 28.1.2016»), hvor de forhold som er påpekt av OPAK/Metier er vurdert. Av rapporten fremgår det at man har gjennomført kapasitetsberegninger og hatt møter med bl.a. Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune og Statens vegvesen.

Styret i Oslo universitetssykehus behandlet sak om oppfølging av risiko i møte 28.04.2016 (sak 28/2016) og fattet følgende vedtak:

- «1. Styret tar rapportene om risiko- og sårbarhetsanalyse og øvrig oppfølging av risiko i arbeidet med idéfase til orientering.
2. Styret ber om at rapportene om risiko og sårbarhet oversendes Helse Sør-Øst RHF til som del av grunnlagsdokumentasjonen for idefasearbeidet.»

Helse Sør-Øst har også vist til at flere forhold er endret eller justert etter idéfasen:

1. Helse Sør-Øst RHF og Oslo universitetssykehus har gått bort fra forslaget om å bygge sør for Ringveien. Behov for å etablere et «lokk» over Ringveien er derfor ikke lenger tilstede.
2. Utbyggingsløsningen på Gaustad er endret siden idéfasen, og den legger nå bedre til rette for fremtidige utvidelser.
3. Helse Sør-Øst RHF har utarbeidet forslag til en regional utviklingsplan med perspektiv til 2035 hvor det fremtidige målbildet for Oslo universitetssykehus er innarbeidet.
4. Det er lagt til grunn en etappevis utbygging av Aker og Gaustad.
5. Det er avklart hvilke virksomheter som skal lokaliseres på de ulike sykehusene og det utarbeides mer detaljerte beregninger av økonomisk bærekraft som en del

av konseptfasen. Dette i henhold til veileder for tidlig-faseplanlegging.

6. Framskrivingshorisonten er endret fra 2015-2030 til 2017-2035.

Helse Sør-Øst viser til at flere av forutsetningene for de kritiske påpekningene i rapporten fra ekstern kvalitetssikrer ikke lenger er til stede, eller er endret.

Konseptfaseutredningen som nå pågår er også gjenstand for ekstern kvalitetssikring.

SPØRSMÅL NR. 2279

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 25. september 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Mener statsråden at de øvrige sykehusene i Helse Sør-Øst skal finansiere utbyggingen ved Oslo Universitetssykehus (OUS) eller er det planlagt allokeringssplan av midler mellom regionene til fordel for Helse Sør- Øst slik at utbyggingen ved OUS skal kunne gjennomføres, i og med at OUS ikke selv har bæreevne for et så stort utbyggingsprosjekt?»

BEGRUNNELSE:

I styrevedtak 053-2016 i Helse Sør- Øst vedtas framtidig målbilde for Oslo Universitetssykehus, med utvikling av et “komplett regionsykehus” på Gaustad, og etablert av et nytt lokalsykehus på Aker. Kostnadene beløper seg til omlag 40 milliarder kroner. I styrevedtaket er det lagt inn en viktig premiss; “det legges til grunn at Oslo Universitetssykehus HF både i perioden før og etter utbygging bedrer de økonomiske resultatene”. I etterkant av at dette vedtaket ble fattet har sykehusets resultater blitt vesentlig svekket. I 2016 varslet sykehuset i økonomisk langtidsplan 1,8 milliarder i resultat for årene 2018-2020. I 2018 var sykehusets forventning redusert til 425 millioner, altså en fjerdedel. Sykehuset har så langt ikke vist resultater som kan gi bæreevne for et så stort utbyggingsprosjekt som planlegges. Inneværende år er resultatet enda svakere enn forventet i siste langtidsplan. Helseministeren har tatt ansvar for utbyggingsprosjektet gjennom å slutte seg til vedtatt prosjekt gjennom foretaksmøtet, men nå tyder resultatene på at den økonomiske bæreevnen til OUS ikke er til stede slik forutsatt.

Svar:

De regionale helseforetakene må planlegge sine investeringer innenfor egen økonomi. Økonomisk bæreevne for et helseforetak er et uttrykk for om helseforetaket klarer å håndtere de økte kostnadene som følger av ut-

byggingsprosjektet over levetiden til prosjektet, herunder kostnader i form av renter og avskrivninger.

Helseforetakenes økonomiske bæreevne er et sentralt vurderingsområde i prosjektutredninger, og en viktig del av arbeidet er å vurdere risikoområder og identifisere effektive tiltak som vil skape økonomisk bæreevne for et helseforetak som skal gjennomføre et byggeprosjekt.

De økonomiske utredningene er en del av konseptfasen for prosjektene ved Oslo universitetssykehus. Konseptfaseutredningen er ikke ferdigstilt. Den langsiktige økonomiske bæreevnen til Oslo universitetssykehus er avhengig av at helseforetaket gjennomfører nødvendig økonomisk omstilling slik at helseforetaket kan håndtere belastningen fra økte renter og avskrivninger. Nye bygninger gir muligheter for andre måter å jobbe på, og driftsmodeller som muliggjør mer effektiv drift samtidig som kvalitet i pasienttilbudet ivaretas. Helse Sør-Øst opplyser at samling av regionsykehusfunksjonene på Gaustad er et viktig element i så måte. I dag har Oslo universitetssykehus mange fagfolk innen de samme fagområdene som holder til i ulike bygg med hver sin utstyrsark og dette gjelder spesielt regionsfunksjoner. Utbyggingen ved Oslo universitetssykehus legger til rette for samling av fagmiljøene. Dette skal styrke kvaliteten på behandlingen og bidra til bedre bruk av ressursene. Vurderingen av økonomisk bæreevne for Oslo universitetssykehus vil foreligge når utredningen er ferdigstilt.

Finansiering av større sykehusprosjekter skjer gjennom statlige låneopptak på inntil 70 pst. av prosjektkostnaden, mens resterende finansieres gjennom helseforetakenes egne midler som enten er spart opp i forkant eller som lånes for en viss tidsperiode internt innad i helseregionen. Helse Sør-Øst opplyser at de har en intern regional lånemodell som bidrar til økt fleksibilitet i finansiering av større byggeprosjekter, hvor helseforetakene løpende kan bygge opp en fordring på det regionale helseforetaket og senere kan benytte denne fordringen til å finansiere

regionalt prioriterte byggeprosjekter. Etter det jeg har fått opplyst, har Oslo universitetssykehus utestående midler i denne låneordningen.

Økonomi og finansering av investeringene er ellers gjensatt for vurderinger i de økonomiske langtidssplanene som Helse Sør-Øst ruller årlig.

Det omfordeles ikke midler fra andre helseregioner til utbyggingen av Oslo universitetssykehus. Det er Stortinget som fastsetter bevilgningene som gis til hvert av de regionale helseforetakene, basert på en egen inntektsfordelingsmodell (Magnussen-modellen).

SPØRSMÅL NR. 2280

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Siv Mossleth

Besvart 24. september 2018 av landbruks- og matminister Bård Hoksrud

Spørsmål:

«Det er en motsetning i resultatene i vegetasjonsmålingen og satellittmålingen. Satellittbilder brukes også som grunnlag i andre typer forvaltning, eksempelvis ved sårbarhetsanalyser i nasjonalparkforvaltningen. Rapporter bygd på slike bilder er det stilt spørsmål ved også fra reineiere i Nordland, som tidvis erfarer noe annet enn det som presenteres.

Hvordan kan vi ha tillit til rapporter bygd på satellittbilder når vegetasjonsmålinger som gir motsatt resultat ikke vektlegges eller nevnes av ministeren?»

BEGRUNNELSE:

Vegetasjonsmåling i Finnmark.

Viser til dokument nr. 15:2148 (2017-2018), besvart 6.9.2018.

NINA foretar måling av vegetasjon på litt over 50 felt langs flere nord-sør-gående akser. Disse målingene er foretatt i 1998, 2005 og 2010 og på et redusert antall felt i 2013. Disse målingene viser gjennomsnittlig en markant økning i lavmattene fra 1998 til 2005, deretter en liten nedgang til 2010 og så nedgang noen steder og oppgang andre steder på de feltene som ble målt i 2013. Generelt er det en klar gjennomsnittlig økning fra 1998 til 2010 og også til 2013. Kilde, boka: "Samisk reindrift, norske myter"

Det andre programmet har Norut ansvaret for og dreier seg om satellittovervåking av vidda. Tolkningen av disse resultatene indikerer en klar nedgang, sier statsråden.

De fleste fagfolk vil svare at målinger på bakken av et representativt utvalg av vegetasjonen er langt mer pålitelig enn målinger fra verdensrommet. Vanligvis brukes jo målinger på bakken nettopp for å sjekke kvaliteten på satellittmålinger og å kalibrere disse. Det er nok det som var tenkt her også, men det blir tydeligvis problematisk når resultatene spriker så mye.

En forklaring på sprikende resultat kan være at det er gjengroing på vidda og at fjellbjørk og vier kan dekke for lavens slik at den ikke ses på satellittbildene. Det foregår altså en gjengroing også av vidda. Denne gjengroingen blir i resten av Norge tillagt klimaendringene og mindre beiting. En annen årsak til spriket kan være at tolkningen av satellittbildene rett og slett ikke er god nok.

Svar:

Innledningsvis viser jeg til mitt svar av 6. september 2018 hvor jeg bl.a. påpekte at Overvåkningsprogrammet ikke gir et tilstrekkelig godt grunnlag for fastsetting av øvre reintall. Videre at det blir brukt vektkriterier i forbindelse med myndighetenes godkjenning av distriktenes reintallsvedtak. Dette har sammenheng med at gjenvekst i lavtykkelse ikke gir en fullgod indikator for et økologisk bærekraftig reintall. Her vises det til at gjenvekst av lav styres av mange faktorer i tillegg til beitebelastningen, slik som bl.a. værforhold.

NORUT sine rapporter gir en oversikt over vegetasjonstyper på Finnmarksvidda og deres utbredelse og utvikling. NORUT sin fjernmålingsmetodikk måler dynamikken og endringene av vegetasjonstyper per kvadratkilometer over tid. I NINA sin metodikk måles lavtykkelse og dekningsgrad i forsøksrutene.

Gjennom beitetakseringene måler NORUT vegetasjonstyper i stor skala hvor endringer måles på kvadratkilometernivå, mens NINA måler endringer i lavmengde og artssammensetning i liten skala. Overvåkningsprogrammet sin største nytteverdi er således å søke å fange opp trender og endringer over tid, både i stor og i liten skala.

Når det gjelder takseringene fra 2013, viser disse at det totale lavdekket på Finnmarksvidda ble mindre i størrelse (NORUT) og tynnere i tykkelse (NINA). For distrikt 30A i Vest-Finnmark viser takseringen at lavmengden i lesider og skog har vært stabil, mens den har økt i de vindekspon-

erte områdene. Samtidig har arealet av lavdekket for dette distriktet gått ned fra 6,0 % i 2009 til 3,2 % i 2013. Jeg understreker at dette resultatet isolert sett, ikke er å anse som en forbedring for distriktet. Dette har sammenheng med at totalarealet av lavmark var på et såpass marginalt nivå som 3,2 % i 2013, sammenlignet med 15,4 % i 1987. Konklusjonen fra den siste kartleggingen gjengitt i mitt svarbrev 6. september, står derfor ved lag om at arealtallet for lavdekke var på sitt laveste i 2013, målt for Indre Finnmark under Overvåkningsprogrammets funksjonstid.

Reindriften i Finnmark har stor variasjon i måloppnåelse på kriteriene for økologisk bærekraftig reindrift. Det er også lokale variasjoner i beitekvalitet både på sommerbeite og vinterbeite. Noen siidaer har et godt tilpasset reintall til sine beitearealer, og kan da også høste fordelene av dette. Dette gjelder også for siidaer i distrikt 30A,

hvor det er flere som har både gode slaktevekter, relativt god produksjon og relativt gode vinterbeiter. Samtidig ser vi at andre siidaer har vesentlige utfordringer med måloppnåelsen.

De reintall som er godkjent for de ulike distriktene er fastsatt ut fra distriktenes måloppnåelse på gjennomsnittlige slaktevekter for de ulike alders- og kjønnskategoriene og produksjon. Når det gjelder resultatene fra Overvåkningsprogrammet i 2013, har disse vært med på å støtte opp om behovet for en betydelig reduksjon av det samlede beitetrykket i deler av Finnmark.

Med bakgrunn i nye takseringer vil Norut og NINA avgi en ny rapport i 2018. Disse takseringsresultatene vil sammen med kriteriene for økologisk bærekraftig reindrift, gi indikasjoner på hvordan utviklingen går i enkelte distrikter spesielt, og i Indre Finnmark generelt.

SPØRSMÅL NR. 2281

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund

Besvart 21. september 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for når planleggingen av øvelse Trident Juncture startet, og mener statsråden øvelsen tester totalforsvaret av hele landet i sin helhet hva angår territoriell kontroll?»

BEGRUNNELSE:

Velgerne kan etter utspill fra regjeringspartienes stortingsrepresentanter forledes til å tro at det er regjeringens såkalte satsing på forsvaret som er årsaken til at øvelsen finner sted. Jeg vil anta at det er helt andre årsaker som er grunnen enn pengebruken Stortingets flertall har lagt opp til å bruke på forsvaret de seneste og nærmeste årene.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 17. september 2018 med spørsmål fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund om planlegging av og totalforsvarsdimensjonen i øvelse Trident Juncture 2018 (TRJE 18).

NATO utgjør fundamentet i forsvaret av Norge. Det er derfor avgjørende at vi øver NATOs evne til å sende allierte forsterkninger til Norge, så vel som vår egen evne til å mota og understøtte disse styrkene. NATOs høyprofiløvelse

TRJE 18 er den største øvelsen i Norge siden øvelse Avalanche Express/Teamwork i 1984.

Etter invitasjon fra Norge besluttet NATO i 2015 at TRJE 18 skulle gjennomføres i de nordlige deler av allianseområdet, med Norge som vertsnasjon. NATO er ansvarlig for planlegging, ledelse og gjennomføring av øvelsen. Norges rolle er å ivareta våre forpliktelser som vertsnasjon, samt at norske styrker deltar i øvelsen. Øvelsen vil bidra til å øke forståelsen i alliansen for utfordringene i nordområdet, og styrke NATOs evne til kollektivt forsvar av Norge.

Forsvarsdepartementet (FD) ba i november 2016 Justis- og beredskapsdepartementet (JD), i kraft av sitt samordningsansvar for sivil sektor, om å koordinere den sivile deltakelse i planlegging og gjennomføring av øvelsen. JD oppfordret i desember 2016 de øvrige departementene til å delta i planlegging og gjennomføring av TRJE 18. I tillegg har et stort antall direktorater, etater og fylkesmenn deltatt i planleggingsarbeidet, koordinert av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Øvelse TRJE 18 er todelt, med en feltøvelse (Live Exercise – LIVEX) i tidsrommet 25. oktober til 7. november, og en stabstjenesteøvelse (Command Post Exercise – CPX) i tidsrommet 14. til 23. november. Militære styrker deltar i LIVEX-delen, mens CPX-delen er en hovedkvarterøvelse uten reelle styrker på bakken. Det er under CPX-delen

av øvelsen lagt inn betydelige utfordringer som også vil omfatte totalforsvarsdimensjonen, og som spillmesig vil inkludere store deler av norsk territorium. Under LIVEX-delen, som fysisk vil foregå fra Trøndelag og sørøver, er målsetting å kunne tilby best mulig sivil støtte til norske og allierte styrker.

Øvelse TRJE 18 er den største øvelsen for totalforsvaret siden øvelse TOTEX i 1996. Jeg forventer at vi vil høste mange verdifulle erfaringer fra øvelsen. Disse erfaringene vil få stor betydning i arbeidet med å videreutvikle totalforsvaret, og særlig den sivile støtten til Forsvaret.

SPØRSMÅL NR. 2282

Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 21. september 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Kan forsvarsministeren avkrefte at Norge gitt støtte eller trening til Jabhat al-Shamiya eller andre ekstreme islamistgrupper?»

BEGRUNNELSE:

Denne måneden har nederlandske medier avslørt at den nederlandske regjeringa skal ha støttet en islamistisk terrorgruppe i Syria.

Grappa heter Jabhat al-Shamiya og beskrives i et nederlandsk rettsdokument som «en salafistisk og jihadistisk gruppe» og «en kriminell organisasjon» som kjemper for et kalifat med «terroristisk mål».

Samtidig som islamistgruppa har vært under etterforskning og ansett som kriminell i Nederland, skal den nederlandske regjeringa ha forsynt Jabhat al-Shamiya med kjøretøy, uniformer og annet utstyr i Syria.

Nederland har, i likhet med Norge, deltatt militært i Syria under den USA-leda Operation Inherent Resolve. I likhet med Norges regjering, har heller ikke den nederlandske regjeringa offentliggjort navnene på de væpnede gruppene den har støtta i Syria.

Vestlig krigføring i Irak og Libya har drastisk styrka islamistiske terrorgruppers tilstedeværelse i de to landene og regionen rundt. Det er også kjent at deler av USAs støtte til syriske opprørsgrupper har havnet i hendene på islamistiske terrorgrupper.

Ettersom både Norge og Nederland deltok i Operation Inherent Resolve i Syria, er det viktig å få klarhet i hvorvidt også den norske regjering har gitt støtte og trening til Jabhat al-Shamiya eller andre islamistgrupper.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 17. september 2018, med spørsmål fra Bjørnar Moxnes om forsvarsministeren kan avkrefte at Norge har gitt støtte eller trening til Jabhat al-Shamiya eller andre ekstreme islamistgrupper.

Av hensyn til operasjonssikkerhet, sikkerheten for norsk personell og partnere, samt etterretningssamarbeidet med våre allierte, kan jeg verken bekrefte eller avkrefte hvilke konkrete lokale partnere Norge har trent eller støttet. Jeg kan imidlertid forsikre om at Koalisjonen og Forsvaret har hatt grundige kontrollmekanismer på plass for utvelgelse av partnerstyrker i kampen mot ISIL.

Som jeg redegjorde for til Stortinget 2. mai, under debatten i Stortinget 13. juni, samt den løpende informasjon som min forgjenger og jeg har gitt til Den utvidede utenriks- og forsvarskomite siden Norge ble del av kampanjen i 2014, mener jeg at Stortinget har vært løpende og godt informert om Norges bidrag i kampen mot ISIL.

Det norske spesialstyrkebidraget som opererte i Syria i 2016-2017 støttet lokale partnere i Syria for å bekjempe ISIL-grupper som truet Irak. Innsatsen ble avsluttet i oktober 2017, da de operative behovene endret seg. Partnerstyrkene ble valgt ut etter grundig vurdering av koalisjonen før Forsvaret innledet samarbeid.

SPØRSMÅL NR. 2283**Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 20. september 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Kan statsråden opplyse om regjeringens arbeid med å utrede lovendringer som kan gi kommunene mulighet til å skille mellom ideelle og kommersielle private barnehager og når Stortinget kan forvente resultatet fra arbeidet?»

BEGRUNNELSE:

Mangfoldet i barnehagesektoren svekkes ved økt kommersialisering og der store konsern kjøper opp små og ideelle barnehager. Det er økende støtte til forslaget om at velferden skal være profittfri, slik at penger bevilga til barnehage går til barnas beste, og ikke privat berikelse. Samtidig er flere bekymret over utviklingen der ideelle blir kjøpt opp av kommersielle.

I behandlingen av representantforslag om profittfri barnehage Dokument 8:18 S (2017-2018), Innst. 114 S (2017-2018) vedtok Stortinget å be regjeringen utrede lovendringer som kan gi kommunene mulighet til å skille mellom ideelle og kommersielle private barnehager. Dette er ønsket av lokalpolitikere ute i kommunene og derfor er avgjørende at Stortinget kan følge opp utredningens resultater i god tid før kommunevalget.

Vedtak 460 lyder slik: Stortinget ber regjeringen utrede lovendringer som kan gi kommunene mulighet til å skille mellom ideelle og kommersielle private barnehager, samt om det ved et slikt skille kan være formålstjenlig med alternative organisasjonsformer for å drive ideelle barnehager.

Svar:

Det er viktig for regjeringen at foreldre kan velge mellom ulike typer barnehager og at vi fortsetter å utvikle kvaliteten på barnehagetilbudet. De private barnehagene bidrar til et stort mangfold av ulike pedagogiske tilnærminger og temabarnehager. Det gir foreldrene større mulighet til å velge og skaper rom for læring og innovasjon i barnehagesektoren. Foreldreundersøkelsen viser at foreldrene jevnt over er litt mer fornøyde med private barnehager enn kommunale barnehager. Private barnehager i denne sammenheng inkluderer alle ikke-offentlige barnehager, altså både barnehager eid av stiftelser, aksjeselskap, enkeltmannsforetak, foreninger og lag, menigheter eller annet.

Regelverket for private barnehager ble laget i en tid der det var behov for en storstilt utbygging av kapasiteten i sektoren og flere deler av regelverket stammer fra barnehageforliket i 2003. Reglene var ment å gjøre det enkelt å starte og drive en privat barnehage, sikre god tilgang på

tomter og langsiktig finansiering. Regjeringen mener det er viktig at foreldrebetaling og offentlig tilskudd kommer barna til gode og har derfor satt i gang et lovarbeid om endringer i reguleringen av de private barnehagene. Bemanningsnormen og pedagognormen som regjeringen har fått tilslutning til bidrar også til at offentlige tilskudd og foreldrebetaling kommer barna til gode.

Eventuelle endringer i reguleringen må også være tilpasset de nye eierstrukturene i sektoren. I dette lovarbeidet vil regjeringen følge opp anmodningsvedtaket om ideelle og kommersielle barnehager som representanten Moxnes refererer til.

Jeg er opptatt av at vi ser alle forslag til endringer i reguleringen av de private barnehagene i sammenheng. Jeg vil derfor komme tilbake til Stortinget med en oppfølging av anmodningsvedtaket samtidig som departementet legger fram eventuelle andre forslag til endringer i barnehageloven.

Vi er opptatte av at vi utvikler et fremtidsrettet regelverk for bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i private barnehager som gir oss barnehager av høy kvalitet og sikrer at offentlige tilskudd og foreldrebetaling kommer barna til gode. De private barnehagene må ha rammebetingelser som legger til rette for at overskudd skal være mulig for å sikre at barnehagene har en sunn økonomi. Det er viktig å legge til rette for at driften av barnehagene er stabil over tid, slik at barna får et barnehagetilbud som er preget av kontinuitet og stabilitet.

I vårt arbeid legger vi til grunn et ønske om en mangfoldig barnehagesektor og legge til rette for effektiv barnehagedrift som gir barnehager av høy kvalitet. Om lag 140 000 barn går i dag i private barnehager, og endringene vi foreslår må ikke skape usikkerhet eller forringe det barnehagetilbudet disse barna i dag har. Det er derfor nødvendig at departementet går grundig igjennom dagens regelverk og vurdering av endringer, samt samspillet disse imellom, før vi legger frem et helhetlig forslag.

SPØRSMÅL NR. 2284**Innlevert 14. september 2018 av stortingsrepresentant Eigil Knutsen****Besvart 21. september 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Er regjeringen oppmerksom på utfordringene med at sykepenger utbetales først lenge etter at en arbeidstaker har blitt syk, gjerne som en konsekvens av uenighet om dokumentasjon mellom arbeidsgiver og Nav, og vil regjeringen eventuelt gjøre noe for å bedre forholdene for sykemeldte arbeidstakere som ikke selv er årsak til sen utbetaling av sykepenger?»

BEGRUNNELSE:

Søknader om sykepengesom blir innvilget før den 15. i måneden skal få utbetalt pengene innen den 25. i samme måned. Søknader innvilget etter den 15. skal gi utbetaling innen fem dager. Tillitsvalgte melder om utfordringer knyttet til ansatte som ikke får utbetalt sykepengesom grunn til uenighet om dokumentasjon om bl.a. inntekt mellom Nav og arbeidsgiver.

Svar:

Arbeids- og velferdsetaten har ansvar for å behandle søknad om sykepengesom og utbetale sykepengesom etter at arbeidsgiverperioden er utløpt. Jeg har fått opplyst at forventet saksbehandlingstid er inntil fire uker.

Saksbehandlingstiden regnes fra det tidspunkt etaten får søknaden om sykepengesom og inntektsopplysninger fra arbeidsgiver. Dette er dokumentasjon etaten er avhengig av for å kunne behandle søknaden om sykepengesom. Saksbehandlingstiden kan bli lenger dersom det mangler nødvendig dokumentasjon. Noen ganger foreligger ikke

inntektsopplysninger fra arbeidsgiver, og da må dette innhentes før søknaden kan behandles. Dette vil kunne føre til at utbetalingen blir forsinket. Den sykemeldte er således avhengig av at arbeidsgiver sender inn korrekte opplysninger i tide.

Fra 01.01.2019 trer nye beregningsregler for sykepengesom i kraft. Hovedregelen blir at gjennomsnittet av inntekten rapportert til a-ordningen de tre siste kalendermånedene før sykmeldingstidspunktet skal være utgangspunkt for beregningen av sykepengesom. Etatens saksbehandlere vil ha tilgang til opplysningene fra a-ordningen og vil i saker hvor arbeidsgiver ikke sender inn obligatorisk skjema om inntektsopplysninger, lettere kunne kontrollere opplysningene. A-ordningene inneholder imidlertid ikke alle inntektsopplysningene som er nødvendig for å beregne sykepengesom, og det vil fortsatt være behov for å innhente supplerende opplysninger fra arbeidsgiverne.

Jeg kan også orientere om at Arbeids- og velferdsetaten er i ferd med å utvikle nye digitale løsninger som vil gjøre saksbehandlingen mer effektiv og brukervennlig. Det skal etableres en ny digital inntektsmelding fra arbeidsgiver som blir obligatorisk å benytte fra 01.01.2019. Dette vil blant annet medføre at antall saker som ikke kan behandles på grunn av manglende inntektsopplysninger fra arbeidsgiver reduseres.

Jeg gjør for øvrig oppmerksom på at de aller fleste arbeidsgivere forskutterer sykepengesom til arbeidstakeren og krever refusjon fra Arbeids- og velferdsetaten. Problemstillingen som representanten reiser, gjelder kun der arbeidsgiveren ikke forskutterer sykepengesom.

SPØRSMÅL NR. 2285**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Arne Nævra****Besvart 25. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«SINTEF uttalte til NRK denne uken at autonome ferger bør vurderes som alternativ til nye undersjøiske tunneller og broer langs E39.

Vil statsråden ta initiativ til å inkludere autonome ferger som et eget alternativ som utredes i tillegg til de ulike bro- og tunnelalternativene langs E39, og vil Regjeringen vurdere å heller satse på dette dersom det viser seg å være billigere og gi et like godt transporttilbud?»

BEGRUNNELSE:

Kostnadene for brokryssinger og undersjøiske tunneller i "Fergefri E39"-prosjektet er estimert til om lag 200 milliarder, i tillegg til store årlige vedlikeholdskostnader. Transportstrategisk leder i Sintef, Beate Kvamstad-Lervold, uttaler til NRK at autonome ferger bør utredes som alternativ til broer og tunneller langs E39. Hun sier at "Det er viktig i alle store transportprosjekter å vurdere hva ny teknologi kan bety. Vi mener autonome ferger bør tas med i utredningsarbeidet." Statens Vegvesen har i dag pågående utredninger om hvordan de ulike fjordene langs E39 skal krysses. Her er det imidlertid ikke vurdert hvorvidt ny fergeteknologi kan gå inn som en del av dette. Jeg ber om at statsråden inkluderer nye autonome ferger som et selvstendig alternativ som ses opp mot fordelene og ulempene med nye broer og undersjøiske tunneler. Relevante faktorer i en slik utredning bør både være pris, kapasitet, fleksibilitet og samfunnsøkonomisk nytt.

Svar:

Stortinget har ved behandlinga av Nasjonal transportplan 2018-2029 sett som ambisjon at E39 skal utviklast og gjerast ferjefri på sikt. Statens vegvesen har framleis i oppdrag å utgreie korleis denne ambisjonen kan gjennomførast. Samstundes er regjeringa oppteken av korleis ny teknologi vil påverke samferdselssektoren. Førarlause ferjer er eit spanande døme på at vi står midt i eit teknologisk skifte i transportsektoren. Denne regjeringa har teke fleire initiativ for å få til meir bruk av teknologi i sektoren. Til dømes er transportetatane saman med Avinor AS og Nye Veier AS i gang med utgreiingar om framtidig teknologi, for å vurdere korleis dette kan påverke sektoren og med tanke på korleis vi kan unngå feilinvesteringar i framtida. Dette skjer som ein del av grunnlagsarbeidet fram mot Nasjonal transportplan 2022-2033. I tillegg har regjeringa sett ned eit uavhengig ekspertutval som parallelt med dette arbeidet skal sjå på konsekvensane av ny teknologi innan samferdselssektoren, og korleis dette bør påverke framtidig planlegging.

Samferdselsdepartementet vil sørge for å halde framdrift i arbeidet med å leggje til rette for ein utbetra og ferjefri E39. Sidan tidsperspektivet er langt, er det naturleg at vi heile tida vurderer om ny teknologi fører til behov for å vurdere nye løysningar, eventuelt om ein i ein periode fram mot ferjefri veg kan utvikle ferjetilbodet Statens vegvesen følgjer den teknologiske utviklinga for elektriske og autonome ferjer tett. Samstundes med innføringa av null- og lågutsleppsteknologi i ferjedrifta ser vi at det i stadi fleire samband blir innført system for at ferjene skal krysse fjordane automatisk. I tillegg blir det arbeidd med system for at ferjene kan leggje til og frå kai automatisk. I sambandet Moss-Horten har til dømes ferjeselskapet inngått avtale med ein leverandør med mål om å utvikle eit system som automatiserer overfarten i sambandet, og tek

ferjene til og frå kai. Som ein stor innkjøpar av ferjetenester har Statens vegvesen også verkemidlar som kan gjere det mogeleg med ei utvikling på området, både når det gjeld teknologi og regelverk.

I framtida kan vi kanskje sjå for oss ein situasjon der store ferjer som følgjer ein rutetabell kan bli erstatta med fleire små, autonome ferjer som går når det er behov for det. Per i dag er det likevel Statens vegvesen si vurdering at det er eit stykke fram til at mannskapslause ferjer kan segle med passasjerar på norske fjordar, mellom anna på grunn av behov for mannskap ved evakuering i ein eventuell naudsituasjon.

På sikt er det venta at større grad av automatisert drift med null- og lågutsleppsløysingar vil kunne redusere kostnadene til ferjedrift og gjere det mogeleg med drift av ferjesambanda med høg frekvens i store delar av døgnet. Statens vegvesen har i samband med arbeidet med Nasjonal transportplan 2022-2033 sett i gang ei utgreiing av om høgfrekvente ferjetilbod kan vere med å realisere nokon av dei ønskede effektane av ferjeavløysingsprosjekt, som til dømes utvikling av bu- og arbeidsmarknadsregionar.

Eg meiner likevel at det finst meir naturlege stader også for utprøving av autonome ferjer enn å starte med dei største fjordkryssingane på E39. Eg legg til grunn at prosjekta i NTP skal realiserast. Samstundes legg vi til rette for nye autonome løysingar.

SPØRSMÅL NR. 2286**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Arne Nævra****Besvart 24. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Elbilister erfarer dårlig skilting av ladestasjoner som en klar negativ faktor ved kjøring av el-bil. I en tid da det er et erklært mål om full overgang til utslippsfrie biler, framstår det som fullstendig galt at det er mangelfull, utydelig skilting for lading langs veiene. Dette står i skarp kontrast til infoen om bensinstasjoner. Bruk av app. er klart trafikkfarlig (og delvis ulovlig).

Vil statsråden ta initiativet til at det blir gjennomført en god, planmessig skilting av ladestasjoner langs veiene?»

BEGRUNNELSE:

Vi elbilister erfarer til stadighet at skiltingen til hurtigladestasjoner er tilfeldig og inkonsekvent. Det brukes apper og vi tenker ut en plan for lading før reisen starter. For bruk av app under vegs - ofte på telefonen - er trafikkfarlig og til dels ulovlig. Da er det underlig at Statens Vegvesen til tider har pekt på at elbilister bruker app - og ikke er avhengig av skilting!! Dessuten: navigeringen det siste stykket er ofte vanskelig med app, og selve ladestasjonene er ofte noe bortgjemt og slett ikke alltid i tilknytning til en bensinstasjon.

NAF har i brev 11.9.18 til vegdirektøren og statsråden utfordret skiltmyndighet og minister til å gi skilter til ladestasjoner høyere prioritet.

De sier i brevet: "Det er to hovedårsaker til at vi ønsker å få gjort noe med dette:

- Det ene er at det blir stadig flere elbiler på norske veier. I dag finnes det rundt 180 000 elbiler, eller snaut sju prosent av den norske bilparken. Andelen elbiler kommer til å vokse sterkt framover. I 2025 vil rundt hver tredje bil på norske veier være en elektrisk bil, og hver eneste nye bil skal være en nullutslippsbil. Disse bilistene bør oppleve relevant og konsekvent skilting.
- Det andre er at dagens skiltpraksis ikke henger sammen med regjeringens og Stortingets 2025-mål om nullutslippsbiler. Det er med andre ord mange som må overbevises. Rekkevidde og lading er en betydelig del av bildet. Hvis dagens bensin- og diesebilister skal få øynene opp for det reelle omfanget av det som finnes lademuligheter, bør det finnes skilt til alle ladestasjonene".

Det elbilisten savner er klare, gode skilt, som - hvis mulig - også forteller noe på type lader (i farge, symboler etc.). Dette siste er det mulig å utrede. Men tydelig skilting selve ladestasjonen er første prioritet.

Svar:

Regjeringa har store ambisjoner når det gjeld reduksjon av klimagassutslipp fra transport-sektoren. I Nasjonal Transportplan 2018-2029 er det mellom anna fastsatt eit mål om at alle nye personbilar som vert registrert i 2025, skal være utslippsfrie. Skal vi nå dette målet, må vi og gjera det attraktivt å velje bort køyretøy med konvensjonelt drivstoff – vi må leggje til rette for bruken av nullutslippe køyretøy.

Eit viktig moment for val av el-bil som framkomstmiddel, er høvet til å lade opp undervegs, i samband med både planlagde og ikkje heilt planlagde turar – det må vera minst like lett å lade opp køyretøyet, som å fylle bensintanken. God informasjon om lademoglegheiter er sentralt i dette biletet.

Elbilforeningen har eit godt ladekart på nettet, og andre aktørar som tilbyr hurtiglading har òg gode oversyn. Det er òg mogleg å bruke appar for å planleggje turen før ein reiser heimanfrå. Dette løyser likevel ikkje alle utfordringane som førarar av nullutslippe bilar kan møte, og som førarar av bensinbilar i mindre grad treng tenke på, til dømes når køyreplanen vert endra meir eller mindre frivillig. Det er jo heller ikkje slik at alle køyreturar er nøye planlagde.

Eg vil derfor, i samarbeid med Statens vegvesen, vurdere korleis vi kan leggje til rette for til-strekkeleg og føremålstenleg skilting til ladestasjonar. I mellomtida vil eg leggje til rette for at folk som sjølv søker om løyve til å skilte til ladestasjonar opplev rask og positiv saksbehandling av slike søknader.

SPØRSMÅL NR. 2287**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 21. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«En ny FN-rapport om Afghanistan har fått det finske Migrasjonsverket til å stoppe all tvangsretur til Afghanistan. Regjeringen sier at Norge skal oppfylle sine forpliktelser etter asylretten. Et ufravikelig element i asylretten er å ikke returnere noen til et sted uten sikkerhet, fare for forfølgelse og til umenneskelig behandling.

Er ministeren kjent med FN-rapporten og hva er den konkrete grunnen til at norske myndigheter ikke følger FNs råd på samme måte som Finnland nå gjør?»

Svar:

Jeg er kjent med at UNHCR 30. august i år publiserte nye anbefalinger for vurderingen av beskyttelsesbehovet for asylsøkere fra Afghanistan. Som representanten Andersen vil være kjent med, er det UDI og UNE som vurderer kon-

ret om en asylsøker har krav på beskyttelse eller kan returneres til sitt hjemland, og om en eventuell retur vil være i tråd med våre internasjonale forpliktelser. I sitt arbeid ser UDI og UNE hen til en rekke kilder. UNHCRs reviderte anbefalinger vil være én slik kilde, men jeg vil minne om at slike anbefalinger ikke er bindende for Norge.

Det er forøvrig ikke riktig at Finland har stoppet alle tvangsreturer til Afghanistan. Jeg viser til en pressemelding fra Migrationsverket 12. september i år, se <https://migri.fi/sv/artikkeli/-/assetpublisher/maahanmuuttoviraston-afghanistan-linjaus-on-paivitetty>. Det fremgår her at Migrationsverket etter en midlertidig stans nå har tatt opp igjen behandlingen av asylsøknader fra afghanske borgere. For øvrig vurderer verken UNHCR eller Migrationsverket det slik at retur til alle områder i Afghanistan vil være utrygt, eller at situasjonen i Kabul er så ille at ingen kan returnere dit.

SPØRSMÅL NR. 2288**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 24. september 2018 av statsminister Erna Solberg****Spørsmål:**

«Fiskeridirektoratet ga i fjor 10 utviklingskonsesjoner til Nordlaks. Dette ble i september 2017 omgjort av Fiskeridepartementet til 21 konsesjoner. Nordlaks hadde på dette tidspunkt gitt nærmere 50.000 kroner til Nordland Frp.

Ble det gjort noen habilitetsvurderinger av Frps statsråd i Fiskeridepartementet i forbindelse med omgjøringen av vedtaket, og kan jeg få en oversikt over andre saker hvor selskap som har gitt økonomisk støtte til H eller Frp, har fått sine vedtak fra Fiskeridirektoratet omgjort?»

BEGRUNNELSE:

19. mai i fjor ga hvert av selskapene til Nordlaks-eigar NN 9 990 kroner til Frp. I dag ble det også kjent at Høyre fikk slik støtte. Til sammen fikk Nordland Frp og Nordland Høyre nærmere 100.000 fra Nordlaks. Premisset var at gavene skulle være hemmelige.

En av representantane frå Nordland Frp som kom inn i fjor var Kjell-Børge Freiberg, som nå er olje- og energiminister. Freiberg lobbet aktivt for Nordlaks i valkampen. 5. september i fjor troppet Freiberg opp med daværende fiskeriminister Per Sandberg for å informere at Nordlaks hadde fått 21 havfarm-konsesjoner. Nordlaks søkte først om 39 utviklingskonsesjoner, men fikk bare ti av Fiskeridirektoratet. Dette ble klaget inn for Fiskeridepartementet og i starten av september i fjor fikk altså NN 21. På dette tidspunktet kjente Freiberg til den økonomiske støtten til partiet fra Nordlaks. Til DN torsdag sier Freiberg at han fikk vite om pengegiven i august i fjor.

Svar:

Det er den enkelte statsråd som selv må vurdere sin habilitet. Jeg kan ikke uttale meg om hvorvidt tidligere fiskeriminister Per Sandberg vurderte sin habilitet, men jeg registrerer at han i media har uttalt at han ble kjent med

bidraget fra Nordlaks da han var på besøk hos Nordlaks i september 2017. På dette tidspunkt var saken ferdig behandlet, og det var under dette besøket at tilsagnet om utviklingstillatelser ble offentliggjort. Nærings- og fiskeridepartementet har så langt omgjort Fiskeridirektoratets vedtak i tre saker som gjelder utviklingstillatelser. Dette gjelder søknader fra Akvadesign AS, Nordlaks AS og Marine Harvest Norway AS.

Nettsiden partifinansiering.no gir offentlig informasjon om alle bidrag fra og med kr 10 000 til alle partiledd i perioden 1.1.17 - sept.17, etter særreglene for valgår. Det er ikke oppgitt noen bidrag fra hverken Akvadesign eller Marine Harvest. Jeg må likevel ta forbehold om at det kan være bidrag under oppgavegrensen, eller gjennom selskapskonstruksjoner, som jeg ikke har forutsetninger for å ha kjennskap til.

SPØRSMÅL NR. 2289

Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 25. september 2018 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Saken med kraftmilliardæren fra Grimstad representerer en alvorlig uønsket hendelse i et varederivatmarked som er viktig for blant annet kraftindustrien, én av Norges mest sentrale industrier. I forskrift for posisjongrensener for varederivater opereres det med generelle grenser på 25 og 50 prosent – langt over det nivået som viste seg problematisk i denne saken.

Vil statsråden endre forskriften, vil hun gjennomføre andre tiltak, eller er hun komfortabel med den misligholdsrisikoen som er avdekket?»

BEGRUNNELSE:

En spekulasjon i kraftderivater gikk alvorlig galt i forrige uke, og kraftspekulanten fra Grimstad satt igjen med et tap på svimlende 114 millioner euro som han ikke kunne gjøre opp. Tapet måtte dekkes inn av uskyldige tredjeparter, deriblant flere offentlig eide kraftselskaper.

Et varederivatmarked kan benyttes enten for å redusere eller håndtere risiko (typisk fra kraftselskaper eller andre industrielle aktørers side) eller for spekulasjon (som i tilfellet fra Grimstad). Ut fra et industrielt perspektiv er det den risikoreducerende funksjonen som er hovedpoenget med varederivatmarkedet. Denne funksjonen kan vanskelig oppfylles dersom det foreligger risiko for tapsmislighold fra spekulanters side – især mislighold i det omfang vi her taler om. Nasdaq og bransjen synes å peke på myndighetenes (manglende) regulering når ansvar skal fordeles for hendelsen – selv har de visstnok gjort alt riktig innenfor eksisterende regelverk. Statsråden bes komme på banen og bidra til å sikre et velfungerende varederivatmarked som industrien kan dra nytte av.

Svar:

Saken det vises til i spørsmålet, gjelder mislighold av marginkrav ved clearing av kraftderivater for et av medlemmene hos Nasdaq Clearing AB, som er en sentral motpart for clearing av bl.a. derivatkontrakter. Nasdaq Clearing AB har svensk konsesjon og er under tilsyn av det svenske finanstilsynet, Finansinspektionen.

Den sentrale motparten fastsetter marginkrav for medlemmenes samlede derivatposisjoner. Disse marginkravene skal fange opp den finansielle risikoen i den samlede porteføljen som det enkelte medlem av den sentrale motparten har til clearing. Den såkalte EMIR-forordningen i EU gir regler for fastsettelse av marginkrav.

I spørsmålet vises det til posisjongrensene som fastsettes for varederivater. Reglene for posisjongrenser gjelder for handelen i varederivater på børser og andre handelsplasser, og begrenser hvor stor posisjon en investor kan ha i hvert enkelt varederivat. I Norge er posisjongrensene regulert i en forskrift som bygger på ny verdipapirregulering i EU (MiFID II), og Finanstilsynet har fastsatt posisjongrenser for kraftderivatene som handles på Nasdaq Oslo ASA. Posisjongrensene skal bidra til å redusere risikoen for alvorlige forstyrrelser i de underliggende varemarkedene, og har dermed et annet formål enn å begrense investorers samlede finansielle risiko knyttet til derivathandel.

Den svenske Finansinspektionen har varslet at de vil følge opp saken overfor Nasdaq Clearing AB. Finanstilsynet deltar i tilsynskollegiet for Nasdaq Clearing AB, som ledes av Finansinspektionen, og vil ha nær kontakt med Finansinspektionen i deres oppfølging av saken. Finanstilsynet vil i tillegg følge opp overfor Nasdaq Oslo ASA for å vurdere mulige uheldige virkninger for de berørte markedene.

Det er viktig at tilsynsmyndighetene aktivt følger opp slike hendelser, og jeg har tillit til at Finanstilsynet utvikler reguleringen av det norske markedet på en god måte.

SPØRSMÅL NR. 2290

Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 25. september 2018 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Kva følger vil skattelova paragraf 14-7 kunne få for høvesvis staten og Grimstad kommune i tilfellet med kraftmilliardæren, meiner statsråden at desse følgjene er rimelege og vil ho ev. ta grep for å endre regelverket?»

GRUNNGJEVING:

Skattelova paragraf 14-7 ser ut til å vera klar på at kraftmilliardæren og andre som går konkurs kan tilbakeføre underskotet i konkursåret til tidlegare skatteår og derigjennom oppnå tilbakebetaling av innbetalt skatt til buet. Statsråden blir beden om å gjera greie for korleis regelen kan koma til bruk i dette tilfellet, korleis regelen blir praktisert generelt og i kva omfang dette skjer (inkludert for året 2008), om ho vurderer at regelen er rimeleg og om ho ønskjer å endre regelen. Det blir oppmoda om at ein tek for seg kommunen sitt tilhøve særskilt og m.a. kommenterer om ei eventuell betydeleg utbetaling til milliardæren sitt konkursbu frå Grimstad kommune vil kunne omfordelast til andre kommunar via det kommunale inntektssystemet.

Svar:

Eg kan ikkje kommentere korleis skattereglane vil slå ut for einskilde personar. Eg kan likevel seie noko generelt om skattelova 14-7 og retten til framføring og tilbakeføring av underskot.

Inntektsåret er valt som passande periode for å vurdere den økonomiske bereevna og skatteplikta for skattepliktige flest. For at skatten skal bli riktig over tid, er det likevel ein regel i skattelova § 14-6 om at den skattepliktige kan trekkje frå underskot frå tidlegare inntektsår i seinare inntektsår med overskot (framføring av underskot). Mange nystarta verksemdar har til dømes store investeringar dei første åra, medan inntektene kjem seinare. Retten til framføring av underskot er ikkje avgrensa i tid.

Retten til framføring av underskot er avgrensa ved akkord og konkurs. Den skattepliktige kan berre krevje frådrag for den delen av underskotet som ikkje er ettergitt ved akkord. Ved konkurs er regelen at den skattepliktige berre kan trekkje frå beløpet han betalar tilbake til kreditorane av udekt gjeld etter konkursen.

I nokre tilfelle kan det også skje korreksjonar av skatteplikta bakover i tid. Skattelova § 14-7 er ein regel om tilbakeføring av udekt underskot ved opphøyr av verksemd i dei to førre inntektsåra for underskot som er oppstått i opphøyrsåret. Eit udekt underskot i inntektsåret 2018 kan til dømes bli ført mot inntekter i verksemda i 2017, og i 2016 viss ikkje inntektene i 2017 er store nok til å dekkje underskotet. Tilbakeføringa er avgrensa til verksemdar som har hatt overskot i eitt eller begge dei to siste inntektsåra før avviklinga, og det kan vere tilfeldig at ei verksemd har underskot i eit år etter fleire år med overskot. Den skattepliktige kan velje å i staden framføre underskotet.

Når det gjeld praktiseringa av regelen, så må den skattepliktige sannsynleggjere at verksemda slutter i inntektsåret og det må bli fastsett underskot i same året. I tillegg til at det må vere overskot i verksemda dei to førre åra å føre underskotet mot. I praksis blir ein konkurs rekna som eit opphøyr av verksemda for konkursdebitor når heile verksemda blir trekt inn i konkursbuet.

Tal som viser omfanget av bruken av skattelova § 14-7 frå og med inntektsåret 2008 let seg ikkje skaffe på den korte svartida som er på spørsmål frå Stortinget. Grunnen er at det i dag ikkje finst ein enkel måte å trekkje ut desse opplysningane frå systema til Skatteetaten. Tilbakeføring av underskot er ikkje dekt av eigne poster i skattemeldinga eller tilhøyrande skjema, og Skatteetaten kan derfor ikkje gjere automatiske uttrekk som gir oversikt over tilbakeføring etter skattelova § 14-7. Ein manuell gjennomgang av slike saker ville ha vore svært ressurskrevjande for Skatteetaten og tatt lang tid. Det blir no utvikla eit nytt IT-system for fastsetjing av skatt på inntekt og formue (SIRIUS), som vil gi etaten betre verkty for å få fram slik informasjon.

Til slutt vil eg minne om at skattereglane er utforma generelt, og at det ikkje er ei grense for kor høge inntekter eller tap kan bli – inntektene er skattepliktige og tap kan trekkast frå uansett storleik. Eit viktig omsyn bak skattereglane er at dei er symmetriske og nøytrale slik at dei minst mogleg verker inn på avgjerder om investeringar i verksemda. Det er andre reglar enn skattereglane som skal sikre andre omsyn, som regulering av ulike marknader, kontroll og tilsyn, forsvarleg drift osv.

For å oppnå ei rimeleg utjamning av dei økonomiske føresetnadene, blir inntektene til kommunane utjamna. Skatteutjamninga omfattar inntekts- og formuesskatt frå

personlege skattyttarar og naturressursskatt frå kraftføretak. Kommunar med skatteinntekter under landssnittet blir kompenserte for 60 pst. av differansen mellom eigen skatteinngang og landssnittet. Kommunar med skatteinngang over landssnittet blir trekte for 60 pst. av differansen mellom eigen skatteinngang og landssnittet. Kommunar med skatteinntekter under 90 pst. av landssnittet blir i tillegg kompenserte for 35 pst. av differansen mellom egne skatteinntekter og 90 pst. av landssnittet. Eit fall i inntekts- og formuesskatt for personlege skattyttarar for ein kommune vil derfor i stor grad bli kompensert gjennom inntektssystemet.

SPØRSMÅL NR. 2291

Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 24. september 2018 av fiskeriminister Harald T. Nesvik

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en oversikt over alle utviklingstillatelser, hvor mange tillatelser det er søkt om under hvert enkelt prosjekt og hvor mange av disse det ev er gitt tilsagn for, hvor mange prosjekter som er anket til NFD etter avslag i direktoratet, hvor mange klager som så langt har fått medhold/delvis medhold i NFD, hvor mange ev nye tillatelser som er gitt etter klage-behandling i NFD, samt hvor mange tillatelser det er søkt om i de klagesakene NFD nå har til behandling?»

Svar:

1. Oversikt over søknader og hvor mange tillatelser er det søkt om under hvert prosjekt?

Det er til sammen søkt om 892 tillatelser å 780 tonn maksimalt tillatt biomasse (MTB). Jeg har vedlagt en liste over alle søknadene som er kommet inn, hvor det fremkommer:

- hvilke søknader som er til behandling,
- søknader som behandles med sikte på tildelinger, jf. forklaring under nr. 2 annet avsnitt på side 2 i brevet her,
- søknader hvor det er gitt tilsagn, og
- søknader som er avslått i første instans eller også etter klagebehandling ("vedtaksdato" i oversikten refererer til vedtak i første instans).

2. Hvor mange er det gitt tilsagn for?

Det er gitt tilsagn til åtte søkere. Disse har til sammen fått tilsagn om 54 tillatelser. En tillatelse er på 780 tonn MTB.

Det er videre gitt tilbakemelding til syv søkere om at de omsøkte konseptene faller innenfor ordningen med utviklingstillatelser, og at Fiskeridirektoratet går videre med behandling av søknadene med sikte på tildeling av én eller flere utviklingstillatelser. Disse 7 har til sammen søkt om 84 tillatelser, men det er foreløpig ikke avklart hvor mange tilsagn som blir gitt i disse sakene.

3. Hvor mange saker er påklaget til NFD etter avslag i direktoratet?

NFD har mottatt 25 klagesaker hvor søknaden er blitt avslått av Fiskeridirektoratet. I tillegg har seks klagesaker kommet til NFD som gjelder søkere som har fått delvis avslag av Fiskeridirektoratet.

4. Hvor mange har fått medhold/delvis medhold i NFD?

Tre saker har fått delvis medhold av NFD. En av disse fikk avslag på søknaden i Fiskeridirektoratet. De to andre hadde fått tilsagn om færre tillatelser enn de hadde søkt om.

5. Hvor mange nye tillatelser er gitt etter klagebehandling i NFD?

Ingen av de tre sakene som har fått delvis medhold i NFD har fått tilsagn om det antallet tillatelser som de hadde søkt om. Departementet har gitt tilsagn om til sammen

14 tillatelser utover de tilsagn som var gitt av Fiskeridirektoratet i de aktuelle sakene.

6. Hvor mange tillatelser er det søkt om i de sakene som NFD nå har til behandling?

I de 15 sakene som nå ligger til klagebehandling i NFD er det søkt om til sammen 129 tillatelser.

Jeg vil gjøre oppmerksom på at dette er tall i stadig endring i og med at saksbehandlingen pågår både i Fisk-

eridirektoratet og i departementet. De vedtak som blir fattet, både i direktoratet og i departementet, blir lagt ut på <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelser/Saertillatelser/Utviklingstillatelser/Brev-og-vedtak>. Fiskeridirektoratets nettside vil således fortløpende være oppdatert om status for den enkelte søknad.

Vedlegg til svar:

Oversikt over søknader om utviklingstillatelser

Oppdatert: 07.09.2018

Søknader til behandling

Nr .	Søker	Innkommet dato	Omsøkt størrelse	Konsept	Fylke
1	Erko Seafood AS	18.05.2017	16 tillatelser (12 480 tonn)	"North Sea Fishfarm" Bunnfast stasjonær oppdrettsplattform for havoppdrett	Nordsjøen
2	Salaks AS	14.07.2017	9 tillatelser (7 020 tonn)	"Fjordmax" semilukket integrert oppdrettsplattform	Troms
3	Fishglobe AS	10.08.2017	3 tillatelser (2 340 tonn)	"FishGLOBE" lukket merdteknologi	Rogaland
4	Eidsfjord Sjøfarm AS	15.08.2017	17 tillatelser (13 260 tonn)	"Eidsfjord Giant" lukket anlegg med behandlingsanlegg	Nordland
5	Nova Sea AS	01.11.2017	4 tillatelser (3 120 tonn)	"Spidercage" lukket offshoreanlegg	Nordland
6	Folla Utvikling AS/Bjørøya AS	01.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Fleximerd" åpen oppdrettsmerd som kan lukkes ved behov	Nord-Trøndelag
7	Fleximerd AS	03.11.2017	2 tillatelser (1 560 tonn)	Lukket, semilukket og åpent merdsystem	Nordland
8	Cermaq Norway AS	03.11.2017	13 tillatelser (10 140 tonn)	"Flexifarm" lukket flytende anlegg med smitterensing	Nordland og Finnmark
9	Gigante Offshore AS	07.11.2017	9 tillatelser (7 020 tonn)	Offshoremerd	Nordland

10	Marine Harvest AS	10.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Beck-cage"	Sør-Trøndelag
11	Freyer Holding AS	13.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Blandevann" vannkvalitet i åpen merd	Rogaland
12	Searas AS (tidl. Qed AS)	13.11.2017	12 tillatelser (9 360 tonn)	Flytende RAS anlegg i sjø	
13	Astafjord Ocean Salmon AS	15.11.2017	8 tillatelser (6 240 tonn)	"Øymerd"	prod.område 10
14	Viteq Farming AS	15.11.2017	32 tillatelser (24 960 tonn)	"Viteq zero zero" flytende lukket produksjon	Trøndelag
15	Roxel Aqua AS	15.11.2017	14 tillatelser (10 920 tonn)	"Octopus" nedtrekkbare merder åpne farvann	Rogaland
16	Mohn Drilling AS	15.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	Mohn Digifarm - autonomt havbruk	Hordaland
17	Offshore Salmon AS	15.11.2017	7 tillatelser (5 460 tonn)	Senk- og hevbart offshoreanlegg	Rogaland
18	Erko Seafood AS	16.11.2017	7 tillatelser (5 460 tonn)	GM Aqua Design	Prod.område 1
19	Måsøval Fiskeoppdrett AS	16.11.2017	5 tillatelser (3 900 tonn)	"Aqua Semi" halvt nedsenkbart semilukket oppdrettsanlegg	Trøndelag
20	Norway Royal Salmon AS	16.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Flerbruksmerd"	Hordaland
21	Blom Fiskeoppdrett AS	16.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Ocean Globe"	Hordaland
22	Wilsgård Fiskeoppdrett AS	16.11.2017	11 tillatelser (8 580 tonn)	"Offshore Tank Fleet"	Troms
23	Evne AS	17.11.2017	10 tillatelser (7 800 tonn)	"Wave Master" havbasert offshore oppdrett	Nordland

24	Wenberg Fiskeoppdrett AS	17.11.2017	10 tillatelser (7 800 tonn)	Semilukket modulbasert teknologi	Nordland
25	Sustainable Salmon AS	17.11.2017	8 tillatelser (6 240 tonn)	"Lukka Landnot"	Region Vest
26	IMO Clean AS	17.11.2017	4 tillatelser (3 120 tonn)	Renseteknologi	Hordaland
27	Infotronic ANS	17.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	Hev- og senkbart akvakulturanlegg	Rogaland
28	Arctic Seafood Group AS	17.11.2017	3 tillatelser (2 340 tonn)	"Instelli-Aqua" hev- og senkbart anlegg med snorkel	Nordland
29	Marad Norway AS	17.11.2017	2 tillatelser (1 560 tonn)	"Torus Seafarm"	Møre og Romsdal
30	Biolaks AS	17.11.2017	5 tillatelser (3 900 tonn)	Lukkede merder m/bioreaktor for avfallshåndtering	Hordaland
31	Tombre Fiskeanlegg/SmartFlex AS	17.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Semi Torus"	Hordaland
32	Aquantum Leap AS	17.11.2017	24 tillatelser (18 720 tonn)	"Aquantum 12K" - "Aquantum 500K"	
33	Biolaks Drift s.u.s.	17.11.2017	5 tillatelser (3 900 tonn)	Semilukket/lukket flytende anlegg	Hordaland
34	Askvik Aqua AS	17.11.2017	4 tillatelser (3 120 tonn)	"Forza Askvik"	Rogaland
35	Pelaqua AS (tidl. Entail Sea Farming AS)	17.11.2017	29 tillatelser (22 620 tonn)	Offshore Fish Cage	Hordaland
36	Bioway AS	17.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	Integrert flytebru og akvakultur	Trøndelag
37	Deltamerden s.u.s.	17.11.2017	9 tillatelser (7 020 tonn)	Prismeformet anlegg med hev- og senkbunn	Trøndelag
38	Unitech Salmo Solar AS	17.11.2017	4 tillatelser (3 120 tonn)	Flytende anlegg på eksponerte lokaliteter	Rogaland

39	Dåfjorden Klekkeri AS	17.11.2017	1 tillatelse (780 tonn)	Integrert fôr- og behandlingssystem	Hordaland
40	Inocap/Subsea Farming	17.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	Oppdrett i eksponerte farvann	
41	Marine Harvest Norway AS	17.11.2017	36 tillatelser (28 080 tonn)	"Aqua Storm" offshore subsea production	Trøndelag
42	Samba AS	17.11.2017	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Hjulet" sylindriske merder	Hordaland
43	NSF AS	17.11.2017	12 tillatelser (9 360 tonn)	"Green Seafarm" lukket system for lakseoppdrett	Norge
44	Reset AS	17.11.2017	10 tillatelser (7 800 tonn)	Bærekraftig oppdrett med RAS teknologi	Hordaland
45	s.u.s. Gladfisk	17.11.2017	5 tillatelser (3 900 tonn)		Møre og Romsdal
46	Floating Fish Farming Unit AS	17.11.2017	10 tillatelser (7 800 tonn)	Offshore oppdrett m/bruk av fornybar energi	Trøndelag

Innenfor ordningen - pågående avklaringer

Nr .	Søker	Innkommert dato	Omsøkt størrelse	Konsept	Fylke
1	Marine Harvest Norway AS	15.04.2016	8 tillatelser (6240 tonn)	"Marine Donut" heldekkende, lukkede enheter	Nordland
2	Lerøy Seafood Group AS	18.04.2016	9 tillatelser (7020 tonn)	"Pipefarm" lukket flytende lengdestrømsanlegg	Hordaland/Sør-Trøndel./Troms
3	Stadion Laks SUS	26.04.2016	15 tillatelser (11 700 tonn)	"Stadionbassenget" - lukket flytende basseng	Sogn og Fjordane/Møre og Romsd.

4	Cermaq Norway AS	19.07.2016	10 tillatelser (7800 tonn)	Teknologi for økt ressursutnyttelse, fiskevelferd og lusebekjempelse	Nordland
5	Grieg Seafood Rogaland AS	11.11.2016	10 tillatelser (7800 tonn)	Blue Farm, strekkforankret betongmerd	Rogaland
6	Nekst AS	07.10.2016	16 tillatelser (12 480 tonn)	"Havliljen"- "Havplattform" - nedsenkbart anlegg	Sogn og Fjordane
7	Mariculture AS	03.03.2017	16 tillatelser (12 480 tonn)	"Smart Fishfarm" - helhetlig løsning for åpent hav	Ikke oppgitt

Tilsagn om utviklingstillatelser

Nr.	Søker	Vedtaksdato	Avgrensning	Konsept	Fylke
1	Ocean Farming AS (SalMar)	26.02.2016	8 tillatelser (6240 tonn)	"Havmerd" basert på offshoreteknologi	Sør-Trøndelag
2	Nordlaks Oppdrett AS	07.09.2017	21 tillatelser (16 380 tonn)	"Havfarm" for havbasert oppdrett	Nordland
3	MNH Produksjon AS	28.04.2017	4 tillatelser (3120 tonn)	"Aquatraz" - semi-lukket merd	Nord-Trøndelag
4	AkvaDesign AS	05.06.2018	2 tillatelse (1560 tonn)	Lukket merdteknologi	Nordland
5	Marine Harvest Norway AS	01.03.2018	6 tillatelser (3120 tonn)	"Egget" - lukket merdteknologi	Hordaland/Sogn og Fjordane
6	Atlantis Subsea Farming AS	22.02.2018	1 tillatelse (780 tonn)	Nedsenkbare oppdrettsanlegg	Trøndelag
7	NRS ASA / Aker ASA	09.03.2018	8 tillatelser (5990 tonn)	«Arctic Offshore Farming». Halvt nedsenkbart offshore	Troms/Finnmark

				oppdrettsanlegg i stål	
8	Hydra Salmon Company AS	06.04.2018	4 tillatelser (3120 tonn)	Oppdrett i lukkede produksjonstanker	Sør-Trøndelag

Avslag på søknad om utviklingstillatelser

Nr.	Søker	Vedtaksdato	Omsøkt størrelse	Konsept	Fylke
1	Måsøval Fiskeoppdrett AS	15.04.2016	3 tillatelser (2340 tonn)	"Helixir" avlusningsflåte	Sør-Trøndelag
2	Gigante Offshore AS	30.06.2016	8 tillatelser (6240 tonn)	"Supertankmerd" - rørkonstruksjon fortøyd på svai	Nordland
3	Gifas Marine AS	30.06.2016	4 tillatelser (3120 tonn)	"SubFishcage" - nedsenkbar stormerd	Nordland
4	Blom Fiskeoppdrett AS	15.06.2018	8 tillatelser (6240 tonn)	Teknologi for oppsamling av slam	Hordaland
5	Lerow AS	22.12.2016	8 tillatelser (6240 tonn)	"MARKOB" - semioffshore messingnettmerd med fartøybaserte servicetjenester	Nordland/Sør-Trøndelag/Møre og Romsdal
6	Norsk Marin Fisk AS og Stjernefarm SUS	24.02.2017	3 tillatelser (2340 tonn)	"AkvaHub" - behandling mot lus og AGD med ferskvann i lukket tank	Sogn og Fjordane
7	Eide Fjordbruk AS	24.02.2017	6 tillatelser (4680 tonn)	Åpen dataplattform og tilhørende systemer	Hordaland/Sogn og Fjordane
8	Marine Harvest Norway AS	24.02.2017	6 tillatelser (4680 tonn)	"Beck-cage" - offshore nedsenkbare bur	Sør-Trøndelag

9	Kobbevik og Furuholmen Oppdrett AS	10.03.2017	4 tillatelser (3120 tonn)	"Steelline" - lukket produksjonsenhet i syrefast stål	Hordaland
10	Folla Alger AS	28.04.2017	3 tillatelser (2340 tonn)	Integrerte laks- og taredyrkingsanlegg	Nordland
11	Norsk Sjømat Oppdrett AS	28.04.2017	4 tillatelser (3120 tonn)	"EnviroFjord" - Lakselusbehandling ved bruk av damp/varmluft ("Whooshh-systemet")	Møre og Romsdal
12	Pure Farming AS (WFF)	05.05.2017	6 tillatelser (4680 tonn) evt. 3 tillatelser (2340 tonn)	Energinøytral flåteløsning med totalkontroll på lus	Møre og Romsdal
13	Steinvik Fiskefarm AS	05.05.2017	8 tillatelser (6240 tonn)	Flytende lukket oppdrettsanlegg	Sogn og Fjordane
14	Bremnes Seashore AS	26.05.2017	6 tillatelser (4680 tonn)	Totalkonsept for havbruk på eksponerte lokaliteter, inkl. bruk av tubenot	Rogaland
15	Engesund Fiskeoppdrett AS	26.05.2017	3 tillatelser (2340 tonn)	Flytende lukka tilvekstanlegg (betong) i sjø	Hordaland
16	Aqualine AS	21.06.2017	10 tillatelser (7800 tonn)	"Aqualine Subsea System" - nedsenket industriell produksjon	Finnmark/Troms/ Midt-Norge
17	Øyfisk AS/Blue Salmon SUS	07.07.2017	4 tillatelser (3120 tonn)	Stålanlegg på svai/lukkede tanker	Nordland
18	SalmoTech AS	12.07.2017	6 tillatelser (4680 tonn)	"SalmoWell" - konsept med bruk av ferskvann og bioskjerm kombinert med ny utfôringsteknologi	Nordland

19	Aquafarm Utvikling AS	20.10.2017	6 tillatelser (4680 tonn)	Integrerte semi-lukkede oppdrettsanlegg med GPR-merd	Hordaland/Trøndelag
20	Ballangen Sjøfarm AS	20.10.2017	4 tillatelser (3120 tonn)	Behandlingsenhet med ferskvann i merd	Nordland
21	SFD Innovation AS	20.10.2017	6 tillatelser (4680 tonn)	Teknologi som forebygger lusepåslag og rømming ("Seafarm Pulse Guard")	Rogaland
22	Lovundlaks AS	03.11.2017	3 tillatelser (2340 tonn)	"Akula" - nedsenket produksjon av laks	Nordland
23	Oxyvision/Aakvik Holding	14.11.2017	5 tillatelser (3900 tonn)	"Salmoguard" - totalkonsept med barrierer som beskyttelse mot lus, redusert rømmingsrisiko m.v.	Møre og Romsdal
24	Eide Fjordbruk AS	08.12.2017	3 tillatelser (2340 tonn)	"Salmo Zero" - lukkede sjøanlegg med resirkulering av produksjonsvann	Hordaland/Sogn og Fjordane
25	Aqua Viva AS	05.01.2018	6 tillatelser (4680 tonn)	Duo-ring, semi-lukket anlegg	Hordaland
26	Aqua Star Invest AS	26.01.2018	6 tillatelser (4680 tonn)	Flytteteknologi, hevertprinsipp	Hordaland
27	Kvarøy Fiskeoppdrett AS	02.02.2018	4 tillatelser (3120 tonn)	"Fish Farm Watch" - operasjonell sanntids miljø- og beredskapsplattform	Nordland
28	Bolaks Utvikling AS	26.02.2018	6 tillatelser (4680 tonn)	"Gras" - grønn resirkulering av akvakultur slam	Hordaland
29	Eco Fjord Farming	23.03.2018	4 tillatelser (780 tonn)	"Oasen"	Nordland

30	Marine Harvest Norway AS	13.04.2018	6 tillatelser (4680 tonn)	Oppdrett i lukkede enheter i bulkskip	Sogn og Fjordane
31	Grimstad Holding AS	20.04.2018	7 tillatelser (5460 tonn)	"Akvarium" bulkbåt som lukket oppdrettsanlegg	Troms
32	Ocean Aquafarms AS	03.05.2018	13 tillatelser (10 140 tonn)	"Hex Box" offshore arbeidsplattform	Rogaland
33	Myre Havbruk AS	11.05.2018	5 tillatelser (3900 tonn)	"FLO FLO" oppdrettsmerd med dokkingstasjon	Nordland
34	Pure Atlantic AS	18.05.2018	45 tillatelser (35 100 tonn)	Laks i skip - NØS>12 mil	Rogaland
35	Osland Havbruk AS	24.05.2018	6 tillatelser (4 680 tonn)	"Bunnsolid" betongkonstruksjon på bunnen	Sogn og Fjordane
36	Biofish Holding AS	01.06.2018	4 tillatelser (3120 tonn)	"Biomerden" semilukket anlegg med lus- og rømmingsfritt	Hordaland
37	Albatros Technology B.V.	15.06.2018	9 tillatelser (7 020 tonn)	"Nereus" flytende RAS-anlegg	Hordaland/Rogaland
38	Viewpoint Seafarm/Nova Sea	22.06.2018	20 tillatelser (15 600 tonn)	Modulært havanlegg	Nordland
39	Lerøy Seafood Group ASA	29.06.2018	5 tillatelser (3 900 tonn)	"Fjord Farm" komplett konsept med dobbel sikring, slamoppsamling og hinder for lusepåslag	Hordaland
40	Havkar AS	12.07.2018	6 tillatelser (4 680 tonn)	Aqua Terminal - kompakte drifts- og håndteringsløsninger	Hordaland
41	Arnøy Laks AS	03.08.2018	4 tillatelser (3 120 tonn)	"Aquashield" - akvakulturanlegg med skjold mot luselarver og ytre fysiske farer	Troms

42	Arctic Seafood Group AS	10.08.2018	3 tillatelser (2 340 tonn)	Todelt påvekstanlegg i sjø	Nordland
43	Northern Lights Salmon AS	07.09.2018	3 tillatelser (2 340 tonn)	"OptiFarm" semilukket med bruk av filtrert vann, barrierduk og transportløsninger	Troms

SPØRSMÅL NR. 2292**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 24. september 2018 av fiskeriminister Harald T. Nesvik****Spørsmål:**

«Ordningen med utviklingstillatelser er attraktiv for oppdrettsnæringen. Dersom avslag gis av direktoratet, er det flere som benytter muligheten til å anke til departementet.

Kan statsråden redegjøre for hvilke prinsipper NFD legger til grunn under ankebehandlingen for å sikre bredde i innovasjonsporteføljen under ordningen, og slik bidra til å få frem ulike teknologier?»

BEGRUNNELSE:

Ordningen med utviklingstillatelser, som skal bidra til innovasjon og utvikling av oppdrettsnæringen, har vist seg å være veldig etterspurt for selskapene. Utviklingstillatelsene anses som et viktig verktøy for å legge til rette for en bærekraftig utvikling av næringen.

Ifølge oversikten på Fiskeridirektoratets nettside er det så langt gitt enkelte tillatelser til semi-lukkede anlegg, mens mesteparten av tillatelsene ser ut til å være gitt til store offshoreanlegg.

Det blir derfor stilt spørsmål om hvorvidt det er god nok bredde i innovasjonsporteføljen under ordningen, og om de fleste tillatelsene gis til utviklingskonsesjoner for utvikling av ny teknologi som på sikt reduserer våre naturgitte fortrinn med kystnær fiskeoppdrett. Det bes derfor om en redegjørelse fra statsråden om hvilke prinsipper som legges til grunn ifm. behandling av saker som ankes inn til departementet etter avslag i direktoratet. Hvordan ivaretar departementet sitt ansvar for å sikre bredde i innovasjonsporteføljen under ordningen, slik at vi får frem ulike teknologier som kan gi økt bærekraft og dermed sikre konkurransekraften for oppdrettsnæringen.

Svar:

Alle søknadene behandles i tråd med det regelverket som er fastsatt. Villkårene for tildeling av tillatelser fremgår av laksetildelingsforskriften. Det er i tillegg fastsatt retningslinjer som gir utfyllende informasjon om enkelte kriterier som er fastsatt i forskriften, samt nærmere veiledning om saksbehandlingen, herunder hva som kreves av søkerne og hvilke dokumentasjonskrav som stilles. Ved behandlingen av søknadene og klagen er det de samme prinsipper som gjelder for direktoratets behandling av søknadene og departementets klagebehandling.

Formålet med ordningen var å legge til rette for å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen

står overfor. Uavhengig av hvilken teknologi som skal benyttes, må søknaden vurderes opp mot kriteriene som er satt i forskriften. For å kunne få tildelt utviklingstillatelser kreves det at konseptet innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer.

Det fremgår også av forskriften at utviklingsarbeidet må skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk, og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

Departementet har lagt til grunn at terskelen skal være høy for å kunne oppfylle vilkåret om betydelig innovasjon. Det kan heller ikke tildeles tillatelser til like eller tilnærmet like prosjekter, da dette ikke vil bidra til å oppnå formålet med ordningen. Dette er også en begrenset ordning som omfatter prosjektene som søkerne ikke selv vil ta risikoen ved å realisere uten at staten bidrar ved tildeling av utviklingstillatelser.

På denne måten er det lagt til rette for at det er ulike konsepter som skal kunne vinne frem og få utviklingstillatelser. Som det fremgår over er ordningen ikke utformet slik at en spesiell teknologi skal vinne frem. Det er kvaliteten på den enkelte søknad, og om den oppfyller villkårene som satt i forskriften, som er avgjørende for om tillatelser kan gis.

Til sammen mottok Fiskeridirektoratet 104 søknader om utviklingstillatelser. Disse favner om et bredt spekter av ulike konsepter. Det gjelder blant annet konsepter som skal legge til rette for offshore havbruk, nedsenkbare konsepter og ulike typer lukkede anlegg.

Hittil er det gitt tilsagn om tillatelser til åtte søkere. Det er ulike teknologiske løsninger som ligger til grunn for disse. Det er gitt tilsagn til tre anlegg som skal benyttes i mer eksponerte områder. Dette gjelder konseptene til Ocean Farming AS, Nordlaks AS og NRS ASA/Aker ASA. Tre konsepter gjelder lukkede anlegg; søknaden fra Akvadesign AS, Marine Harvest Norway ("Egget") og Hydra Salmon AS. Videre er det gitt tilsagn til MNH Produksjon AS som er en delvis åpen merd og Atlantis Subsea Farming AS. Det siste er et nedsenkbart anlegg som både kan benyttes på eksponerte og skjermede lokaliteter.

Dersom de lykkes vil de blant annet kunne bidra til at tidligere uegnede arealer kan benyttes til oppdrett, og at arealutnyttelsen i kystsonen totalt sett kan bli mer effektiv.

Det gjenstår nå å se hvilke nye teknologier og konsepter som vil lykkes, men jeg er overbevist om at ordningen med utviklingstillatelser vil kunne bidra til å løse

noen av dagens utfordringer og dermed legge til rette for vekst i havbruksnæringen.

SPØRSMÅL NR. 2293

Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 26. september 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen

Spørsmål:

«Hvordan kunne det skje at norske sigaretter inneholder mye mer giftstoffer enn det som blir oppgitt og at dette ikke ble oppdaget av helsemyndighetene, hvorfor er ikke tobakkskadelovens forskrift fulgt opp ved at Helsedirektoratet skulle utarbeide årlige rapporter om hva sigaretter inneholder av stoffer og hva strakstiltak vil folkehelseministeren sette i verk for å sikre en trygg regulering og tilsyn av tobakksprodukt og få de aktuelle sigarettene vekk fra markedet?»

BEGRUNNELSE:

Viser til flere oppslag i VG nylig om at norske sigaretter har ulovlige nivåer av helseskadelige stoffer når ventilasjonshullene ved siden av filtrene blokkeres, som skjer når folk røyker. VGs avsløringer viser også at norske helsemyndigheter de siste 20 årene har fått flere varsler om ventilasjonshullene og ISO-målemetoden, men likevel tester ikke norske helsemyndigheter sigaretter i egen regi. Norske helsemyndigheter har heller ikke skrevet rapporter om hva sigarettene inneholder, slik tobakkskadeloven forskrifter krever.

Svar:

Tobakksrøyking er fortsatt den viktigste enkeltårsaken for sykdom og tidlig død i Norge. Røyking fører hvert år til om lag 6 200 dødsfall i Norge, noe som tilsvarer 15 % av alle dødsfall. En nyere studie viser at 2 av 3 som røyker over lang tid, vil dø for tidlig av røykerelaterte sykdommer og at disse har tre ganger så stor risiko for å dø for tidlig enn dem som aldri har røykt eller som har sluttet.

Blant kvinner i alderen 40–70 år er røyking skyld i 26 % av alle dødsfall i aldersgruppen, det tilsvarende tallet for menn er 40 %. Menn i denne aldersgruppen som dør av røyking, taper i gjennomsnitt 14 leveår, mens kvinner taper 20 leveår. Det er derfor svært viktig at vi forebygger tobakksskader.

Norsk regelverk bygger på EU-direktiv 2001/37/EF, hvor det er fastsatt at sigaretters innhold av nikotin, tjære og karbonmonoksid skal være under visse grenseverdier og at dette skal måles ved bruk av ISO-standarder.

Tobakksindustrien utfører slike målinger iht. standardene og rapporterer årlig resultatene til Helsedirektoratet. ISO-standardene gir en detaljert oppskrift på hvordan målingene skal foregå. Mange sigaretter har små ventilasjonshull i filteret. ISO-standardene krever ikke at disse skal tildekkes under målingene.

Kreftforeningen har tidligere i år foretatt en måling av norske sigaretter hvor ventilasjons-hullene dekkes til. Flere av resultatene fra denne målingen overstiger grenseverdiene. Dette er imidlertid en annen målemetode enn den som praktiseres etter ISO-standardene.

Dette betyr at det etter dagens regelverk og praksis ikke er avdekket brudd på regelverket fra tobakksprodusentene. Norske sigaretter ligger under grenseverdiene målt etter ISO-standardenes metode.

Kreftforeningens eksperiment har likevel satt fingeren på en mulig svakhet ved dagens regelverk. Jeg ser alvorlig på saken og har allerede tatt flere grep for å følge opp. For det første har jeg tatt initiativ til et nordisk samarbeid på området, slik at vi sammen kan jobbe for at EUs regelverk om målemetoder endres. Norge er gjennom EØS-avtalen bundet av EUs krav om hvilke målemetoder som skal benyttes og kan ikke endre dette på egen hånd. Jeg vil også vurdere andre tiltak, som et forbud mot ventilasjonshull.

Når det gjelder Helsedirektoratets tilsynsansvar, fastsetter forskrift om innhold i og merking og utforming av tobakksvarer mv. at tobakksindustrien årlig skal rapportere inn resultatene av sine målinger samt en liste over alle ingredienser i sigaretter. Helsedirektoratet er pålagt å offentliggjøre resultatene og har gjort dette to ganger. Da etterspørselen har vært lav, har direktoratet i midlertid vurdert at disse rapportene har hatt liten nytteverdi og direktoratet har derfor prioritert andre tobakksforebyggende tiltak med dokumentert effekt. Denne praksisen har foregått både under denne og tidligere regjeringer.

De siste årene har direktoratet forberedt seg på å gjennomføre EUs nye tobakksdirektiv 2014/40/EU, hvor systemet for utslippsmålinger og ingrediensrapporteringer er endret. Planen fremover er å kjøpe kontrollmålinger fra andre EU-land som allerede har laboratorier og nødvendig ekspertise til å foreta slike målinger. Regjeringen har sørget for finansiering av denne oppgaven og jeg vil fremover følge med på at det nye systemet fungerer etter hensikten.

Det nye EU-direktivet fastsetter videre at det ikke lenger skal oppgis innholdsstoffer på sigarettpakkene. Grunnen til dette er nettopp at informasjonen virker villedende på forbrukerne, da de feilaktig kan tro at sigaretter med lavere verdier av enkelte stoffer er mindre helsefarlige. Dette illustrerer hvor komplekst dette saksområdet er.

Det aller viktigste er at vi jobber for at barn og unge ikke begynner å røyke, og at de som er avhengige får hjelp og støtte til å slutte.

SPØRSMÅL NR. 2294

Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen

Besvart 24. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Vi er blitt gjort kjent med at departementet har bedt partene i arbeidslivet oppnevne representanter til et utvalg som skal lage en rapport om luftfarten i Norge.

Vil denne rapporten bli lagt fram for Stortinget og/eller danne grunnlaget for en NOU eller en luftfartsstrategi, og når vil eventuelt en NOU eller strategi bli ferdigstilt?»

BEGRUNNELSE:

Avgått statsråd, Ketil Solvik-Olsen, lovte for noen år siden at det skulle utarbeides en stortingsmelding, en NOU eller en luftfartsstrategi. Når regjeringen nå setter i gang et utvalgsarbeid om luftfart ville det være naturlig at denne enten blir lagt fram til behandling i Stortinget. Enten slik den foreligger for utvalget, eller i form av en offentlig utredning eller en strategi. Sist gang det ble lagt fram en Luftfartsstrategi for Norge var i 2005, da Liv Signe Navarsete var statsråd. Både brevet om oppnevning og vedlagte mandat som nå er sendt ut peker på at luftfarten er sterkt liberalisert, noe som fører til store utfordringer både for selskap og ansatte. EU utarbeidet en ny europeisk luftfartsstrategi i 2015. Derfor synes det som en god idé å behandle situasjonen i norsk luftfart i Stortinget nå, slik at en får en bred og god behandling av saken. Det ville være synd om en så viktig sak bare skal behandles i departementet uten at Stortinget har fått sagt sin mening om saken.

Svar:

Regjeringa vil fremme ei sak for Kongen i statsråd om å utnemne eit offentleg utval som skal sjå på korleis ein kan vidareutvikle luftfarten på ein best mogleg måte. Utvalet vil spesielt bli bedt om å sjå på effektar av den pågåande globaliseringa av luftfarten for arbeidstakarane, moglege effektar for flytryggleiken, klima- og miljøspørsmål knytt til luftfart og korleis ein kan få meir konkurranse i marknader prega av liten konkurranse. Det er riktig at organisasjonane i arbeidslivet er inviterte til å delta i utvalet, i tillegg til uavhengige ekspertar.

Fristen for arbeidet er 1. desember 2019, og det vil bli dokumentert i ei NOU. Denne vil så bli send på offentleg høyring. Regjeringa vil ta stilling til om forslaga til utvalet skal leggjast fram for Stortinget når utgreiinga er ferdig og har vore på offentleg høyring.

SPØRSMÅL NR. 2295**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen****Besvart 26. september 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Oslo kommune søkte i desember 2017 Arbeids- og velferdsdirektoratet om å få dispensasjon fra reglene om taushetsplikt, slik at NAV-kontorene kan gi opplysninger om foreldre og barns oppholdssted. Oslo kommune fikk avslag.

Mener statsråd Haugli at det viktigere å ivareta taushetsplikt fremfor barns grunnlovfestede rett til skolegang og hva gjør statsråden for øvrig for å motvirke at foreldre etterlater barn i utlandet?»

BEGRUNNELSE:

En ny rapport fra IMDi viser en dobling i antall barn etterlatt i utlandet, særlig i Pakistan og Somalia, skoler erfarer at NAV kan ha opplysninger om elevers oppholdssted men NAV deler ikke personopplysninger med andre etater på grunn av taushetsplikt selv om mulighet for informasjonsdeling er avgjørende.

Svar:

Barns rett og plikt til grunnskoleopplæring er viktig, og skal ivaretas. Regjeringen er svært bekymret for barn som ikke møter opp til skolestart og har derfor allerede tatt flere grep siden vi tiltrådte.

Ut i fra tilbakemelding jeg har fått, tyder mye på at det trolig er ganske få tilfeller der arbeids- og velferdsforvaltningen har opplysninger om hvor barn til tjenestemottakere faktisk oppholder seg som kommunen ikke har selv. Samtidig kan det heller ikke utelukkes at forvaltningen i noen tilfeller har slik informasjon. Det blir likevel galt å stille rett til opplæring opp mot det å ivareta taushetsplikt. Generelt sett er taushetsplikten en del av personvernet, som er en grunnleggende rettighet for barn og voksne. Etater og virksomheter må også forholde seg til eksisterende lov- og regelverk.

Den konkrete saken dette spørsmålet gjelder har funnet en løsning. Jeg er gjort kjent med at Arbeids- og velferdsdirektoratet og Utdanningsetaten i Oslo kommune hadde et møte 18. september. I møtet ble kommunens behov for opplysninger fra arbeids- og velferdsforvaltningen i forbindelse med arbeidet med å følge opp barn som ikke møter til skolegang, gjennomgått på nytt. Basert på de opplysningene som fremkom i møtet, har direktoratet nå besluttet å gi dispensasjon fra taushetsplikten etter NAV-lovens § 7 fjerde ledd i tilfeller der Oslo kommune ved Utdanningsetaten godtgjør at de i det enkelte tilfellet knyttet til konkrete barn, har behov for opplysninger fra

Arbeids- og velferdsetaten for å ivareta sin plikt etter opplæringsloven § 13-1.

Innsatsen mot negativ sosial kontroll og arbeidet for å sikre at unge har frihet til å bestemme over eget liv er en oppgave som regjeringen prioriterer. Opplysningene fra IMDI om at det er en økning i antall barn som rapporteres etterlatt i utlandet gir grunn til bekymring, og konsekvensene slike opphold kan få for hvert enkelt barn er like alvorlig uansett hvor mange de er. Regjeringen følger opp tiltakene i handlingsplanen mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (Retten til å bestemme over eget liv (2017–2020)), samtidig som det vurderes ytterligere konkrete tiltak for å hindre at barn utsettes for omsorgssvikt i forbindelse med ufrivillig opphold i foreldrenes hjemland.

I praksis kan det være svært krevende for norske myndigheter å gi bistand til barn og unge som er etterlatt i utlandet. Det forebyggende arbeidet mot denne type opphold er sentralt. Arbeids- og sosialdepartementet tar sikte på å sende et forslag om innstramminger i retten til barne- og ektefelletillegg ved opphold i utlandet, på alminnelig høring i løpet av 2018. Ett av formålene med forslaget er å bidra til å forebygge slike handlinger.

SPØRSMÅL NR. 2296**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen****Besvart 28. september 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Flere utenfor Oslo kontakter nå organisasjonen Bydelsmødre fordi de ønsker et tilsvarende tilbud for å styrke integreringen i sitt nabolag.

Hvordan vil statsråden bidra til at Bydelsmødre-initiativet kan spre seg fra Oslo til hele landet?»

BEGRUNNELSE:

Den frivillige organisasjonen Bydelsmødre gjør en enorm innsats i nabolag i ulike bydeler i Oslo for å få engasjere flere mødre slik at de kan bruke egne ressurser for å styrke seg selv, familien og lokalsamfunnet. Bydelsmødre er synlige ressurspersoner og rollemodeller, skaper nye møteplasser og aktiviserer kvinner og barn i et nærmiljø. Det er viktig å få flere kommuner enn Oslo til å starte opp med Bydelsmødre i ulike nærmiljø.

Svar:

Frivillige organisasjoner sitt arbeid på integreringsfeltet er viktig for regjeringen. I 2018 er det bevilget mer enn 100 millioner kroner til frivilligheten på integreringsfeltet gjennom tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet. Disse midlene forvaltes av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). En del av midlene fordeles også til organisasjoner og aktiviteter fra utvalgte kommuner. Bydelsmødrene i Oslo er viktig et bidrag til integrering av mødre og deres barn. Dette er en form for likemannsarbeid. De som kjenner problemer og utfordringer som man kan ha som innvandret kvinne i Norge, bruker sine erfaringer og hjelper andre i liknende situasjon. Regjeringen vil prioritere frivilligheten på integreringsområdet også i budsjettet for 2019.

Jeg anbefaler at organisasjonen Bydelsmødre søker om midler fra IMDi eller aktuell kommune på lik linje med andre organisasjoner som driver med integreringstiltak.

SPØRSMÅL NR. 2297**Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Tage Pettersen****Besvart 24. september 2018 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hva vil provenyet anslagsvis være dersom særaldersgrensen for offentlige tjenestemenn i politiet på 60 år heves til 63 år, slik at tidligste mulige avgang blir 60 år (på grunn av 85-årsregelen)?»

BEGRUNNELSE:

Vi lever stadig lenger og behovet for at flere av oss står lenger i arbeid har allerede begynt å melde seg. Vi ønsker derfor å vite hva de økonomiske konsekvensene er ved en eventuell heving av særaldersgrensene.

Svar:

Et sentralt mål med pensjonsreformen er å skape et økonomisk og sosialt bærekraftig pensjonssystem. For å oppnå

dette, er alderspensjonen fra folketrygden, AFP i privat sektor og de fleste tjenstepensjonsordningene i privat sektor lagt om, slik at de gir sterkere økonomiske stimulanser til å arbeide lenger. Dette har bidratt til at andelen sysselsatte i aldersgruppen 62–66 år har økt klart siden 2010.

Tredje mars i år ble det inngått en avtale med partene i offentlig sektor om en ny pensjons-løsning for ansatte i offentlig sektor. Avtalen innebærer at pensjonsordningene for offentlig ansatte skal legges om, og for ansatte i offentlig sektor vil ordningene bli godt tilpasset pensjonsreformen.

Det gjenstår imidlertid å tilpasse reglene for dem som har særaldersgrense i offentlig sektor. Avtalen innebærer at slike tilpasninger skal utredes i en prosess med avtalepartene.

Det er relativt mange som har særaldersgrense i offentlig sektor. De fleste har aldersgrense 65 år, men i staten er

det en del som har aldersgrense 60 år, særlig i politiet og forsvaret. Målt i antall er det likevel relativt få 'særalderspensjonister' som er under 62 år. Ved utgangen av 2017 hadde Statens pensjonskasse rundt 700 særalderspensjonister under 60 år, og til sammen vel 1700 under 62 år. En del av disse har inntekter fra arbeid i privat sektor som de betaler skatt av. Å anslå provenyvirkingen av en reduks-

jon i antallet som tar ut pensjon tidlig krever avklaring av en rekke forutsetninger. Det er derfor ikke forsvarlig å legge fram anslag for provenyvirkningene på det nåværende tidspunkt. De økonomiske konsekvensene av endringer i reglene for personer med særaldersgrenser vil bli belyst når Stortinget blir forelagt nødvendige lovendringer.

SPØRSMÅL NR. 2298

Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold

Besvart 25. september 2018 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg

Spørsmål:

«Har statsråden vurdert å regulere krafteksporten slik at man sikrer en større magasininfylling ved norske vannmagasiner, og hvis ikke, hvorfor har statsråden i så fall utelukket dette?»

BEGRUNNELSE:

NRK meldte tidligere i år at kraftselskapene sitter med lave vannmagasiner, og at industrien som er avhengig av kraft er bekymret for strømprisene som kan komme til vinteren.

Spesialrådgiver i Industri Energi, Geir Vollsæter, fortalte til NRK i sommer situasjonen i Norge er alvorlig. NRK siterer Vollsæter på at

«dette kan gå mot en katastrofe. Vi har nå så lave magasiner, og så høye strømpriser på sommeren, at vinteren kan bli katastrofal».

Vollsæter viser i intervjuet til at Norge har eksportert mye strøm ut av landet det siste året. «Det har vært en stortilt krafteksport gjennom et helt år. Vi tømmer vannkraften vår til utlandet, og importerer tilbake brun kraft», konstaterer Vollsæter.

Statistikk fra Statnett viser at Norge, på tross av lave vannmagasiner, har eksportert langt mer elektrisk energi enn vi har importert de siste månedene.

Nei til EU oppfordret tidligere i sommer daværende olje- og energiminister Terje Søviknes til å regulere krafteksporten etter lang tørketid og rekordhøye strømpriser i Norge.

Svar:

Usikkerheten om værutviklingen er et grunnleggende trekk ved den norske kraftforsyningen. Vannkraft-

produksjonen varierer med nedbør og tilsig, og etterspørselen varierer med temperaturutviklingen. Dette kan gi opphav til store svingninger i tilbudet og etterspørselen etter kraft i ulike tider på året, og fra år til år.

Norge valgte tidlig å koble seg mot andre lands kraftsystemer, og har handlet kraft med utlandet siden 1960-tallet. Kraftutvekslingen gjør det mulig å utnytte de ulike egenskapene i de enkelte lands kraftsystemer, slik at forsyningen av kraft kan skje til lavest mulig kostnad for samfunnet. Etter tørrårene 2002-2003 pekte stortingsflertallet bl.a. på at gode overføringsforbindelser med de andre landene i det nordiske kraftmarkedet er nødvendig og bidrar til en effektiv utnyttelse av kraftressursene i Norden, jf. Innst. S nr. 181 (2003-2004). I forbindelse med Stortingets behandling av regjeringens energimelding våren 2016, pekte en samlet komite på at det blir viktig å styrke det nordiske samarbeidet på energiområdet i og med at de nordiske kraftsystemene er tett sammenkoblet, og at de nordiske landene er avhengig av hverandre for å bevare et effektivt kraftmarked med god forsynings sikkerhet, jf. Innst. 401 S (2015-2016).

Normalt har Norge et overskudd på fornybar kraft. Særlig eksporteres det i sommerhalvåret, hvor tilsiget til vannkraftsystemet er på det høyeste og etterspørselen etter kraft på det laveste. Deler av produksjonen på denne tiden av året er uregulert, og kan ikke lagres i magasiner. Beregninger utført av NVE viser at strømprisene ville vært langt høyere hvis ikke Norge hadde hatt utvekslingskapasitet med utlandet. Dette ville også økt faren for rasjonering i perioder med lave tilsig til vannkraftsystemet.

2018 har så langt vært et år med store avvik fra normal vær-situasjon. Året startet med normal magasininfylling, og i perioden fram til vårmeltingen måtte produsentene tappe magasinene til lavere nivåer for å gi plass til stor snøsmelting. På dette tidspunktet var det ikke mulig å

forutse at sommerperioden skulle gi ekstremt lite nedbør. Gjennom sommeren opplevde Norge historisk høye temperaturer og en ekstrem tørke. I en periode hvor det vanligvis er svært høye tilsig, var situasjonen enkelte uker at det fordampet mer fra vannmagasinene enn det kom av nytt tilsig. Ettersom tørkeperioden vedvarte, tilpasset kraftprodusentene seg. Nettoeksporten så langt i år har vært betydelig mindre enn det vi har sett de senere årene.

Vannkraftprodusentenes magasindisponering er i dag regulert gjennom bl.a. konsesjonskrav om minstevannføring og regler for høyeste og laveste regulerte vannstand. Spørsmålet om en strengere regulering av Norges mer enn 1000 magasiner har vært reist en rekke ganger tidligere. Saken fikk spesiell oppmerksomhet etter tøråret 2002-2003, og ble utredet grundig i forbindelse med St. Meld nr. 18 (2003-2004) Om forsyningssikkerheten for strøm mv. Spørsmålet om dagens system gir god magasindisponering er også senere drøftet av Sjøkabelutredningen i 2011 og i NOU 2012:9 Energiutredningen.

Utredningene som ble gjort etter 2002-2003 konkluderte med at dagens markedsorganisering gir produsentene riktige insentiver til å spare vann til perioder med

knapphet og høyere priser. Produsenter som har lite vann når prisene er høye, vil ikke få samme inntjening som de som har spart på vannet. Videre viste utredningene at krav til en gitt vannstand i magasinene vil være kostbart, og gi en betydelig økning i faren for skadeflom. Med et normalt overskudd på kraft, vil et krav til minimumsfylling gi store tap i fornybar kraftproduksjon i de fleste år.

Det finnes i dag ingen gode prognoseverktøy som med sikkerhet kan si hva slags nedbør, tilsig og temperaturer langt frem i tid. Produsentenes beslutning om å produsere eller å spare vann vil derfor være en beslutning som alltid må tas under usikkerhet. I tillegg til de markedsmessige vurderingene, må faren for tørke og knapphet avveies mot faren for fulle magasiner og skadeflom.

Selv om Norge ligger an til å ha et økende overskudd på kraft i årene framover, må vi være forberedt på uforutsette perioder med lave tilsig og underskudd i kraftforsyningen. Kraftutvekslingen gir oss mulighet til å opprettholde en stabil kraftforsyning, uavhengig av variasjonene i været. Uten disse mulighetene måtte Norge ha bygd kostbar reservekapasitet, og prisene til forbrukerne ville vært høyere enn i dag.

SPØRSMÅL NR. 2299

Innlevert 17. september 2018 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 1. oktober 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å hindre undertrykking av jenter og kvinner i private hjem og religiøse miljøer?»

BEGRUNNELSE:

Unge kvinner undertrykkes i sine hjem, med begrunnelse i religion eller tradisjon. Dette kan ikke vurderes som et privat anliggende, men det er et samfunnsproblem. Ldo har pekt på at ikke alle forhold i likestillingsloven kan følges opp i private hjem.

Svar:

Diskriminering og negativ sosial kontroll er svært alvorlig for dem som utsettes for det, og for samfunnet for øvrig. Vi har derfor et solid og lovfestet vern mot diskriminering. Likestillings- og diskrimineringsloven gjelder på alle samfunnsområder, også for religiøse samfunn og i private hjem. Det er likevel slik at loven ikke håndheves innenfor

privatlivet. At loven ikke håndheves innenfor hjemmets fire vegger kan ses på bakgrunn av den grunnlovfestede retten til respekt for privatliv og familieliv.

Straffeloven og barnevernloven har i tillegg klare bestemmelser som er anvendbare i saker som gjelder sterk negativ sosial kontroll som i grove tilfeller forstås som vold og omsorgssvikt.

Vi må bekjempe undertrykking av jenter og kvinner med et bredt spekter av tiltak, som støtter opp under gjeldende lovverk. Det er særlig viktig å gi god og målrettet informasjon om hva som gjelder i Norge, som at vi har nulltoleranse for fysisk avstraffelse, at også psykisk vold omfattes av straffebudene og at kjønne anses likestilt. Dette er tema som skal inngå i Introduksjonsordningen til nyankomne. Vi skal også utvide ordningene med tilpassete foreldreveiledningsprogram, disse har hatt gode resultater. Regjeringen ser nå nærmere på i hvilken grad slike kurs kan gjøres obligatoriske. I tillegg planlegger jeg en møterekke der jeg ønsker å komme i dialog med rel-

evante miljøer og utfordre dem på hvordan tematikken kan adresseres internt, for eksempel i trossamfunn.

Det er viktig å møte jenter og kvinner der de er og bidra til å gi dem god og målrettet informasjon om den hjelpen som finnes. En rekke av tiltakene som regjeringen har iverksatt, og som er forankret i diverse handlingsplaner og andre dokumenter, adresserer negativ sosial kontroll og undertrykking. «Trygge foreldre – trygge barn. Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018-2021)» ble lagt fram i juni 2018. Den inneholder 34 tiltak og har mange ulike målgrupper. I strategien påpekes det blant annet at barn i lukkede trossamfunn kan møte på særskilte utfordringer. Vi jobber også for å videreutvikle familievernets rolle. Enerhaugen familievernkontor er et nasjonalt spisskompetansemiljø for familievernets innsats mot vold i nære relasjoner. Barnevernet er den instans som har et mandat til å intervenere i hjemmet. Ettersom representanten Henriksens spørsmål i særlig grad retter seg mot hva som skjer i den private sfære, vil det være avgjørende at noen melder bekymring dersom det er snakk om mindreårige som er utsatt for omsorgssvikt eller vold. Barnevernet vil da undersøke saken og om nødvendig sette inn tiltak.

Hjelpeapparatet skal få tilført ressurser til kompetanseheving, slik at tjenestene er bedre rustet til å avdekke og bistå unge som utsettes for utilbørlig press og kontroll.

I regjeringens integreringsstrategi som skal legges fram i løpet av året, er negativ sosial kontroll ett av fire hovedinnsatsområder. Regjeringen følger også opp tiltakene i «Retten til å bestemme over eget liv. Handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (2017-2020)».

Jeg vil også nevne at #UngIDag-utvalget nylig har startet sitt arbeid. Utvalget skal blant annet utrede likes-tillingsutfordringer barn og unge møter på viktige arenaer, herunder i familien. Utvalget skal også utrede om barn og unge med innvandrerbakgrunn møter særskilte utfordringer.

Regjeringen arbeider samtidig med å forsterke arbeidet for likestilling i minoritetsmiljøer, blant annet ved å styrke frivillige organisasjoner som særlig bidrar til integrering av minoritetskvinner i det norske samfunnet.

Dette er viktige tiltak som, sammen med lovverket, er sentrale bidrag i kampen mot undertrykking av jenter og kvinner.

SPØRSMÅL NR. 2300

Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 21. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«VG skriver 9.9.18 om at Skattedirektøren mener det er for lett å operere med falsk identitet i Norge. I saken kommer det frem at VG har spurt Justisdepartementet om de kan love og garantere at fingeravtrykk eller ansiktsgjenkjenning er bredt tatt i bruk før de nasjonale ID-kortene kommer, men at avisen aldri har fått svar på dette.

Kan statsråden redegjøre for om fingeravtrykk eller ansiktsgjenkjenning vil tas bredt i bruk før de nasjonale ID-kortene kommer?»

Svar:

Spørsmålet fra VG som representanten Klinge viser til lød slik: Kan dere love og garantere at kobling av biometri opp mot pass og Nasjonale ID-kort - og et søkbart biometriregister - er oppe og går og bredt tatt i bruk av dem som utsteder ID før vi får de nasjonale ID-kortene? Spørsmålet synes å forutsette at det før de nasjonale ID-kortene kommer, skal utføres biometrikontroll i et omfang som i

praksis først vil være mulig etter at ID-kortene er lansert. I det følgende vil jeg derfor kort orientere om hvordan de pågående tiltakene for utvidet bruk av biometri i utlendingsforvaltningen og i pass- og ID-kortforvaltningen henger sammen.

I tiden før lanseringen av de nasjonale ID-kortene er det planlagt for at utlendingsforvaltningen vil utvide sin bruk av biometri i tråd med endringene i utlendingsloven mv. som ble vedtatt i 2016 (innstramninger II). Arbeidet med forskriftsregler og praktisk tilrettelegging pågår. Biometrien i utlendingsregisteret vil være en egen del av politiets «Automated Biometric Identification System» (ABIS), som gjør det mulig for utlendingsforvaltningen å foreta automatiserte biometriske sammenligningssøk mot tidligere biometri i utlendingsregisteret og etter hvert mot biometri i pass- og ID-kortregisteret. Slike automatiserte prosesser har ikke tidligere vært tatt i bruk i utlendingsforvaltningen, og vil styrke kontrollen med hvem som oppholder seg her.

Fra lanseringen av nye pass og nasjonale ID-kort i 2020 vil automatiserte biometriske sammenligningssøk (en-til-mange-søk) rutinemessig inngå i saksbehandlingen ved utstedelse. Dermed vil det også kunne avdekkes om søker tidligere har fått utstedt pass eller ID-kort i en annen identitet. Treff i søkene vil bli håndtert av et eget ekspertmiljø på ansiktssammenligning på Kripos.

Når systemene for automatiserte biometriske sammenligningssøk er operative både for utlendingsforvaltningen og for pass- og ID-forvaltningen, vil det kunne gjennomføres sammenligningssøk på tvers av disse regis-

trene. Kontroll mot tidligere avlagt biometri i utlendingsregisteret er særlig viktig for å kunne utstede nasjonale ID-kort til utenlandske statsborgere, slik intensjonen er. Det arbeides derfor også med praktisk og rettslig tilrettelegging for slike søk på tvers både i Justis- og beredskapsdepartementet og i underliggende etater. I den sammenheng pågår det også et samarbeid med Skattedirektoratet for å tilrettelegge for at informasjon om utført biometrikontroll mellom passregisteret, ID-kortregisteret og utlendingsregisteret kan markeres i Folkeregisteret gjennom den nye grunnlagskategorien «unik».

SPØRSMÅL NR. 2301

Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Cecilie Myrseth

Besvart 25. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Når det gjelder E8 Sørbotn-Laukslett i Ramfjorden, er statsråden villig til å også vurdere reguleringsplanforslaget om traseen som går langs vestre side av Ramfjorden, for å sikre det viktigste, nemlig at veien blir bygget så raskt som mulig?»

Svar:

Eg vil vise til at Samferdselsdepartementet har gitt Statens Vegvesen og Nye Veier AS i oppdrag å gjennomføre ein gjennomgang av kostnadane for prosjektet E8 Sørbotn-Laukslett i Ramfjorden i Troms. Bakgrunnen for at

departementet ynskjer ei slik gjennomgang er mellom anna den store kostnadsauka som har funne sted i arbeidet med reguleringsplanen. Fristen for oppdraget er sett til 1. oktober 2018.

Departementet har i oppdraget gjort det klart at traseen for E8 skal gå på austleg side av fjorden, og eg legg difor til grunn at utgreiinga har fokus på dei ulike traséalternativa på denne sida av fjorden.

Eg vil forsikre om at departementet har fullt trykk på saka, og legg opp til å finne ei snarleg løysing slik at prosjektet kan realiserast i tråd med føresetnadane i NTP 2018-2029.

SPØRSMÅL NR. 2302

Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Cecilie Myrseth

Besvart 24. september 2018 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Norsk turistnæring rapporterer om at næringen hemmes av leiebilmangel.

Hva er statsrådens vurdering av næringens forslag om å gjøre det enklere for de som leier ut biler å øke antall bil-

er i høysesongen gjennom å endre regelverket for avskriving av moms?»

BEGRUNNELSE:

For steder som er særlig sesongpreget, ønsker bilutleieselskapene å ha mange biler i høysesong og færrest mulig i lavsesong siden det er forbundet store kostnader ved å holde mange biler over lang tid, i perioder med lite utleie.

NHO Reiseliv har foreslått at fradragsretten øker fra 3,5 prosent til 7 prosent for hver enkelt måned det første halvåret, og fra 3,5 prosent til 4 prosent for hver enkelt måned det påfølgende halve året. Etter ett år har leiebilselskapene da skrevet av 66 prosent av merverdiavgiften, mot 42 prosent som dagens system legger opp til. På oppdrag av næringen har Menon beregnet at den foreslåtte endringen i fradragsregelverket vil gi 69 millioner i økt verdiskaping og 30 millioner i økte merverdiinntjening.

Svar:

Merverdiavgiften er en generell forbruksavgift som i utgangspunktet ilegges alle varer og tjenester. Merverdiavgiften skal beregnes i alle omsetningsledd. Registrerte virksomheters rett til å fradragføre inngående merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester som er til bruk i virksomheten, medfører at avgiften ikke belastes de avgiftspliktige virksomhetene. Unntatte virksomheter og privatpersoner har ikke fradragsrett. Merverdiavgiften blir dermed en skatt på forbruk i vid forstand.

Fradrag for inngående merverdiavgift er generelt avskåret for personkjøretøy. Det er enkelte unntak for personkjøretøy anskaffet bl.a. til leasing og utleie av biler. Bilutleierselskapene gis fullt fradrag for inngående merverdiavgift ved anskaffelsen av en leiebil. En forholdsmessig del av avgiften må likevel tilbakeføres dersom kjøretøyet selges eller omdisponeres til bruk som ikke ville gitt fradragsrett i løpet av de fire første årene etter registrering. Det skal gjøres fradrag i tilbakeføringsbeløpet for 1/30 for hver hele måned det første året og 1/60 for hver hele måned de tre siste årene. Tilbakeføringsbeløpet er regnet fra registreringstidspunktet i Motorvognregisteret.

Med virkning fra 1. januar 2015 ble bindingstiden økt fra tre til fire år. Samtidig ble reglene om tilbakeføring av merverdiavgift endret fra lineær avskrivning, til gjeldende system med høyere avskrivninger de 12 første månedene av bindingsperioden. I forbindelse med endringen ble det også vurdert å innføre kortere bindingstid for utleiekjøretøy enn for leasingbiler. Dette var et innspill fra bransjen som påpekte at utleiebiler gjennomgående kjøres lengre og slites mer enn leasingbiler. Under henvisning til omgåelsesproblemene, de administrative utfordringene, og treffsikkerheten ved en slik løsning, ble dette frarådet i det endelige forslaget. For å unngå at kortidsutleiebilene kom dårligere ut enn med de tidligere reglene ble i stedet avskrivningen økt for det første året av bindingstiden. Kortidsutleiebilene skiftes normalt ut etter ca. 1 ½ år, og med de endringene som ble vedtatt, ble de avgiftsmessige konsekvenser for utleiebiler som benyttes i 1–2 år begrenset.

For utleiebiler med en holdetid på mindre enn 1 ½ år ble avgiftsbelastningen redusert. Departementets vurdering var da at det foreslåtte regelverket ivaretok utleiebilselskapenes behov på en god måte. Reglene ble også vedtatt av Stortinget.

Reglene om bindingstid tar sikte på å motvirke misbruk av merverdiavgiftsreglene for personkjøretøy som brukes i yrkesmessig utleievirksomhet. Uten en regel om tilbakeføringsplikt ville næringsdrivende, bl.a. bilutleiere, kunne solgt kjøretøy avløftet merverdiavgift i annenhåndsmarkedet med gevinst kort tid etter registrering i Motorvognregisteret. Dette ville medført store tilpasninger med inntektstap for staten og ville undergravet merverdiavgiftssystemet.

NHO Reiselivs forslag kan bidra til å redusere holdetiden på leiebilene, men vil etter departementets vurdering innebære økt subsidiering gjennom avgiftssystemet og provenytap.

Provenyøkningen det vises til i spørsmålet er hovedsakelig begrunnet med at bilutleieselskapene vil kjøpe inn flere biler ved den foreslåtte regelendringen. Menon anslår at antall unike biler i bilparken i løpet av ett år øker med 6 000 ved en reduksjon i gjennomsnittlig holdetid på 6 måneder, og at flere innkjøpte biler gir økte merverdiavgiftsinntekter for staten. Menon tar imidlertid ikke hensyn til at bilutleieselskapene også vil selge 6 000 flere biler i året. Disse bilene skal absorberes i bruktbilmarkedet, noe som trolig vil gi redusert nybilsalg og tilsvarende reduserte avgiftsinntekter for staten. I provenyberegningen til Menon inngår også økte merverdiavgiftsinntekter som følge av økt turistforbruk. Dette er en høyst usikker størrelse som ikke kan budsjetteres.

Provenyanslaget som NHO Reiseliv presenterer gjelder dessuten kun for leiebiler. Som det fremgår ovenfor, er det vanskelig å skille mellom kortidsutleie på den ene side, og langtidsutleie/persontransport i avskrivningsreglene. Endringer i avskrivningsreglene for leie av personbiler vil derfor også måtte gjelde for leasing. NHOs foreslåtte avskrivningsregler vil innebære at leasing av personbiler kommer bedre ut av merverdiavgiftssystemet enn i dag, noe som også betyr reduserte inntekter for staten. I dag er en betydelig del av alle nye biler leasingbiler, og andelen er voksende. Samlet vil en slik omlegging som NHO Reiseliv foreslår, gi et betydelig provenytap for staten.

SPØRSMÅL NR. 2303**Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 26. september 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvordan skal helseministeren styrke det forebyggende arbeidet mot fødselsdepresjon, og sørge for at alle kvinner i målgruppen får dra nytte av de lovende resultatene av «Mamma Mia»?»

BEGRUNNELSE:

Hvert år blir mellom 6 000 og 10 000 kvinner rammet av fødselsdepresjon. Dagsrevyen omtalte mandag 17. september selvhjelpsprogrammet «Mamma Mia». Forsking viser nå at selvhjelpsprogrammet kan forebygge fødselsdepresjon. Kvinner som har brukt «Mamma Mia» scorer lavere på depresjon. Dette er lovende resultater som flere kvinner bør få ta del i.

Svar:

Tiden før og etter fødsel er ofte preget av sterke følelser, og det er ikke uvanlig å føle seg nedstemt, irritabel eller engstelig noen dager etter fødsel. For noen vil tilstanden vedvare, og det kan være snakk om en fødselsdepresjon. Symptomene er de samme som ved andre depresjoner, men ansvaret for en nyfødt baby kan gjøre depresjonen ekstra utfordrende. Mange opplever dessuten sterk skyldfølelse og skam over at morsfølelsen lar vente på seg.

Dersom tilstanden oppdages på et tidlig tidspunkt, kan hjelp settes inn på et tidlig stadium. I Helsedirektora-

tets retningslinjer for svangerskapsomsorgen, barselomsorgen og helsestasjons- og skolehelsetjenesten ligger det sterke anbefalinger om at ansatte i helsetjenestene skal tematisere foreldrenes psykiske helse i konsultasjoner, både før og etter fødsel. Om lag en tredjedel av landets kommuner har iverksatt opplæring og bruk av Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS), som er et spørreskjema utviklet for å oppdage fødselsdepresjon, etterfulgt av en umiddelbar samtale etter utfylling av skjema.

Stortinget har i vedtak nr. 753, 24. mai 2018, bedt regjeringen «sørge for at det gjøres en ny vurdering av behovet for å innføre et screening-tiltak for å avdekke depresjon blant gravide kvinner /barselkvinner.»

Jeg vil komme tilbake til Stortinget vedrørende oppfølgingen av vedtaket i forbindelse med fremleggelse av budsjettet for 2019.

Representanten Bjørnebekk-Waagen viser til selvhjelpsprogrammet Mamma Mia, som viser lovende resultater med hensyn til forebygging av fødselsdepresjon. Programmet er utviklet av Regionsenter for barn og unges psykiske helse sør og øst (RBUP) sammen med Change-tech AS, og eies og finansieres av Norske Kvinners Sanitetsforening (NKS). Mamma Mia ligger gratis og åpent tilgjengelig på NKS sine nettsider. Alle kvinner i målgruppen kan altså fritt benytte seg av dette kunnskapsbaserte tilbudet.

SPØRSMÅL NR. 2304**Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 25. september 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan helseministeren redegjøre for hvilke initiativ han har tatt under hvert av de fem forbedringspunktene for å øke sikkerheten til ansatte og pasienter?»

BEGRUNNELSE:

Den siste tiden har Sarpsborg Arbeiderblad dekket en rekke saker om vold fra pasienter mot helsepersonell på sykehuset Kalnes. I Helsedirektoratets kartlegging av vold mot helsepersonell og medpasienter trekkes det frem fem forbedringsområder for å øke sikkerheten. Områdene er ressurser og 1) bemanning 2)samarbeid 3)rutiner, retningslinjer og utstyr 4) Erfaring og kompetanse 5) Infor-

masjon og kommunikasjon. Ansatte skal være trygge på jobb.

Svar:

Jeg er kjent med at det rapporteres om en økning i tilfeller av vold og trusler mot ansatte og pasienter ved sykehusene. I felles foretaksmøte med de regionale helseforetakene i januar 2017 viste jeg nettopp til hendelser der helsepersonell har vært utsatt for vold og trusler, og jeg viste til at Helsedirektoratet hadde fått i oppdrag å samarbeide med de regionale helseforetakene om å kartlegge omfanget av vold og trusler mot helsepersonell og medpasienter, og hvordan helsetjenestens arbeidsgivere ivaretar forebygging og beredskap for å håndtere vold og trusler som del av HMS-arbeidet.

I tillegg til å bidra i den nevnte kartleggingen, ba jeg de regionale helseforetakene om å samarbeide med tillitsvalgte og vernetjenesten i arbeidet med å utvikle tiltak for å forebygge og ivareta beredskap for håndtering av vold og trusler. De regionale helseforetakene ble videre bedt om å samarbeide om å utvikle kunnskapsgrunnlaget på dette området og utvikle felles indikatorer for registrering, rapportering og oppfølging.

Arbeidet med å forebygge og redusere vold og trusler i sykehusene er en del av sykehusenes systematiske HMS-arbeid og arbeidet med å bedre pasientsikkerhet. Helse Sør-Øst RHF har informert meg om at Sykehuset Østfold har og har hatt forebygging av vold og trusler mot medarbeidere som et særskilt satsningsområde i sin HMS handlingsplan. Et ledd i dette arbeidet var et HMS seminar om emnet 12. september 2018. Seminaret samlet 200 deltakere fra sykehuset, politi, legevakter, kriminalomsorg og arbeidstilsyn. Siden dette temaet har en almen interesse ble også media i Østfold invitert til å delta på seminaret.

Situasjonsbeskrivelse

Sykehuset Østfold registrerte til sammen 192 voldshendelser og 119 trusler per andre tertial i 2018. Dette er en markant økning fra tidligere år. Sykehuset Østfold er opptatt av en god meldekultur. Noe av økningen over tid vil kunne tilskrives et generelt økt fokus på at vold og trusler mot medarbeidere skal meldes, både i sykehusets interne forbedringssystem og til politiet. Det er likevel grunn til å anta at vold og trusler mot helsepersonell fortsatt er underrapportert. Vold og trusler mot helsepersonell er en godt kjent problemstilling innenfor psykisk helsevern og rus. Utviklingen sykehuset har registrert over tid, er at problemet tiltar også innen somatiske og ikke-medisinske avdelinger.

Sykehusets arbeid

Vern mot vold og trusler inngår i Sykehuset Østfolds systematiske HMS arbeid. De fem forbedringsområdene

identifisert i Helsedirektoratets kartlegging ligger til grunn for dette arbeidet, og hvordan sykehuset møter disse forbedringspunktene er redegjort for under. Deres arbeid bygger i tillegg på arbeidsmiljølovens krav, Arbeidstilsynets anbefalinger og tilgjengelig forskning.

En forutsetning for ethvert forbedringsarbeid er et godt faktagrunnlag. Ledelsen ved Sykehuset Østfold er avhengig av en god kultur for å melde hendelser for å kunne identifisere risikoområder og finne gode tiltak. Derfor har sykehuset i tillegg til de generelle forbedringsområdene også prioritert å bygge en god meldekultur. Det vil si å bygge en felles forståelse for hva som er uakseptabel adferd fra pasienter og pårørende. Dette må defineres etter omforente kriterier i hvert fagmiljø i tråd med Arbeidstilsynets anbefaling.

Å forebygge vold og trusler fra pasienter og pårørende har vært en naturlig del av arbeidet innen psykisk helsevern i lang tid. Dette sammenfaller i stor grad med arbeidet med å forebygge bruk av tvangsmidler. Sykehuset Østfold har et obligatorisk kurs med simulering som metode for medarbeidere i psykisk helsevern. Kompetansen blir registrert i sykehusets personalsystem. Dette fikk jeg selv demonstrert sommeren 2017. Nå er dette kurset blitt gjort tilgjengelig for medarbeidere i hele sykehuset.

Iverksatte tiltak innenfor de fem forbedringsområdene i Helsedirektoratets rapport.

1. Ressurser og bemanning

Innenfor gitte budsjettrammer prioriterer sykehuset å ha tilstrekkelig, stabil og kompetent bemanning, spesielt knyttet til enheter med stor risiko for vold og trusler fra pasienter, pårørende og andre. Sykehuset har en egen vaktsentral med vektere på jobb hele døgnet, som i tillegg til stasjonært vakthold stiller med ekstra personell ved potensielt akutte hendelser.

2. Samarbeid

Ledere fra somatikk, psykisk helsevern og ikke-medisinske tjenester møtes jevnlig for felles læring og forbedring.

I sykehusets felles prosedyre «Forebygging og håndtering av vold og trusler mot medarbeidere» er det satt krav til informasjonsdeling mellom enheter i sykehuset ved eventuell voldsrisiko. Ved overføring av pasient til annen enhet internt ved Sykehuset Østfold, enten innleggelse eller poliklinisk, skal avgivende enhet informere om eventuell voldsrisiko til ansvarlig person ved enheten pasienten flyttes til, samt ved bestilling av portørtjeneste.

Sykehuset Østfold har i 2018 initiert et samarbeid mellom Øst politidistrikt, Kriminalomsorgen region øst, Akuttmedisinsk kommunikasjonssentral Oslo og kommunale legevakter i Østfold. Samarbeidet er i ferd med å formaliseres gjennom en samarbeidsavtale mellom par-

tene. Avtalens formål er å dele erfaringer og kunnskap, legge til rette for forebyggende tiltak og å minimalisere risikoen for at partenes medarbeidere og brukere blir utsatt for vold og trusler.

Det er allerede iverksatt rutiner i samarbeid med Øst politidistrikt, hvor det skal foretas en sikkerhetsmessig vurdering og dialog med helsepersonell ved transport og overføring av pasienter mellom politiet og sykehusets enheter, herunder somatisk akuttmottak og ambulansetjenesten. Hensynet til personvern og informasjonsplikt inngår i avtalen.

Sykehuset har årlig samarbeidsmøte med Arbeidstilsynet hvor «forebygging og håndtering av vold og trusler mot medarbeidere» er tema.

3. Rutiner, retningslinjer og utstyr:

Sykehuset har en overordnet prosedyre «Forebygging og håndtering av vold og trusler mot medarbeidere» som tydelig angir roller og ansvar.

Innen psykisk helsevern, herunder psykiatrisk akuttmottak for voksne, har en i henhold til gjeldende regelverk rutiner for mottak, kontroll og visitasjon av pasienter med mulig voldsrisiko.

I enheter hvor det er risiko for volds- og trusselsituasjoner, er det på grunnlag av kartlegging og risikovurderinger iverksatt forebyggende tiltak som kameraovervåking, tilpasning av fysiske lokaler og bruk av alarm. Akuttmottaket har fått en direkte telefonlinje til politiets operasjonssentral 112.

4. Erfaringer og kompetanse - felles læring over fag- og avdelingsgrenser

Enheter innen psykisk helsevern som har størst risiko for utagerende pasienter, har obligatorisk grunnopplæring for nye medarbeidere knyttet til forebygging og håndtering av vold- og trusselsituasjoner. De deler erfaring, simulerer og trener. Fra 2018 tilbys alle enheter i sykehuset, også innen somatikken og ikke-medisinske

tjenester, modulbasert opplæring tilpasset den enkelte enhet. Opplæringen hvor simulering og veiledning inngår leveres av erfarne medarbeidere fra psykisk helsevern.

Sykehuset har gjennomført en overordnet risikovurdering med bl.a. et scenario der en eller flere personer gjennom en villet handling forsøker å skade personer i sykehuset - både pasienter, pårørende og medarbeidere. Politiet har deltatt i arbeidet.

På bakgrunn av strengere regelverk (jf. forskrift for utførelse av arbeid § 23-A fra 2017), vedtok administrerende direktør i 2017 at alle enheter i sykehuset, både kliniske og ikke-kliniske, skal ha gjennomført dokumentert kartlegging og /eller risikovurdering med forebyggende tiltak. Det er også en forutsetning for å gjennomføre nevnte opplæring.

5. Informasjon og kommunikasjon

Etter sykehusets etablerte fellesprosedyre skal informasjon om pasienter og pårørende med mulig voldsrisiko deles mellom sykehusets enheter. Tilsvarende vises til rutine for informasjonsdeling mellom politi og sykehus.

Utviklingen i antall vold- og trusselhendelser, og gjennomføring av tiltak rapporteres til sykehusets arbeidsmiljøutvalg, administrerende direktørs ledermøte og til styret.

Sykehuset arrangerte i september et HMS-seminar med 200 deltakere for å sette temaet «vold og trusler» på dagsorden. Hovedbudskapet fra sykehusledelsen er at alle former for vold og trusler skal meldes og at terskelen for å politianmelde skal være lav. Dette er gjengitt i sykehusets egne informasjonskanaler og gjennom lokale mediers dekning av saken.

Avslutningsvis vil jeg understreke at det er stor oppmerksomhet knyttet til vold og trusler mot ansatte og pasienter, både i mine styringskrav og ikke minst i sykehusene. Det er som det fremgår ovenfor igangsatt et godt systematisk arbeid med tematikken. Det arbeides med kunnskapsgrunnlag, rapporteringssystemer og tiltak.

SPØRSMÅL NR. 2305

Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart 25. september 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en oversikt over hvor mange master, hovedsendere, mindre sendere og omformere som kan

sende FM, finnes i Norge per dags dato, inkludert de som benyttes av lokalradio, samt hvor mange det var før slukkingen av FM startet i 2017?»

Svar:

Det er som kjent bare lokalradio som sender på FM-båndet i dag. I følge Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom), som gir tillatelser til bruk av frekvenser til blant annet kringkasting, har lokalradio totalt ca. 579 laveffekts FM-sendere i drift i dag. Tillatelsene gjelder fram til og med 31. desember 2021.

Nkom opplyser videre at det i tiden fram til avvikling av riksdekkende FM-radio var gitt tillatelse til totalt 2 277 FM-sendere til å kringkaste riksdekkende FM-sendinger. Myndighetene fører ikke noen oversikt over antall master som brukes til kringkasting eller annen elektronisk kommunikasjon. Man opererer i stedet med senderpunkt som angir det geografiske punktet myndighetene har gitt tillatelse til å plassere senderanlegg. De fleste senderpunktene har én mast, men noen kan ha flere. Man antar at mastene som ble brukt til FM fortsatt er i bruk til andre tjenester enn FM. De 2277 senderne til P1, P2, P3, øvrige NRK-kanaler og de kommersielle kanalene brukte samme senderpunkt og fordeler seg slik:

NRK P1: 1174 senderpunkt (hvorav 47 hovedsendere, 1127 mindre sendere/omformere)¹

NRK P2: 667 senderpunkt (hvorav 44 hovedsendere, 623 mindre sendere/omformere)

NRK P3: 150 senderpunkt (hvorav 43 hovedsendere, 107 mindre sendere/omformere)

NRK øvrige (Alltid nyheter m.fl.): 28 senderpunkt (Alle mindre sendere/omformere)

P4: 143 senderpunkt (hvorav 16 hovedsendere, 127 mindre sendere/omformere)

Radio Norge: 115 senderpunkt (hvorav 39 hovedsendere, 76 mindre sendere/omformere)

De 1174 senderpunktene som ble benyttet til NRK P1, som hadde høyest dekning i FM-nettet, skal være tilnærmet likt det antall totale senderpunkt som nasjonale aktører brukte på FM. Dersom det var aktuelt å kringkaste i FM-båndet, ville kringkasterne måtte kjøpe distribusjonstjenester med en gitt kravspesifikasjon fra en eller flere tilbydere av slike tjenester. Det er disse tilbyderne som eier infrastrukturen og som eventuelt vil måtte vurdere om noe av det gamle utstyret kan gjenbrukes. Jeg har derfor ingen oversikt over hvor mye av utstyret som tidligere ble benyttet til riksdekkende sendinger som i dag kan benyttes til å sende FM.

¹ Hovedsender er her definert som sender med over 2kW utstrålt effekt.

SPØRSMÅL NR. 2306

Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås

Besvart 1. oktober 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Hvilket antall og hvor stor andel av bosatte flyktninger i 2016, 2017 og 2018 har gått gjennom og påbegynt det såkalte hurtigsporet?»

BEGRUNNELSE:

Viser til Stortingets vedtak ifbm. Meld St 30 2015-2016. Stortinget ber regjeringen vurdere å etablere en ordning med et hurtigspor for personer i asylmottak som nylig har fått innvilget oppholdstillatelse, og personer fra grupper som har høy sannsynlighet for å få innvilget sin søknad om beskyttelse. Dette med sikte på å få folk raskere ut i arbeid og aktivitet. Viser også til samarbeidserklæringen med arbeidslivets parter fra mai 2016.

Svar:

Våren 2016 henvendte partene i arbeidslivet seg til myndighetene med et initiativ for å få til raskere integrering av innvandrere med fluktbakgrunn i arbeid. Bakgrunnen var bl.a. de høye asylankomstene året før. I samarbeidserklæringen som ble undertegnet av myndighetene og partene ble det understreket at kvalifisering skulle være hovedsporet for å få flere flyktninger inn i arbeidslivet. Det ble foreslått et hurtigspor for dem som hadde med seg en kompetanse som var etterspurt på arbeidsmarkedet, og som kunne klare seg uten lange, forutgående opplæringsløp – jf. også Meld. St. 30 (2015-2016). Hurtigsporet skulle bygge på eksisterende ordninger, med lønnsstilskudd som et sentralt virkemiddel. Partene skulle gjøre ordningen kjent blant sine medlemmer.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har siden 2017 rapportert på innsatsen overfor deltakere i introduksjonsprogram og hurtigspor. Erfaringen så langt er at få har vært aktuelle for hurtigspor, og at flertallet av flyktningene som kom høsten 2015, hadde behov for mer omfattende kvalifisering. Det har også tatt noe tid for at ordningen ble kjent hos bedrifter og tillitsvalgte, og finne frem til gode samarbeidsløsninger lokalt.

Det er utfordrende å framskaffe sikre tall på dette området. Registrering av NAVs innsats overfor deltakere på introduksjonsprogram foretas manuelt, og tallene er beheftet med stor usikkerhet. Kommunene, som har hovedansvaret for gjennomføring av introduksjonsprogram, registrerer introduksjonsdeltakernes aktiviteter og resultater i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR). Det er imidlertid kun deltakelse i tiltak i regi av Arbeids- og velferdsetaten som registreres, og ikke deltakelse i hurtigsporet. Ifølge tall fra IMDi er 2320 introduksjonsdeltakere i tiltak i regi av Arbeids- og velferdsetaten.

Med utgangspunkt i at tiltaket ble lite bruk og for å synliggjøre mulighetene som hurtigsporet gir for å koble bedrifter med flyktninger som sitter på ettertraktet

kompetanse, iverksatte NHO i 2018 et samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet om en kampanje for hurtigsporet i fire byer. Satsingen har gitt nyttige erfaringer som tas med i det videre arbeidet.

Inkluderings- og mangfoldsdirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet samarbeider høsten 2018 om å utarbeide felles faglige anbefalinger for de kommunale introduksjonsprogrammene og NAV-kontorenes samarbeid, herunder praktiske rutineverktøy for å gjennomføre, dokumentere og evaluere hurtigsporet.

Regjeringen arbeider nå med et integreringsløft, og vil mot slutten av 2018 legge fram en strategi som skal gi retning for integreringsarbeidet framover. Regjeringen har også besluttet en gjennomgang av introduksjonsloven for å sikre høyere måloppnåelse ved overgang til ordinært arbeid og utdanning. Dette arbeidet er forankret i Kunnskapsdepartementet.

Regjeringen iverksetter også en inkluderingsdugnad som skal bidra til at flere av dem som står utenfor arbeidslivet kommer over i jobb. Mer informasjon om regjeringens satsinger kommer i forbindelse med statsbudsjettet for 2019.

SPØRSMÅL NR. 2307

Innlevert 18. september 2018 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 24. september 2018 av fiskeriminister Harald T. Nesvik

Spørsmål:

«Hvor mange selskaper har fått flere utviklingskonsesjoner som følge av klage på vedtak, og hva har vært begrunnelsen for å omgjøre vedtakene?»

BEGRUNNELSE:

Nordlaks fikk etter klage i 2017 omgjort vedtak om 10 utviklingskonsesjoner til 21 utviklingskonsesjoner. Dette er konsesjoner mange selskaper ønsker å få, og er av den grunn viktig å ha åpenhet rundt premissene for hvordan utviklingskonsesjonene deles ut og hvilke vurderinger som gjøres når vedtak blir anket.

Svar:

Departementet har i tre saker omgjort Fiskeridirektoratets vedtak, og gitt tilsagn om flere utviklingstillatelser. Dette gjelder søknader fra Akvadesign AS, Marine Harvest Norway AS ("Egget") og Nordlaks AS ("Havfarm"). Begrun-

nelsen er individuell ut fra omstendighetene i hver sak, og fremgår av departementets vedtak i saken. Vedtakene er derfor lagt ved.

Jeg vil for øvrig legge til at det har vært lagt opp til en særlig åpen prosess rundt saksbehandlingen av disse søknadene. Dette er gjort ved at listen over søkere er publisert på nettsiden til Fiskeridirektoratet, og status for behandlingen av den enkelte søknad blir fortløpende oppdatert. På direktoratets sider ligger også alle vedtak gjort av Fiskeridirektoratet og Nærings- og fiskeridepartementet i full tekst, se: <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelser/Saertillatelser/Utviklingstillatelser>.

AkvaDesign AS
Havnegata 46
8900 BRØNNØYSUND

Deres ref

Vår ref
16/4160 5

Dato
20.03.17

1. INNLEDNING

Nærings- og fiskeridepartementet viser til klage 14. juli 2016 på Fiskeridirektoratets vedtak datert 30. juni 2016. Klagen gjelder avslag på søknad om tildeling av utviklingstillatelser til AkvaDesign AS (AkvaDesign).

Departementet viser for øvrig til søknaden med vedlegg av 18. desember 2015, tilleggsopplysninger innsendt til Fiskeridirektoratet og Nærings- og fiskeridepartementet i forbindelse med saken, samt Fiskeridirektoratets innstilling til klagebehandling datert 26. oktober 2016.

2. RETTSLIG GRUNNLAG

AkvaDesign er part i saken og klagen er innkommet rettidig, jf. forvaltningsloven § 29. Nærings- og fiskeridepartementet kan som klageinstans prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34.

Det rettslige grunnlaget for tildeling av tillatelser til utviklingsformål fremgår av laksetildelingsforskriften. I følge formålsbestemmelsen i forskriftens § 22 skal akvakultur av matfisk til utvikling bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

Videre følger det særskilte vilkår for tildeling av tillatelse til utvikling i forskriftens § 23b. Bestemmelsens første og annet ledd lyder:

"Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller

praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere."

Departementet har også fastsatt retningslinjer som gir nærmere beskrivelse av formålet med utviklingstillatelser og hva som skal vektlegges ved behandlingen av søknadene.

3. SØKNADEN

AkvaDesign søker om 10 utviklingstillatelser for å prøve ut et konsept med lukket merdteknologi i kommersiell skala. I det følgende gis en kort redegjørelse for konseptet basert på de innsendte opplysningene.

AkvaDesign har jobbet med utvikling av lukket merdteknologi i seks år og hevder å være først ute med konseptutvikling av lukket merdteknologi i stor skala. Gjennom uttesting av et konsept med lukkede merder fra 30 - 3000 m³ på tre testlokaliteter, har de skaffet seg bred kompetanse om teknologien. Ved alle disse lokalitetene foregår det forsknings- og utviklingsarbeid for å teste ut hvordan slike lukkede merder bør driftes med hensyn på biologi, teknologi og økonomi. Teknologien er sertifisert av Noomas Sertifisering AS og produktsertifikatet tilsier at anlegget skal tåle 1,0 meter signifikant bølgehøyde og strømhastighet på 0,75 meter per sekund. Det opplyses imidlertid at det ikke er aktuelt å gå videre med denne løsningen da den har vist seg å være for enkelt utformet til å tåle større bølger, strøm og vind, og dermed ikke er egnet for kommersiell drift.

Konseptet som det nå er søkt om 10 utviklingstillatelser til, gjelder et nytt og kompakt lukket anlegg i stor skala som består av lukkede merder på 6000 m³, og i stedet for en flytering av plastelementer vil flyteringen bestå av betongelementer som danner en åttekant. Disse merdene kan kobles sammen til et kompakt anlegg som bedre motstår krefter, is og ytre påvirkninger enn den forrige modellen. Anlegget har produktsertifisering fra Noomas Sertifisering AS, og der fremkommer det at anlegget skal kunne tåle en signifikant bølgehøyde på 1,2 meter og strømhastighet på 0,56 meter per sekund. I forhold til den tidligere modellen er det gjort forbedringer av blant annet avløps- og inntakssystemet, fortøynings- og opphengssystemet og posen. De operasjonelle kostnadene vil også reduseres og HMS forbedres med dette systemet. Ved utprøving har det imidlertid fremkommet at ikke alt virker som i teorien og ytterligere utvikling er nødvendig før dette konseptet kan kommersialiseres. Det understrekes at det ikke er slike anlegg i kommersiell bruk i dag.

Det anføres at prosjektet vil kunne gi et avgjørende bidrag til videre miljømessig vekst i norsk lakseproduksjon, da det vil kunne løse både miljø- og arealutfordringer. Det vises blant annet til de gode resultatene så langt når det gjelder lus, samt at med dette konseptet vil det være mulig å ta i bruk nye arealer og lokaliteter som per i dag ikke kan benyttes til oppdrett. Dette vil typisk være skjermede lokaliteter inne i fjordsystemene. Her kan det hentes vann på 6-8 °C fra 20 - 50 meters dyp gjennom hele vinteren. Driften de siste fem årene har vist at det er mulig å oppnå null lus, selv i et område med mye lus. Det antas også at inntaket av vann fra

disse dydene reduserer sannsynligheten for smittepress og sykdomsutbrudd uten at dette er undersøkt nærmere.

Den lukkede merdteknologien opplyses å være utstyrt med dobbel sikring mot rømming og vil på den måten kunne bidra til å redusere eller hindre rømming.

Når det gjelder kravet til betydelig innovasjon viser AkvaDesign til det omfattende utviklingsarbeidet som er gjort de siste årene og den kompetanse som selskapet har på dette området. Det vises videre til at det gjenstår betydelig utviklingsarbeid før konseptet kan kommersialiseres. Det foreligger også en viss usikkerhet om konseptet vil lykkes.

Hittil har eierne investert nærmere 100 millioner i utviklingen av lukkede merder knyttet til tidligere testutstyr og det nye testanlegget på lokaliteten Sæterosen i Brønnøy kommune hvor de har forskningskonsesjoner. Planene om å bygge fire storskala testenheter vil innebære betydelige investeringer, og det anføres at det er nødvendig med tildeling av utviklingstillatelser for å ta konseptet videre fra forskningsfasen og frem mot kommersialisering. Kostnadene for å produsere ett anlegg med 12 ringer, inklusive fôrbase, arbeidslekter og arbeidsfartøy er ca. 100 millioner kroner. Søknaden går ut på å fire slike merdanlegg. I tillegg er det tatt med investeringer i fire landbaser til 20 millioner kroner per anlegg og fire slamanlegg, hver på 30 millioner kroner. Totalt oppgis kostnadene å være 600 millioner kroner for fire anlegg.

AkvaDesign viser til at utslipp av organisk avfall er en utfordring mange steder. Med avløpssystemet til de lukkede merdene fra AkvaDesign AS vil sedimenterbare partikler i stor grad bli fanget opp og transportert til anlegg for filtrering. Ut fra testene som er gjort forventes det en reduksjon på 90% av de sedimenterbare, større og mest miljømessig belastende partiklene. Videre fjernes 60-70% av det totale utslippet av partikulære stoffer. AkvaDesign er de første til å ta ut slam fra matfiskproduksjon i sjø. For at det skal bli av interesse å utnytte slammet er det imidlertid behov for jevn tilgang.

Behovet for biomasse begrunnes med at det kreves en jevn og høy biomasse for å kommersialisere produksjon av matfisk i lukkede merder, i tillegg til at det er behov for jevn og høy tilgang på slam for å kunne utvikle dette til bioproduksjon. Planen er å sette opp en kommersiell produksjon med lukket anlegg i samme størrelse som dagens åpne produksjonsenheter. Klager anfører at det er nødvendig med 10 tillatelser fordelt på fire lokaliteter for å få jevn produksjon gjennom året og se produksjonskostnadene gjennom flere helårs-sykluser, og for at det skal kunne gjøres en reell sammenligning og dokumentasjon på hvorvidt lukkede merdkonsepter er konkurransedyktig og miljømessig bærekraftig.

4. FISKERIDIREKTORATETS VURDERING

Fiskeridirektoratet kom i avslagsvedtaket fram til at det ikke var godtgjort at det omsøkte konseptet innebar noen vesentlig forbedring i forhold til AkvaDesigns tidligere semi-lukkede anlegg, samt to andre eksisterende semi-lukkede anlegg med pose i stedet for not. Direktoratet konkluderte dermed med at konseptet ikke innebar "*betydelig innovasjon*", jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

Fiskeridirektoratet har i klageinnstillingen foretatt en grundig gjennomgang av saken og departementet vil kun gjengi deler av direktoratets begrunnelse for å avslå søknaden.

Når det gjelder **formålet** med utviklingstillatelser, viser Fiskeridirektoratet til at det fremgår av retningslinjene at det ikke skal tildeles utviklingstillatelser til *«like eller tilnærmet like prosjekter, da dette ikke vil bidra til å oppfylle formålet med ordningen.»* Videre anføres det at det ikke vil bidra til å oppfylle formålet med ordningen å tildele utviklingstillatelser til et prosjekt som er likt eller tilnærmet likt et prosjekt som allerede er tildelt forskningstillatelse. Etter direktoratets oppfatning vil det kunne være aktuelt å tildele utviklingstillatelse dersom dette er det videre utviklingstrinnet som etterfølger forskningsprosjektet, men det kan ikke tildeles utviklingstillatelse og forskningstillatelse til det samme stadiet i prosjektet.

AkvaDesign hevder at begrepet **"betydelig innovasjon"** er en **rettslig standard**. Direktoratet er imidlertid ikke enig i dette og viser til at:

"I retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse punkt 3.1 første avsnitt slås det fast at *«[h]va som skal anses som betydelig innovasjon er en skjønnsmessig vurdering. Forvaltningen vil ta utgangspunkt i definisjonen av hva som er utviklingsarbeid (se kommentarene til annet ledd) og vurdere om det konkrete prosjektet vil innebære tilstrekkelig innovasjon.»* Fiskeridirektoratet mener dermed at det er lagt til grunn en riktig tolkning av bestemmelsen når vi i avslaget skriver at *«[i] følge retningslinjene vil også hva som skal anses som betydelig innovasjon være en skjønnsmessig vurdering».*"

Videre skriver direktoratet blant annet følgende om innholdet i begrepet **"betydelig innovasjon"**:

"Selv om et prosjekt anses for å være utviklingsarbeid er det etter Fiskeridirektoratets vurdering ikke gitt at prosjektet anses for å innebære *«betydelig innovasjon»*. Utviklingsarbeidet er prosessen, mens en eventuell innovasjon er det potensielle produktet.

Når det gjelder utviklingstillatelser vil utviklingsarbeidet være virksomheten som er rettet mot å fremstille ny eller vesentlig forbedret produksjonsteknologi, mens innovasjonen vil være den teknologien som utvikles. For at det skal tildeles utviklingstillatelser kreves det at innovasjonen er *«betydelig»*. Det vil ikke være slik at enhver forbedring av eksisterende produksjonsteknologi innebærer tilstrekkelig innovasjon.

Laksetildelingsforskriften § 23b annet ledd slår fast at *«[u]tviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.»* Etter Fiskeridirektoratets vurdering setter denne bestemmelsen en skranke, men kan ikke tolkes antitetisk. Det er dermed nødvendig, men ikke tilstrekkelig at det som utvikles skiller seg fra den teknologien som er i alminnelig kommersiell bruk. Også eksisterende teknologi som ikke er i alminnelig kommersiell bruk vil være av betydning ved vurderingen av hva som er *«betydelig innovasjon»*.

Til anførselen om at det er innvilget **patent** samt støtte fra Innovasjon Norge uttaler direktoratet:

"Etter Fiskeridirektoratets forståelse er vurderingstema ved meddelelse av patent eller innvilgelse av støtte under Miljøteknologiordningen ikke det samme som ved tildeling av utviklingstillatelser. At enkeltkomponenter i konseptet anses å oppfylle kravene til nyhet, oppfinneshøyde og reproduserbarhet under patentordningen medfører ikke automatisk at kravet om «*betydelig innovasjon*» i laksetildelingsforskriften § 23b er oppfylt. I motsetning til kravet om «*betydelig innovasjon*», stiller ikke patentordningen noe krav til forbedring. Som gjennomgått ovenfor er terskelen etter laksetildelingsforskriften høy og hvorvidt kravet er oppfylt beror på en skjønnsmessig vurdering. Søker har fått patentert flere enkeltkomponenter. Fiskeridirektoratet ser imidlertid på konseptet som helhet ved vurderingen om kravet til betydelig innovasjon er oppfylt.

Heller ikke det at prosjektet er vurdert for å være innovativt under miljøteknologiordningen kan ha avgjørende betydning. Svært mange av prosjektene det er søkt om utviklingstillatelser til har mottatt eller søkt om støtte fra Innovasjon Norge. Etter direktoratets syn vil forskjellen mellom verdien av den engangssummen som tildeles av Innovasjon Norge og den potensielle verdien av å bli tildelt en eller flere utviklingstillatelser tale for at det må være en betydelig høyere terskel for tildeling av utviklingstillatelser."

I vurderingen av om det foreligger et *nyhetselement* skriver direktoratet at:

"Etter Fiskeridirektoratets vurdering ligger det største nyhetselementet ved de omsøkte produksjonsenhetene i betongringene. Disse åttekantede ringene består av åtte betongelementer hver, og fremstår som solide i forhold til AkvaDesigns tidligere løsning."

...

"Etter Fiskeridirektoratets skjønn innebærer det at betongringene muliggjør sammenstilling av flere separate merder til et kompakt anlegg, en forbedring i forhold til eksisterende teknologi. Vi har imidlertid kommet til at dette i seg selv ikke er tilstrekkelig til å oppfylle kravet til betydelig innovasjon"

Direktoratet har etter dette vurdert om det omsøkte anlegget innebærer ytterligere *forbedring i forhold til eksisterende teknologi*, som sammen med betongringene kan medføre at kravet til betydelig innovasjon er oppfylt.

"AkvaDesign har i klagen kommet med en del ny informasjon knyttet til bakgrunnen for videreutviklingen av det semi-lukkede anlegget. Det er herunder redegjort for en episode ved lokalitet Møllebogen med det eksisterende semi-lukkede konseptet. Vinteren 2013-2014 fikk dette anlegget strømstans som følge av uvær. Strømbruddet førte til at posen i anlegget kollapset og at 120.000 fisk døde. I klagen skriver AkvaDesign at «...*teknologien* [som er i drift på Sinkaberg-Hansen/Bindalslaks sin tillatelse] *var for prematur og for enkelt utformet til å takle lokaliteter med større bølger/vind, strøm og is.*» Videre skriver klager at selskapet på bakgrunn av denne episoden startet utvikling av et nytt konsept «...*bygget opp spesielt med tanke på å tåle større bølger/vind, strøm og spesielt is på vinterstid.*»

Etter Fiskeridirektoratets vurdering vil en videreutvikling som innebærer at et anlegg er vesentlig bedre rustet i forhold til miljølaster enn andre tilsvarende anlegg, og dermed

kan plasseres på flere lokaliteter, etter omstendighetene kunne medføre at kravet om «*betydelig innovasjon*» er oppfylt. Spørsmålet er om AkvaDesign sin videreutvikling av sitt semi-lukkede konsept innebærer er slik vesentlig forbedring.

Ifølge produktsertifikatet (vedlegg 5 til klageinnstillingen) til AkvaDesigns tidligere utgave av det semi-lukkede anlegget skal dette kunne tåle en signifikant bølgehøyde på 1 m. Ifølge vedlegg A til klagen, samt sertifiseringsdokumentasjon (vedlegg 6 til klageinnstillingen) vil de omsøkte produksjonsenhetene kunne tåle en signifikant bølgehøyde på 1,2 m, altså en økning på 0,2 m. Klager anfører at det omsøkte konseptet skal kunne stå imot is på en bedre måte enn produksjonsenhetene som er i drift på blant annet lok. Møllebogen. Dette er ikke underbygget med noen form for dokumentasjon. Grunnet den omsøkte konstruksjonens utforming finner imidlertid Fiskeridirektoratet det sannsynlig at dette konseptet vil være noe mer bestandig mot drivende is. Når det gjelder strøm følger det av de innrapporterte produktsertifikatene at den tidligere versjonen av anlegget er sertifisert for høyere strømhastighet enn hva de omsøkte produksjonsenhetene er sertifisert for.

På bakgrunn av gjennomgang av den foreliggende dokumentasjonen framstår den nye versjonen av anlegget som noe bedre rustet til å motstå bølger og is. Anlegget er imidlertid sertifisert for lavere strømhastighet enn den tidligere versjonen. Det omsøkte anlegget fremstår dermed ikke som vesentlig mer rustet mot miljølaster enn klagers tidligere versjon av anlegget. Fiskeridirektoratet finner ikke at de forbedringene som er gjort i forhold til bølger og is er vesentlige. Vi kan heller ikke se at disse endringene i seg selv eller i kombinasjon med ny flytering som muliggjør sammenstilling av flere merder, innebærer «*betydelig innovasjon*».

Som nevnt var det et strømbrudd ved AkvaDesigns tidligere semi-lukkede anlegg som var årsaken til at 120.000 fisk døde ved lokaliteten Møllebogen vinteren 2013-2014. Et strømbrudd vil ifølge AkvaDesign ikke ha den samme effekten på det omsøkte konseptet da avløpet skal lukkes ved strømstans. Dette for å sikre posenes fyllingsgrad. Det omsøkte konseptet skal også ha en perforert duk på toppen av den lukkede posen for å unngå at posen overfylles. Etter Fiskeridirektoratets vurdering må det kunne forventes at et lukket anlegg har en backup-løsning i tilfelle strømbrudd, dersom et slikt brudd kan føre til massedød av fisk i anlegget. Vi kan heller ikke se at denne endringen i seg selv eller sammen med andre forbedringer av anlegget, innebærer «*betydelig innovasjon*».

Direktoratet har i tillegg til AkvaDesigns egen tidligere løsning gjennomgått **annen kjent teknologi** som innebærer semi-lukkede anlegg med pose i stedet for not. Det er vist til at også Nekton Havbruk har et lignende anlegg, samt Ecomerden. Om dette uttaler direktoratet følgende:

"Fiskeridirektoratet er enig i at det omsøkte konseptet skiller seg fra Nekton Havbruks konsept på en del områder. Vi mener imidlertid at det omsøkte konseptet bærer store likhetstrekk både med søkers tidligere konsept og med Ecomerden. Sammenligning med søkers tidligere konsept er foretatt ovenfor og i avslagsvedtaket. For å illustrere det omsøkte anleggets likhet med Ecomerden har vi i vedlegg 7 til klageinnstillingen oppstilt tegning av det omsøkte anlegget og tegning av Ecomerden ved siden av hverandre.

Fiskeridirektoratet har vurdert den eksisterende teknologien under ett og har kommet til at det omsøkte konseptet innebærer noen nyhetselement og forbedringer i forhold til det tidligere. I likhet med det som ble gitt uttrykk for i det påklagede vedtaket fremstår dette imidlertid mer som en naturlig videreutvikling av eksisterende teknologi enn «*betydelig innovasjon*»."

Om den delen av prosjektet som gjelder *slambehandling* skriver direktoratet:

"Slik Fiskeridirektoratet leser søknaden og vedlegg B til klagen har AkvaDesign beskrevet hvordan slammet skal tas ut fra hver enhet (avløpssystem), hvilken kvalitet slammet vil ha, mulig utnyttelse av slammet, samt et svært grovt anslag av hva utvikling av et slambehandlingsanlegg vil koste. Det er imidlertid ikke beskrevet hvilken konkret teknologi som skal benyttes ved et slambehandlingsanlegg."

I møte mellom Fiskeridirektoratet og AkvaDesign (4. mai 2016) stilte vi klager spørsmål vedrørende planer for utvikling av slambehandlingsanlegg. AkvaDesign har forpliktet seg til slambehandling ved drift av forskningstillatelsene og opplyste i møtet at de ville finne en løsning for dette, men at denne ikke forelå på nåværende tidspunkt. Det ble nevnt at det lå et «forslag på tegnebrettet», men at det ikke forelå noen endelig løsning. Videre ble det opplyst om at det hadde vært kontakt med Scanship som leverer slambehandling til cruiseskip, men at man ikke hadde kommet til noen konkret løsning. På bakgrunn av disse opplysningene vurderte vi at det ikke hadde hensikt å etterspørre mer skriftlig dokumentasjon vedrørende slambehandlingsanlegg. Heller ikke i klagen er det kommet fram noen mer teknisk informasjon om et eventuelt slambehandlingsanlegg. For at et eventuelt slambehandlingsanlegg i forbindelse med det semi-lukkede anlegget skal kunne vektlegges ved vurderingen av om konseptet medfører utvikling av teknologi som innebærer betydelig innovasjon, må teknologien som skal benyttes beskrives. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er prosjektet på et tidlig idé-stadium når det gjelder slambehandlingsdelen av konseptet. Fiskeridirektoratet opprettholder derfor sin vurdering om at intensjonene om å utvikle et slambehandlingsanlegg ikke får betydning ved vurdering av om innovasjonskravet er oppfylt."

Når det gjelder betydningen av drift av *forskningstillatelsene* for innovasjonsvurderingen, uttaler direktoratet:

"En stor del av det som klager beskriver som nytt i det konseptet det søkes om utviklingstillatelse til er etter informasjon i klagen under utprøving i selskapets forskningstillatelse. Som det fremgår under punkt 5.2 er Fiskeridirektoratet av den oppfatning at det ikke vil bidra til å oppfylle formålet med ordningen med utviklingstillatelse å tildele tillatelse til et prosjekt som er likt eller tilnærmet likt et prosjekt som allerede er tildelt forskningstillatelse.

Det fremgår av retningslinjene at utviklingstillatelse kan bidra til å ta prosjekter videre fra forskningsfasen og over i utviklingsfasen. Fiskeridirektoratet tolker dette som at det i enkelte tilfeller vil kunne være aktuelt å gå fra en forskningstillatelse til en utviklingstillatelse, for eksempel hvor man har hatt småskalaforsøk på forskningstillatelse og senere søker om fullskala prøveproduksjon med etterfølgende utvikling gjennom utviklingstillatelse. Imidlertid er AkvaDesign allerede tildelt tre

forskingstillatelser og benytter disse til utprøving av den nye versjonen av det semi-lukkede anlegget. Forskingstillatelsene er også nylig kommet i drift, slik at det ikke er snakk om at man har høstet erfaringer fra disse som man kan bygge videre på i en utviklingsfase. Det følger av tilsagnet om tre forskningstillatelser at dette er gitt til utprøving i kommersiell skala (vedlegg 10).

I søknaden og klagen skriver AkvaDesign at selskapet trenger **ti tillatelser** for å «være økonomisk konkurransedyktig med dagens produksjon i åpne merder». I følge selskapet vil produksjonskostnadene bli for høye for å dekke investeringene og driftskostnadene ved færre tillatelser.

"I følge laksetildelingsforskriften § 23b kan det tildeles utviklingstillatelser til «fullskala prøveproduksjon». I § 28b sjette ledd slås det fast at det ved avgrensning av tillatelse til utvikling blant annet skal tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet. I retningslinjene til denne bestemmelsen står det at det «[v]ed fastsettelse av antall tillatelser skal tas utgangspunkt i det konkrete behovet for biomasse som den enkelte søknad reiser, for å kunne utvikle den aktuelle teknologien og foreta eventuell utprøving av det nye konseptet i kommersiell skala.» Videre står det at det i motsetning til det som gjelder ved tildeling av forskningstillatelser kan tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelsen av antall tillatelser. Det presiseres imidlertid at dette ikke innebærer at det skal tildeles flere tillatelser «enn det som er driftsmessig nødvendig for å kunne gjennomføre utviklingsprosjektet.»

Etter Fiskeridirektoratets vurdering innebærer ikke det at man kan ta hensyn til økonomien i prosjektet at AkvaDesign, dersom søknaden blir innvilget, kan tildeles tillatelser til etablering av fire lokaliteter og totalt 60 produksjonsenheter. Ti utviklingstillatelser vil potensielt ha en verdi som langt overstiger AkvaDesigns estimerte investeringer for lukkede merder og sjøanlegg på kr 360 millioner (ikke hensyntatt estimat for landbaser og slamanlegg). I retningslinjene er det presisert at ordningen med utviklingstillatelser skal bidra til å redusere risiko, men ikke nødvendigvis eliminere den for søker. Aktører som blir tildelt utviklingstillatelser kan dermed ikke forvente at utviklingsprosjektet allerede i utviklingsfasen skal bli «økonomisk konkurransedyktig med dagens produksjon i åpne merder».

Det at søker allerede har bygget tilsvarende anlegg som det søkes om, og disse er under utprøving i kommersiell skala på forskningstillatelser, taler etter direktoratets vurdering ytterligere i retning av at innovasjonskravet ikke er oppfylt."

5. KLAGEN

Klager anfører at vedtaket bygger på så vel rettslige som faktiske feil. AkvaDesign mener at konseptet helt klart omfatter utvikling av teknologi som innebærer "betydelig innovasjon" og at vilkårene for å få tildelt utviklingstillatelser er oppfylt. Det hevdes for øvrig at begrepet "betydelig innovasjon" er en rettslig standard og ikke underlagt forvaltningsskjønn.

For eksempel tar direktoratet feil når de hevder at det nye konseptet ikke skiller seg vesentlig fra teknologi som er i alminnelig kommersiell bruk i dag. Konseptet avviker fra andre søkere ved at de benytter løsninger og funksjoner som er ukjent og uprøvd i dag, et nytt system

basert på betongflyteelementer med fleksibel og adskilt pose, unike innløps- og avløpssystemer og ikke minst uttak av sedimenterbare partikler (slam) som gjennom en filtreringsprosess søkes utnyttet til produksjon av biogass. Fiskeridirektoratet har sammenlignet konseptet med Nektons lukkede anlegg og Ecomerden. Til dette skriver AkvaDesign at det omsøkte konseptet skiller seg vesentlig fra Nektons teknologi. Klager erkjenner imidlertid at «*Ecomerden benytter et konsept med flere likhetstrekk med det omsøkte konseptet.*» Men, de skriver også at Ecomerden fortsatt er under utvikling og ikke kan anses for å være i alminnelig kommersiell bruk.

Flere av løsningene i konseptet er søkt patentert og innvilget patent, i tillegg til at Innovasjon Norge har støttet prosjektet med 15 millioner gjennom Miljøteknologiordningen. Dette underbygger at prosjektet innebærer innovasjon. Det vises til at mens AkvaDesign har testet, dokumentert og utviklet flere nye konsepter innen lukket merdteknologi, er det flere andre som fortsatt er på tegnestadiet.

Det vises i klagen til at AkvaDesign har finansiering for prosjektet og at de allerede har finansiert tidligere forskningsprosjekt og anlegget på lokaliteten Sæterosen med mer enn 100 millioner kroner så langt og er klar til å ta prosjektet videre, forutsatt innvilgelse av utviklingstillatelser.

Det nye konseptet er i begynnelsen av et innovasjonsløp og trenger flere år med utprøving før det kan benyttes kommersielt. Dette arbeidet er igangsatt gjennom de tre forskningstillatelsene, og danner grunnlaget for søknaden om utviklingstillatelser. En ny og vesentlig del av det nye konseptet er uttak av slam. Akvadesign hevder å være først ute med å ta ut sedimenterbart utslipp i form av slam fra matfiskproduksjon i sjø.

6. DEPARTEMENTETS VURDERING

6.1 Innledning

Vilkårene for å få utviklingstillatelse fremgår av laksetildelingsforskriften § 23 b, hvor det står at prosjektet må omfatte utvikling av teknologi som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Departementet har presisert dette i retningslinjene. Her fremgår det at formålet med utviklingstillatelser blant annet er å legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det kan gis utviklingstillatelse til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger. Ordningen er videre avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner og den omfatter derfor ikke prosjekter som for eksempel dreier seg om utvikling av nye driftsformer, vaksiner, fôr med mer. Ordningen er begrenset til de store prosjektene som næringen selv ikke vil/kan ta risikoen ved å realisere uten at staten bidrar ved tildeling av utviklingstillatelser. Det er også nærmere beskrevet hva som anses som utviklingsarbeid. Det må blant annet inneholde et nyhetselement og det må være knyttet en viss grad av usikkerhet til resultatet.

Det fremgår av laksetildelingsforskriften § 23b at blant annet konstruksjon av prototyper og testanlegg og fullskala prøveproduksjon kan falle innenfor ordningen.

Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelse bygger på en skjønnsmessig, faglig vurdering, jf. bestemmelsene i § 23 b. Det er også uttrykt i pkt. 3.1 i retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt tillatelse selv om prosjektet innebærer betydelig investeringer og innovasjon. Det stilles strenge krav for å få tildelt utviklingstillatelse og listen for å få slik tillatelse ligger høyt.

Spørsmålet er om utviklingen av konseptet til AkvaDesign oppfyller vilkårene for å få tildelt utviklingstillatelser.

6.2 Formålet

Formålet med utviklingstillatelser er å legge til rette for utvikling av teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor. Dersom AkvaDesign lykkes med å utvikle et lukket anlegg vil dette kunne bidra til å løse utfordringer med lus og utslipp og legge til rette for utnyttelse av arealer som per i dag ikke kan benyttes til oppdrett. Konseptet oppfyller således formålet på disse punkter.

En problemstilling som reises i denne saken er hvilken betydning det har at AkvaDesign er tildelt tre forskningstillatelser for en periode på fem år til uttesting av flere lukkede anlegg i en større kommersiell skala.

Fiskeridirektoratet viser til retningslinjene til forskriften punkt 3.1 hvor det står at det "skal ikke tildeles tillatelser til like eller tilnærmet like prosjekter". Direktoratet tolker dette slik at det heller ikke kan gis utviklingstillatelse til prosjekter som er like eller tilnærmet like prosjekter som er innvilget forskningstillatelse, da dette ikke vil være i tråd med formålet med ordningen.

Departementet vil her kommentere at punktet i retningslinjene direktoratet viser til i hovedsak er ment å regulere forholdet mellom flere søknader om utviklingstillatelser. I vurderingen av om prosjektet har tilstrekkelig innovasjonshøyde er det forholdet til kunnskap og teknologi som er i alminnelig kommersiell bruk som i størst grad må vurderes. Det betyr likevel ikke at det ikke er relevant også å vurdere søknaden opp imot andre pågående forskningsprosjekter, slik direktoratet gjør, og departementet er for øvrig enig i at det som et utgangspunkt ikke bør tildeles utviklingstillatelse til et prosjekt som det er tildelt forskningstillatelse til.

Begrunnelsen for dette er at forskningstillatelser er den primære ordningen som skal benyttes til forskning på blant annet driftsformer, teknologi, biologi, ernæring, fiskehelse og fiskevelferd, jf. laksetildelingsforskriften § 22 første ledd. I tillegg vil utviklingsfasen som hovedregel følge i tid etter forskningsfasen

Det følger ellers av retningslinjene pkt. 3.1 at: "Det kan for eksempel være aktuelt at prosjekter som har *hatt* forskningskonsesjon søker om utviklingskonsesjon for å ta prosjektet videre fra forskningsfasen, via utviklingsfasen og frem mot kommersialisering". Dette kan tyde på at en eventuell forskningskonsesjon må ligge forut i tid. Samtidig er det i retningslinjene åpnet for at det kan gis tillatelse til prosjekter som er påbegynt. Videre fremgår

det at det er en del av formålet at ordningen skal kunne bygge bro mellom ulike faser, ved at prosjekter som har hatt forskningstillatelse søker om utviklingstillatelse for å ta prosjektet videre fra forskningsfasen via utviklingsfasen og frem mot kommersialisering.

I denne konkrete saken har AkvaDesign allerede arbeidet med utvikling og utprøving av lukkede merder i mindre skala i forskningsprosjekter i flere år. Departementet er derfor av den oppfatning at det i dette tilfellet ikke er til hinder for eventuell tildeling av utviklingstillatelser at selskapet er tildelt forskningskonsesjoner for å prøve ut konsept med lukket anlegg i full skala. Etter departementets oppfatning er konseptet på vei over i en utviklingsfase, samtidig som det gjenstår forskningsprosjekter knyttet til konseptet.

Slik departementet vurderer saken er dette nettopp et tilfelle hvor ordningen med utviklingstillatelser kan bidra til å ta prosjektet fra forskningsfasen via utviklingsfasen og frem mot kommersialisering. Departementet finner derfor at prosjektet faller innenfor formålet også på dette punkt. Det er også et hensyn at det ikke skal komme søker til last at utviklingsarbeidet er i gang i motsetning til at det kun er på tegnebrettet, så lenge øvrige vilkår for tildeling av utviklingstillatelser er oppfylt, herunder at det foreligger teknologiutvikling som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer, at prosjektet ikke vil bli gjennomført uten tildeling av tillatelser, samt at det må være en viss risiko for at prosjektet ikke lykkes. Spørsmålet blir derfor om øvrige vilkår er oppfylt.

6.3 Kravet til betydelig innovasjon

Departementet slutter seg til direktoratets vurdering av at begrepet "betydelig innovasjon" ikke er en rettslig standard og viser til direktoratets begrunnelse. Det samme gjelder direktoratets vurdering av betydningen av meddelte patenter og støtte fra Innovasjon Norge og Miljøteknologiordningen. Departementet er videre enig med Fiskeridirektoratet i beskrivelsen av hva som anses som betydelig innovasjon, og at det kan tas hensyn til annen eksisterende teknologi selv om den foreløpig ikke er i kommersiell bruk, men er ikke enig i vektleggingen av dette momentet i denne konkrete saken.

I følge laksetildelingsforskriften § 23b annet ledd fremgår det at "[u]tviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere." Videre følger det av SSB sin definisjon som også er tatt inn i retningslinjene at: "Utviklingsarbeid er systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger."

Ifølge Fiskeridirektoratet er det gjort forbedringer på mange punkter, men det største nyhetselementet i dette konseptet slik de vurderer det, er flyteringen i betong som muliggjør sammenstilling av flere separate merder til et kompakt system. Ifølge direktoratet må det imidlertid foreligge ytterligere forbedringer i forhold til eksisterende teknologi dersom kravet til innovasjon skal være oppfylt. Direktoratet har deretter gjort en vurdering av det nye konseptet opp mot AkvaDesigns tidligere konsept og kommet til at den nye versjonen er noe bedre rustet til å stå mot bølger og is. Anlegget framstår imidlertid ikke som vesentlig bedre rustet all den tid produktsertifikatet tilsier at det tåler mindre strømhastighet enn tidligere

anlegg. Direktoratet har også vurdert AkvaDesign sitt konsept opp mot andre semilukkede konsepter som Nekton Havbruk sin lukkede merd og Ecomerden, og har etter dette kommet til at forbedringene ikke kan anses som vesentlige.

Departementet vil vise til at lukkede merder i sjø er en av hovedretningene innen utvikling av nye oppdrettskonsepter. Flere slike konsepter testes ut både gjennom forskningstillatelser og gjennom tildeling av "grønne konsesjoner" tildelt i tildelingsrunden for 2013. Et kriterium i forbindelse med vurderingen av de grønne tillatelsene var at konseptene ikke skulle være i *alminnelig kommersiell bruk*. Når det gjelder sammenligningen med andre lukkede merder, er det departementets oppfatning at øvrige anlegg fortsatt er under utprøving. Det er etter departementets vurdering per dags dato ingen konsepter for lukkede anlegg i sjø som kan anses å være i *alminnelig kommersiell bruk*, jf. laksetildelingsforskriften § 23b. Referansen for sammenligning mellom AkvaDesigns utviklingskonsept og anlegg i *alminnelig kommersiell bruk* vil således ikke være knyttet til selskapets tidligere testanlegg men dagens åpne merder i sjø. I dette perspektivet synes kravet om betydelig innovasjon å være oppfylt.

Spørsmålet blir videre i hvilken grad eksisterende teknologi som ikke er i alminnelig kommersiell bruk skal vektlegges i vurderingen av AkvaDesign sin søknad. Departementet er enig i at det etter omstendighetene også kan være relevant også å legge vekt på dette. I dette konkrete tilfellet er det departementets oppfatning at AkvaDesign har videreutviklet sitt semilukkede anlegg på mange punkter, herunder endringer i avløpssystemet, innløpssystemet, posen, sikkerhetsnettet, taknettet og fortøyingssystemet, i tillegg til den nye flyteringen i betong. Etter departementets vurdering er det således gjort store forbedringer på anlegget sammenlignet med deres tidligere anlegg. I følge produktsertifikatet vil anlegget tåle noe mindre strømhastighet, men mer bølger, og vil totalt sett tåle mer miljølaster enn det tidligere anlegget, og vil derfor kunne være egnet på en rekke lokaliteter i fjordsystemene. Etter en totalvurdering, men dog under noe tvil, finner departementet derfor at det nye konseptet innebærer en vesentlig forbedring fra AkvaDesigns tidligere anlegg. Det gjenstår imidlertid fortsatt betydelig utvikling før konseptet eventuelt kan kommersialiseres. Det foreligger også usikkerhet om konseptet vil bli vellykket. Summen av disse forbedringene samt den teknologiske avstanden fra søkers konsept til de anlegg som i dag kan regnes å være i alminnelig kommersiell bruk gjør at konseptet etter departementets oppfatning så langt faller innenfor formålet med ordningen med utviklingstillatelser.

Ifølge AkvaDesign er slambehandling en avgjørende del av søknaden. Fiskeridirektoratet hevder på sin side at det er gitt for lite informasjon om teknologien knyttet til dette anlegget og at denne delen av konseptet dermed ikke er tatt med i vurderingen av om innovasjonskravet kan anses oppfylt. Departementet er enig i direktoratet sin vurdering på dette punkt. Departementet vil imidlertid nevne at oppsamling og utnyttelse av slam er en forutsetning for at et prosjekt som dette vil lykkes i og med at konseptet skal benyttes i skjermede fjordområder. Departementet er således enig i at oppsamling av slam er en viktig del av konseptet. Departementet mener likevel at den delen av søknaden som gjelder den etterfølgende utnyttelsen av slammet ikke kan tas med i vurderingen om tildeling av utviklingstillatelser. Dette er slik departementet ser det en prosess som foregår nedstrøms fra selve lakseproduksjonen og den faller derfor utenfor det som kan vektlegges i forbindelse med søknaden om utviklingstillatelser. Departementet vil for øvrig nevne at det foregår en rekke prosjekter knyttet til utnyttelse av slam.

6.4 Kravet om betydelige investeringer

Ordningen med utviklingstillatelser er begrenset til de store prosjektene som næringen selv ikke kan ta risikoen med å realisere uten at staten bidrar ved tildeling av utviklingstillatelser. Det er således en forutsetning for å kunne få tildelt utviklingstillatelser at prosjektet ikke vil bli gjennomført ellers.

Klager har fremlagt lite dokumentasjon knyttet til investeringene og mulighetene for gjennomføring av prosjektet uten tillatelser. Det er kun gitt grove overslag over kostnader. Sett i lys av at tildeling av utviklingstillatelser fordrer "betydelige investeringer", er det påkrevd med grundig dokumentasjon knyttet til investeringenes størrelse og ev. usikkerhet i anslagene m.m.. Departementet vil imidlertid vurdere klagen ut fra de opplysninger som er gitt om størrelsen på investeringene og forutsetter at dette gir en korrekt fremstilling av investeringene i prosjektet.

Det er av betydning hvilke investeringer og risiko prosjektet innebærer. Selv om klager er tildelt tre forskningskonsesjoner for 5 år legger departementet til grunn at klager har behov for risikoavlastning utover dette for å kunne gjennomføre prosjektet med tanke på de investeringer som gjenstår. Klager har opplyst at investeringene i prosjektet er på om lag 120 millioner NOK per anlegg i tillegg til 30 millioner NOK per slambehandlingsanlegg. Som nevnt over velger departementet å ikke vektlegge investeringene knyttet til slamanlegget. Vi tar imidlertid hensyn til landanlegget da dette anses som en del av produksjonsenheten i denne saken. Klager har videre opplyst om at det allerede er investert om lag 100 millioner NOK i forbindelse med utviklingen av lukkede merder og at dette knytter seg til tidligere testutstyr og testanlegget på Sæterosen. Eierne har således allerede tatt betydelig risiko ved å investere store summer i utviklingen av prosjektet så langt, men det gjenstår store investeringer dersom det skal bygges et storskala anlegg. Departementet kan imidlertid ikke ta hensyn til allerede løpte investeringer når det finansielle omfanget av utviklingsprosjektet skal vurderes.

Dette kan illustreres ved et regneeksempel. Utover investeringskostnadene forbundet med prosjektet har ikke klager angitt noen særskilte driftskostnader forbundet med prosjektet, og gjennomsnittlig fortjeneste per kg solgt fisk legges derfor til grunn. Gjennomsnittlig fortjeneste per kg solgt fisk årene 2013-2015 har vært på ca. 7 kr. Med 10 tillatelser i full drift vil dette gi inntekter på om lag 90 millioner kroner hvert år. I tillegg kommer verdien av tillatelsene som senere vil kunne konverteres dersom prosjektet gjennomføres i tråd med vedtatte målkriterier. Grovt anslått vil dette kunne utgjøre et sted mellom 500 millioner og 1 milliard kroner. Sett i forhold til at de samlede investeringene i forbindelse med utviklingsprosjektet er anslått til å utgjøre 480 millioner kroner (slambehandlingsanlegg unntatt), tilsier dette ikke at prosjektet medfører tilstrekkelig store investeringer, målt i forhold til prosjektets lønnsomhet. Det vil riktignok ta noe tid før tillatelsene kan ventes å være i full drift, men etter departementets vurdering vil dette ikke være tilstrekkelig til å påvirke den samlede vurderingen av størrelsen på investeringene. Departementet vil understreke at aktører som blir tildelt utviklingstillatelser ikke kan forvente at utviklingsprosjektet allerede i utviklingsfasen skal bli økonomisk konkurransedyktig med konvensjonell produksjon i åpne merder. Hensikten med utviklingstillatelsene er å stimulere til teknologiutvikling, og tildeling av den økonomiske fordelen som utviklingstillatelsene

faktisk representerer, skal kun være en risikoavlastning ved utvikling av ny teknologi. Antallet tillatelser klager har søkt om representerer imidlertid verdier som langt overstiger de finansielle kostnadene med prosjektet.

Investeringskostnadene i den fremlagte dokumentasjonen er ikke angitt som variable avhengig av antall produserte anlegg. Mens det absolutte omfanget av investeringene er økende med antallet anlegg, vil da det relative omfanget (investeringskostnad per anlegg) tilsynelatende være uendret. Dermed vil den ovenstående vurderingen av omfanget av investeringen også gjøre seg gjeldende om det kun investeres i ett anlegg, og antallet anlegg påvirker således ikke vurderingen av behovet for risikoavlastning. Vurderingen av antallet anlegg det kan tildeles utviklingstillatelser for vil utelukkende bero på vurderinger knyttet til den økte graden av innovasjon dette kan medføre. Prosjektets finansielle størrelse tilsier således at det i utgangspunktet kan tildeles én eller maksimalt inntil to tillatelser per anlegg for at prosjektet skal tilfredsstille kravet til betydelige investeringer. Sett i forhold til investeringskostnadene knyttet til bygging av ett anlegg, fremstår dette som en risikoavlastning som i større grad er i tråd med formålet med tildelingen av utviklingstillatelser.

Som nevnt ovenfor har klager levert en lite detaljert oversikt over økonomien i prosjektet. Departementet forutsetter derfor at klager før et ev. endelig tilsagn om tillatelse gis, kan dokumentere opplysningene som er lagt til grunn i departementets vurdering av størrelsen på investeringene. Dette betyr at søker må oversende Fiskeridirektoratet detaljert budsjett for prosjektet, inkludert kontantstrømanalyse m.m.. Det må fremgå av budsjettet hvordan prosjektet er planlagt finansiert og hvordan kostnader og inntekter fordeler seg over prosjektperioden.

6.5 Biomassebehov

I følge laksetildelingsforskriften § 28 første ledd skal maksimal biomasse per tillatelse ikke overstige 780 MTB. Det følger av retningslinjene at det blant annet skal tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet. I motsetning til hva som gjelder for andre særlige tillatelser kan det også tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser. Det skal likevel ikke tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Etter departementets oppfatning må et nytt konsept dimensjoneres og utformes med sikte på å tåle en gitt sjøtilstand og det vil således være dette som skal testes ut. Det må derfor legges til rette for utprøving på en lokalitet som nettopp vil innebære utprøving av de laster som anlegget er ment å tåle. I tillegg forstår departementet at teknologien som skal testes ut ved de fire lokalitetene er den samme, og det er vår oppfatning at flere produksjonsenheter vil gi liten gevinst med tanke på teknologiutvikling. Departementet er etter dette av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å hevde at konseptet må testes ut på flere lokaliteter, og det vil derfor slik vi ser det være tilstrekkelig med én produksjonsenhet for å gjennomføre en "fullskala prøveproduksjon". Det er også tatt i betraktning at det er tildelt forskningstillatelser, jf. omtale ovenfor.

Det er en sammenheng mellom størrelsen på investeringene og behovet for biomasse. Tildeling av biomasse utgjør en potensielt stor verdi og det er derfor et krav at investeringene må stå i et visst forhold til eventuell tildeling av biomasse. Som vist til tidligere er også formålet med ordningen å gi en risikoavlastning – og ikke en fullstending overtakelse av risikoen, i tillegg til at dette er en ordning som skal bidra til gjennomføring av store prosjekter som ellers ikke vil bli gjennomført.

I dette prosjektet er det omsøkte antallet tillatelser høyere enn det antallet tillatelser som kan tildeles ut fra størrelsen på investeringene i prosjektet. Dette innebærer at prosjektbeskrivelsen må endres og det er således ikke klart for departementet hva som er det faktiske biomassebehovet og departementet vil derfor heller ikke ta endelig stilling til behovet for biomasse for å teste ut én produksjonsenhet. Ut fra investeringene i prosjektet og formålet med ordningen kan det imidlertid ikke tildeles mer enn ett anlegg – én eller maksimalt to tillatelser.

7. VEDTAK

Nærings- og fiskeridepartementet har etter en totalvurdering av saken konkludert med at søknaden om ti tillatelser avslås.

Departementet har under tvil konkludert med at konseptet faller innenfor ordningen med utviklingstillatelser. Dette innebærer at søknaden vil bli behandlet videre av Fiskeridirektoratet med sikte på å tildele inntil to tillatelser. En slik tildeling forutsetter at klager kan dokumentere investeringene, herunder fremlegge et detaljert budsjett, kontantsrømanalyse og en finansieringsplan. Den videre behandlingen av saken må også kunne støtte opp under at en realisering av prosjektet vil være i henhold til intensjonen med ordningen. Herunder må det kunne fastsettes målkriterier i tråd med dette.

Saken oversendes til Fiskeridirektoratet som vil orientere om videre prosess i saken.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages jf. forvaltningsloven § 28.

Det settes som vilkår at mulig søksmål om vedtaket er gyldig eller krav om erstatning som følge av vedtaket, skal tas ut innen seks måneder fra det tidspunkt vedtaket kommer frem, jf. laksetildelingsforskriften § 28c.

Med hilsen

Yngve Torgersen
fung. ekspedisjonssjef

Martin H. Bryde
avdelingsdirektør

Kopi:
Fiskeridirektoratet

Nordlaks Oppdrett AS
Postboks 224
8455 Stokmarknes

Deres ref

Vår ref
17/2206-12

Dato
08.09.17

Tildeling av tillatelser til utvikling av Havfarm 1 og Havfarm 3 - Nordlaks Oppdrett AS

1. INNLEDNING

Nærings- og fiskeridepartementet viser til Fiskeridirektoratets brev av 7. april 2017 med innstilling til departementet til behandling av to klager, begge datert 23. januar 2017, fra Nordlaks Oppdrett AS (heretter "Nordlaks" eller "klager"). Departementet viser ellers til øvrige dokumenter som er vedlagt klagesaken.

Nordlaks søkte 24. november 2015 om 39 utviklingstillatelser til realisering av sitt Havfarmprosjekt. Ifølge søknaden tok prosjektet sikte på å utvikle tre til fire Havfarmer.

I direktoratets vedtak 30. august 2016 ble den delen av søknaden som gjaldt utvikling av mer enn én Havfarm avslått. Begrunnelsen for avslaget var at søker ikke hadde sannsynliggjort at bygging av flere Havfarmer ville innebære betydelig innovasjon og dermed falle innenfor formålet med utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften §§ 22 og 23 b.

I vedtak av 22. desember 2016 ga Fiskeridirektoratet Nordlaks tilsagn om ti utviklingstillatelser til bygging og drift av én Havfarm. Begrunnelsen for å tildele 10 og ikke 13 tillatelser slik som omsøkt, er at direktoratet legger til grunn at det vil være tilstrekkelig med 10 tillatelser for å foreta utprøving av konseptet i full skala.

Nordlaks er part i saken og klagen er innkommet innen avtalt utvidet klagefrist, jf. forvaltningsloven § 29. Nærings- og fiskeridepartementet kan som klageinstans prøve alle sider av saken, og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansens kompetanse fremgår av forvaltningsloven § 34.

2. SØKNADEN

Nordlaks søkte 24. november 2015 om utviklingstillatelser til utvikling av Havfarmprosjektet. I tillegg til dokumentene innsendt i forbindelse med søknaden, er det i ettertid innsendt en rekke rapporter og tilleggskommentarer til søknaden, som legges til grunn for departementets behandling av saken. I det følgende gis kun en kort beskrivelse av konseptet.

I søknaden fremgår det at hovedmålet med søknaden er å utvikle og teste teknologi og driftskonsept for oppdrett av laks i områder som i dag på grunn av eksponering for vær, strøm og bølger, samt ut fra tilgjengelig teknologi, ikke anses å være egnet for slik aktivitet. Utviklingen vil skje gjennom et tett samarbeid med sterke faggrupper innen akvakulturnæringen. Nordlaks skriver at prosjektet inkluderer den beste teknologien for å ivareta rømmingssikkerhet og fiskevelferd i et eksponert miljø. Prosjektet er basert på kjent teknologi og kunnskap om rømmingssikring og fiskevelferd, kombinert med nyutviklede konsepter spesialtilpasset formålet. Uttesting av konseptet vil gi erfaring med driftskonsept for produksjon av laks ved lokaliteter som har en slik eksponeringsgrad at de med dagens teknologi ikke kan anses som egnet for lakseoppdrett.

Når det gjelder biomassebehovet skriver Nordlaks i søknaden side 16 at:

For at utviklingen av konseptet skal kunne foregå på en optimal måte, er det viktig å teste ut Havfarmen i full skala, og i flere områder. Dette fordi miljøforholdene kan være av betydelig forskjell mellom ulike områder gjennom en lengre tidsperiode, og også fordi det er viktig å ha en kontinuerlig uttesting. For at det i det hele tatt skal være økonomisk forsvarlig å gjennomføre en slik utviklings- og testfase, er man avhengig av at konseptet kan testes i forhold til sin kapasitet med tanke på produksjonsstørrelse. Realisering av prosjektet avhenger også av å ha en slik fleksibilitet at man har mulighet til å ha en rask produksjon til en høy produksjonstopp, og deretter rask utslakting. Dette vil kreve høy maksimal tillatt biomasse (MTB) på lokalitetsnivå, men utnyttelsen av denne MTB'en vil være betydelig lavere enn det man ser seg nødt til ved lokaliteter med lavere MTB.

...

For å kunne utnytte konstruksjonens kapasitet, og samtidig produsere etter et konservativt "alt-inn/alt-ut"-prinsipp, vil prosjektet kreve en høy total produksjonstillatelse, og en høy MTB pr. lokalitet. For å få en industriell uttesting av konseptet, vil det etter Nordlaks' vurdering være optimalt å ha fire anlegg i drift mer eller mindre samtidig. Dette innebærer igjen, etter våre beregninger, at optimal utvikling og uttesting av Havfarmen vil kreve en total produksjonstillatelse på 30 000 tonn.

I og med at det skal settes ut fisk fra ca. én kilo i Havfarmen søker Nordlaks om å få benytte deler av biomassen i et oppvekstanlegg i den perioden Havfarmen bygges.

3. KLAGENE

3.1 Klage på avslag på tildeling av tillatelser til Havfarm 2 og Havfarm 3

Nordlaks anfører i klagen av 23. juni 2016 at forskjellene mellom Havfarmene er utførlig beskrevet i deres brev 6. juni 2016 og for øvrig i møter med direktoratet. Den stasjonære Havfarmen er steg én i innovasjonsprosessen. Havfarm 2 vil konstrueres med eget system for fremdrift i tillegg til en såkalt "quick-release" fortøyningsløsning, og vil innebære betydelig høyere kostnader enn Havfarm 1 både når det gjelder investering og drift. Havfarm 3 vil være uavhengig av faste fortøyningspunkter og vil utelukkende forflytte og posisjonere seg for egen maskin. Havfarm 3 vil således bli å betrakte som et skip noe som medfører at andre regelverk og standarder vil ligge til grunn for designet.

Nordlaks viser til at driftsstrategien for Havfarm 2 og 3 medfører endringer i konstruksjonen i forhold til Havfarm 1 på vesentlige punkter som for eksempel thrustere for egen fremdrift, fortøyningssystem, not, design m.m. Nordlaks anfører videre at det ikke er noe krav i laksetildelingsforskriften at det skal leveres en "inngående teknisk beskrivelse" slik direktoratet krever. Det avgjørende må ifølge Nordlaks være at det omsøkte prosjektet beskriver utvikling av teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene næringen står overfor og det anføres at dette er godt beskrevet i søknaden og i etterfølgende kommunikasjon med direktoratet.

I brev av 6. juni 2016 er det gitt supplerende informasjon til søknaden, blant annet en forklaring på hovedforskjellene mellom Havfarm 1, 2 og 3, de ulike utviklingsstegene disse innebærer, mulighetene de ulike løsningene gir og på hvilke lokaliteter de vil kunne være egnet. Videre understrekes nødvendigheten av å tildele omsøkt biomasse for å kunne gjennomføre de tre innovasjonsstegene i prosjektet. Det understrekes også at Havfarmprosjektet gjennom anleggets plassering, forebyggende tiltak og planlagt driftsform vil kunne bekjempe utfordringer med lus på en effektiv måte. Den viktigste utfordringen prosjektet vil løse er imidlertid arealtilgangen.

I brev 5. mai 2017 og i notat datert 28. april 2017 utdypes forskjellene på Havfarm 1, 2 og 3 i tillegg til behovet for tildeling av tilstrekkelig antall tillatelser til Havfarmprosjektet. Havfarmprosjektet er et hele hvor man på bakgrunn av utviklingen av Havfarm 1 høster erfaring og kunnskap som blir viktig for utviklingen av Havfarm 2 og 3. De tekniske forskjellene på Havfarm 2 og 3, sammenlignet med Havfarm 1, gjør at disse kan benyttes på et vesentlig økt areal. Havfarm 1 kan benyttes på 280 km², Havfarm 2 på 473 km² og Havfarm 3 på 1531 km². Dette illustrerer ifølge Nordlaks det betydelige innovasjonsspranget som ligger i utvikling av Havfarm 2 og 3. Dersom dette prosjektet lykkes vil det langt på vei løse næringens arealutfordringer. Det har således stor betydning at det gis tillatelser til mer enn en Havfarm slik at hele innovasjonspotensialet kan søkes oppnådd. Det vises videre til at en tildeling av tillatelser til to Havfarmer vil innebære totale investeringer på ca. 4 milliarder, inkludert investeringer knyttet til smolt, brønnbåt, slakteri m.m.

3.2 Klage på tilsagn om 10 tillatelser

I klagen anføres det at det både er driftsmessig og økonomisk nødvendig å ha 13 tillatelser. Det vises til at direktoratets tildeling innebærer tildeling av 2200 tonn mindre enn konstruksjonens kapasitet. Nordlaks mener at det er lagt til grunn faktiske feil i de vurderingene som er gjort av direktoratet. Det anføres at vurderingene på flere punkter heller ikke er i tråd med tidligere praksis.

Nordlaks viser til at et av de største usikkerhetsmomentene i prosjektet er investeringkostnad. Fra søknad ble sendt inn i november 2015 og frem til tilleggsopplysningene ble sendt inn i juni 2016 hadde investeringene steget med 200 MNOK. Analyser som er foretatt indikerer også at det kreves ytterligere arbeid med konstruksjonen og at dette vil få betydning for blant annet stålvekt som igjen vil innebære økte investeringskostnader. Basert på nye estimater vil sannsynlig investeringskostnad bli 950 MNOK. På bakgrunn av dette og dersom øvrige forutsetninger opprettholdes, vil dette innebære en negativ kontantstrøm på 152 MNOK over 15 år.

Klager viser også til at det i søknaden er søkt om å få midlertidig tillatelse til å bruke deler av tillatelsene til produksjon av "utsettisk". Dette innebærer at det er søkt om å få sette ut fisk i tradisjonelle anlegg opp til en kilo i den perioden Havfarmen bygges. Det anføres at det ikke er noe i veien for å gi tillatelse til en oppvekstlokalitet, men at dette tilsynelatende ikke er vurdert av Fiskeridirektoratet. Det anføres at produksjon av utsettisk uten slik tillatelse vil innebære at Nordlaks må beslaglegge produksjonskapasitet tilsvarende fire kommersielle tillatelser. Dette vil medføre at Nordlaks ikke får utnyttet sine ordinære tillatelser optimalt i testperioden noe som vil få økonomiske konsekvenser. En slik inntektsreduksjon vil bidra til å øke risikoen i prosjektet.

Når det gjelder produksjon i hevet tilstand skriver Nordlaks at det etter hvert som prosjektet har skredet fram er blitt tydelig at heving av anlegget kun er aktuelt i perioder med for eksempel 10- og 100-års stormer og i noen andre tilfeller. Anlegget vil derfor designes for drift på operasjonell vannlinje og heving kun i unntakstilfeller. Det vil således ikke være aktuelt å drifte anlegget i hevet tilstand i lengre perioder mens det er fisk i anlegget, slik Fiskeridirektoratet i praksis hevder at vil kunne være en fordel.

Nordlaks har i brev 5. mai 2017 sendt tilleggs kommentarer til Fiskeridirektoratets klageinnstilling. I brevet anføres det blant annet at en reduksjon på 22% i forhold til det som er omsøkt er en betydelig lavere biomasse enn behovet. Videre vises det til at det forhold at Nordlaks har tatt høyde for ulike scenarioer, ikke innebærer at det ikke er behov for biomasse tilsvarende det anlegget er dimensjonert for. Det vises for øvrig til at utformingen av Havfarm 1 tilsier at uttesting av anlegget må skje ved full kapasitet for å kunne vurdere fiskens levemiljø, jf. akvakulturdriftsforskriften § 20.

Det anføres også både i klagen og tilleggs kommentarene at søknaden fra Nordlaks er usaklig forskjellsbehandlet i forhold til søknaden fra Ocean Farming AS ved at både økonomisk og driftsmessig risiko er tillagt betydelig større vekt i behandlingen av søknaden fra Ocean Farming AS. Videre synes det som om de økonomiske analysene er gjort på ulikt grunnlag i de to sakene, blant annet tatt i betraktning at det er ulik varighet på prosjektene. Det blir ifølge søker ikke riktig å sammenligne et prosjekt med en femårs tidshorisont med et annet som har 15 års tidshorisont. Det er også lagt til grunn ulik estimert produksjonsutnyttelse i forhold til kapasitet i de to sakene. Det vises ellers til at også havmerden har mulighet til heving av anlegget over vannsøylen uten at dette ser ut til å være vektlagt i den saken i motsetning til i tilsagnet til Nordlaks. I tilsagnet til Ocean Farming AS er det videre lagt vekt på at investeringene vil være de samme uansett hvor mange tillatelse som gis, men dette er ikke vektlagt i tilsagnet til Nordlaks.

4. FISKERIDIREKTORATETS VURDERING

4.1 Avslag på tildeling av tillatelser til Havfarm 2 og Havfarm 3

Fiskeridirektoratet avsto i vedtak 30. august 2016 den delen av søknaden som knyttet seg til fire Havfarmer. Begrunnelsen for avslaget var at søker ifølge Fiskeridirektoratet ikke hadde sannsynliggjort at bygging av flere Havfarmer ville innebære betydelig innovasjon og dermed falle innenfor formålet med utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften §§ 22 og 23b.

Det vises til at det i den opprinnelige søknaden beskrives én generisk konstruksjon og at behovet for 30.000 tonn er forklart med at Havfarmen bør testes ut i fullskala i flere områder. De særlige løsningene som senere er omtalt som spesielle for Havfarm 2 og 3, er i den opprinnelige søknaden nevnt som potensiell videreutvikling til neste generasjons Havfarm basert på erfaringene fra pilotprosjektet.

Nordlaks har i tilleggsopplysninger innsendt 6. juni 2016 beskrevet tre forskjellige Havfarmer, men det er ifølge Fiskeridirektoratet ikke gitt noen inngående teknisk beskrivelse av hva som skiller de tre Havfarmene fra hverandre. Direktoratet oppfatter at forskjellene mellom anleggene primært knytter seg til fortøyning og fremdrift, mens det øvrige i det vesentlige er likt.

Direktoratet viser videre til at det basert på en tidlig versjon av designet er gjennomført hydrodynamiske tidligfaseanalyser på respons og en global strukturanalyse, som begge anbefaler et ganske omfattende videre arbeid med konseptet. Direktoratet skriver at de har forståelse for at søker ønsker å vente med valg av enkelte variabler, men at dette innebærer at det ikke kan leveres dokumentasjon utover idestadiet som skiller disse tre Havfarmene fra hverandre. Direktoratet har etter dette konkludert med at kravet til betydelig innovasjon ikke er oppfylt når det gjelder Havfarm 2 og 3.

4.2 Tilsagnsvedtaket

I Fiskeridirektoratets vedtak 22. desember 2016 behandles spørsmålet om antall tillatelser. Direktoratet viser til at det er beskrevet i søknaden at anlegget kan heves i lengre tidsperioder dersom dette er aktuelt på grunn av tilfeller med svært dårlig vær og store bølger, men at dette ifølge søker innebærer redusert volum i nota og at man dermed må være konservativ når det gjelder tetthet i nota i de perioder hvor det kan forventes at anlegget heves over lengre tid. Direktoratet stiller etter dette spørsmål ved om det kan være en fordel å ha denne muligheten til heving i en testfase og at det derfor ikke er behov for 13 tillatelser.

Direktoratet har også vurdert det slik at økonomien i prosjektet ikke innebærer at det er behov for 13 tillatelser. 10 tillatelser vil ifølge direktoratet tilsvare den biomassen som Nordlaks har skissert for de to første produksjonssyklusene. Det konkluderes etter dette med at 10 tillatelser vil være tilstrekkelig til å foreta utprøving av konseptet i kommersiell skala. Ifølge direktoratet utgjør dette en vesentlig lokalitetsbiomasse og vil muliggjøre uttesting av samtlige av merdene med stor biomasse, men på et nivå som tillater heving av anlegget.

Fiskeridirektoratet skriver i innstillingen til departementet at de i tilsagnsvedtaket har operert med feil tall for estimat av kontantstrøm, men at dette likevel ikke har hatt betydning for den forutgående vurderingen av økonomien i prosjektet, da denne er gjort på riktig grunnlag. Fiskeridirektoratet har videre lagt til grunn at det er en betydelig risiko knyttet til økonomien i prosjektet, men at klager må være nærmest til å bære risikoen knyttet til egne forutsetninger.

Det er videre ikke meningen at utviklingstillatelser skal avlaste all risiko i prosjektet. Den økningen i estimerte investeringer som har skjedd etter at søknaden ble sendt inn, må Nordlaks selv bære risikoen for og vil ikke kunne brukes som begrunnelse for flere utviklingstillatelser.

Nordlaks har søkt om å få benytte deler av biomassen i et oppvekstanlegg i den perioden Havfarmen bygges. Direktoratet vurderer at dette vil kunne gi en *økonomisk* risikoavlastning, men at det ikke er *driftsmessig* nødvendig for å utvikle Havfarmen. Det vises her til retningslinjene fra departementet som ikke åpner for at det kan gis tillatelser utover det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre prosjektet. Ifølge direktoratet blir vurderingen den samme selv om det ikke er søkt om egne tillatelser til dette formålet og det er utviklingstillatelsene som skal benyttes på oppvekstanlegg.

Når det gjelder antallet tillatelser viser direktoratet til søker sine uttalelser i klagen punkt 2.4 om at målsettingen er å kunne gjennomføre prosjektet og søke konvertering så tidlig som mulig, helst etter en produksjonssyklus. Dette sammenholdt med andre opplysninger i dokumentet om redusert biomasse i utprøvningsfasen, kan tyde på at det er tilstrekkelig å foreta uttesting av anlegget med 10 tillatelser.

Fiskeridirektoratet anfører at det ikke ville hatt betydning for deres vurdering av behovet for antall tillatelser om oppgitt prosjektperiode i søknaden hadde vært kortere med dertil negativ kontantstrøm etter endt prosjektperiode. Det vises blant annet til at Nordlaks ved konvertering av tillatelsene på et tidligere tidspunkt også ville oppnådd fordeler ved dette, herunder mer effektiv drift av tillatelsene. Videre anfører direktoratet at dersom Nordlaks klarer å gjennomføre prosjektet vil de kunne tjene inn hele investeringen i løpet av prosjektperioden. Dersom selskapet oppfyller målkriteriene og konverterer tillatelsene vil videre produksjon på eller omsetning av tillatelsene også kunne representere en stor nettogevinst, og dette gjelder uavhengig av om selskapet tildeles 10 eller 13 tillatelser.

Nordlaks har anført at det er behov for å teste ut anleggets fulle kapasitet for å kunne dokumentere fiskevelferd under det som blir standard kommersiell størrelse på anlegget. Direktoratet mener imidlertid at dette ikke er momenter som skal tas med i vurderingen av behovet for biomasse til gjennomføring av prosjektet. Direktoratet anfører derimot at dersom det er tvil om hensynene til fiskehelse og fiskevelferd ivaretas i prosjektet taler dette ikke for tildeling av ytterligere biomasse. Direktoratet tilbakeviser for øvrig at de har hevdet at anlegget skal driftes i hevet tilstand året rundt.

Til anførselen om forskjellsbehandling viser direktoratet til at Ocean Farming AS fikk tildelt omsøkt biomasse som var 8 tillatelser og at dette er to færre enn det Nordlaks er blitt tildelt. Det er videre en forskjell på konseptene ved at Ocean Farming AS skal teste ut all biomassen i en merd, mens Nordlaks skal benytte 6 merder og dermed har mulighet til å teste ut maksimal kapasitet i enkeltmerder.

I klagen har Nordlaks anført at direktoratet viser til bølgehøyder og strømverdier for lokaliteten Hadseløya som er ukjente for søker og at det er uklart hvor tallene er hentet fra. Fiskeridirektoratet viser i klageinnstillingen til at tallene er hentet fra to rapporter som Nordlaks har levert til direktoratet i forbindelse med søknaden. Nøyaktig hvilke miljølaste som legges til grunn har ifølge direktoratet imidlertid ikke betydning på dette stadiet i prosjektet, da det ferdige designet uansett må ha kapasitet til å motstå ekstremverdier.

5. DEPARTEMENTES VURDERING

Departementet vil først redegjøre for utgangspunktet som legges til grunn når søknader om utviklingstillatelser vurderes.

Det stilles strenge krav for å få tildelt utviklingstillatelse, og listen for å få slik tillatelse ligger høyt. Ifølge laksetildelingsforskriften § 23b må prosjektet omfatte utvikling av teknologi som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Departementet har presisert dette i retningslinjene. Her fremgår det at formålet med utviklingstillatelser blant annet er å legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det kan gis utviklingstillatelse til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger og som kan bidra til å løse miljø- og arealutfordringene som næringa står overfor. Ordningen er videre avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner, og den omfatter derfor ikke prosjekter som for eksempel dreier seg om utvikling av nye driftsformer, vaksiner, fôr med mer. Ordningen er begrenset til de prosjektene som næringen selv ikke vil/kan ta risikoen ved å realisere uten at staten bidrar ved tildeling av utviklingstillatelser. Det er også nærmere beskrevet hva som anses som utviklingsarbeid. Det må blant annet inneholde et nyhetselement, og det må være knyttet en viss grad av usikkerhet til resultatet. Den endelige avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelse bygger på en skjønsmessig vurdering. Det innebærer at det er nødvendig, men ikke nødvendigvis tilstrekkelig at vilkårene er oppfylt.

Departementet har gjennomgått søknaden, den betydelige mengden dokumenter innsendt i etterkant av selve søknaden samt de dokumenter søker har sendt direkte til departementet etter oversending av klageinnstillingen fra fiskeridirektoratet til departementet. I vår vurdering av saken vil vi først ta stilling til klagen på tilsagnsvedtaket og antallet tillatelser til Havfarm 1, og deretter avslaget på Havfarm 2 og 3.

5.1 Klage på tildelt biomasse til Havfarm 1

I søknaden av 24. november 2015 fremgår det at hovedmålet med søknaden er å utvikle og teste teknologi og driftskonsept for oppdrett av laks i områder som per i dag, på grunn av sin eksponering for vær, strøm og bølger, samt ut fra tilgjengelig teknologi, ikke anses å være egnet for slik aktivitet. Konseptet med Havfarmen vil således slik departementet ser det, kunne bidra til å oppnå en av hovedmålsettingene med ordningen som er å løse arealutfordringer som næringen har.

Fiskeridirektoratet har lagt til grunn at vilkårene for å få tildelt utviklingstillatelser er oppfylt. Departementet er enig i denne vurderingen, og vurderingstemaet er derfor hvor mange tillatelser Nordlaks skal tildeles til utvikling av Havfarm 1.

Det følger av laksetildelingsforskriften § 28 første ledd at maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til utvikling ikke skal overstige 780 tonn, men det er ikke fastsatt en grense for hvor mange tillatelser som kan tildeles. Det følger av § 28 sjette ledd at det ved avgrensning av tillatelse til utvikling "blant annet [skal] tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet". Uttrykket "blant annet" taler for at også andre hensyn kan være relevante. I henhold til § 28b syvende ledd kan det i motsetning til hva som gjelder ved tildeling av for eksempel forskningstillatelser også tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser til utvikling. Retningslinjene fastslår at dette likevel ikke innebærer at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å kunne utvikle den aktuelle teknologien og foreta eventuell utprøving av det nye konseptet i

kommersiell skala. Fiskeridirektoratet har ved behandlingen av søknaden lagt til grunn at det er tilstrekkelig for å teste ut teknologien at det tildeles 10 tillatelser.

Av søknaden fremgår det at Nordlaks mener de er avhengig av at konseptet kan testes i forhold til sin kapasitet med tanke på produksjonsstørrelse. Videre mener Nordlaks at prosjektet krever at de har mulighet til å ha en rask produksjon til en høy produksjonstopp, og deretter høy utslakting. Dette vil dermed kreve høy maksimal tillatt biomasse på lokalitetsnivå for en så god utnyttelse som mulig. Det er opplyst at konstruksjonen er bygget for å romme 10.000 tonn og at det er avgjørende å vinne kunnskap om blant annet fiskevelferd, levemiljø, miljømessige forhold, servicefunksjoner og økonomi ved uttesting av anlegget med produksjon i forhold til kapasitet, noe som tilsvarer 13 tillatelser. I klagen anføres det i tillegg at 10 tillatelser ikke er i tråd med konseptet, at det ikke muliggjør fullskala prøveproduksjon da det innebærer at konseptet kun blir testet ut ved 80% kapasitet, og at dette heller ikke er tilstrekkelig ut fra økonomiske hensyn.

Ut fra de opplysningene som søker har fremlagt kan det anføres grunner til at det er mulig å teste ut anlegget med 10 tillatelser, jf. direktoratets vurdering knyttet til dette punktet. Fiskeridirektoratet argumenterer blant annet for at Havfarmen kan testes ut med full kapasitet i flere enkeltmerder og at dette vil gi tilstrekkelig uttesting av merden med tanke på å dokumentere funksjon, fiskevelferd etc. for videre kommersiell drift. Vi bemerker imidlertid at departementet ikke er enig med direktoratet i at det ved fastsettelsen av antall tillatelser ikke er relevant å ta hensyn til fiskehelse- og fiskevelferdsbetraktninger. Slik departementet vurderer saken bør søker i dette tilfellet tildeles en tilstrekkelig stor biomasse til å kunne prøve ut prosjektet i kommersiell skala, herunder hvordan anlegget ivaretar sentrale hensyn som fiskehelse- og fiskevelferd. Det betyr imidlertid ikke at søkere generelt må tildeles så stor biomasse at konstruksjonen må testes på maksimal kapasitet. Vi deler uansett direktoratets oppfatning om at det ikke kan testes ut mer biomasse enn det som er forsvarlig med tanke på fiskehelse og fiskevelferd, og det forutsettes således at disse forhold er ivaretatt ved uttestingen.

Ved tildeling av utviklingstillatelser kan det også tas hensyn til økonomien i prosjektet. Dette innebærer likevel ikke at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre utviklingsprosjektet. Spørsmålet er da om det er forhold knyttet til økonomien, herunder størrelsen på investeringene og risikoen i prosjektet som også tilsier at det bør tildeles flere enn 10 tillatelser.

Hensikten med utviklingstillatelsene er å stimulere til teknologiutvikling, og tildeling av den økonomiske fordelen utviklingstillatelsene faktisk representerer skal kun være risikoavlastning for søker ved utviklingen av ny teknologi. Departementet er videre av den oppfatning at det er riktig å legge vekt på verdien tildeling av tillatelser har per i dag selv om det hefter usikkerhet ved den fremtidige verdien på tillatelsene. Det legges til grunn at tildeling av utviklingstillatelser innebærer et betydelig gode for de som får slike tillatelser all den tid tillatelser til å drive akvakultur av laks i dagens marked er verdifulle. Desto lengre tidshorisont utviklingsprosjektet har dess større risiko hefter ved verdianslaget, men det innebærer like fullt tildeling av en potensielt verdifull tillatelse.

Departementet har forståelse for at de første tallene som ble presentert i søknaden fra Nordlaks kun var et foreløpig estimat og at det i et prosjekt av en slik størrelse vil kunne skje vesentlige endringer underveis som innebærer ytterligere kostnader. I den opprinnelige søknaden ble investeringene per havfarm opplyst å være i størrelsesorden 6-700 MNOK. I juni 2016 ble de opplyst å være 818 MNOK for Havfarm 1 og i klageomgangen har

investeringene for denne ifølge Nordlaks økt til 950 MNOK. Investeringskostnadene for Havfarm 2 og Havfarm 3 ble i juni 2016 opplyst å være 1 115 og 825 MNOK. Investeringskostnadene er imidlertid ikke dokumentert ytterligere. Departementet vil i utgangspunktet nevne at det er søker selv som skal investere i prosjektet og som må bære risikoen for egne økonomiske forutsetninger. Det at investeringene øker utover i prosjektperioden vil således ikke kunne begrunne at det skal tildeles ytterligere tillatelser. Departementet er uansett enig med søker i at investeringene er betydelige og at det foreligger en betydelig risiko i prosjektet. Investeringene vil også være like stor selv om antallet tillatelser reduseres - og risikoen i prosjektet øker dersom søker ikke får tildelt omsøkt biomasse. Søkens plan er ifølge søknaden og senere opplysninger å teste ut konseptet med 8.000 tonn de første to årene for deretter å teste ut anlegget med full kapasitet på 10.000 tonn i resten av utviklingsperioden. Det er usikkert hvor lang utviklingsperioden blir, men tilsagnet er gitt med en varighet på 15 år.

I Nordlaks' finansieringsplan fremkommer det at under visse forutsetninger, herunder tildeling av 13 tillatelser, får prosjektet avgrenset til bygging av Havfarm 1 en positiv kontantstrøm på om lag 135 MNOK. Finansieringsplanen for bygging av tre havfarmer, med tildeling av 13 tillatelser per installasjon, indikerer en negativ kontantstrøm på 310 MNOK. Med utgangspunkt i klagers beregninger vil en ev. utvikling av Havfarm 1 og Havfarm 2/3 innebære en kontantstrøm som befinner seg et sted innenfor dette spennet. Det kan imidlertid stilles spørsmål ved flere forhold knyttet til beregningene. For det første har Nordlaks lagt til grunn en forholdsvis lav tillatelsesutnyttelse grunnet produksjonsmønsteret hvor kun én generasjon fisk til enhver tid befinner seg i merden. Tillatelsesutnyttelsen, dersom prosjektet tildeles 13 tillatelser, vil i utviklingsprosjektets løpetid ligge mellom 47 % - 59 % av det nasjonale snittet for alminnelige kommersielle tillatelser i 2015. Innvendingen knytter seg til den forespeilede tillatelsesutnyttelsen av utviklingstillatelsene etter konvertering. Det må slik departementet ser det kunne forventes en mer effektiv tillatelsesutnyttelse etter konvertering ettersom oppdretter vil få full fleksibilitet når utviklingstillatelsene er konvertert til alminnelige matfisktillatelser. Når tillatelsen er konvertert vil søker stå fritt til å utnytte ledig tillatelseskapasitet og vil heller ikke være bundet til å utnytte tillatelsene i havmerden. Dette er forhold som taler for at tillatelsesutnyttelsen bør antas å være nær normale nivåer ved utviklingsprosjektets avslutning. Det er for øvrig usikkert når prosjektet vil nå målkriteriene og være klart til konvertering. Dersom tillatelsene konverteres før det har gått 15 år, slik klager har satt som mål, vil dette ytterligere øke den positive kontantstrømmen ved at en på et tidligere tidspunkt vil kunne oppnå en høyere tillatelsesutnyttelse. Departementet finner ut fra dette at det med rimelighet kan legges til grunn en høyere tillatelsesutnyttelse enn klager har gjort i sine anslag.

Klager anfører at det er en betydelig usikkerhet på inntekts- og kostnadssiden av prosjektet som kan redusere prosjektets lønnsomhet. Slik usikkerhet kan slå ut til fordel for klager, men utfallet kan også bli redusert lønnsomhet i prosjektet. Prosjektets lønnsomhet er blant annet følsomt for variasjoner i driftskostnader, en faktor hvor det i utviklingsprosjekt kan foreligge mye usikkerhet. Departementet legger til grunn at det foreligger stor usikkerhet knyttet til investeringenes størrelse, tidspunktet for konvertering og dermed også kontantstrømanalysene som er foretatt. Dette er et stort prosjekt hvor det fortsatt gjenstår betydelig med utviklingsarbeid før anlegget kan være klart til produksjon. Departementet har således etter en konkret helhetsvurdering av prosjektets omfang og risikomomentene som er knyttet til den videre utvikling og uttesting av anlegget, kommet til at hensyn til behov for risikoavlastning tilsier at Nordlaks kan tildeles 13 tillatelser til utvikling av Havfarm 1.

5.2 Avslaget på Havfarm 2 og Havfarm 3

I søknaden av 24. november 2015 var Havfarmene beskrevet som én konstruksjon. I senere korrespondanse og i møter med Fiskeridirektoratet og departementet er det presisert at konseptet gjelder tre ulike Havfarmer som utvikles i en designspiral hvor erfaringer fra Havfarm 1 tas med videre til prosjekteringen av Havfarm 2 og 3. Dette fremkommer blant annet i brev fra Nordlaks datert 6. juni 2016. Det er derfor foreløpig ikke utarbeidet konkret design og tilhørende teknisk dokumentasjon for Havfarm 2 og Havfarm 3, da Nordlaks legger vekt på at det fremdeles er ønskelig å gjøre ferdig design og prosjekteringsfasen for Havfarm 1 før en fastlåser fundamentale parametere for Havfarm 2 og 3. I tilleggsopplysninger oversendt departementet 5. mai 2017 har Nordlaks ytterligere beskrevet de tekniske ulikhetene mellom Havfarm 1, 2 og 3. Det er særlig mellom Havfarm 1 og Havfarm 2/3 at de største forskjellene ligger. Hovedforskjellen mellom Havfarm 1 og Havfarm 2/3 er at den første er stasjonær og forankres fast til en lokalitet mens de to andre er gradvis mer mobile. Havfarm 2 skal være flyttbar med fortøying på forhåndsbestemte lokaliteter. Havfarm 3 er tiltenkt komplett dynamisk posisjonering, uten fortøying og med forflytningskapasitet dimensjonert for alle relevante lastkondisjoner. For Havfarm 2 og 3 legger søker til grunn at det blir mulig å registrere disse enhetene som skip og at de dermed innretter seg etter et maritimt regelverk da de blant annet er avhengig av navigasjon og andre maritime operasjoner. Som vist til under punkt 3.1 vil Havfarm 2 og 3 kunne benyttes på et mye større areal og på den måten oppfylle et av hovedformålene med ordningen med utviklingstillatelser som er å løse arealutfordringer i havbruksnæringen. Av Havfarm 2 og 3 er det videre Havfarm 3 som har det største potensialet i forhold til arealutnyttelse.

Departementet har ved behandlingen av søknader om utviklingstillatelser lagt til grunn at det er opp til søker selv å legge frem de opplysningene som de mener er relevante og nødvendige for saken. Videre må søkere allerede på søknadsstadiet kunne dokumentere vesentlige elementer i det omsøkte prosjektet, slik at forvaltningen settes i stand til å vurdere om vilkårene er oppfylt. Dette innebærer at dersom de nye opplysningene i realiteten innebærer en ny søknad i forhold til det som er presentert som en del av den opprinnelige søknaden, vil myndighetene også behandle det som en ny søknad. I foreliggende sak kan det reises spørsmål ved om det er levert tilstrekkelig dokumentasjon knyttet til hele utviklingsløpet. Slik departementet vurderer dette er det levert tilstrekkelig dokumentasjon for konseptet. Nordlaks leverte sin søknad før det var fastsatt utfyllende retningslinjer og det ble kjent hva som krevdes av innsendt dokumentasjon. Søknaden de leverte falt innenfor ordningen og hadde en slik kvalitet at den ble behandlet videre med sikte på tildeling. Dette innebærer at de har fått muligheten til å presisere og ytterligere dokumentere søknaden underveis. Departementet vurderer det dithen at den generiske konstruksjonen i søknaden og vedlagt teknisk dokumentasjon også kan legges til grunn for tildeling av utviklingstillatelser til Havfarm 2/3. At Nordlaks vil dra nytte av erfaringene fra design og prosjekteringsfasen av Havfarm 1 før parametere for Havfarm 2/3 fastlåses synes ut fra et utviklingsløpsmessig synspunkt som fornuftig. Det er etter departementets syn ikke slik at Havfarm 2/3 starter på bar bakke i betydning at ingen teknisk dokumentasjon foreligger. Nordlaks har fremlagt betydelig grunddokumentasjon som vil være et utgangspunkt for utvikling av ulike havfarmer.

For tildeling av utviklingstillatelser er det et krav at konseptet er å regne som *betydelig innovasjon*. Isolert sett kan det hevdes at alle 3 havfarmene representerer betydelig innovasjon dersom hver og en av dem sammenlignes med dagens oppdrettsanlegg. Men det må også vurderes om de ulike havfarmene seg imellom representerer tilstrekkelig ulikhet til at det kan forsvares å tildele tillatelser også til Havfarm 2 og/eller Havfarm 3. Alle de tre 3 havfarmene

tar utgangspunkt i den samme generiske konstruksjonen som er vedlagt Nordlaks sin søknad. Det er lagt opp til at bygging av nr. 2 og nr. 3 skal baseres på de erfaringer man gjør seg i design og prosjekteringsfasen for Havfarm 1. Men, dersom utviklingen av Havfarm 2 og 3 kun er en videreutvikling av havfarmen kan ikke dette forsvare tildeling av tillatelser til ytterligere havfarmer. Ulikhet mellom 1 og 2/3 kan vurderes ut ifra både form og funksjon. Med tanke på form legges den generiske konstruksjonen til grunn. Det endelige resultatet for Havfarm 2/3 vil avvike fra denne da den vil baseres på de innledende fasene for konstruksjonen av Havfarm 1. Søker har imidlertid klargjort at det vil måtte gjennomføres vesentlige konstruksjonsmessige endringer både i baug og hekk knyttet til fremdriftssystem med thrustere og kraftbehov. Det at Havfarm 2 og 3 høyst sannsynlig må registreres som skip vil også innebære andre krav enn ved Havfarm 1. Når man ser på funksjon er det også ulikheter mellom de tre Havfarmene. Frikoblingen fra fortøyning innebærer at Havfarm 3 har et betydelig større potensial til å oppfylle utviklingstillatelsenes formål om å gjøre tilgjengelig større areal for havbruksnæringen. I rapport utarbeidet av DNV-GL datert 23. januar 2017 anslås tilgjengelig areal for de 3 havfarmene å være; 280 km² for Havfarm 1, 473 km² for Havfarm 2 og 1.531 km² for Havfarm 3.

Et viktig moment i departementets vurdering er den mulighet som ligger i flyttbare/mobile havfarmer og hva dette representerer med tanke på å tilgjengeliggjøre nytt areal for havbruksnæringen. Departementet legger derfor til grunn at Havfarm 3 med full mobilitet, frikoblet fra faste fortøyninger og basert på komplett dynamisk posisjonering gir et betydelig innovasjonsløft sammenlignet med Havfarm 1. Departementet vurderer også at Havfarm 3 av denne grunn representerer et nyhetselement sammenlignet med stasjonære oppdrettsanlegg.

På bakgrunn av det overnevnte vurderer departementet at konseptet Havfarm 3 med komplett dynamisk posisjonering, og som dermed tilgjengeliggjør et betydelig areal for lakseoppdrett, er innenfor ordningen med utviklingstillatelser.

Spørsmålet videre blir da hvor stor biomasse som er driftsmessig nødvendig for å utvikle teknologien knyttet til Havfarm 3.

Departementet vurderer det slik at Nordlaks ved å ha fått tildelt 13 tillatelser til Havfarm 1 har muligheter til å teste ut teknologien knyttet til denne som også vil ha overføringsverdi til Havfarm 3. Det foreligger derfor ikke de samme grunner for at det er nødvendig med tilsvarende antall tillatelser til Havfarm 3. Samtidig vil det kunne være behov for å teste ut den egenartede teknologien til Havfarm 3 i tilsvarende skala som for Havfarm 1. Departementet vil på denne bakgrunn åpne for at tillatelsene tildelt Havfarm 1 kan tas i bruk i Havfarm 3 og motsatt. Departementet vurderer det slik at 8 tillatelser, kombinert med de 13 som tildeles Havfarm 1 og som kan tas i bruk i Havfarm 3, er tilstrekkelig risikoavlastning til at Nordlaks kan utvikle Havfarm 3. Departementet vil på bakgrunn av dette sende saken tilbake til Fiskeridirektoratet som vil fastsette målkriteriene knyttet til utviklingen av Havfarm 3.

Departementet slutter seg til direktoratets vedtak når det gjelder varighet på tillatelsene og legger til grunn at det er behov for tilsvarende lengde på tillatelsene til utvikling av Havfarm 3.

Når det gjelder spørsmålet om å få benytte deler av biomassen i et oppvekstanlegg i den perioden Havfarmen bygges, er departementet enig i direktoratets vurdering. Vi viser her til retningslinjene fra departementet som ikke åpner for at biomasse fra utviklingstillatelser kan utnyttes på lokaliteter som ikke er tilknyttet utviklingstillatelsen. Kostnadene til innkjøp av

smolt eller fisk til utvikling av Havfarmen vil være en del investeringskostnadene i prosjektet, på lik linje med andre som er tildelt utviklingstillatelser.

6. VEDTAK

Fiskeridirektoratets vedtak når det gjelder tildeling av tillatelser til Havfarm 1 opprettholdes, med den endring at det tildeles 13 tilsagn om tillatelser og ikke 10 tilsagn om tillatelser.

Nordlaks AS tildeles 8 tilsagn om tillatelser til utvikling av Havfarm 3. Den delen av søknaden som gjelder tildeling av tillatelser til Havfarm 3 sendes tilbake til Fiskeridirektoratet som skal fastsette målkriteriene, jf. laksetildelingsforskriften § 23 femte ledd.

Det åpnes for at tillatelsene tildelt Havfarm 1 kan tas i bruk i Havfarm 3 og motsatt.

Tillatelsene gis for inntil 15 år fra tidspunktet for når endelig tillatelse er gitt.

Klagene er etter dette tatt delvis til følge.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28. I medhold av laksetildelingsforskriften § 28c settes det som vilkår at mulig søksmål om dette forvaltningsvedtaket er gyldig eller krav om erstatning som følge av vedtaket, skal tas ut innen seks måneder fra mottakelsen av dette brev. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven § 16-12 til § 16-14.

Med hilsen

Yngve Torgersen
fung. ekspedisjonsjef

Martin H. Bryde
avdelingsdirektør

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/4159-10

18. desember 2017

Svar på klage på delvis avslag på søknad om utviklingstillatelser - Marine Harvest Norway AS - "Egget"

Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet viser til Fiskeridirektoratets brev 11. august 2017 med innstilling til departementet til behandling av klage av 23. juni 2017 fra Marine Harvest Norway AS (MHN). Videre viser departementet til øvrige dokumenter som var vedlagt innstillingen fra direktoratet og dokumenter som er innsendt til departementet i forbindelse med klagesaken, senest supplerende opplysninger datert 2. november 2017.

MHN søkte 10. februar 2016 om 14 utviklingstillatelser til realisering av konseptet "Egget". I vedtak 25. november 2016 ble det gitt delvis avslag på søknaden ved at Fiskeridirektoratet orienterte MHN om at søknaden ville bli behandlet videre med sikte på tildeling av inntil 4 tillatelser. I vedtak 1. juni 2017 fikk MHN tilsagn om fire tillatelser til utvikling av "Egget". Dette tilsvarer full produksjon i 3 egg (1.000 tonn MTB per egg). MHN har påklagd vedtaket når det gjelder antall tillatelser det er gitt tilsagn om. Direktoratet skriver også at sett fra et teknologisk ståsted kan de ikke finne noen tungtveiende grunner til å tildele tillatelser til utvikling av flere like produksjonsenheter.

Fiskeridirektoratet skriver i sin avklaring og delvise avslag datert 25. november 2016 at de vurderer det omsøkte konseptet å falle innenfor ordningen med utviklingstillatelser. Departementet har gjennomgått søknaden, korrespondanse mellom Fiskeridirektoratet og MHN samt ettersendt dokumentasjon fra klager. Departementet er enig i direktoratets vurdering av at det omsøkte konseptet "Egget" innebærer utvikling av teknologi som kan bidra til å løse miljø- og areal utfordringer, i tillegg til at utviklingen innebærer betydelig

innovasjon og betydelige investeringer. Departementets behandling av klagen vil etter dette gjelde spørsmålet om hvor mange tillatelser som kan tildeles dette prosjektet.

Rettslig grunnlag

Det rettslige grunnlaget for tildeling av tillatelser til utviklingsformål fremgår av laksetildelingsforskriften. I følge formålsbestemmelsen i forskriftens § 22 skal akvakultur av matfisk til utvikling bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

Videre oppstilles særskilte vilkår for tildeling av tillatelse til utvikling i forskriftens § 23b. Bestemmelsens første og annet ledd lyder:

"Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere."

Forskriften § 28b gir bestemmelser om avgrensning av biomasse for tillatelser til særlige formål. Utgangspunktet er at maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov, og at tillatt biomasse per tillatelse ikke skal overstige 780 tonn. Begrensningen som følger av § 28b syvende ledd gjelder ikke utviklingstillatelser. Det kan således tas hensyn til innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk. Dette er utdypet i retningslinjene hvor det står at det ved fastsettelsen av antall tillatelser skal tas utgangspunkt i det konkrete behovet for biomasse som den enkelte søknad reiser for å kunne utvikle den aktuelle teknologien og foreta eventuell utprøving av det nye konseptet kommersiell skala. Det skal imidlertid ikke tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre utviklingsprosjektet.

Retningslinjene gir ellers nærmere beskrivelse av formålet med utviklingstillatelser og hva som skal vektlegges ved behandlingen av søknadene.

Søknaden

Søknaden fra MHN av 10. februar 2016 er senere supplert med en rekke dokumenter etter dialog med direktoratet, jf. beskrivelse av saksgangen i direktoratets vedtak 1. juni 2017. I nevnte vedtak punkt 4.2 gis det også en kort beskrivelse av konseptet som gjentas her:

"Egget er konseptnavnet til en lukket produksjonsenhet i sandwich FRC₁. Konstruksjonens skrog er sømløst og utformet som et egg med en flytekrage som omslutter den i vannlinjeområdet. Produksjonsenhetens flytekrage bidrar til stabilitet og robusthet, i tillegg til oppdrift. Kragen skal også romme utrustning. 90% av produksjonsenhetens indre volum skal være vannfylt og resten skal være luftfylt. Det at produksjonsenheten er lukket gjør at det ikke kommer lys inn i konstruksjonen. Dette gir anledning til å styre lysrytmen til fisken gjennom produksjonssyklusen. Det skal gå et rør gjennom senter av konstruksjonen som blant annet bidrar både styrkemessig og i forhold til strømningsbildet. Rundt røret, over den indre vannlinjen vil det være en arbeidsplattform. Egget skal også inneholde en foldbar rist for trenging og sortering av fisken.

Konseptet skal ha innløp i bunn av konstruksjonen og utløp i nærheten av vannoverflaten, noe som skaper en oppadgående strømning. Det vil være etablert pumpekapasitet for å kunne skifte ut alt vann i enheten på 30 minutter. Innløpet skal kunne være fleksibelt slik man i stor grad kan velge hvilket dyp man henter vann fra. For oksygenering av sjøvannet vil man både ha et system for ordinær drift og for nødsituasjoner. Partikulært organisk materiale skal samles opp gjennom enhetens utløpsarrangement. Egget skal benytte seg av eksisterende infrastruktur. Dette innebærer blant annet at det skal passe inn i dagens konvensjonelle fortøyningsløsninger og føringsarrangement. Egget skal designes for en signifikant bølgehøyde på 2,5-3,0 m og vil i så måte kunne lokaliseres på de aller fleste lokaliteter som er i drift i dag.

Hoveddimensjoner fullskala enhet:

Høyde	-	45 m
Største bredde	-	33 m
Dypgang	-	37 m
Totalvolum	-	22000 m ³
Vannvolum	-	20000 m ³

Det skal bygges og driftes én pilotkonstruksjon i forkant av fullskalaenhetene. Pilotkonstruksjonen vil ha en størrelse på en femtedel av Eggets fullskala størrelse."

Prosjektet er tenkt gjennomført i tre faser:

1. Pilot: Lite egg (5.000 m³) - 1 tillatelse
2. Prototyp: Ett egg i full størrelse (22.000 m³): 2 tillatelser
3. Fullskala: 10 egg i full størrelse (prototype + 9 egg): 14 tillatelser

De 9 eggene som skal produsere fisk i fullskalafasen skal være like og utvikles basert på erfaringer med prototypen.

Investeringene knyttet til prosjektet har endret seg noe i løpet av tiden saken har vært til behandling. I søknaden er det opplyst at investeringene i pilot- og prototypefasen er ca. 125 mill. kr. I tillegg kom investeringene ved utvikling av 9 egg i fullskalafasen, estimert til 450

mill. kr., det vil si 50 mill. per egg. På bakgrunn av dette la direktoratet til grunn at investeringer for utvikling av 2 egg ville være 245 millioner kroner. De beregnet da kostnadene ved utviklingen av pilot- og prototypen til å være 125 mill. kr. og 120 mill. kr. for utvikling av 2 egg. Det ble lagt til et påslag på 20% per egg i og med at kostnadene per egg antas å bli høyere ved produksjon av færre egg.

MHN har ettersendt oppdatert kontantstrømanalyse hvor de anfører at kostnadene knyttet til pilotfasen er på 42 mill., til prototypefasen 105 mill. og til to fullskala egg 180 mill., til sammen 327 millioner kroner. I tillegg kommer 6 mill. kr. i prosjekteringskostnader. Begrunnelsen for de økte kostnadene er manglende skalafordeler.

Det er opplyst i søknaden av 10. februar 2016 at prosjektet antas å vare i fire år – og frem til desember 2020 forutsatt en gitt oppstart, og det er oppgitt en tidsplan for den videre utviklingen.

Hovedmålene i prosjektet er å:

- Utvikle en ny og robust produksjonsplattform som løser næringens biologiske og miljømessige utfordringer på en kostnadseffektiv måte.
- Bidra til å gjøre norsk lakseproduksjon mer lønnsom og konkurransedyktig innenfor rammene av en bærekraftig utvikling.
- Utvikle ny industri for produksjon av denne produksjonsformen basert på norsk teknologi og kompetanse.

Konseptet vil ifølge søknaden kunne bidra til å eliminere reproduksjon og utskillelse av lus i anlegget, eliminere bruk og utslipp av lusemidler, redusere faren for rømming, forbedre fiskens helse og velferd, øke tilvekst, redusere fôrspill og gi redusert fôrfaktor. Videre vil man kunne oppnå kostnadsreduksjon sammenlignet med konvensjonelt oppdrett, bedret arbeidsmiljø for ansatte, bedre arealutnyttelse, muliggjøre bruk av nye områder, redusere organutslipp, samt gjenvinne energi fra partikulært materiale. Det legges opp til en produksjonssyklus på 12 måneder. Fisken som settes ut vil være 300 gram og slaktes ved snittstørrelse på 5 kg. Det forventes også at brakkleggingstiden kan forkortes i forhold til dagens behov for 2 måneder i og med at lokaliteten ikke forringes gjennom produksjonen.

Det anføres at konkurransekraften bare kan evalueres ved konvertering av en hel lokalitet til nytt konsept og ved å utnytte den antatte skalaeffekten av redusert areal- og miljømessig fotavtrykk.

Fiskeridirektoratets vurdering

Kort oppsummert vurderer Fiskeridirektoratet at det ut fra et teknologisk ståsted ikke foreligger tungtveiende grunner til å tildele tillatelser til utvikling av flere like produksjonseenheter. Tildeling av biomasse til flere like produksjonseenheter må derfor begrunnes ut fra andre hensyn enn uttesting av teknologien. Direktoratet har lagt vekt på behovet for å prøve ut konseptet på én lokalitet og økonomien og investeringskostnadene i

prosjektet. Direktoratet har etter dette vurdert at fire tillatelser er tilstrekkelig til å gjennomføre prosjektet.

Når det gjelder klagers anførsel om at konseptet må prøves ut på en hel lokalitet klarert for 10.000 tonn MTB, skriver direktoratet at de mener størrelsen på en gjennomsnittlig lokalitet må legges til grunn for vurderingen og de mener derfor at 4 tillatelser er tilstrekkelig.

Direktoratet viser også til at de heller ikke anser det nødvendig å vurdere skalaeffekten av redusert areal- og miljømessig fotavtrykk ved en full uttesting i utviklingsperioden. Det legges til grunn at det er mulig å beregne miljømessig fotavtrykk på en større lokalitet ut fra resultatene fra en mindre lokalitet.

Fiskeridirektoratet har vurdert økonomien i prosjektet både ved tildeling av 14 tillatelser og 4 tillatelser. Ved tildeling av 4 tillatelser er det lagt til grunn at investeringene vil være ca. 245 millioner kroner. Etter direktoratets beregninger vil MHN også med fire tillatelser og et begrenset prosjekt kunne forvente å tjene penger i prosjektets fjerde år, i tillegg til at investeringene kan forventes tjent inn igjen etter ytterligere tre-fire år. Fiskeridirektoratet har etter dette konkludert med at fire tillatelser bør være tilstrekkelig for at søker kan gjennomføre det omsøkte prosjektet.

Klagen

I klagen vises det til at konseptet baserer seg på å erstatte en hel lokalitet med et fremtidsrettet konsept hvor en rekke enheter skal dokumentere teknologiens yteevne og konkurransekraft. Fire tillatelser gir ifølge MHN for få tillatelser til at konseptet kan realiseres.

MHN anfører at hva som er gjennomsnittlig størrelse på lokaliteter ikke er relevant for denne konkrete søknaden. Dette begrunnes med at landsgjennomsnittet ikke er et gjeldende gjennomsnitt for MHN sine lokaliteter og at dagens størrelse på lokaliteter uansett ikke kan legges til grunn for prosjekter som tar sikte på å representere innovative løsninger for fremtiden. Uttesting av konseptet må derfor kunne vise teknologiens yteevne og konkurransekraft i fremtidens oppdrett. Hvis en omlegging av produksjonen skal være realistisk er det avgjørende å dokumentere økonomiske og miljømessige effekter av et volum som kan sammenlignes med de lokaliteter som i dag er de største lokalitetene. Det anføres også at det følger av forskriften at det kan tildeles tillatelser til fullskala prøveproduksjon og at for dette prosjektet betyr det en utprøving med ti enheter.

Det anføres at andre prosjekter er blitt tildelt flere tillatelser enn "Egget" selv om investeringene og innovasjonshøyden er sammenlignbare. Det er urimelig å redusere antallet fordi konseptet fordeler seg på flere produksjonseenheter og ikke én stor enhet. Det anføres også at det i andre saker ikke lagt vekt på hva som er en "gjennomsnittlig lokalitet". Det er kun gjennom å teste teknologiens konkurransekraft mot tradisjonell og annen ny teknologi at myndighetene kan legge til rette for en rask konvertering til den teknologien som faktisk lykkes.

DNV-GL har på oppdrag fra Hauge Aqua Solutions AS utarbeidet en rapport 31. oktober 2017 hvor de har vurdert produksjonspotensialet på eksisterende lokaliteter og estimert ledig areal som potensielt kan benyttes. Analysen er gjort for Hordaland fylke. Konklusjonen er at "Egget" kan benyttes på 82% av eksisterende lokaliteter og at "Egget" har potensiale til å øke produksjonen på arealene som i dag er tilgjengelige med 50-75 % på grunn av økt MTB utnyttelse, i form av lavere dødelighet, høyere tilvekst og redusert utslipp. I tillegg vil "Egget" innebære potensiale for vekst på ledige arealer.

Det vises ellers til at det blir dyrere å produsere færre enheter på grunn av manglende skalafordeler og økende enhetskostnader. Dette gjelder også pilot og prototype selv om disse skal bygges før fullskalaenhetene. I tillegg kommer kostnadene ved utviklingen og produksjonen. I tillegg til kontantstrømanalysen må det tas hensyn til den økonomiske risikoen ved et prosjekt som dette.

Ved utvikling av to fullskala egg, vil produksjonsprisen bli 90 millioner kroner per egg. Prisen på 50 millioner kroner er det søker har håpet på å oppnå ved storskalafordeler. Kostnadene knyttet til utvikling, prosjektering, kjøp av pilot, prototype og to enheter vil etter dette bli 392 millioner kroner. I tillegg påløper andre kostnader slik at det totalt sett vil bli 414 millioner i utviklingskostnader med kun fire tillatelser. En slik tildeling vil ikke bidra til å etablere en fullskala prøveproduksjon, heller ikke dokumentere "Eggets" skalafordeler og produksjonskosten per egg vil være for høy.

Departementets vurdering

Hvor mye biomasse som kan tildeles utviklingsprosjekter reguleres av laksetildelingsforskriften § 28b første, sjette og syvende ledd. Utgangspunktet for vurderingen etter denne bestemmelsen er en konkret behovsvurdering. Ordlyden i sjette ledd er ikke uttømmende når det gjelder hvilke hensyn som kan vektlegges ved vurderingen, men presiserer at det skal legges vekt på hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet, og siste ledd sier videre at det kan legges vekt på innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk.

MHN har søkt om 14 utviklingstillatelser tilsvarende en MTB på 10.920 tonn. Klager mener det er nødvendig med en slik størrelse på prosjektet for at det skal representere en fullskala utvikling av konseptet i og med at konseptet "Egget" er basert på at flere "Egg" tas i bruk som en klynge av flere enheter på én lokalitet.

Det anføres videre at konseptet må dokumentere teknologiens yteevne, miljømessige effekter og konkurransekraften av et volum som kan sammenlignes med de lokaliteter som i dag er de største lokalitetene, siden dette er fremtidens oppdrettslokaliteter.

Det er derfor sentralt for MH å få tildelt 14 tillatelser slik at 10 enheter kan sammenstilles i en klynge slik konseptet tilsier og forsøkene er planlagt gjennomført og for å kunne gjennomføre prosjektet innenfor forsvarlige økonomiske rammer.

MHN anfører at det er forutsatt i forskriften § 23 b første ledd at det skal tildeles tillatelser til fullskala prøveproduksjon og at det i dette tilfellet innebærer at det må gis 14 tillatelser. På denne måten kan MHN gjennomføre en fullskala uttesting av konseptet, og oppnå erfaring som kan gi incentiver for en omlegging fra konvensjonell til lukket teknologi.

Departementet er i enig med klager i at det skal tas utgangspunkt i det konkrete behovet for biomasse som den enkelte søknad reiser for å kunne utvikle den aktuelle teknologien og foreta eventuell utprøving av det nye konseptet i kommersiell skala. Etter departementets syn er det imidlertid vesensforskjell mellom hva retningslinjene gir anvisning på som er utprøving av teknologi i "kommersiell skala" og det MHN anfører om at konseptet må kunne prøves ut med den biomassen anlegget skal ha i kommersiell drift.

Departementet er enig i direktoratets uttalelser når det gjelder tildeling av tillatelser til utvikling av flere like enheter. Direktoratet skriver at det ut fra et teknologisk ståsted ikke er tungtveiende grunner til å tildele tillatelser til utvikling av flere like produksjonsenheter. Årsaken til dette er ifølge direktoratet er at man i teorien ikke vil finne ut mer dersom man rent teknisk tester to helt like produksjonsenheter, sammenlignet med hva man kan finne ut med én produksjonsenhet. Direktoratet vurderer at det som utgangspunkt vil være tilstrekkelig med én produksjonsenhet for å gjennomføre en *fullskala prøveproduksjon*.

I denne saken er det likevel departementets oppfatning at konseptet som sådan tilsier at flere "Egg" må testes ut i en klynge og fortrinnsvis på en lokalitet kun bestående av "Egg" for å få en tilstrekkelig uttesting av konseptet. Ved direktoratets tilsagn om fire tillatelser til tre "Egg" får MHN mulighet til å teste flere enheter.

MHN anfører på sin side at det er avgjørende for prosjektet å få testet ut en stor klynge av "Egg". Departementet har forståelse for at uttesting av ti "Egg" vil kunne gi enda flere erfaringer enn uttesting av færre "Egg". Departementet er således i utgangspunktet enig med klager i at det er viktig å teste ut dette konseptet som en klynge, men vi er ikke enig i at det er behov for å teste ut konseptet på en så stor lokalitet som MHN legger opp til. Etter departementets oppfatning er det ikke dokumentert i tilstrekkelig grad et behov for uttesting av 10 "Egg". Slik vi ser det vil en utprøving også i mindre omfang enn det MHN har planlagt kunne gi tilstrekkelig utprøving til å kunne dokumentere teknologien, og kunne dokumentere økonomiske og miljømessige effekter av konseptet.

Ved tildeling av utviklingstillatelser kan det også tas hensyn til økonomien i prosjektet. Dette innebærer likevel ikke at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre utviklingsprosjektet. Spørsmålet er således om det er forhold knyttet til økonomien, herunder størrelsen på investeringene og risikoen i prosjektet som

tilsier at det bør tildeles flere enn 4 tillatelser for at prosjektet skal kunne la seg gjennomføre, jf. laksetildelingsforskriften § 28b sjette ledd.

Direktoratet har vurdert økonomien i prosjektet og viser til at Marine Harvest i søknaden har estimert totale investeringer på 600 millioner kroner. Direktoratet har lagt til 20% for eventuelle økte enhetskostnader ved bygging av færre enheter. Direktoratet anslår at et justert konsept som innebærer en fullskala fase på 3 egg (prototypen + 2 egg) vil ha en investeringskostnad på totalt 245 millioner kroner. I klagen bestrider Marine Harvest denne summen og presenterer tall som innebærer en ytterligere økt investeringskostnad, først en økning til 327 millioner kroner og senere til 414 millioner kroner.

I klagen anslås det at det samlet må foretas investeringer på 573 mill. kr for å realisere konseptet ved tildeling av 14 tillatelser. Klager anfører at et tilsagn om færre tillatelser innebærer manglende skalafordeler, og at prisene dermed blir høyere med et samlet investeringsbehov på 333 mill. kr. ved fire tillatelser.

Lavere investeringskostnader ved tildeling av flere tillatelser gir opphav til skalafordeler, som kan innebære at prosjektets lønnsomhet øker i takt med størrelsen. I den grad skalafordelene foreligger i mindre utstrekning, vil en betraktning rundt behovet for økonomisk risikoavlastning i prosjektet påvirkes mindre ved en nedjustering av prosjektet. Det er etter departementets syn rimelig å anta at slike skalafordeler kan foreligge, men det er imidlertid usikkert i hvilken utstrekning.

Departementet vil understreke at hensikten med utviklingstillatelsene er å stimulere til teknologiutvikling, og tildeling av den økonomiske fordelen utviklingstillatelsene faktisk representerer kun skal være en risikoavlastning for søker ved utviklingen av ny teknologi. Departementet er videre av den oppfatning at det er riktig å legge vekt på verdien tildeling av tillatelser har per i dag selv om det hefter usikkerhet ved den fremtidige verdien på tillatelsene. Det legges til grunn at tildeling av utviklingstillatelser innebærer et betydelig gode for de som får slike tillatelser all den tid tillatelser til å drive akvakultur av laks i dagens marked er verdifulle. Desto lengre tidshorisont utviklingsprosjektet har dess større risiko hefter ved verdianslaget, men det innebærer like fullt tildeling av en potensielt verdifull tillatelse.

Tildelingen av utviklingstillatelser utgjør en betydelig rabatt, ettersom tillatelsene kan konverteres til alminnelige tillatelser om prosjektet tilfredsstillende forhåndsfastsatte målkriterier, mot et vederlag på 10 mill. kr per tillatelse. Det er i tidligere vedtak anslått at markedsverdien ligger et sted mellom 50 og 100 mill. kr og rabatten per tillatelse utgjør dermed anslagsvis mellom 40 og 90 mill. kr. Tildeling av 14 tillatelser ville således kunne utgjøre en økonomisk kompensasjon verdt mellom 400 - 1 260 mill. kr, og framstår som vesentlig større enn de anslåtte ekstraordinære kostnadene knyttet til prosjektet. Også ved tildeling av fire tillatelser vil klager oppnå en betydelig risikoavlastning. Departementet mener likevel at det foreligger store usikkerhetsmomenter knyttet til økonomien i prosjektet og at denne risikoen sett opp

mot risikoen for øvrig i prosjektet tilsier at det kan være behov for en høyere risikoavlastning for at MHN skal kunne gjennomføre prosjektet.

Departementet har derfor etter en helhetsvurdering av saken kommet til at MHN tildeles tilstrekkelig biomasse til å utvikle 5 "Egg" som kan testes ut i en klynge. Departementet gir således MHN tilsagn om seks tillatelser som tilsvarer 4680 tonn. Dette gir slik departementet ser det tilstrekkelig grunnlag for kunne prøve ut alle sider av utviklingsprosjektet, samt bidra til å ta dette konseptet videre fra utviklingsstadiet og frem mot kommersialisering.

Vedtak

Fiskeridirektoratets vedtak når det gjelder tildeling av tillatelser til Marine Harvest Norway og utvikling av konseptet "Egget" opprettholdes, med den endring at det gis tilsagn om 6 tillatelser til utvikling av 5 "Egg", som omfatter 1 prototype og 4 "Egg".

Som en konsekvens av at antall tillatelser og enheter økes vil saken sendes til Fiskeridirektoratet for en rask vurdering av om det er nødvendig å gjøre endringer i de fastsatte målkriterier.

Tillatelsene tildeles for en periode på 6 år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument utstedt.

Klagen er etter dette tatt delvis til følge.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28. I medhold av laksetildelingsforskriften § 28c settes det som vilkår at mulig søksmål om dette forvaltningsvedtaket er gyldig eller krav om erstatning som følge av vedtaket, skal tas ut innen seks måneder fra mottakelsen av dette brev. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven § 16-12 til § 16-14.

Med hilsen

Vidar Landmark
ekspedisjonssjef

Martin H. Bryde
avdelingsdirektør

Adresseliste

Fiskeridirektoratet	Postboks 185	5804	BERGEN
	Sentrum		
Hauge Aqua Solutions AS			
Hauge Aqua			
Solutions AS			
Marine Harvest			

Akva Design AS
Havnegata 46
8900 BRØNNØYSUND

Deres ref

Vår ref
17/3399-6

Dato
10. april 2018

Akvadesign AS- Svar på klage på antall tillatelser til utviklingsformål

Innledning

Det vises til klage fra Akvadesign AS (Akvadesign) av 19. juni 2017 på Fiskeridirektoratets vedtak 1. juni 2017.

Akvadesign søkte 18. desember 2015 om ti utviklingstillatelser til utvikling av sitt konsept med kompakte semi-lukkede anlegg. Søknaden ble avslått av Fiskeridirektoratet i vedtak 30. juni 2016. Nærings- og fiskeridepartementet behandlet klagen i vedtak 30. mars 2017 og sendte saken tilbake til direktoratet for ny vurdering med sikte på tildeling av inntil to tillatelser. Fiskeridirektoratet har i vedtak 1. juni 2017 gitt tilsagn om én tillatelse og Akvadesign har påklaget dette vedtaket når det gjelder antallet tillatelser. Klagen ble oversendt departementet 24. oktober 2017.

Akvadesign er part i saken og klagen er innkommet rettidig, jf. forvaltningsloven § 29. Nærings- og fiskeridepartementet kan som klageinstans prøve alle sider av saken, og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Klageinstansens kompetanse fremgår av forvaltningsloven § 34.

Rettslig grunnlag

Det rettslige grunnlaget for tildeling av tillatelser til utviklingsformål fremgår av laksetildelingsforskriften. I følge formålsbestemmelsen i forskriftens § 22 skal akvakultur av matfisk til utvikling bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

Videre følger det særskilte vilkår for tildeling av tillatelse til utvikling i forskriftens § 23b. Bestemmelsens første og annet ledd lyder:

"Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere."

Retningslinjene gir nærmere beskrivelse av formålet med utviklingstillatelser og hva som skal vektlegges ved behandlingen av søknadene. Det fremgår blant annet av retningslinjene at det stilles strenge krav for å få tildelt utviklingstillatelse, og at listen for å få slik tillatelse ligger høyt. Videre fremgår det at formålet med utviklingstillatelser blant annet er å legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det kan gis utviklingstillatelse til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger og som kan bidra til å løse miljø- og arealutfordringene som næringa står overfor. Ordningen er videre avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/installasjoner, og den omfatter derfor ikke prosjekter som for eksempel dreier seg om utvikling av nye driftsformer, vaksiner, fôr med mer. Det er også nærmere beskrevet hva som anses som utviklingsarbeid. Det må blant annet inneholde et nyhetselement, og det må være knyttet en viss grad av usikkerhet til resultatet. Den endelige avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelse bygger på en skjønnsmessig vurdering. Det innebærer at det er nødvendig, men ikke nødvendigvis tilstrekkelig at vilkårene er oppfylt.

Forskriften § 28b gir bestemmelser om avgrensning av biomasse for tillatelser til særlige formål. Utgangspunktet etter første ledd er at maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov, og at tillatt biomasse per tillatelse ikke skal overstige 780 tonn.

Det følger av § 28b sjette ledd at det ved avgrensning av tillatelse til utvikling "blant annet [skal] tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet". Uttrykket "blant annet" i § 28 sjette ledd taler for at også andre hensyn kan være relevante. I vurderingen av hva som er "nødvendig" for å gjennomføre prosjektet må det ses hen til formålet med ordningen med utviklingstillatelser. Utviklingstillatelser skal legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det kan gis akvakulturtillatelser til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger, og være et bidrag til å gjennomføre de store prosjektene som næringen selv ikke vil/kan ta risikoen ved å realisere, uten at staten bidrar

ved tildeling av utviklingstillatelser. Ordningen skal imidlertid ikke fungere som en eliminering av risikoen for næringsaktørene.

I henhold til § 28b syvende ledd kan det, i motsetning til hva som gjelder ved tildeling av for eksempel forskningstillatelser, også tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser til utvikling. Retningslinjene fastslår at dette likevel ikke innebærer at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er *driftsmessig nødvendig* for å gjennomføre utviklingsprosjektet. Det fremgår også av retningslinjene at det ved fastsettelse av antall tillatelser skal tas utgangspunkt i det konkrete behovet for biomasse som den enkelte søknad reiser, for å kunne utvikle den aktuelle teknologien og foreta eventuell utprøving av det nye konseptet i kommersiell skala.

Departementets vedtak 20. mars 2017

I departementets vedtak i saken av 20. mars 2017 fremgår det at departementet under tvil kom til at konseptet falt innenfor ordningen. Når det gjelder biomassebehovet skrev departementet at det "ikke er tilstrekkelig grunnlag for å hevde at konseptet må testes ut på flere lokaliteter, og det vil derfor slik vi ser det være tilstrekkelig med én produksjonsenhet for å gjennomføre en "fullskala prøveproduksjon". Det er også tatt i betraktning at det er tildelt forskningstillatelser...". Det vises blant annet til at flere produksjonsenheter vil gi liten gevinst med tanke på teknologiutvikling.

Videre står det i vedtaket at:

"Det er en sammenheng mellom størrelsen på investeringene og behovet for biomasse. Tildeling av biomasse utgjør en potensielt stor verdi og det er derfor et krav at investeringene må stå i et visst forhold til eventuell tildeling av biomasse. Som vist til tidligere er også formålet med ordningen å gi en risikoavlastning – og ikke en fullstendig overtakelse av risikoen, i tillegg til at dette er en ordning som skal bidra til gjennomføring av store prosjekter som ellers ikke vil bli gjennomført.

I dette prosjektet er det omsøkte antallet tillatelser høyere enn det antallet tillatelser som kan tildeles ut fra størrelsen på investeringene i prosjektet. Dette innebærer at prosjektbeskrivelsen må endres og det er således ikke klart for departementet hva som er det faktiske biomassebehovet og departementet vil derfor heller ikke ta endelig stilling til behovet for biomasse for å teste ut én produksjonsenhet. Ut fra investeringene i prosjektet og formålet med ordningen kan det imidlertid ikke tildeles mer enn ett anlegg – én eller maksimalt to tillatelser."

Saken ble deretter sendt tilbake til Fiskeridirektoratet for videre behandling med sikte på tildeling av inntil to tillatelser forutsatt at klager kunne dokumentere investeringene, herunder fremlegge et detaljert budsjett, kontantstrømanalyse og en finansieringsplan. Den videre

behandlingen av saken måtte også kunne støtte opp under at en realisering av prosjektet vil være i henhold til intensjonen med ordningen.

Fiskeridirektoratets vurdering

Direktoratet har foretatt en ny vurdering av søknaden på bakgrunn av departementets vedtak.

Fiskeridirektoratet vurderer at de oppgitte produksjonskostnadene isolert sett er høye. Kostnad pr. kg for henholdsvis én tillatelse og to tillatelser er ifølge budsjettet på kr 44,88 og kr 36,28. Ifølge Fiskeridirektoratets lønnsomhetsundersøkelse for selskaper med matfiskproduksjon av laks og regnbueørret var gjennomsnittlig kostnad pr. kg kr 29,10 i 2015. Lønnsomhetsundersøkelsen omfatter imidlertid selskaper med kommersiell produksjon av laks og regnbueørret, og det er således ikke unaturlig at kostnader ved utvikling og utprøving av nytt utstyr vil være høyere enn gjennomsnittet i lønnsomhetsundersøkelsen.

Fiskeridirektoratet viser videre til at de høye produksjonskostnadene og den negative kontantstrømmen i prosjektet, kan tale for at søker har et behov for to tillatelser for å kunne gjennomføre prosjektet. Etter Fiskeridirektoratets vurdering vil det avgjørende imidlertid være hva som er nødvendig for at teknologien skal kunne utvikles og utprøves i kommersiell skala.

Direktoratet viser også til departementets vedtak hvor det står at ved vurderingen av biomassebehovet er det tatt i betraktning at det er tildelt forskningstillatelser. Etter Fiskeridirektoratets forståelse skal forskningstillatelsene og utviklingstillatelsen inngå i samme prosjekt. Akvadesign har da mulighet til å søke fylkeskommunen om samlokalisering av utviklingstillatelsen med forskningstillatelsene, dersom selskapet ønsker å foreta uttesting med flere merder. Dette taler ifølge direktoratet for at det tildeles én utviklingstillatelse.

Oppsummert har Fiskeridirektoratet kommet til at tildeling av én utviklingstillatelse er tilstrekkelig for å kunne utvikle den omsøkte teknologien og foreta utprøving av konseptet i kommersiell skala. Høye produksjonskostnader alene er slik direktoratet vurderer det ikke tilstrekkelig til å begrunne tildeling av flere tillatelser.

Klagen

Klager anfører at det ikke er grunnlag for å gå videre med prosjektet dersom det kun tildeles én tillatelse.

Klager viser til at konseptet er designet for 12 merder og det er dette som må legges til grunn for vurderingen av saken. Fiskeridirektoratet har således misforstått faktum når de legger til grunn at prosjektet kan gjennomføres med et anlegg med 6 merder og 1 tillatelse. Dette ville ifølge Akvadesign være både meningsløst og urealistisk. For at det skal kunne gjennomføres en fullskala utprøving må produksjonseenheten bestå av 12 merder. Det er lagt ved

dokumentasjon utarbeidet av Force Technology Norway AS som ifølge Akvadesign støtter dette synet og som fraråder å lage et anlegg med kun 6 merder.

AkvaDesign anfører at direktoratet omdefinierer konseptet og ber om at selve anleggskonfigurasjonen nedskaleres, noe de ikke er kjent med at andre søkere er blitt bedt om å gjøre. En følge av at designet brytes er at enhetskostnaden blir for høy i forhold til biomasseproduksjonen, da grunninvesteringene uansett er høye. En slik nedskalering vil heller ikke gi anvendbare resultater. Et oppstykket design gir videre ikke mulighet for den dokumentasjon som er avgjørende for vurdering av om lukkede merder lar seg kommersialisere i fremtiden.

Fiskeridirektoratets klageinnstilling

Fiskeridirektoratet skriver i klageinnstillingen at de har forståelse for at Akvadesign har ment at anlegget skal bestå av 12 enheter, men at direktoratet i vurderingen av saken ikke er bundet til søkers definisjon av hva konseptet er. Det vises til at direktoratet vurderer hva som utgjør utvikling i konseptet og potensialet for betydelig innovasjon, for deretter å vurdere biomassebehovet som er nødvendig for at prosjektet skal gjennomføres.

Direktoratet går for øvrig tilbake på påstanden som ble fremsatt i vedtaket av 1. juni 2017 om at man kan forvente resultat av tilsvarende nøyaktighet dersom man benytter et anlegg med seks enheter som input i beregninger for et anlegg bestående av tolv merder.

Direktoratet opprettholder like fullt sitt standpunkt når det gjelder behovet for antall merder. Det vises til at gevinsten teknologisk sett ved at man gjennomfører målinger og beregninger for 12 merder er at man da får finberegnet kapasiteten til anlegget gitt at det består av 12 merder. Direktoratet mener imidlertid at selv om Akvadesign har presisert at konseptet er designet for 12 merder, kan ikke direktoratet se hvilke elementer ved teknologien som tilsier at det er nødvendig med dette antallet merder. Direktoratet viser til at det må foreligge en faglig begrunnelse for antallet merder.

Til påstanden om at andre søkere har fått tildelt den biomassen som konseptet er designet for anføres det at vurderingene i vedtaket angående Ocean Farming ikke har direkte overføringsverdi til denne saken. Det vises også til at andre søkere har fått nedskalert sine prosjekter, blant andre Atlantis Subsea Farming AS og Marine Harvest Norway AS med konseptet "Egget".

Når det gjelder økonomien i prosjektet viser Fiskeridirektoratet til gjennomgangen i vedtaket av 1. juni 2017. Fiskeridirektoratet har lagt til grunn at investeringene knyttet til ett anlegg med seks merder er om lag 100 mill. NOK og for et anlegg med 12 merder 146 mill. NOK. Direktoratet legger videre til grunn at det er tilstrekkelig med seks merder for å utvikle teknologien.

Departementets vurdering

Biomassebehov

Det er søkt om 10 tillatelser til å bygge 4 anlegg á 12 merder fordelt på 4 lokaliteter.

Det har vært gjennomgående i både Fiskeridirektoratets og departementets behandling av søknader og klager på vedtak om utviklingstillatelser at tildeling av tillatelser avgrenses til bruk på én lokalitet. Departementet har lagt til grunn at et konsept må utformes og dimensjoneres med sikte på blant annet den type lokalitet som er aktuell for teknologien. Ut fra et teknologisk ståsted legger departementet til grunn at det i utgangspunktet er tilstrekkelig å teste ut konseptet på en lokalitet, og at hensynet til å kunne teste ut konseptet på to eller flere lokaliteter som regel ikke kunne begrunne tildeling av flere tillatelser for å prøve ut like eller tilnærmet like produksjonsenheter.

Det må videre foretas en konkret vurdering av teknologien som skal utvikles i den enkelte sak og biomassebehovet knyttet til dette. Dette innebærer også at et omsøkt konsept kan nedskaleres dersom teknologien kan utvikles selv i mindre skala. I denne saken har Fiskeridirektoratet tildelt Akvadesign én utviklingstillatelse og de har skalert ned konseptet fra 12 til 6 merder.

Akvadesign på sin side har skissert et opplegg for utprøving av konseptet med flere lokaliteter framfor å plassere mange tillatelser på en lokalitet. Departementet har imidlertid vurdert at det tilstrekkelig for å utvikle og teste om teknologien i konseptet fungerer, å gjøre dette på én lokalitet, jf. vårt vedtak av 30. mars 2017. Det legges således til grunn for den videre behandlingen at det ikke kan tildeles mer biomasse enn det som er nødvendig for å teste ut teknologien på én lokalitet.

Ifølge Akvadesign kan det ikke høstes relevante erfaringer fra et design som er halvert i forhold til den opprinnelige planen, og det er derfor uaktuelt å utvikle et anlegg som avviker fra deres konsept som innebærer 12 merder. De uttaler også at de ikke vil gå videre med prosjektet i en nedskalert versjon, da dette er teknisk, økonomisk og biologisk uinteressant.

I forbindelse med klagen har søker lagt ved et notat datert 19. juni 2017 fra Force Technology, som beskriver hvordan miljølaster vil kunne påvirke anlegg med henholdsvis 6, 12 eller 18 merder. Her beskrives det at lengden på anlegget vil være avgjørende for hvordan anlegget opptre i sjø. De største forskjellene vil naturlig nok kunne opptre mellom det korteste alternativet på 6 merder og det lengste alternativet på 18 merder. Videre skriver Force Technology at det ideelle ville være å kalkulere mekanisk påvirkning på alle tre størrelsene av anlegg og så innhente data fra fullskalainstallasjoner av alle tre. Da vil man videre kunne interpolere beregninger for ulike konfigurasjoner for eksempel med 10 merder eller 16 merder.

Det fremkommer videre i innsendt dokumentasjon at Akvadesign sitt konsept med lukkede merder minimum må bestå av 12 merder for kommersiell utnyttelse og konkurransedyktig

produksjonskostnad. Forutsetningene og produksjonsplanene ved én tillatelse til ett slikt anlegg, gir svært lav utnyttelse av kapasiteten dette konseptet er designet for. Et anlegg med to tillatelser, hvor forskningstillatelsene er tatt i betraktning, ser derimot ifølge klager ut til å gi et resultat i forhold til investering og produksjonskostnad som gjør prosjektet gjennomførbart. Det er også ifølge klager avgjørende å teste ut en produksjon i et slikt anlegg med den biomasse som konseptet er designet for og kan tåle, for å kunne dokumentere og sannsynliggjøre fremtidig kommersiell utnyttelse av det lukkede merd-konseptet.

Fiskeridirektoratet skrev i tilsagnet at det ikke var fremlagt noen faglige grunner for hvorfor Akvadesign trenger 12 merder for at kapasiteten til konseptet ved fremtidig kommersiell utnyttelse skal kunne fastsettes, og at Akvadesign like gjerne kunne oppnå dette ved å benytte seks merder. Akvadesign har i klagen vist til at man ikke enkelt kan ekstrapolere resultatene direkte fra målinger gjort på et anlegg med seks merder for å finne lastene som virker for et anlegg med tolv merder på grunn av ulineære laster og responser. I klageinnstillingen skriver direktoratet at de går tilbake på påstanden om at man kan forvente resultat av tilsvarende nøyaktighetsgrad dersom man benytter resultat fra et anlegg med seks merder, som input i beregninger for et anlegg bestående av tolv merder. Direktoratet mener like fullt at det ikke er dokumentert i tilstrekkelig grad hvorfor teknologien i konseptet må testes ut med 12 merder.

Departementet vurderer det slik at konseptet Akvadesign har presentert og beskrevet i sin søknad er et kompakt anlegg bestående av 12 merder. Det er videre gjennom klagerunden blitt anført at et nedskalert anlegg bestående av 6 merder vil påvirkes ulikt av miljølaster i sjø enn søkers planlagte konsept. Det fremgår også av klagers og direktoratets vurdering at resultatene man kan få fra testing av et nedskalert anlegg med 6 merder ikke kan benyttes direkte til å beregne og modellere sjøegenskapene til det anlegget som Akvadesign har presentert i sin søknad. Departementet finner etter dette å legge til grunn at det er behov for 12 merder for å teste ut denne teknologien i forhold til de miljølaster konseptet er ment å tåle.

For øvrig vil departementet vise til direktoratets merknad om at ethvert flytende akvakulturanlegg må tilfredstille kravene i NYTEK-forskriften.

Som vist til i departementets vedtak 30. mars 2017, er også Akvadesign tildelt forskningskonsesjoner med det formål å prøve ut det nye konseptet med semilukket anlegg i kommersiell skala. Akvadesign vil ha mulighet til å søke til fylkeskommunen om samlokalisering dersom det er behov for å teste ut flere merder.

Vurdering av økonomisk risikoavlastning for Akvadesign AS

Ved tildeling av utviklingstillatelser kan det også tas hensyn til behov for økonomisk risikoavlastning i prosjektet. Dette innebærer likevel ikke at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre utviklingsprosjektet. Spørsmålet er således om det er forhold knyttet til økonomien, herunder størrelsen på investeringene og

risikoen i prosjektet som tilsier at det bør tildeles mer enn én tillatelse for at prosjektet skal la seg gjennomføre.

Tildeling av utviklingstillatelse utgjør en betydelig rabatt, ettersom tillatelsene kan konverteres til alminnelige tillatelser mot et vederlag på 10 mill. kroner per tillatelse hvis prosjektet tilfredsstiller de forhåndsfastsatte målkriteriene. Da det ble utlyst tilbud om 2 prosent vekst i grønne områder i desember 2017 var det 98 prosent av tillatt vekst som ble kjøpt til fastprisen på 120 000 kr per tonn. Man kan derfor legge til grunn en markedsverdi på minimum 93,6 mill. kroner for en tillatelse på 780 tonn. Rabatten for en tillatelse utgjør dermed minimum 83,6 mill. kroner.

Klager har anført at prosjektet, ved tildeling av to tillatelser vil oppnå en negativ kontantstrøm på 101 mill. kr ved utviklingsperiodens avslutning (7 år). Ved tildeling av én tillatelse forventer de en negativ kontantstrøm på 139 mill. kr.

I vurderingen av behovet for økonomisk avlastning er det imidlertid også relevant å se på lønnsomheten etter utviklingsprosjektets løpetid, der vi må legge til grunn at klager har en lønnsomhet på linje med lønnsomheten som oppnås ved alminnelig kommersiell drift av utviklingstillatelser. På denne måten får man et bilde på verdien av konverteringsmuligheten, som utgjør en vesentlig del av rabattelementet ved tildeling av utviklingstillatelser.

Departementet har gjort en selvstendig vurdering av økonomien under forutsetning av at det bygges et anlegg med tolv merder, og at det tildeles henholdsvis 2 eller 1 tillatelse. I prosjektperioden er det i hovedsak klagers driftsbudsjett som er lagt til grunn, til tross for at vi i likhet med Fiskeridirektoratet mener at produksjonskostnadene er svært høye. Det er videre lagt til grunn at tillatelsene konverteres etter sju år. Etter konvertering er det lagt til grunn en høyere tillatelsesutnyttelse, med utgangspunkt i nasjonale gjennomsnittstall fra Fiskeridirektoratet. Det er også lagt til grunn at produksjonskostnadene vil tilsvare gjennomsnittlige produksjonskostnadene som kommer fram i lønnsomhetsundersøkelsen til Fiskeridirektoratet (justert for inflasjon). Avkastningskravet er satt til 10 prosent. Departementet har videre lagt til grunn fish pools forwardpriser for 2019 (også justert for inflasjon), som vi anser som det mest objektive anslaget for fremtidige laksepriser. Forwardprisen for 2019 er på 56,80 kr per kilo sløyd vekt og vil medføre at prosjektet får en positiv nåverdi etter ti år ved tildeling av to tillatelser, og først etter 21 år ved tildeling av én tillatelse.

Departementet mener på bakgrunn av de beregninger som er gjort, at behovet for økonomisk risikoavlastning tilsier at det er behov for å tildele to tillatelser til prosjektet.

Departementet konkluderer etter dette med at det ut fra hensynet til utvikling av teknologien og ut fra økonomiske betraktninger, tildeles to utviklingstillatelser til dette prosjektet. Akvadesign kan også benytte biomasse fra de tildelte forskningstillatelsene i dette prosjektet.

Vedtak

Klagen tas til følge. Akvadesign AS får tilsagn om to utviklingstillatelser til det omsøkte konseptet.

Saken blir sendt til Fiskeridirektoratet for justering og fastsettelse av nye målkriterier i tråd med tildeling av to tillatelser.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Det settes som vilkår at ev. søksmål om dette vedtakets gyldighet eller krav om erstatning som følge av vedtaket, skal tas ut innen seks måneder fra mottaket av dette vedtaket. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven § 16-12 til § 16-14.

Med hilsen

Vidar Landmark
ekspedisjonssjef

Martin H. Bryde
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Fiskeridirektoratet

SPØRSMÅL NR. 2308**Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Masud Gharahkhani****Besvart 26. september 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Hvor mange asylsøkere har gjennomført kompetansekartlegging totalt og i andel av alle asylsøkere i løpet av perioden i mottak; og hvilke overordnede funn viser den foreløpige kompetansekartleggingen av asylsøkere i Norge de siste årene?»

BEGRUNNELSE:

Ber om at det oppgis både antall og andel i 2016, 2017 og så langt i 2018.

Svar:

Målgruppen for kompetansekartlegging i mottak er personer som har fått innvilget oppholdstillatelse eller som har stor sannsynlighet for å få det.

Kompetanse Norge hadde ansvaret for kompetansekartlegging i mottak fra utprøvingen startet i september 2016 frem til 1. juli 2017. Utprøvingen fant sted i integreringsmottakene og tre ordinære mottak. I denne perioden var det om lag 1100 personer i målgruppen for kompetansekartlegging ved de utvalgte mottakene, og om lag 600 av disse gjennomførte kartleggingen. Dette utgjør en andel på ca. 55 %.

I juli 2017 tok IMDi over ansvaret for kompetansekartlegging i mottak. I perioden 1. juli til 31. desember 2017, ble det registrert 363 kompetanseskjemaer. I denne peri-

oden kom det få nye personer inn i målgruppen som følge av lave ankomster av asylsøkere og nedleggelse av tre av mottakene som var med under utprøvingen (Drammen, Ila og Alstahaug). Mottakene har selv rapportert at det ble gjennomført om lag 280 kartlegginger i perioden fra 1. januar frem mot 18. juni 2018.

18. juni 2018 ble løsningen satt i ordinær drift ved alle mottak. IMDi har utviklet et rapporteringsverktøy for å kunne følge med på antall gjennomførte kartlegginger. Denne funksjonaliteten ble klar i slutten av august 2018, men det ble oppdaget en feil som gjør at rapporteringen ikke er fullstendig. Feilen er nå under utbedring. Grunnet denne feilen har departementet ikke fullstendige tall over gjennomførte kartlegginger etter 18. juni. Jeg kan foreløpig ikke rapportere eksakte tall over antall og andel som har fått kartlagt sin kompetanse etter 1. juli 2017.

Løsningen er under stadig utbedring og videreutvikling av IMDi. Blant annet er det gjort endringer som gjør at alle data som blir registrert blir gjort om til registerdata, og det vil bli mulig å ta ut statistikk basert på registreringene. Det vil dermed bli mulig å ta ut rapporter som viser utdanningsnivå mv. på aggregert nivå. I tillegg vil funksjonaliteten som gjør det mulig å ta ut rapport over antall personer som har gjennomført kompetansekartleggingen, snart være feilrettet og på plass. Samlet sett vurderer jeg at dette er endringer som vil gi god fremtidig oversikt over antall og andel beboere i mottak som gjennomfører kartleggingen.

SPØRSMÅL NR. 2309**Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 26. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Kan statsråden redegjøre om hvorvidt politiets organisering i Sør - Øst politidistrikt og flytting av operasjonssentralen fra Drammen har satt menneskers liv og helse i fare, hvilke tiltak blir iverksatt for sikre godt samarbeid mellom nødtjenestene og vil statsråden revurdere flyttingen av operasjonssentralen fra Drammen til Tønsberg når det nå meldes om dårligere samarbeid mellom nødetater

og forsinkelser i helsehjelp som går ut over pasienter som trenger øyeblikkelig hjelp?»

BEGRUNNELSE:

Vestre Viken HF varsler nå om at Sør-Øst politidistrikt minst syv ganger har gjort feil som avslører en situasjon som kan sette menneskers liv og helse i fare. Hendelsene

har skjedd etter den omstridte flyttingen av politiets nød-sentral fra Drammen til Tønsberg i april i år. AMK- sentralen er ikke blitt varslet om hendelsene det skulle vært varslet om, eller de har fått feilaktige opplysninger om skadestedet. De ansatte ved AMK- sentralen uttaler til VG 18/9-18:

“(..) Da operasjonssentralen holdt til sammen med AMK-sentralen, så var alle flinke til å trippelvarsle hverandre raskt. Nærmest dagen etter at den nye operasjonssentralen var i gang, så tok det slutt. Konsekvensen er at vi i mange tilfeller blir varslet for sent(..) Vi har et tilfelle der vi leste om ulykken i lokalavisen (..)“.

Svar:

Spørsmålet omhandler politidistrikt Sør-Øst som Politidirektoratet har etatslederansvaret for. Jeg har innhentet informasjon fra direktoratet som i sin tur har innhentet opplysninger fra politidistriktet. Politidirektoratet og politidistriktet opplyser at det siden oppstart i april er loggført i underkant av 50 000 oppdrag ved operasjonssentralen. Det er opplyst at det i håndteringen av disse har sviktet ved noen få anledninger, men distriktet er ikke kjent med at det har gått ut over liv og helse. Politidirektoratet opplyser at distriktet har iverksatt flere tiltak for å bedre kompetansen og kapasiteten på operasjonssentralen. Tiltakene er nyansettelser, fag- og metodeutvikling, gjennomgang av rutiner, samhandling med nødetatene og opplæring. Blant annet tas de ansatte ved operasjonssentralen ut av ordinær tjeneste hver 6. uke for fagutvikling og kompetansehevede tiltak. Varslingsrutiner, herunder hvordan trippelvarslingshendelser skal varsles på tvers av nødmeldesentralene, har vært tema så vel internt i distriktet som nødmeldesentralene imellom. På ledersamling for alle landets nødmeldesentraler har samhandling, samvirkefremmende aktiviteter og felles rutiner vært tema. De hendelsene som gjaldt Vestre Viken HF er gjennomgått ved operasjonssentralen, og i noen av dem ble det umiddelbart tatt kontakt med AMK i etterkant for å avklare hva som hadde skjedd. Alle tilbakemeldinger, både fra Vestre Viken HF og andre samarbeidspartnere tas på alvor og følges opp. Det er to AMK-sentraler i politidistriktet, en i Drammen og en i Tønsberg. Operasjonssentralen er siden 24. mai i år samlokalisert med 110-sentralen i Drammen og fra 3. oktober vil alle 110-sentralene være samlokalisert på politihuset i Tønsberg. Lokalisering av politidistriktets operasjonssentral ble besluttet ut i fra en samlet vurdering, hvor mulighet til samlokalisering var ett av flere momenter. Politihuset i Drammen ble vurdert til ikke å ha kapasitet til samlokalisering av nødmeldesentralene i Sør-Øst politidistrikt. Det vurderes ikke å flytte operasjonssentralen fra Tønsberg til Drammen.

SPØRSMÅL NR. 2310

Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Geir Pollestad

Besvart 25. september 2018 av finansminister Siv Jensen

ørsmål:

«Vil statsråden endre mandatet for utredningen av grunnrenteskatt for havbruk slik at det blir i tråd med stortingets vedtak?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget gjorde 4. juni 2018 følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen om å nedsette et partssammen-satt utvalg som skal utarbeide en NOU som behandler ulike former for beskatning av havbruksnæringen, herunder produksjonsavgift og grunnrentebeskatning/ressursrenteavgift. Ett av målene med utredningen er at vertskommuner skal sikres stabile og forutsigbare årlige inntekter for bruk av areal og for å tilrettelegge for nytt areal for oppdrettsnæringen også når det ikke er vekst. Utredningen må også vurdere den internasjonale konkurransesituasjonen for havbruksnæringen, forutsetninger for lønnsomhet, risikoen ved biologisk produksjon i sjø, samt

hvordan skatte- og avgiftssystemet påvirker sysselsettingen og industrialisering i Norge og forholdet mellom norsk og utenlandsk eierskap. Beskatningen må innrettes slik at næringen har et godt grunnlag for kunnskapsutvikling, innovasjon, investeringer og bærekraftig vekst.

Saken må sluttføres i Stortinget våren 2020, med sikte på mulig ikrafttredelse medio 2020. Havbruksfondets innretning og fordeling sees i sammenheng med annen beskatning.»

Senterpartiet gikk mot dette forslaget fordi vi fryktet at regjeringens iver for grunnrenteskatt er et ønske om å flytte penger fra kystkommunene med oppdrett til statsskassen. Da regjeringen la frem mandatet ble det klart at denne frykten var berettiget. Mandatet er både omfattende og argumenterende til fordel av en ny skatt.

I debatten om saken ble det hevdet at en grunnrenteskatt kunne gå til kommunene. Det registreres at ut-

valget ikke er bedt om å behandle grunnrenteskatt som noe annet enn en statlig skatt.

I tillegg skal det vurderes å inkludere havbruksfondet i inntektssystemet. Det vil nulle ut verdien av fondet. Stortinget har ikke bedt om dette.

Svar:

Regjeringen oppnevnte 7. september 2018 et utvalg som skal vurdere beskatningen av havbruk. Utvalget skal vurdere hvordan skattesystemet for havbruk bør utformes for å bidra til at fellesskapet får en andel av grunnrenten. Samtidig bør skattesystemet utformes slik at selskapene har insentiver til å gjennomføre lønnsomme investeringer. Utvalget er bedt om å vurdere ulike former for

ekstrabeskatning av havbruksnæringen, herunder grunnrenteskatt og produksjonsavgift.

Teknisk sett kan en grunnrenteskatt eller en produksjonsavgift gå både til kommuner, fylkeskommuner og staten. Det er ikke lagt føringer i mandatet på hvordan skatteinntektene fra havbruk skal fordeles mellom staten og kommunesektoren. Det fremgår derimot tydelig av mandatet at utvalget skal vurdere hvordan skatteinntektene fra det samlede skattesystemet for havbruk skal fordeles mellom kommuner, fylkeskommuner og stat. Utvalget kan også vurdere den interne fordelingen mellom kommuner. Videre skal utvalget også vurdere hvordan kommunenes andel av inntekter fra havbruksvirksomheten kan bli mer stabile og forutsigbare.

SPØRSMÅL NR. 2311

Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Stein Erik Lauvås

Besvart 26. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkell Wara

Spørsmål:

«Hvilke konkrete grep vil justisministeren nå gjøre for å få ryddet opp i denne situasjonen?»

BEGRUNNELSE:

Viser til oppslag i Smaalenenes Avis 18. september som omtaler bemanningskrise i Politidistrikt Øst med den følge at straffesakene hopper seg opp og ikke kommer til påtale. Lederen for påtaleseksjonen beskriver det som en prekær situasjon og som særdeles utfordrende. Ved utgangen av august kan vi lese at det ligger 7 340 saker på vent. Ofre for kriminelle handlinger blir skadelidende.

Svar:

Jeg ser med bekymring på at straffesaker innenfor alvorlig kriminalitet blir liggende på vent og at det bygges opp restanser. Det er svært viktig at slike saker prioriteres høyt av politidistriktene. Dette følger også av Riksadvokatens mål og prioriteringsrundskriv for 2018.

Jeg har tatt opp situasjonen med politidirektøren som har orientert meg om at det er forskjeller i situasjonen mellom distriktene. Utviklingen er bekymringsfull i Øst politidistrikt, som representanten viser til i begrunnelsen for spørsmålet. Jeg forventer at Politidirektoratet følger opp slik at det rask settes inn tiltak i Øst politidistrikt. De-

partementet følger opp denne situasjon i styringsmøtene med Politidirektoratet.

Jeg er også kjent med at riksadvokaten med bakgrunn i en tilsynsrapport fra statsadvokaten, har tilskrevet Øst politidistrikt og bedt om en redegjørelse for situasjonen i politidistriktet innen 1. oktober 2018.

SPØRSMÅL NR. 2312**Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 26. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Det er et faktum at politiets nødnummer blir dårligere besvart og at påtalesaker hoper seg opp etter politireformen. Dette skaper frustrasjon og utrygghet. Resultatet er imidlertid ikke overraskende for praktiske mennesker, fordi ved reformen skulle en "totalrenovere huset samtidig som en skulle bo der". Staten blir sentralisert og de ansatte får nye oppgaver.

Kan statsråden legge fram de risikovurderinger som ble foretatt før politireformen blei sendt til Stortinget?»

Svar:

Nærpolitireformen er resultatet av et grundig utredningsarbeid. 22. juli-kommisjonen avdekket som kjent flere svakheter og mangler ved politiet. Den forrige regjeringen tok i 2012, gjennom daværende justisminister Grete Faremo, initiativ til en politistudie og satte ned et offentlig utvalg. Utvalget la i 2013 frem NOU 2013:9 Ett politi- rustet til å møte fremtidens utfordringer (politianalysen). Politianalysen viste blant annet at det var store variasjoner i den polititjenesten som ble tilbudt befolkningen. Politianalysen konkluderte med at politiet verken var godt nok

organisert eller rustet for å håndtere kriminaliteten, og ga anbefalinger til hvordan politiet kan møte en utvikling med mer komplisert, alvorlig og grenseoverskridende kriminalitet og samtidig levere god polititjeneste der folk bor.

Regjeringen fulgte opp og la i 2014 frem Prop. 61 LS (2014-2015) Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen). Det var bred enighet i Stortinget, både om behovet for en reform og innretningen på den. Jeg mener derfor det er et godt dokumentert behov for reformen som også et bredt flertall i Stortinget sluttet seg til.

Strukturdelen av reformen er gjennomført. Nå gjennomføres flere tiltak for å heve kvaliteten på politiets arbeid. Det pågår store omstillinger i arbeidsmetoder og arbeidsprosesser ute i politidistriktene, blant annet innenfor straffesaksområdet og politiets etterforskning. Jeg vil særlig trekke frem etableringen av felles straffesaksinn- tak og etterforskningsløftet. De endringene vi er i gang med må få tid til å virke. Samtidig følger departementet i styringen av Politidirektoratet opp blant annet utviklingen i restanser.

SPØRSMÅL NR. 2313**Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Solfrid Lørbrekk****Besvart 26. september 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Hvor lang ventetid er det på arbeidsmarkedstiltak for unge i alderen 20-29 år generelt og ventetid for å ta fagbrev som tiltak spesielt, og hva gjør regjeringen for å sikre at tiltakene bidrar til formell kvalifisering som for eksempel fagbrev?»

BEGRUNNELSE:

Tall fra SSB vise at andelen unge uten fullført videregående skole som er i arbeid og utdanning, har falt fra 74 prosent i 2008 til 64 prosent i 2016. 40 prosent av dem som sto utenfor arbeid og utdanning blant unge med lavt utdan-

ningsnivå mottok en helserelatert ytelse i 2016. I befolkningen som helhet har antall personer uten videregående utdanning som er i jobb sunket de siste årene.

Svar:

Ventetid på arbeidsmarkedstiltak for unge med nedsatt arbeidsevne under 30 år ligger på rundt fire måneder, og i underkant av én måned for andre arbeidssøkere (medianverdi). Dette er tiden fra det er fattet et vedtak om bistandsbehov og fram til tiltaksstart. Siden fagbrev ikke er et eget arbeidsmarkedstiltak i Arbeids- og velferdsetaten, registreres ikke ventetid på dette området.

Jeg er enig i representantens bekymring for unge som havner utenfor arbeid og utdanning. Derfor er det gledelig at aldri før har flere elever fullført videregående opplæring enn nå. Av elever som begynte på videregående i 2012 hadde 74,5 prosent fullført i løpet av fem år. Ulike tiltak er gjennomført og vil bli gjennomført innenfor opplæringsområdet for å øke gjennomføringsgraden.

Elever som faller ut av videregående opplæring bør fortrinnsvis tilbake til skolebenken, fremfor å få sin fagopplæring eller annen opplæring i regi av Arbeids- og velferdsetaten. Fag- og yrkesopplæring på videregående nivå er et fylkeskommunalt ansvar. Samtidig har regjeringen blant annet gjennom reformer i arbeidsmarkedstiltakene lagt til rette for bedre opplæringsmuligheter for NAVs brukere.

Innenfor arbeidsmarkedsopplæringen skal det satse på kurs som gir formell kompetanse, sertifikater mv. Det er også opprettet et eget toårig opplæringstiltak hvor nettopp fag- og yrkesopplæring skal prioriteres. I tillegg finnes et treårig utdanningstiltak for personer med ned-

satt arbeidsevne hvor det kan gis tilbud om opplæring på ulike nivå, både på videregående nivå og høyskole- og universitetsnivå.

I tillegg til NAVs opplæringstiltak vil mange andre arbeidsmarkedstiltak fungere som inngang eller forberedelse til et videre opplæringsløp. Gjennom blant annet deltakelse på ulike arbeidstrenings- eller arbeidsforberedende tiltak vil arbeidssøkere kunne bli kvalifisert og motivert til å fortsette med utdanning. Målet med mange arbeidsmarkedstiltak er derfor ikke kun overgang til arbeid, men også overgang til utdanning. Videre kan bruk av mentorer og andre oppfølgingsordninger i NAV gi personlig bistand til å gjennomføre opplæring.

Arbeidet med å utvikle et bedre opplæringstilbud til NAVs brukere vil fortsette som et ledd i regjeringens inkluderingsdugnad. Det vil skje i nært samarbeid med særlig de fylkeskommunale utdanningsmyndighetene slik at arbeidssøkere blant annet skal kunne tilbys bedre og mer tilrettelagte opplegg innenfor fag- og yrkesopplæring.

SPØRSMÅL NR. 2314

Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 26. september 2018 av fiskeriminister Harald T. Nesvik

Spørsmål:

«I forslag til veileder for «Tømming av badebehandlingsvann fra brønnbåt tilsatt legemidler mot lakselus», ble det slått fast at tømming fra båt også om den lå ved merd, var ulovlig. I den endelige veilederen har dette blitt lovlig, selv om tømming skjer nærmere enn 500 meter fra reke og gytefelt.

Hvilke faglige grunner og undersøkelser har kommet etter at forslaget kom, til veilederen ble endelig ferdig, som gjør dette miljømessig forsvarlig?»

Svar:

Transportforskriftens § 22a sier at vann som er tilsatt legemidler for behandling av fisk mot lakselus, ikke kan tømmes til sjø nærmere enn 500 meter fra rekefelt eller gytefelt jf. de felt som til enhver tid vises i Fiskeridirektoratets nettbaserte kartverktøy.

Det er ingen nye faglige argumenter eller undersøkelser som har kommet til, i perioden fra utkast til veileder om tømming fra brønnbåt forelå, til veilederen ble ende-

lig ferdigstilt. Endringene i veilederen på dette punktet er en rent juridisk presisering.

Veilederen til denne bestemmelsen sier:

“Tillatelsene som fylkesmennene har gitt til fiskeoppdrett i åpne merder i sjø innebærer normalt at oppdretter har tillatelse til utslipp av legemidler ved akvakulturanlegget på nærmere vilkår, uavhengig av om utslippene skjer fra merd eller fra brønnbåt. Dersom oppdrettslokaliteten ligger i en forbudssone og brønnbåten går fra merd og ut i forbudssonen, trer transportforskriftens forbud i § 22a i kraft, som sier at behandlingsvann ikke kan slippes ut før fartøyet er 500 meter utenfor sonen.”

Det vil si at når brønnbåten ligger ved merd, er tømmingen omfattet av akvakulturanleggets tillatelse til utslipp. Akvakulturdriftsforskriftens § 15 sier hvilke hensyn som skal tas for å sikre miljømessig forsvarlig bruk av legemidler. I svar på spørsmål nr. 2257 opplyste jeg at en veileder til denne bestemmelsen er under utarbeidelse.

Imidlertid ser jeg at det ikke er et godt nok samsvar mellom de nye bestemmelsene fra 2017 i henholdsvis transportforskriftens § 22a om tømming fra brønnbåt, og akvakulturdriftsforskriftens § 15, 2. ledd om bruk av legemidler i oppdrettsanlegget.

Jeg har derfor bestemt at departementet snarest mulig skal sende på høring et forslag til endring av akvakulturdriftsforskriften som vil legge klarere begrensninger på bruk av legemidler mot lakselus til badebehandling og som er i samsvar med transportforskriften. Det vil bli foreslått at badebehandling i oppdrettsanlegg som ligger i reke- eller gytefelt eller nærmere enn 500 meter fra slike, kun kan foretas i brønnbåt, og at badebehandlingsvannet må transporteres bort fra anlegget.

Kunnskapen om miljøeffektene av legemidler mot lakselus er begrenset, og den senere tids presseoppslag

omkring funn gjort av forskningsinstituttet IRIS baserer seg på studier som ikke er avsluttet eller publisert. Disse bestemmelsene, dvs. både transportforskriftens § 22a og de nye bestemmelsene jeg vil sende på høring, er/vil derfor bli foreslått ut i fra en føre-var-tilnærming. Dette innebærer at tiltakene vil være midlertidige frem til tilstrekkelig kunnskap foreligger. Tiltakene vil da enten skjerpes, bli stående eller trekkes tilbake, i lys av det samlede kunnskapsgrunnlaget.

SPØRSMÅL NR. 2315

Innlevert 19. september 2018 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 27. september 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden garantere at en eventuell ny struktur på ambulansetjenesten i Helse Nord-Trøndelag ikke vil bidra til å senke responstidene ytterligere, men bedre dem?»

BEGRUNNELSE:

I en sak i Trønderavisa 18.09 kommer det tydelig frem at ambulansene ikke rekker målet for responstid i akutte oppdrag i de fleste trønderske kommuner. På grunn av stadig krav til innsparinger i helseforetakssektoren har Helse Nord-Trøndelag utredet tre alternativer til ny plassering av ambulansestasjoner og det er skapt usikkerhet om responstiden med dette vil bli lengre, når målet burde være at den i det minste ble redusert til å ligge innenfor faglige minstekrav.

Svar:

Det er i dag er veiledende mål til responstider for ambulansetjenesten. De veiledende målene framgår av St. meld. nr. 43 (1999-2000) og er som følger:

- Akuttoppdrag: 12 minutter for 90 pst. av befolkningen i byer og tettsteder og 25 minutter for 90 pst. av befolkningen i griskrendte strøk.

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet informasjon fra Helse Midt-Norge om ambulansetjenesten i Helse Nord-Trøndelag. De opplyser at det er gjennomført en beredskapsanalyse for ambulansetjenesten i regi av

Helse Midt-Norge som beskriver ambulanseaktiviteten frem til 2030 og hvor det er pekt på hva som kan være en hensiktsmessig plassering for å kunne betjene en betydelig oppdragsvekst frem mot 2030. Beredskapsanalysen angir blant annet hvor det er fornuftig å plassere ambulansestasjonene for å oppnå best mulig responstider til størst mulig andel av befolkningen.

Helse Midt-Norge opplyser at analysen viser tre mulige senarioer ut ifra antall stasjoner totalt i regionen og at det ikke er slik at Helse Nord-Trøndelag har utredet tre mulige plasseringer av stasjoner i sitt område. Beredskapsanalysen er ikke et beslutningsverktøy, men et verktøy for analyse for helseforetakene som har ansvaret for å tilrettelegge for en ambulansestructur som gir best mulig beredskap og god utnyttelse av tilgjengelige ressurser.

Representant Kjerkol spør om jeg kan garantere for en ambulansestructur som reduserer responstidene. Det er de regionale helseforetakene som har ansvaret for å sikre ambulansetjenester, og som må vurdere hva som er mest hensiktsmessig organisering av tjenesten. Det framkommer av Helse Midt-Norges innspill at Helse Nord-Trøndelag generelt er opptatt av å gjøre forbedringer som blant annet kan bidra til bedring av responstidene.

SPØRSMÅL NR. 2316**Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 26. september 2018 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvor mye må det generelle skattenivået økes årlig ved å innføre en ekstra ferieuke for; -alle foreldre til barn under 18 år for å opprettholde balansen i statens inntekter og utgifter frem mot 2060 -alle foreldre til barn mellom 4-16 år for å opprettholde balansen i statens inntekter og utgifter frem mot 2060?»

BEGRUNNELSE:

I den politiske debatten har enkelte tatt til orde for en ekstra ferieuke for foreldre. Dette uten at forslaget er kostnadsberegnet, og hvor mye skattene må økes for å finansiere dette.

Svar:

I 4. kvartal 2016 var det 1 021 000 sysselsatte foreldre med barn mellom 0-17 år. Ifølge SSBs arbeidskraftsundersøkelse (AKU) arbeidet de i gjennomsnitt 36,4 timer per uke (avtalt arbeidstid). Effekten av en ekstra ferieuke for foreldre kan med dette utgangspunktet anslås å tilsvare 0,9 pst. av samlet sysselsetting målt i timeverk. Antall foreldre med barn i alderen 4 – 16 år kan, med utgangspunkt oversikten over sysselsatte med barn, anslås til

i overkant av 600 000. Effekten av en ekstra ferieuke for denne delen av arbeidsstyrken kan anslås å tilsvare 0,6 pst. av samlet sysselsetting målt i timeverk. Konsekvensene for inndekningsbehovet kan beregnes over samme lest som beregningene fra Perspektivmeldingen 2017. Reduksjoner i arbeidstilbudet med henholdsvis 0,9 og 0,6 pst. bidrar i tråd med disse beregningene til en økning i inndekningsbehovet med henholdsvis 0,4 og 0,2 pst. målt som andel av fastlands-BNP, noe som tilsvarer henholdsvis 10,2 og 6,8 mrd. Dersom et slikt innstrammingsbehov skulle dekkes inn f.eks. ved å øke den direkte skatten på husholdningene, tilsvarer dette en økning i gjennomsnittlig skattesats med henholdsvis 0,5 og 0,3 prosentenheter. Økningen i gjennomsnittsskatt kan illustreres ved å se på endringen i skatt for en eksempelhusholdning. For en familie med to barn og to voksne med årslønn tilsvarende medianlønnen, vil det økte inndekningsbehovet gi hhv. om lag 4 800 og 3 000 kroner årlig i økt skatt for husholdningen. I disse beregningene er det ikke tatt hensyn til at økt skattesats i seg selv kan bidra til en ytterligere reduksjon i arbeidstilbudet, og dermed en ytterligere økning i inndekningsbehovet. Med samme beregningstekniske forutsetning som i Perspektivmeldingen 2017, kan økningen i gjennomsnittlig skattesats for husholdningene anslås til henholdsvis 0,6 og 0,4 prosentenheter.

SPØRSMÅL NR. 2317**Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 28. september 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Hvor mange avvik, med hvilke årsaker, har det vært på Østfoldbanen hittil i år, og hvilke strakstiltak vil statsråden iverksette for å bedre situasjonen for de togreisende på strekningen?»

BEGRUNNELSE:

Østlandets Blad skriver denne uken om tekniske problemer på Østfoldbanen for tredje dag på rad. Dette føyer seg inn i en lang rekke av forsinkelser, tekniske problemer,

stengte perioder, personellmangel og andre problemer med togtilbudet på Østfoldbanen. Folk er frustrerte og mister tilliten til at man kan bruke toget som et pålitelig transportmiddel i hverdagen. Dette må statsråden rydde opp i, og strakstiltak bør iverksettes.

Svar:

Det har dessverre vore mykje feil på Østfoldbanen hittil i år, noko eg ser alvorleg på. Det er svært viktig at togsel-

skapa og passasjerane har moglegheit til å køyre punktlege tog.

Feilstatistikken viser at det til no i 2018 har vore 1686 timar forseinking på Østfoldbanen. Forseinkingane fordeler seg på til saman 4366 avvik eller innstillingar av tog. Dei viktigaste årsakene er planlagt vedlikehaldsarbeid på infrastrukturen (2571), feil på signal- og fjernstyringsanlegg (697) og feil i sporet (253). 185 innstillingar skuldast feil på tog.

Det er sett i verk ei rekke tiltak for å redusere talet på feil som forseinkar toga. Tiltaka har allereie gjeve resultat og Bane NOR ventar ei positiv utvikling utover hausten. Bane NOR har oppretta ei arbeidsgruppe som jobbar intenst med ytterlegare tiltak som kan redusere forseinkingane på kort sikt, samstundes som arbeidsgruppa identifiserer og gjennomfører endringar som betrar trafikkavviklinga på lengre sikt.

Forseinking på andre banestrekningar bidreg også til forseinkingar på Østfoldbanen. Innføring av fullstendig

overvaking av sporvekslar og spor mellom Lillestrøm og Asker stasjonar vil redusere talet på forseinkingar som igjen påverkar toga på Østfoldbanen. Eit tiltak som betrar trafikkavviklinga er sonemerking av plattformer på 13 jernbanestasjonar mellom Nordstrand og Kambo stasjon på Østfoldbanen. Dette vil allereie i 2018 bidra til å redusere tida for ombordstiging og dermed stasjonsopphald for toga. For 2019 vil saktekøyning grunna utbyggingsprosjekt bli redusert.

Eg har i møte med både NSB og Bane NOR også vore tydeleg på at eg ventar at dei forbetrar informasjonen til passasjerane når avvikssituasjonar oppstår. Den seine og delvis upresise informasjonen som har vore gitt passasjerane ligg under det nivået eg forventar av Bane NOR og NSB.

Dei har no opplyst om at dei jobbar grundig for å også forbetre informasjonen til sine passasjerar ved uplanlagde hendingar.

Eg vil følgje utviklinga nøysamt utover hausten.

SPØRSMÅL NR. 2318

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 26. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Var det kinesiske selskapet Huawei kunde hos First House samtidig som justis- og beredskapsministeren var partner i samme selskap?»

Svar:

Jeg har i min tid i First House ikke hatt Huawei som kunde. Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt First House har hatt Huawei som kunde, henviser jeg til First House.

SPØRSMÅL NR. 2319

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen

Besvart 2. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å framskynde planlegging, prosjektering og bygging av ny Eigerøy bro i Egersund dersom regionen greier å etablere en finansiell forskutteringsordning?»

BEGRUNNELSE:

Eigerøy bro er bygget på begynnelsen av 1950 tallet, og er en betongbro med flere spenn mellom de bærende søyler. Med seilingshøyde på 23 meter er broen det daglige bindeleddet for all næring og industri på Eigerøy, med mange store aktører innen både verftsindustri, bygg og anlegg,

fiskeindustri, maritim elektronikk, i tillegg til Eigersund Havn sitt hovedanlegg. Havn inngår i Kyststamveinettet, og broen er dermed en del av denne hovedferdselsåren. Statens Vegvesen har nå lagt ned restriksjoner med vektbegrensninger på broen. Dette betyr at transport av vindmøller til kraftutbygging i Bjerkreim ikke vil kunne gjøres over Eigersund Havn, men må gjøres over andre havner, som vil bety lengre transportetapper og større usikkerhet med tanke på værforholdene ved skipsanløp. Ny bro er lagt inn fullfinansiert i gjeldende NTP 2018-2028, men først helt i slutten av perioden.

Svar:

Rv 42, inkl. Eigerøy bru, er klassifisert i bruksklasse (Bk) 10/50 for normaltransport, dvs. at strekningen er tillaten for køyretøy med totalvekt inntil 50 tonn. I tillegg er strekningen tillaten for tømmertransport med totalvekt inntil 60 tonn. Strekningen inngår også i den delen av riksveg-

nettet der det er generell dispensasjon utan tidsavgrensing for totalvekt inntil 65 tonn og der det kan bli gitt tidsavgrensa dispensasjonar for totalvekt inntil 100 tonn. Dette inneber at all vanleg tungtransport og alle vanlege spesialtransportar kan bruke brua.

Avgrensingane som representanten Langholm Hansen viser til, er knytt til svært tunge transportar, dvs. transportar med totalvekt over 100 tonn. Slike transportar må det søkjast særskilt dispensasjon for.

I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det prioritert statlege midlar til prosjektet rv 42 Eigerøy bru i siste seksårsperiode (2024-2029).

Eigerøy bru er open for all vanleg tungtransport, inkl. vanlege spesialtransportar. Etter det eg no kjenner til er det ikkje endeleg avklart kor stor bereevne denne brua faktisk har. Eg vil derfor be Vegdirektoratet om å foreta ei særskilt vurdering av det for å avklare om det kan tillatast tyngre transport enn det som i dag er løyve til.

SPØRSMÅL NR. 2320

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen

Besvart 28. september 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Hvor lang tid tok det fra en flyktning ble bosatt til individuell plan var utarbeidet i 2016, 2017 og så langt i 2018?»

BEGRUNNELSE:

Jeg ber om at svaret også redegjør for hvilke krav som stilles fra departementet til en individuell plan og en vurdering av om alle får en individuell plan av god nok kvalitet innenfor akseptable tidsrammer.

Svar:

Krav til individuell plan

Etter introduksjonsloven § 6 skal det utarbeides en individuell plan for den som skal delta i introduksjonsprogrammet. Planen skal utformes på bakgrunn av en kartlegging av vedkommende opplæringsbehov og av hvilke tiltak vedkommende kan nyttiggjøre seg. Planen skal minst inneholde programmets start og tidsfaser og en angivelse av tiltakene i programmet. Planen skal utarbeides i samråd med vedkommende. Stortinget vedtok 4.6.18

flere endringer i kravene til individuell plan som trådte i kraft 1.9.18. Endringene innebar blant annet at planen skal bygge videre på tiltak som vedkommende har gjennomført før bosetting i kommunen. Videre skal det nå begrunnes i planen hvilke arbeids- eller utdanningsrettede tiltak som er valgt, og hvordan disse vil styrke den enkeltes mulighet for deltakelse i yrkeslivet. Den individuelle planen i introduksjonsprogrammet skal ses i sammenheng med den individuelle planen for opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Etter § 3 i introduksjonsloven skal kommunen så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting i kommunen, tilrettelegge for introduksjonsprogram for personer som har rett og plikt til programmet. Det vil si at den individuelle planen skal utarbeides innen tre måneder fra bosetting.

Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) er et register over enkeltpersoners deltakelse i norskopplæring og introduksjonsprogram. Det fremgår ikke av NIR når den enkelte deltaker i introduksjonsprogrammet får utarbeidet en individuell plan. Det foreligger derimot informasjon om individuell plan for deltakere i introduksjonsprogrammet fra fylkesmannstilsyn i 2017 og 2018 og fra tid-

ligere evalueringer. Kunnskapen fra evalueringen jeg viser til er ikke tidfestet til enkelte år.

Fylkesmannstilsyn

Fylkesmennene fører tilsyn med at kommunene oppfyller sine plikter etter introduksjonsloven. Målet er å sikre at kommunene oppfyller minstekravene i loven

og tilhørende forskrifter. Tilsynsystema for perioden 2017–2020 er individuell plan for deltakere i introduksjonsprogram. IMDi har mottatt kopi av endelig tilsynsrapporter fra 28 av de 29 tilsynene som ble gjennomført i 2017. Det ble påpekt til sammen 53 lovbrudd i 16 av tilsynene. For 2018 har IMDi så langt mottatt kopi av seks endelige tilsynsrapporter. Det er til sammen påpekt ni lovbrudd i fire av tilsynene. Lovbruddene er fordelt på om det utarbeides en individuell plan som fastsettes ved enkeltvedtak, om planen er individuelt tilpasset og utarbeidet i samråd med deltakeren, om planen inneholder programmets start, tidsfaser og en angivelse av tiltakene i programmet, om planen tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom og ved vesentlig endring i deltakerens livssituasjon og om vesentlige endringer i den individuelle planen fastsettes ved enkeltvedtak. Tilsynene avdekker om det utarbeides en individuell plan, men ikke hvor lang tid det tar før den enkelte får utarbeidet planen.

Evaluering av introduksjonsloven

Fafo har nylig evaluert ordningene i introduksjonsloven på vegne av departementet, og de leverte sin sluttrapport høsten 2017. 80 prosent av lederne ved introduksjonsenhetene som besvarte Fafo sine spørsmål mente at over 75 prosent av deltakerne hadde en individuell plan. Videre svarte 80 prosent av programrådgiverne at det ikke går mer enn tre måneder etter oppstart i programmet før deres deltakere får en individuell plan.

Helhetlig gjennomgang av introduksjonsloven

Det fremgår av Jeløya-plattformen at regjeringen vil reformere introduksjonsprogrammet. Det er for store variasjoner i tilbudet til den enkelte, også når det gjelder bruk av individuell plan, og det er for store variasjoner i kommunes resultater. Regjeringen har besluttet at det skal gjennomføres en helhetlig gjennomgang av introduksjonsloven for å sikre høyere måloppnåelse ved overgang til ordinært arbeid og utdanning. Kvalifiseringsarbeidet skal starte tidlig, det skal settes tydelige mål, variasjonene i resultater mellom kommunene skal reduseres og regelverket skal være oppdatert og sammenhengende. I forbindelse med den helhetlige gjennomgangen skal departementet også se på reguleringen av individuell plan. Utredningen skal resultere i et høringsnotat med forslag til en ny lov. Utredningen er godt i gang, og vi skal etter planen sende ut lovforslaget på offentlig høring neste vår.

SPØRSMÅL NR. 2321

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Kirsti Leirtro

Besvart 28. september 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Hvilket mandat har regjeringen gitt Forsvarsbygg i forhandlingene med gårdbrukerne i rød sone i Ørland kommune?»

BEGRUNNELSE:

6 år har nå gått siden Ørland ble valgt som base for F-35. I 6 år har innbyggerne opplevd stor usikkerhet i forbindelse med forhandlingene med Forsvarsbygg om erstatninger og/eller videre drift i støysonen. Etter en så lang prosess må departementet snart komme på banen og gi Forsvarsbygg det nødvendige mandatet til å holde det innbyg-

gerne opplevde de hadde blitt lovet, nemlig at kampflybaseutbyggingen vil ikke hindre landbruket i området i å drive videre. Med det innløsningsregimet som myndighetene fører nå, vil store deler av landbruket på Ørland bli rammet på en negativ måte. En av landets mest premierte fagmiljøer for melkeproduksjon, som årlig produserer 2,3 millioner liter melk, må avvike dersom ikke betingelsene for innløsning endres.

Svar:

Reguleringsplan for Ørland flystasjon ble godkjent av Ørland kommune den 13. november 2014 og stadfestet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet med noen

endringer av reguleringsbestemmelsene den 10. august 2015. Formålet med de nasjonale støyretningslinjene er å legge til rette for en langsiktig arealdisponering som forebygger støyplager for befolkningen. Støyretningslinjene gjelder både ved planlegging av ny støyende virksomhet og for arealbruk rundt eksisterende støyende virksomhet. Ved utvidelse og endring av virksomheten ved Ørland flystasjon ble det derfor etablert nye støysoner rundt basen som tok høyde for den nye virksomheten. Rød støysoner ligger nærmest støykilden og angir et område der bebygelse med støyfølsomt bruksformål skal unngås.

I rød støysoner rundt Ørland flystasjon skal lydnivået utenfor rom med støyfølsomt bruksformål i eksisterende bygningsmasse ikke overstige et gjennomsnittlig støy nivå på 62 dB og et maksimalt støy nivå på 100 dB. Dersom Forsvarsbyggs tilbud om innløsning avslås skal forurensningsforskriftens krav til innendørs støy nivå på 42 dB overholdes.

Under utarbeidelsen av reguleringsplanen for Ørland flystasjon ble det fra Ørland kommunes side spesielt vektlagt å gi entydige og forutsigbare bestemmelser for å forebygge fremtidig støyeksponering, støyplager og negative helsepåvirkninger/-effekter med lite rom for skjønnsmessige vurderinger.

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets innsigelsesbehandling ble det fra miljømyndighetens side presisert at det er lite ønskelig å videreføre bygninger med støyfølsomt bruksformål i rød sone for flystøy på grunn av de høye utendørs støy nivåene. Helsemyndighetene presiserte at kommunens foreslåtte støygrenser er satt for å forebygge negativ helsepåvirkning hos befolkningen, og at kommunens anbefalte grenseverdier således både er støyfaglig og medisinsk forankret.

Forsvarsbyggs mandat for innløsning av boliger i rød støysoner er direkte utledet fra Ørland kommunes reguleringsplan for Ørland flystasjon. Samtlige bygninger med støyfølsomt bruksformål i rød støysoner må tilbys innløsning for å sikre beboerne mot fremtidige støyplager og negative helseeffekter. Tilbud om innløsning er også en forutsetning for gjennomføring av den planlagte flyaktiviteten ved flystasjonen.

Etter Forsvarsdepartementets vurdering følger Forsvarsbygg opp Ørland kommunes vedtak for utslipp av støy fra kampflybasen for å forebygge fremtidige støy- og helseplager gjennom å tilby innløsning av samtlige boliger i rød støysoner. Dersom enkelte grunneiere ønsker å bli boende i rød støysoner står de etter eget ønske helt fritt til å gjøre det. De som avslår innløsningstilbudet vil bli gitt støytiltak ned til forurensningsforskriftens krav i henhold til reguleringsbestemmelsene fra Ørland kommune. For gårdbrukere som ønsker å flytte familien sin ut av rød støysoner, tilbys i tillegg til innløsning av boligen også ulempeerstatning for fremtidige økte driftskostnader, som påløper ved en videreføring av gårdsvirksomheten på eiendommen.

Forsvarsdepartementet forutsetter at Ørland kommune har vektet og prioritert de ulike samfunnsmessige interessene i støysonene opp mot hverandre når reguleringsplanen ble vedtatt den 13. november 2014. Dersom Ørland kommune nå mener at de vedtatte reguleringsbestemmelsene ikke balanserer de totale samfunnsmessige interessene på en god nok måte, kan kommunen som planmyndighet foreslå igangsetting av nye reguleringsplanprosesser.

SPØRSMÅL NR. 2322

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 27. september 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å få fortgang i prosessen med å tillate e-sigaretter?»

BEGRUNNELSE:

EU vedtok i 2014 et nytt direktiv om tobakksvarer, som trådte i kraft i 2016. Direktivet er ennå ikke innlemmet i

EØS-avtalen, men nødvendige lovendringer ble vedtatt i desember 2016.

Den viktigste endringen som følge av direktivet er en felles europeisk regulering av e-sigaretter. I dag er e-sigaretter med nikotin forbudt i Norge. Dette forbudet vil oppheves når direktivet trer i kraft her. Direktivet innfører en registreringsordning for alle e-sigaretter samt produktkrav for å redusere risikoen for skader. Selv om e-sigaretter ikke er uten helserisiko, er de langt mindre helseskadelig

enn vanlige sigaretter. E-sigaretter kan spille en rolle som skadereduserende middel for røykere, derfor ønsker regjeringen å forenkle tilgangen på produktene.

Det er slik at direktivet må tas inn i EØS-avtalen før det kan implementeres i norsk lov. Siden e-sigaretter er mindre skadelige enn vanlige sigaretter bør dette arbeidet gjøres så snart som mulig. Samtidig er norske forbrukere tjent med god og saklig informasjon, som gjør at de ser fordelene med e-sigaretter over tradisjonelle tobakksprodukter. Det bør derfor være mulig å gå i dialog med EU, slik at forberedelse til innføring i norsk lov går snarest og smidigst mulig.

Svar:

Norge har siden 1989 hatt et forbud mot import og salg av nye tobakks- og nikotinprodukter. E-sigaretter med nikotin er ansett som et slikt nytt produkt.

EUs nye tobakksdirektiv 2014/40/EU innfører for første gang en felleseuropeisk regulering av e-sigaretter, bl.a. med en egen registreringsordning og særlige produktkrav. Når direktivet blir gjeldende for Norge vil det særnorske forbudet mot e-sigaretter med nikotin oppheves og erstattes med direktivets krav.

Proessen med å innlemme direktiv 2014/40/EU i EØS-avtalen har dessverre blitt forsinket. Norge har behov for nasjonale tilpasninger knyttet til snus, og vi avventer formell godkjenning fra EU. Årsaken til forsinkelsen kan muligens skyldes at tobakksindustrien har anlagt en rekke søksmål mot direktivet, noe som har opptatt EU-kommisjonens ressurser på området.

Vi har imidlertid tett dialog med EU, og forventer at prosessen vil ferdigstilles snarlig slik at direktivet kan innlemmes i 2019. Nødvendige endringer i tobakkskadeloven er allerede vedtatt, slik at Norge raskt kan iverksette disse så snart EØS-prosessen ferdigstilles. Nikotinholdige e-sigaretter kan inntil videre innføres som privatimport etter legemiddelverket.

Vi har foreløpig ikke god nok kunnskap om helserisikoen ved bruk av e-sigaretter. Men regjeringen ønsker å gjøre dem tilgjengelige som skadereduserende midler for etablerte røykere som ikke klarer å slutte på annen måte. Vi er opptatt av å sikre at røykere som ønsker å gå over til e-sigaretter får så trygge produkter som mulig, samtidig som det er viktig at e-sigaretter ikke blir et nytt trendprodukt blant unge.

SPØRSMÅL NR. 2323

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 28. september 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Avisen Dagen publiserte 19.9.2018 en sak om Vinmonopolets annonsering.

Med bakgrunn i alkohollovens reklameforbud, hva er statsråden vurdering knyttet til Vinmonopolets annonsering for auksjon som sirkulerer på internett, mener statsråden at dette er et brudd på reklameforbudet, og er det i så fall behov for et tydeligere lovverk som hindrer aktører fra å markedsføre alkohol?»

BEGRUNNELSE:

Saken i Dagen tar utgangspunkt i Vinmonopolets annonse for auksjonsdatoer som dukket opp på en vilkårlig nettside.

Det overordnede målet med rusmiddelpolitikken er å redusere de negative konsekvensene ved rusmiddelbruk.

Et av de viktigste virkemidlene for å oppnå dette er gjennom reklameforbudet.

Vi har et strengt reklameforbud i Norge, med få unntak. Reklameforbudet har en etterspørselreduserende og holdningsendrende begrunnelse. Opplysning om auksjon er en klar oppfordring til salg, og kan derfor ikke innbefattes i unntaket.

Vinmonopolet uttaler i saken at de vil nå ut til sine kunder, og hevder dette er innenfor unntaksbestemmelsen i alkoholforskriften. Når annonserer vilkårlig sirkulerer på nett kan dette fort bli fanget opp av mindreårige. Reklameforbudet skal verne mindreårige mot å bli eksponert for markedsføring av alkohol.

Videre fremkommer det av saken at talsperson for Vinmonopolet ønsker å nå sine kunder og opplyser om at metoder som helsides-annonser blir brukt. Vinmonopolet som statlig aktør bør være opptatt av ikke å operere i en gråsoner, og det må undersøkes om disse annonsene er i tråd med et helhetlig og strengt reklameforbud.

Det er viktig at statsråden klargjør reklameforbudet slik at aktører ikke får bruke unntaksbestemmelser til å oppfordre til kjøp av alkoholholdige drikker og for å skjerme barn for å få opp slike annonser når de bruker internett.

Svar:

Representanten spør om min vurdering av hvordan reklameforbudet er å forstå når det gjelder annonsering for auksjoner.

Innledningsvis vil jeg presisere at departementet i henhold til bestemmelsene i alkoholloven ikke er involvert i enkeltsaker om reklameforbudet. Det er Helse- og sosialdepartementet som forvalter regelverket og som fører tilsyn med forbudet. Eventuelle klager på direktoratets vedtak i reklamesaker går til Markedsrådet og ikke til departementet. Departementet har derfor vært i dialog med Helse- og sosialdepartementet ved besvarelsen av dette spørsmålet.

Reklameforbudet er sentralt virkemiddel i alkoholpolitikken, og forbudet er omfattende og strengt.

Utgangspunktet er at alkoholreklame er forbudt, jf. alkoholloven § 9-2, men det er noen unntak fra forbudet i alkoholforskriften § 14-3. Disse unntakene er i stor grad begrunnet i at forbruker skal kunne oppsøke nøktern faktainformasjon om alkoholholdig drikk og at det skal kunne gis tilstrekkelig informasjon til å kunne gjennomføre et salg.

Det er et unntak for informasjon om auksjoner i alkoholforskriften § 14-3 nr. 11. Bestemmelsen beskriver hvilke opplysninger som er tillatt ved auksjon og lyder:

Ved auksjon: Nøkterne produkt- og prisopplysninger om produkter som skal auksjoneres bort, herunder bilder av produktene på nøytral bakgrunn. Slike opplysninger kan kun gis av AS Vinmonopolet eller auksjonshus som bistår selskapet og kun på deres hjemmesider eller etter forespørsel.

Det framgår av bestemmelsen at det ved auksjoner er lov å informere om produkter som selges på auksjon på

Vinmonopolets eller auksjonshusets egne hjemmesider. I tillegg kan det gis slik informasjon hvis noen tar direkte kontakt og ber om informasjonen. Det er ikke unntak i denne bestemmelsen for å gi denne typen informasjon i andre massekommunikasjonskanaler.

Spørsmålet er da om det er andre unntak som tillater at det annonseres for at auksjon skal finne sted og om hvor man kan finne informasjon om produktene.

Alkoholforskriften § 14-3 nr. 3 tillater annonser på salgssted og skjenkested og lyder:

Annonser om salgssted, herunder nettsalgssted, eller skjenkested med informasjon om stedets navn, adresse og åpningstider samt bevillingsrettigheter.

Dette innebærer at det vil være tillatt å informere om at salgsstedet eller nettbutikken finnes. Auksjon er ikke nevnt særskilt i unntaket og spørsmålet er derfor om "salgssted", ev. "nettsalgssted", må forstås å også omfatte auksjon. Av hensyn til å unngå utilsiktede utvidelser av reklameforbudet, må unntakene tolkes strengt. Unntakene fra reklameforbudet er svært spesifikke. Dette viser seg bl.a. ved at det i alkoholforskriften § 14-3 er gitt egne unntaksbestemmelser for informasjon på henholdsvis nettsalgssted, ved auksjon og fra salgssted. Auksjon må i lys av dette anses som en særlig omsetningsform som ikke faller inn under begrepet "salgssted" i § 14-3 nr. 3. En lenke direkte til produktkatalogen vil uansett ikke være omfattet av unntaket i denne bestemmelsen.

Både som eier av Vinmonopolet og som ansvarlig statsråd for reklamereguleringen forventer jeg og legger til grunn at Vinmonopolet følger regelverket og verken bryter forbudet eller beveger seg i gråsoner når det gjelder hva unntakene i reklameforbudet tillater. Jeg er derfor glad for at Vinmonopolet har tatt dette på alvor. Allerede før jeg mottok dette skriftlige spørsmålet, hadde Vinmonopolet på eget initiativ informert departementet om saken og gitt beskjed om at de hadde tatt tak i den.

Vinmonopolet orienterte samtidig om at de vil gå gjennom sine interne rutiner slik at de sikrer en riktig og god kunngjøring av slike auksjoner for fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 2324

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 1. oktober 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Det vises til Dokument nr. 15:2221 (2017-2018).

Mener statsråden at Næringskomiteens del av Stortingets vedtatte Innst 330S(2015-2016) ikke er å regne

som en fullverdig del av Stortingets behandling og vedtak?»

BEGRUNNELSE:

Etter at Innst. 330S (2015-2016) ble vedtatt overstyrte KLD rovviltneemndenes vedtak om uttak av ulv innenfor ulvesona i desember 2016. Dette førte til en av de største markeringene vi har sett i Oslo sentrum. Kravet om at Stortingets vedtatte politikk skulle iverksettes sto sentralt. Deretter ble det to runder i Stortinget som toppet seg med mistillitsforslag mot statsråden. De nødvendige lovendringer ER vedtatt og Statsråden unngikk mistillit ved å være ydmyk og love at Stortingets vedtak skulle iverksettes. Næringskomiteens uttalelse er like bindende for Stortingets uttrykte vilje som resten av innstillingen.

SPØRSMÅL NR. 2325

Innlevert 20. september 2018 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 1. oktober 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å forebygge familievold og overgrep mot barn og unge i innvandrerfamilier?»

BEGRUNNELSE:

En nylig undersøkelse gjort av NRK viser at hele 47 % av alle barn i familievoldssaker er fra innvandrerfamilier. NRK har gått gjennom alle dommer fra norske rettssaler i tre måneder, der barn har vært involvert i rettsaker mot sine aller nærmeste. 84 saker endte med domfelling. Totalt 135 barn var involvert i disse sakene. Av disse er 63 barn i innvandrerfamilier. Altså nesten halvparten. De fleste av barna i innvandrerfamiliene kommer fra Afrika og Asia. All vold mot barn er uakseptabelt, uansett hvor foreldrene kommer fra. At man har flyttet eller flyktet fra andre land er ikke en unnskyldning for å utøve vold mot barn eller andre i familien.

Regjeringen har tidligere gjort mye for å prioriterer arbeidet mot vold og overgrep høyt. Det er viktig å fortsette denne prioriteringen. Arbeid med forebygging, etterforskning og behandling må sees i sammenheng. Styrking bør komme der det gir mest effekt. Målet bør være at ingen barn og unge skal oppleve familievold.

Svar:

Regjeringen fører en rovviltpolitikk i samsvar med Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven, rovviltforlikene av 2004 og 2011 og flertallsvedtaket om ulv av 2016.

Regjeringen følger opp energi- og miljøkomiteens Innst. 330 S (2015-2016). Som ledd i sitt arbeid med Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur har Energi- og miljøkomiteen forelagt sitt utkast til innstilling for næringskomiteen til uttalelse før innstilling fra Energi- og miljøkomiteen ble avgitt. Det følger av innstillingen at Energi- og miljøkomiteens flertall ikke har sluttet seg til uttalelsen fra Næringskomiteen. De forslag som ble varslet i saken fra Næringskomiteens flertall, ble fremmet som løse forslag av Senterpartiet under behandlingen i Stortinget. Disse forslagene ble ikke vedtatt av Stortinget.

Regjeringen følger på vanlig måte opp de flertallsmerknader og vedtak som følger av Innst. 330 S (2015-2016).

Barnevernet må bli flinkere til å identifisere familier som har høy risiko for familievold, og forebygge slik vold ved informasjon om norske lover, og gripe inn tidligere der det allikevel utøves vold.

Svar:

Som stortingsrepresentanten nevner, er all vold mot barn uakseptabelt. Regjeringen prioriterer arbeidet mot vold og overgrep svært høyt. Vårt mål er at ingen barn skal rammes.

Jeg viser til Prop. 12S (2016-2017) Opptrappingsplanen mot vold og overgrep (2017-2021) som ble lagt frem i 2016. Noen av de viktigste satsingsområdene i planen er forebyggende arbeid og kompetanseheving i ulike etater og institusjoner. Dette gjelder også barn med innvandrerbakgrunn.

Kunnskap om omfang av vold i nære relasjoner i familier med innvandrerbakgrunn er begrenset. NOVA's rapport Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk

2007–2015 konkluderer at andelene som er utsatt for vold fra foreldre, er høyere blant unge med foreldre med

bakgrunn fra vestlige og ikke-vestlige land enn blant unge med foreldre med bakgrunn fra Norge eller Norden.

Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) har fått i oppdrag fra departementet å gjennomføre en omfangsstudie om vold og overgrep mot barn. NKVTS skal i studien sørge for at barn og unge med innvandrerbakgrunn, så langt det er mulig, utgjør en representativ del av undersøkelsen.

Regjeringen la fram Trygge foreldre – trygge barn. Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018-2021) i juni 2018. Strategien omtaler foreldre med innvandrerbakgrunn, og understreker at foreldrerollen kan bli påvirket av problemstillinger knyttet til flukt, traumer, svake kunnskaper i norsk, lite kjennskap til det norske samfunnet og manglende sosialt nettverk. Familier med innvandrerbakgrunn lever i tillegg oftere enn andre med vedvarende lav inntekt, noe som kan gjøre foreldreskapet vanskeligere. Foreldreveiledningskurs i introduksjonsprogrammet og styrking av hjelpetiltaksarbeid i det kommunale barnevernet, er tiltak som skal settes i verk i oppfølging av strategien. Videre skal tilskuddsordningen "foreldrestøttende tiltak i kommunene" utvides og styrkes. Dette er et forbyggende tiltak mot vold som tilbys til særskilte foreldregrupper. Oversikten over tildelinger

viser at en stor del av midlene har gått til tiltak rettet mot foreldre med innvandrerbakgrunn.

Når det gjelder å avdekke vold tidligere, er det avgjørende å øke kompetanse hos de som er i kontakt med barn i sitt daglige arbeid. Det er nå utviklet et opplæringsprogram for voksne som møter barn og unge i sitt arbeid, kalt SNAKKE. Med SNAKKE skal ulike faggrupper i kommunene lære enkle prinsipper for å samtale med barn. Voksne skal lære å håndtere sine bekymringer for et barn som kan være utsatt for vold eller overgrep og få mer trygghet i å snakke med barnet om vanskelige temaer. 23 barnehager deltar nå i pilotering av SNAKKE.

Det er en utfordring at mange voldsutsatte barn ikke vet at det de opplever er galt. Den digitale opplæringsressursen JEG VET gir enkelt og tydelig informasjon om hvordan lærere kan gi opplæring om vold og seksuelle overgrep. JEG VET gir kunnskap om ulike former for vold, mobbing, seksuelle overgrep, om hvordan vold og overgrep skader og om hvem man kan snakke med. JEG VET er tilgjengelig på nett (jegvet.no), og kan tas i bruk i barnehage og barneskole opp til 4. trinn.

Arbeidet mot vold og overgrep er noe av det viktigste jeg jobber med. Det arbeides på tvers av flere departementer om temaet og med flere tiltak som skal nå alle barn, uansett bakgrunn.

SPØRSMÅL NR. 2326

Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Magne Rommetveit

Besvart 1. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Kva vert brutto innbetaling av bompengar for å kunna finansiera eit slikt bidrag, og korleis skal dei nye bomselskapa finansiera lån til store samferdselsprosjekt dersom lånesummen overstig norske bankar si lånegrense for einskildkundar?»

GRUNNGJEVING:

Det er lagt opp til 131 milliardar kr i bompengbidrag i NTP-perioden.

Svar:

Som representanten Rommetveit viser til, er det i Meld. St. 33 (2016-2017) lagt til grunn 131 mrd. kr i bompengar i perioden 2018-2029. Samstundes legg regjeringa til

grunn 933 mrd. kr i statlege midlar til samferdselssektoren i denne perioden. Dette er eit svært høgt løyvingsnivå samanlikna med førre transportplan.

Brutto innbetaling av bompengar vil være høgare enn bompengbidraget sidan bompengeselskapa i tillegg har kostnader knytt til innkrevjing og drift av selskapa. Regjeringa jobbar for å halde kostnadene på lågast mogleg nivå. Gjennom bompengereforma har regjeringa sterk fokus på effektivisering, og kostnadene har gått ned kvart år i denne regjeringsperioden. Drifta skal vere effektiv, slik at mest mogleg av inntektene går til formålet med innkrevjinga. For prosjekt med låneopptak har selskapa også finansieringskostnader. Desse kostnadene vil variere mykje frå prosjekt til prosjekt. For bompengepakker skjer utbygginga vanlegvis over eit lengre tidsrom og parallelt med innkrevjinga, noko som normalt gir mindre lånebehov enn for strekningsvise prosjekt.

Det er ein føresetnad at finansieringsplanen for eit bompengeprojekt er basert på nøkterne føresetnader. I tillegg blir det som hovudregel stilt fylkeskommunal eller kommunal garanti for låneopptaket. Det er i dag uprob-

lematisk å skaffe lånefinansiering til bompengeprojekt. Eg viser i den samanhengen til at bompengeselskapa kan nytte både nasjonale og internasjonale finansieringsinstitusjonar.

SPØRSMÅL NR. 2327

Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 1. oktober 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Kan statsråden opplyse om regjeringens arbeid med utvalget som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester og foreslå løsninger for å sikre at offentlige midler i størst mulig grad går til velferd, er det nedsatt, hva er mandatet, hvem er medlemmer og når planlegger regjeringen å fremme sak for Stortinget med oppfølging av utvalgets arbeid?»

Svar:

Regjeringen nedsatte 28. september 2018 et offentlig utvalg som skal gjennomgå offentlige finansierte velferdstjenester i Norge i dag, med sikte på å kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester, herunder handel mellom nærstående, bruk av skatteparadis, tynnkapitalisering og utbytte. Utvalget skal foreslå løsninger som kan sørge for at offentlige midler i størst mulig grad går til produksjon av faktisk velferd, og hvordan uønsket skattetilpasning i selskap som i all hovedsak er finansiert av offentlige midler, kan hindres. (Fotnote 1)

Private aktører kan være et godt supplement til offentlig tjenesteproduksjon. Samtidig må det offentlige kunne være trygge på at tilbudet holder god kvalitet, at rettssikkerheten til brukerne ivaretas, og til at det offentlige ikke overbetaler for slike tjenester. Det er bakgrunnen for regjeringen setter ned dette utvalget, i tråd med det et enstemmig Storting har bedt oss om.

Som det fremgår av mandatet, står utvalget ellers fritt til å utrede de spørsmål som det selv synes er nødvendig å ta opp. Utvalget starter arbeidet høsten 2018, og skal levere sin første delutredning til Nærings- og fiskeridepartementet i løpet av et år. I denne delen vil også spørsmål om sikring av arbeidstageres lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår tas opp. (Fotnote 2 og 3) Delutredning II skal leveres innen 2 år. Jeg legger ved en kopi av mandatet for utvalget til orientering. Informasjon om utvalgets sammensetning finnes her: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ekspertutvalg-skal-se-pa-bruk-av-private-velferdsleverandorer/id2612478/>

Vedlegg til svar:
<https://www.stortinget.no/dok15-201718-2327-vedlegg>

¹ Jf. Stortingets anmodningsvedtak nr. 182 av 12. desember 2017, jf. Innst. 43 S (2017-2018) om behandling av Dokument 8:193 (2017-2018).

² Jf. Stortingets anmodningsvedtak nr. 511 (2017-2018) av 27. februar 2018, jf. Innst 123 S (2017-2018) om behandling av Dokument 8:32 (2017-2018).

³ Jf. Stortingets anmodningsvedtak nr. 595 (2017-2018) av 10. april 2018, jf. Innst 197 S (2017-2018) om behandling av Dokument 8:101 (2017-2018).

SPØRSMÅL NR. 2328**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Geir Pollestad****Besvart 1. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«I samband med statsbudsjettet 2017 og den såkalla bilpakken vart det lova at bomsatsane utanfor dei store byane skulle reduserast med 10 %.

Er det nokon vegprosjekt der dette framleis ikkje har skjedd?»

GRUNNGJEVING:

Det er ynskjeleg med ei liste over kva bomstasjonar på riksveg og fylkesveg, som er innafor ordninga, der ein ikkje har sett ned bomsatsen med 10 %. Det er ikkje naudsynt å vise at veksten i bompengar samanlikna med andel statelege midlar har flata noko ut. Dette er kjent informasjon alt frå Nasjonal Transportplan 2014-2023 lagt fram av Stoltenberg 2 regjeringa.

Svar:

Ordninga med tilskot for reduserte bompengetakstar utanfor byområda gjeld for bompengeprojekt på riksveg utanfor dei områda/byane som får tilskot over kap. 1330, post 61 Belønningsordninga for betre kollektivtransport mv. i byområda eller post 64 Belønningsmidlar til bymiljøavtaler og byvekstavtaler. Vidare gjeld ordninga for prosjekt der bompengelopplegget vart lagt fram for Stortinget før utgangen av 2016. I tillegg er prosjektet E39 Rogfast omfatta av ordninga, jf. Prop. 105 S (2016-2017). Før tilskotet kan betalast ut må det i samsvar med regelverket for tilskotsordninga liggje føre eintydige vedtak frå aktuelle kommunar og fylkeskommunar om at prosjektet skal leggje om til ny takst- og rabattstruktur i tråd med Prop. 1 S Tillegg 2 (2015–2016), vedtak frå eigarane i selskapet om at selskapet går inn i eitt av dei regionale bompengeselskapa og søknad frå bompengeselskapet om å setje ned takstane med minst 10 pst. Søknaden om taks-tendring må vere godkjent av lånegarantisten/-ane. Til saman har 40 prosjekt fått tilsegn om tilskot. For 30 av desse

prosjekta er innkrevjinga starta opp. For eitt prosjekt ligg det enno ikkje føre tilstrekkeleg dokumentasjon til at tilskotet kan utbetalast. Dei føresette takstreduksjonane er gjennomførte for dei andre prosjekta med unntak av rv 13/fv 7 Hardangerbrua og Vossapakko. For desse to prosjekta tok det noko tid før naudsynt dokumentasjon låg føre. Vegdirektoratet opplyser at søknadene om føresette takstreduksjonar i desse prosjekta no er til behandling i direktoratet, og det er venta at takstreduksjonen vil skje i løpet av hausten 2018. For øvrig merkar eg meg at representanten ikkje vil verte minne om at den statelege delen av finansieringa til samferdsel no er høgare under denne regjeringa enn når Senterpartiet satt i regjering. Eg minner følgeleg ikkje om det i dette svaret.

Vedlegg til svar: Se neste side

Skriftleg spørsmål nr. 2328 (2017-2018)**Bompengeprosjekt omfatta av tilskotsordninga for reduserte bompengetakstar - status pr. 26.09.2018**

Prosjekt	Start bompenge-innkrevjing	Sum ordinært og ekstraordinært tilskot i 2017 (mill. kr)	Ordinært tilskot i 2018 (mill. kr)	Takstreduksjon gjennomført (ja/nei)
E6 Trondheim-Stjørdal	1995	34,3	23,6	Ja
E6/E18 Østfoldpakka	2001	52,2	35,9	Ja
Listerpakken ¹⁾	2003	0,0	0,0	-
Fv 7/rv 13 Hardangerbrua ²⁾	2006	13,5	9,2	Nei
Haugalandspakken	2008	28,3	19,5	Ja
E6 Gardermoen-Dal, Skaberud-Kolomoen	2009	35,8	24,6	Ja
E18 Langåker-Bommestad	2009	10,4	7,2	Ja
Vossapakke ²⁾	2010	11,9	8,2	Nei
Rv 80 Røvika-Strømsnes	2011	4,5	3,1	Ja
E6 Dal-Boksrud, Boksrud-Minnesund	2011	25,4	17,5	Ja
E6 Øyer-Tretten	2012	9,0	6,2	Ja
E18 Ski-Langangen	2012	10,4	7,2	Ja
Rv 80 Løding - Viken (Tverlandsbrua)	2013	7,5	5,1	Ja
Rv7 Sokna - Ørgenvika	2014	11,9	8,2	Ja
E16 Fønhus - Bagn	2014	4,5	3,1	Ja
E134 Stordalstunnelen	2014	3,0	2,1	Ja
E6 Minnesund - Skaberud	2015	22,4	15,4	Ja
E6 Korgen - Bolna (Helgeland nord)	2015	6,0	4,1	Ja
E16 Kongsvinger - Slomarka	2015	16,4	11,3	Ja
Bypakke Bodø	2015	29,8	20,5	Ja
E6 Hålogalandsbrua og E10 Trældal - Leirvik ³⁾	2015	11,9	8,2	Ja
E18 Gulli - Langåker	2015	37,3	25,7	Ja
Førdepakken	2016	14,9	10,3	Ja
Vegpakke Harstad	2016	16,4	11,3	Ja
E6 Nord-Trøndelag grense - Korgen (Helgeland sør)	2016	9,0	6,2	Ja
E18 Riksgrensen - Ørje og Knapstad - Retvet	2016	16,4	11,3	Ja
E6 Ringebu-Otta, strekningen Frya - Sjoa	2016	38,8	26,7	Ja
Rv 4 Lunner grense - Jaren og Lygna sør	2017	20,9	14,4	Ja
E18 Bommestad - Sky	2018	-	33,9	Ja
Rv 36 Slåttekås - Årnes ⁴⁾	2018	-	3,1	Ja
E18 Tvedestrand - Arendal ⁵⁾	2019	-	-	-
E134 Damåsen - Saggrenda ⁵⁾	2019	-	-	-
Rv13 Ryfast ⁵⁾	2019	-	-	-
E16 Bagn - Bjørge ⁵⁾	2019	-	-	-
E18 Rugtvedt - Dørdal ⁵⁾	2019	-	-	-
Rv 3/rv 25 Ommangsvollen – Grundset/Basthjørnet ⁵⁾	2020	-	-	-
E6 Kolomoen - Moelv ⁵⁾	2020	-	-	-
E39 Svegatjørn - Rådal ⁵⁾	2022	-	-	-
E16 Bjørum - Skaret ⁵⁾	2023	-	-	-
E39 Rogfast ⁵⁾	2026	-	-	-
Sum		502,8	383,1	

1) Prosjektet har ikkje oversendt naudsynt dokumentasjon - tilskot er derfor ikkje utbetalt.

2) Tilskotet for 2017 vart utbetalt i 2018, jf Prop. 13 S (2017-2018) - takstreduksjon venta gjennomført hausten 2018.

3) Heile tilskotet er utbetalt sjølv om berre innkrevjinga på E10 er starta opp.

4) Innkrevjinga starta opp i september 2018 - tilskotsutbetalinga er til handsaming i Vegdirektoratet.

5) Innkrevjinga er ikkje starta opp.

SPØRSMÅL NR. 2329**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 1. oktober 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Viser til saken der private leverandører av sykehustjenester kan få 3 ganger så mye betalt for samme behandling som offentlige sjukehus.

Mener statsråden det skal være mulig at private leverandører av helsetjenester gjennom å organisering tjenesten på langt mindre effektiv måte som gir grunnlag for flere refusjoner, skal kunne fortsette å få bedre og flerdoblet betaling for samme tjeneste sammenlignet det helseforetakene får?»

Svar:

Jeg vil innledningsvis få slå fast at de offentlige sykehusene er bærebjelken i den norske spesialisthelsetjenesten. For å oppnå en robust offentlig spesialisthelsetjeneste har regjeringen derfor satset på, og prioritert, de offentlige sykehusene.

Bruk av private leverandører er likevel et viktig supplement til de offentlige tjenestene. Dersom de offentlige sykehusene ikke har tilstrekkelig kapasitet er det god ressursutnyttelse å bruke ledig kapasitet hos private leverandører for å dekke befolkningens behov for tjenester. Samtidig bidrar også bruk av offentlig finansierte private helsetjenester til større valgmuligheter for den enkelte borger, uavhengig av den enkeltes økonomiske evne.

Dette er en medisin som virker. Under denne regjeringen har ventetiden totalt blitt redusert med 17 dager fra 2013 til 2017. For behandling av rus er ventetiden redusert med 27 dager. I 2017 sto det 65 000 færre pasienter i sykehuskø enn ved utgangen av 2013. Dette har regjeringen oppnådd ved å gi pasienten større valgfrihet, og ved å legge til rette for bedre utnyttelse av den samlede kapasiteten i spesialisthelsetjenesten, enten det er offentlige sykehus, avtaler med private eller ideelle sykehus, avtalespesialister, eller gjennom avtaler med private leverandører.

Det er ofte vanskelig å sammenlikne priser direkte mellom helseforetak og private leverandører. Omfanget av avtaler og type avtaler vil variere fra helseforetak til helseforetak etter behov, og vil påvirke hvilke priser man får fra en private leverandør. Det er også slik at priser som oppgis av helseforetakene kan være basert på vilkår som ikke er sammenlignbare med vilkår de private leverandører må legge til grunn i sine anbud, som for eksempel ulike legemiddelkostnader, hva slags personell som kan benyttes, avtalenes varighet mv. Det ligger også noen utfordringer i å få frem sammenliknbare tall for offentlig tjenesteproduksjon. Private leverandører må sørge for å

dekke inn alle sine kostnader gjennom prisen på behandlingen, inkludert kostnader til investeringer, drift og vedlikehold av utstyr og bygg. For offentlige virksomheter er det ofte utfordrende å få til et tilsvarende bilde av den enkelte offentlige tjenestes andel av "overhead"-kostnader i en større virksomhet.

Jeg vil imidlertid vise til rapporten Pasientrettigheter og bruk av private kommersielle sykehus fra 2013 som viste at oppnådde anbudspriser for dagkirurgiske operasjoner hos private tilbydere i gjennomsnitt for landet var 65 % av enhetsprisen i innsatsstyrt finansiering i 2010 og 2011. En av hovedforklaringene på dette er at private tilbydere ikke har akuttberedskap, men kun tar imot elektive pasienter. Dette gir de private sykehusene større mulighet enn de offentlige til å strømlinjeforme behandlingsaktiviteten og dermed redusere kostnadene.

Når det gjelder helseforetakenes bruk av private tilbydere av helsetjenester er det mitt inntrykk at de har et godt regime for oppfølging av de avtaler som inngås. Dette er viktig for å sikre at de til enhver tid gjeldende avtaler både gjennomføres på en økonomisk gunstig måte, og at det er god kvalitet på tjenestene som ytes til befolkningen.

Avslutningsvis vil jeg minne representanten om at den avtalen som det vises til i spørsmålet ble inngått under Stoltenberg II-regjeringen, da Jonas Gahr Støre var helse- og omsorgsminister. Avtaleperioden har gått ut, og Helse Sør-Øst har nå inngått en ny avtale hvor prisen er vesentlig redusert.

SPØRSMÅL NR. 2330**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 28. september 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Kan statsråden gjøre greie for om han har vurdert å legge årsverkrammene for personell til Kystvakta under deira budsjett post i statsbudsjettet, gitt deira særskilde rolle?»

GRUNNGJEVING:

Kystvakta uttaler at dei slit med bemanning på fartøya sine. Hovudårsaka til dette er at personellet til Kystvakta ligg under Sjøforsvarets totale pott i budsjettet. Dette gjer at årsverk kan flyttast frå kystvakta til andre delar av Sjøforsvaret slik situasjonen er i dag.

Svar:

Kystvakta har si økonomiske overføring over statsbudsjettet på eit eige budsjettkapittel (kap. 1790). Dette inkluderer personellutgiftene til Kystvakta, og eg er såleis trygg på at personell disponeringa til Kystvakta sine viktige oppgåver er tilstrekkeleg prioritert. Desse midlane kan ikkje disponerast annleis utan tilslutning frå Stortinget.

Forsvarsdepartementet styrer ikkje Forsvaret på årsverk, men på økonomisk tildeling og krav til aktivitet. Årsverk er sjølvstendig ein vesentlig økonomisk innsatsfaktor som forsvarssjefen må ta omsyn til for å balansere Forsvarets verksemd i fireårsperioden. Forsvarssjefen har såleis eit sjølvstendig ansvar for å sjå til at årsverksutviklinga i Forsvaret er forsvarleg med tanke på økonomi

og kompetanse, samt i samsvar med målsettingane for gjeldande langtidsplan.

Forsvarssjefen må, for å få effektiv styring, ha høve til å disponere ressursane sine på ein slik måte at han til ein kvar tid kan optimalisere organisasjonen sin. Gjennom dette har også sjef Sjøforsvaret fått ein årsverksbane å styre mot. Innanfor dette blir årsverka disponerte til Marinen og Kystvakta sine fartøy, taktisk leiing og organisasjonen på land.

Sjøforsvaret disponerer til tider noko av Kystvakta sitt seglande personell til andre prioriterte oppgåver. Dette har mellom anna skjedd i samband med:

- operasjon Triton i Middelhavet, der personell har støtta i å drive grensekontroll, stoppe menneskesmugling og til å redde menneske i havsnaud,
- å støtte Marinen med helikopterkontrollkompetanse
- eit generelt samarbeid og kompetansebygging innanfor det maritime kompetansedomenet.

Som resten av Forsvaret har Kystvakta også eit visst fråvær av personell grunna rettspermisjonar og i samband med kurs- og kompetanseheving.

Eg vurderer det ikkje som formålstenleg å redusere forsvarssjefens handlingsfridom på dette området, då dette vil redusere moglegheita til å kome fram til dei mest effektive løysingane.

SPØRSMÅL NR. 2331**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 28. september 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Kan statsråden gjøre greie for korleis prosessen med nytt fagmilitært råd vil gå føre seg, kva FFI si rolle i nytt fagmilitært råd vil vere, og om Forsvarssjefen kjem til å leie arbeidet med eit fullstendig fagmilitært råd som tek føre seg heile Forsvaret?»

Svar:

Regjeringa har starta arbeidet med å utvikla ein ny langtidsplan for forsvarssektoren, og har til føremål å leggja han fram for Stortinget våren 2020. Før regjeringa gjer føringar og rammer for arbeidet med ny langtidsplan, vil eg bruka tida til ein systematisk gjennomgang av utviklingstrekk og kva for høve dei gir. Forsvarets forskingsinstitutt

(FFI) vil gje eit forskingsbasert innspel som del av dette grunnlagsarbeidet.

Eg er oppteken av at forsvarssjefen skal ha ei tydeleg rolle i arbeidet med ny langtidsplan. Forsvarssjefen vil involverast i grunnlagsarbeidet og delta i prosjektrådet for arbeidet FFI skal utføre. Når regjeringa har gjeve rammene for arbeidet med ny langtidsplan, vil forsvarssjefen

få oppdrag om å utarbeide fagmilitære råd i en heilskapleg samanheng på områder regjeringa vil vidareutvikle. Det er forsvarssjefen sjølv som leier arbeidet med å utvikle fagmilitære råd, og det er difor han som vurderer korleis dette arbeidet skal handterast. Dette inkluderer også eventuell involvering av FFI i utarbeiding av de fagmilitære rådene.

SPØRSMÅL NR. 2332

Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 26. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre Harstad og omegn en politidekning som er på nivå med landet forøvrig, og minimum på samme nivå som før politireformen?»

BEGRUNNELSE:

24. juli dokumenterer Harstad Tidende at politiet i region Harstad er tappet for mannskap og ressurser som følge av politireformen. Til tross for at politiet er tilført betydelige ressurser og flere ansatte på nasjonalt nivå under denne regjeringen, har Harstad fått en nedgang i ansatte og færre ressurser.

Svar:

Etter strukturendringene i nærpolitireformen leveres polititjenesten i Harstad kommune fra Harstad politistasjonsdistrikt, mens funksjonelle driftsenheter yter tjenester til hele Troms politidistrikt.

Det er for 2018 bevilget 131 millioner kroner til å ansette alle som går ut av Politihøgskolen i 2018. Det er som kjent Politidirektoratet som tildeler årsverk til politidistrikt og særorgan. Troms politidistrikt er ifølge direktoratets Disponeringsskriv for politi- og lensmannsetaten 2018 tildelt 12 stillinger. Til sammen i reformperioden er tildelingen 61 stillinger. Når det gjelder politidekning og målet om to polititjenestepersoner per 1000 innbyggere er det som representanten er kjent med, et nasjonalt tall. Det er hverken mulig eller ønskelig å sikre lik dekningsgrad i hele landet. Politidekningen i Troms politidistrikt har for øvrig økt fra 1,51 i 2013 til 1,73 i 2017.

Hvordan Troms politidistrikt på best mulig måte utnytter de ressursene de får tildelt er det politimesteren som har best forutsetninger for å avgjøre. Rapporteringen

til direktoratet per 1. tertial 2018 viser at Troms politidistrikt, med få unntak, når kravene som er satt til responstid.

Det er igangsatt flere tiltak i kvalitetsdelen av nærpolitireformen som skal gi bedre tjenester til befolkningen. Her vil jeg spesielt trekke frem arbeidet med et felles tjenestekontor som, basert på etterretning og kunnskap om behov, planlegger og prioriterer ressursene i distriktet.

SPØRSMÅL NR. 2333**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 1. oktober 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Kan statsråden redegjøre for hvorfor Prop. 116 L (2017–2018) ikke ble sendt ut på ordinær høring, da i særdeleshett til kommuner og fylkeskommuner da disse i svært stor grad rammes av en lovpålagt konsultasjonsplikt ovenfor Sametinget, mens Sametinget nærmest ble gitt veto rett i forbindelse med deres “behandling” av proposisjonen, og mener statsråden dette representerer en forsvarlig saksbehandling?»

BEGRUNNELSE:

Justisdepartementet sendte 15. februar 2008 samerettsutvalgets utredning NOU 2007: 13 Den nye sameretten og NOU 2007: 14 Samisk naturbruk og rettssituasjon fra Hedmark til Troms på høring. Det er denne høringen Prop. 116 L (2017–2018) baserer seg på. Proposisjonens innhold har ikke vært på høring ut over høringen som ble gjennomført for over ti år tilbake, dette til tross for at proposisjonen er sterkt inngripende ovenfor folkevalgte organ på kommunalt og regionalt nivå.

Svar:

Regjeringens lovforslag i Prop. 116 L (2017–2018) følger opp samerettsutvalgets forslag i NOU 2007: 13 Den nye sameretten om en saksbehandlings- og konsultasjonslov. Samerettsutvalgets rapport var på bred offentlig høring i 2008–2009. Departementet har på vanlig måte gått gjennom og vurdert innspillene fra høringen, blant annet når det gjelder lovfesting av konsultasjonsplikten for kommuner og fylkeskommuner. I NOUen foreslo samerettsutvalget en relativt detaljert lovregulering av konsultasjonsplikten, også for kommuner og fylkeskommuner. Regjeringens forslag til lovregler om konsultasjoner er mindre omfattende enn forslaget som var på høring. Det er i all hovedsak snakk om å videreføre reglene i dagens Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget, fra 2005. Jeg kan på denne bakgrunnen ikke se at det var behov for å sende saken på en ny, omfattende høring.

Regjeringen foreslår å forankre konsultasjonsplikten for kommuner og fylkeskommuner i en egen bestemmelse i sameloven. Dette er ikke en ny forpliktelse. Staten har allerede en plikt til å sørge for mekanismer som sikrer at kommunale og fylkeskommunale organer gjennomfører konsultasjoner i tråd med Norges folkerettslige forpliktelser. Jeg minner også om at Sametinget ikke vil ha rett til konsultasjoner i saker hvor de har innsigelsesrett etter

plan- og bygningsloven. Slike arealsaker skal, som i dag, følge plan- og bygningslovens regler.

Etter at loven er vedtatt, skal det utarbeides en veileder for kommuner og fylkeskommuner, som skal skissere fleksible løsninger for hvordan konsultasjoner kan gjennomføres. Departementet har underveis i prosessen med proposisjonen hatt dialog med KS om den overordnede lovforankringen av konsultasjonsplikten for kommuner og fylkeskommuner. KS blir også en viktig aktør i arbeidet med veilederen.

På statlig nivå er det i proposisjonen lagt opp til å lovfeste hovedprinsippene i konsultasjonsplikten, og å gi nærmere regler i forskrift. Et utkast til forskrift vil bli sendt på høring på vanlig måte.

Regjeringen har i denne saken fulgt dagens konsultasjonsprosedyrer og konsultert med Sametinget i god tro og med formål om å oppnå enighet. Det er snakk om en sentral ordning for samspillet mellom Sametinget og myndighetene. Da er det naturlig, og i tråd med etablert praksis, at Sametingets plenum gir uttrykk for sitt syn på saken før regjeringen sender lovforslaget til Stortinget. Jeg er glad for at Sametinget stiller seg bak forslaget. Jeg vil samtidig presisere at det er regjeringen som har fattet beslutningen om å fremme proposisjonen for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 2334**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Per Espen Stoknes****Besvart 1. oktober 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen****Spørsmål:**

«Borgerstyrt/Brukerstyrt personlig assistanse(BPA)ble rettighetsfestet i 2015. En stor del av målgruppen for BPA får fortsatt ikke et fullverdig tilbud. Helseminister Bent Høie ba i februar 2017 kommunene følge opp rettighetsfestingen av BPA på en bedre måte. Lite bedring har skjedd og stortingsflertallet vil ikke finansiere BPA over folketrygden sammen med andre rettighetsbaserte ordninger.

Hva vil regjeringen gjøre for å sikre hele BPA målgruppen raskt får sine rettigheter oppfylt?»

BEGRUNNELSE:

Rettighetsfestingen av Borger-/brukerstyrt personlig assistanse (BPA) trådte i kraft 01.01.15. BPA er ment som et frihetsverktøy som skal bidra til at borgere med assistansebehov, på lik linje med øvrige innbyggere, får mulighet til å leve et selvstendig og aktivt liv. Et viktig poeng med BPA er at det er borgeren med assistansebehov som selv styrer når, hvor, til hva og av hvem assistansen skal utføres. Det er personen med assistansebehovet (eller en annen tillitsperson/nærstående) som er arbeidsleder i sin egen ordning. BPA bidrar til at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan ta utdanning, komme seg inn i arbeidslivet og stå i jobben, fylle sin rolle i relasjon med venner og familie og engasjere seg i lokalsamfunnet og i organisasjonslivet.

Rettighetsfestingen skulle sikre at mennesker med funksjonsnedsettelse som trenger mer enn 25 timer assistanse i uka, og er under 67 år, BPA. Det ble beregnet at 14 500 personer var i denne gruppa i 2015. Det er fremdeles få som er klar over, og/eller benytter seg av denne ordningen. En stor del av målgruppen opplever sågar at de ikke har tilgang til et fullverdig BPA-tilbud i kommunen. Dette til tross for at rettighetsfestingen skulle være et viktig bidrag til likeverd, likestilling og deltakelse i samfunnet. Det er i dag 316 flere personer som har BPA enn da rettigheten trådte i kraft 1. januar 2015. Det tilsvarer 3300 personer med BPA totalt. Norge har forpliktet seg gjennom FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter. Konvensjonens sier blant annet:

”dersom mennesker med nedsatt funksjonsevne kan nytte sine menneskerettigheter og grunnleggende friheter fullt ut, og kan delta fullt ut i samfunnslivet, vil det gi dem en sterkere følelse av tilhørighet, og vil bringe den menneskelige, sosiale og økonomiske utviklingen av samfunnet, og bekjempelsen av fattigdom, et betydelig steg framover”.

13.6.18 stemte Stortingsflertallet ned et forslag om å flytte BPA ordningen over til Nav, med finansiering gjennom folketrygden. SV, Rødt og MDG stemte for. I dag ligger

BPA-ordningen under Helse- og omsorgsdepartementet, og det er opp til hver enkelt kommune å tolke regelverket. Dette fører til at ordningen gjerne likestilles med hjemmebaserte kommunale helse- og omsorgstjenester, og at tjenestetilbudet er svært forskjellig fra kommune til kommune. Dette er svært problematisk for brukere av ordningen. Ulikhetene i kommunene setter store begrensninger på den sosiale mobiliteten som øvrige innbyggere har. Folk som flytter til en ny kommune for å studere eller fordi de har fått seg jobb, opplever å miste eller få redusert det tilbudet de har hatt i kommunen de flyttet i fra. I saksbehandlingsperioden opplever noen også å miste assistansen helt.

Det er i dag en motsetning i intensjonen med rettighetsfestingen på den ene siden, og plasseringen i helse- og omsorgslovgivingen på den andre. Kommunenes saksbehandlere må støtte seg på to sett lovverk som står mot hverandre. Det kan være noe av årsaken til at det har kommet inn 411 rettighetsklager til fylkesmennene fra personer som er uenig i kommunen sitt vedtak om BPA. I tillegg er det kommet inn 295 henvendelser til pasient- og brukerombudene fra personer som trenger bistand i BPA-saker.

Svar:

Brukerstyrt personlig assistanse er et viktig bidrag til likeverd, likestilling og samfunnsdeltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne og stort behov for bistand. For personer i denne situasjonen betyr BPA mye for muligheten til yrkesdeltakelse, utdanning og et aktivt og selvstendig liv. Regjeringen valgte derfor tidlig å rettighetsfeste BPA for å sikre mennesker med stort behov for praktisk bistand en større mulighet til å ta ansvar for eget liv og egen velferd.

Samtidig med rettighetsfestingen av BPA fikk vi også igangsatt en følgeevaluering av denne ordningen. Evalueringen trekker veksler på om lag to års erfaringer, og sier dermed noe om tendenser i etterkant av rettighetsfestingen.

I korte trekk kan nevnes at evalueringen viser en lavere vekst i antall BPA-brukere enn antatt. Dette kan dels skyldes manglende informasjon og tilrettelegging fra kommunenes side, men også at færre brukere enn antatt velger denne form for organisering. De fleste brukerne i evalueringen var fornøyde med BPA-ordningen, men opplever det som krevende å være arbeidsleder. Flere brukere ønsker seg fremdeles flere timer, selv om evalueringen viser at det gjennomsnittlige totale uketimeantallet per

kommune er signifikant høyere etter rettighetsfestingen. Målet om en mer lik praksis i kommunene synes ikke å være nådd gjennom rettighetsfestingen. Dette skyldes, ifølge evaluator, primært at enkelte kommuner velger å legge seg på en mer romslig linje enn hva loven krever. Lokale tilpasninger og dermed variasjoner i ordningen er i praksis til fordel for noen brukere.

I tillegg til følgeevalueringen har jeg fått overlevert flere rapporter og innspill knyttet til videre utvikling av BPA. Her har både Norges Handikapforbund, KS og Ulo-ba kommet med sine bidrag. Jeg er glad for at mange er

opptatt av, og kommer med forslag til, hvordan ordningen bør innrettes for å sikre det beste for brukerne.

Av Jeløy-plattformen fremgår at Regjeringen vil sikre at ordningen med BPA fungerer etter hensikten. Desto mer kunnskap vi har om ordningen, desto bedre grunnlag har vi for å ta gode avgjørelser. Eventuelle endringer av organiseringen brukerstyrt personlig assistanse vil utløse krevende og komplekse problemstillinger. Jeg foretar nå en samlet vurdering av evalueringer, rapporter og innspill som har kommet inn fra blant annet ulike interesse- og brukerorganisasjoner.

SPØRSMÅL NR. 2335

Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Per Espen Stoknes

Besvart 28. september 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Som følge av instruks om berostillelse, uthules norske statsborgeres rettigheter. På bakgrunn av en ubehandlet mistanke hos UDI, nektes norske statsborgere pass og å få bli gjenforent med sin familie. Dette gjelder rundt 670 norske statsborgere og deres familier.

Hva er gjort, og hva gjenstår for at regjeringen fremmer forslag om å endre statsborgerskapsloven i henhold til anmodningsvedtak fattet av Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

I vedtak av 9. mai 2017 ba Stortinget regjeringen fremme forslag om å endre statsborgerloven slik at tilbakekallelser av statsborgerskap etter statsborgerskapsloven § 26 annet ledd skal skje ved dom. Samtidig ble det også vedtatt å vente med saksbehandling av tilbakekallelser av statsborgerskap etter statsborgerloven § 26 annet ledd fram til regelverket er endret.

Justis- og beredskapsdepartementet har i Instruks GI-11/2017 instruert UDI og UNE til å berostille tilbakekalls-sakene til det nye regelverket er på plass. Departementet instruerte UDI og UNE videre om å berostille andre relaterte saker, som ikke kan avgjøres før det foreligger avgjørelse i sak om tilbakekall etter statsborgerloven § 26 annet ledd. Dette kan for eksempel gjelde søknader om familiegjenforening, permanent oppholdstillatelse, reisedokument og norsk statsborgerskap der referansepersoner har fått sak om tilbakekall av norsk statsborgerskap stilt i bero.

Disse forsinkelsene utgjør inngrep i rette på familieliv og fri bevegelse, men kan ikke angripes rettslig fordi det ikke fattes noen vedtak.

Nærmere 700 personer har per i dag fått sine rettigheter som norske statsborgere midlertidig berostilt. I tillegg kommer alle berørte familiemedlemmer som også berøres.

Svar:

Anmodningsvedtaket innebærer en endring i hvordan saker om tilbakekall skal behandles. Regjeringen har derfor utredet saken, i tråd med utredningsinstruksen. Jeg tar sikte på å sende saken på alminnelig høring snarest mulig denne høsten.

SPØRSMÅL NR. 2336**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 1. oktober 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Næringsministeren har tidligere opplyst at utvalget som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester og foreslå løsninger for å sikre at offentlige midler i størst mulig grad går til velferd skal bli nedsatt før sommeren i år.

Kan statsråden opplyse om utvalget har blitt satt ned og når Stortinget kan forvente resultatet fra arbeidet?»

BEGRUNNELSE:

Næringsministeren fikk spørsmål om kartlegging av pengestrømmen i offentlige finansierte velferdstjenester jf. Dokument nr. 15:1326 (2017-2018):

«Kan statsråden opplyse om regjeringens arbeid med utvalget som skal kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester og foreslå løsninger for å sikre at offentlige midler i størst mulig grad går til velferd, er det nedsatt, hva er mandatet, hvem er medlemmer og når planlegger regjeringen å fremme sak for Stortinget med oppfølging av utvalgets arbeid?»

I sitt svar skrev næringsministeren b.la. «Regjeringen arbeider nå, i tråd med Stortingets anmodning, med å få nedsatt et offentlig utvalg som skal utrede offentlig finansierte velferdstjenester og mandatet for et slikt utvalg. Jeg har fått ansvaret for dette arbeidet, og har som plan å få nedsatt utvalget før sommeren i år.»

Stortinget har ikke blitt informert om utvalget har blitt satt ned og når vi kan forvente resultater fra dette arbeidet.

Svar:

Regjeringen nedsatte 28. september 2018 et offentlig utvalg som skal gjennomgå offentlige finansierte velferdstjenester i Norge i dag, med sikte på å kartlegge pengestrømmer i offentlig finansierte velferdstjenester, herunder handel mellom nærstående, bruk av skatteparadis, tynn-

kapitalisering og utbytte. Utvalget skal foreslå løsninger som kan sørge for at offentlige midler i størst mulig grad går til produksjon av faktisk velferd, og hvordan uønsket skattetilpasning i selskap som i all hovedsak er finansiert av offentlige midler, kan hindres. (Fotnote 1)

Private aktører kan være et godt supplement til offentlig tjenesteproduksjon. Samtidig må det offentlige kunne være trygge på at tilbudet holder god kvalitet, at rettssikkerheten til brukerne ivaretas, og til at det offentlige ikke overbetaler for slike tjenester. Det er bakgrunnen for regjeringen setter ned dette utvalget, i tråd med det et enstemmig Storting har bedt oss om.

Som det fremgår av mandatet, står utvalget ellers fritt til å utrede de spørsmål som det selv synes er nødvendig å ta opp. Utvalget starter arbeidet høsten 2018, og skal levere sin første delutredning til Nærings- og fiskeridepartementet i løpet av et år. I denne delen vil også spørsmål om sikring av arbeidstageres lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår tas opp. (Fotnote 2 og 3) Delutredning II skal leveres innen 2 år. Jeg legger ved en kopi av mandatet for utvalget til orientering.

Vedlegg til svar:

<https://www.stortinget.no/dok15-201718-2336-vedlegg>

¹ Jf. Stortingets anmodningsvedtak nr. 182 av 12. desember 2017, jf. Innst. 43 S (2017-2018) om behandling av Dokument 8:193 (2017-2018).

² Jf. Stortingets anmodningsvedtak nr. 511 (2017-2018) av 27. februar 2018, jf. Innst 123 S (2017-2018) om behandling av Dokument 8:32 (2017-2018).

³ Jf. Stortingets anmodningsvedtak nr. 595 (2017-2018) av 10. april 2018, jf. Innst 197 S (2017-2018) om behandling av Dokument 8:101 (2017-2018).

SPØRSMÅL NR. 2337**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund****Besvart 28. september 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Vil finansieringen for leirskole til alle elever i grunnskolen dekkes gjennom øremerkede midler, i form av økt rammetilskudd til kommunene, eller hvordan skal det finansieres?»

BEGRUNNELSE:

Kommunal- og moderniseringsministeren og kulturministeren presenterte nylig regjeringens forslag om å gi kommunene plikt til å tilby alle elever i grunnskolen tilbud om leirskoleopphold eller annen skoletur med overnatting i løpet av grunnskoleløpet.

Svar:

Regjeringen ønsker at alle elever skal få mulighet til å reise på en leirskole. Forslaget om å lovfeste en plikt for kommunene til å tilby et leirskoleopphold eller en annen skoletur med overnatting som del av grunnskoleopplæringen ble sendt på alminnelig høring fredag 21. september 2018.

Norske skoler har lange tradisjoner for leirskoleopphold eller andre overnattingsturer i løpet av grunnskolen. Derfor ble kommunene kompensert for dette ved innføring av gratisprinsippet i 2002. I budsjettinnstillingen for 2002 ble det beregnet en gjennomsnittlig foreldrebetaling for leirskole, som så ble lagt inn i rammetilskuddet til kommunene for å kompensere for at skolen skulle være gratis og foreldrebetaling ikke var tillatt. Det la til rette for at kommunene kunne tilby leirskole til alle elever i grunnskolen. I tillegg bevilges det midler til leirskoleopplæring over kap. 225, post 66 på Kunnskapsdepartementets budsjett. På bakgrunn av dette legger Kunnskapsdepartementet til grunn at kommunene er kompensert for kostnaden ved å tilby leirskole eller en annen skoletur med overnatting som del av grunnskoleopplæringen.

I høringsnotatet er det varslet at også det øremerkede tilskuddet til leirskoleopplæring på kap. 225, post 66, legges inn i rammetilskuddet til kommunene ved lovfestingen av en plikt til å tilby leirskoleopphold.

De økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget er omtalt i høringsnotatet.

SPØRSMÅL NR. 2338**Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold****Besvart 27. september 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Det opplyses at statsråden har satt ned en arbeidsgruppe for å vurdere inkassoregelverket.

Kan statsråden redegjøre for hvorfor dette arbeidet igangsettes først nå, hvorfor det nedsettes en arbeidsgruppe og ikke et bredt sammensatt utvalg, hvilken status arbeidsgruppens arbeid har, når arbeidet vil sluttføres og hvordan det planlegges fulgt opp videre av regjeringen?»

BEGRUNNELSE:

Jeg er kjent med at Finanstilsynet allerede 7. september 2017 etterlyste en fullstendig gjennomgang og revisjon av inkassolovgivningen. Også tidligere er det tatt til orde for en slik gjennomgang. Kilder forteller meg at Finanstil-

synets varsel ble lagt bort av departementet og ikke var planlagt fulgt opp. Det er interessant å få avdekket hvorfor man brått bestemmer seg for å ta opp arbeidet nå, hvorfor man ikke nedsetter et utvalg, men en arbeidsgruppe samt å få avklart ulike aspekter ved det initiativ som nå endelig tas.

Svar:

Det er riktig at det er besluttet å oppnevne en arbeidsgruppe til å se på nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven. Arbeidsgruppen vil bli oppnevnt i høst. Arbeidsgruppen nedsettes på bakgrunn av Finanstilsynets notat 7. september 2017 og fordi departementet mener at tiden er moden for å vurdere noen enkeltspørsmål

i tilknytning til inkassoloven. At arbeidsgruppen ikke er nedsatt på et tidligere tidspunkt, har sammenheng med avklaringer og prosesser som må foretas i forkant av en slik beslutning, og forholdet til andre arbeidsoppgaver. Arbeidsgruppen skal, som det fremgår, se på noen nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven. Den skal ikke foreta en fullstendig gjennomgåelse av reglene med sikte på å foreslå en ny lov. Regjeringen har derfor vurdert det slik at det vil være hensiktsmessig med en arbeidsgruppe. Det ligger for øvrig til regjeringen å avgjøre hvordan den vil utrede og forberede saker som den vil

legge frem for Stortinget. Noen ganger har regjeringens proposisjon bakgrunn i en utredning fra et utvalg, noen ganger har den bakgrunn i en utredning fra en arbeidsgruppe, og noen ganger har departementet selv utarbeidet et høringsnotat.

Arbeidsgruppen vil avgi en rapport til Justis- og beredskapsdepartementet om de spørsmål den vil bli bedt om å vurdere ifølge mandatet. Den videre oppfølgingen av saken vil bli vurdert og avgjort når rapporten foreligger. Arbeidsgruppen vil få en frist på ca. ett år fra nedsettelsen for å slutføre sitt arbeid.

SPØRSMÅL NR. 2339

Innlevert 21. september 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 27. september 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«På hvilken måte kommer regjeringen til å følge opp Stortingets vedtak om at regjeringen skal komme til Stortinget med forslag som bidrar til at organisasjonsgraden kan økes, hva er status for framdriften i det arbeidet og når kan en slik sak ventes?»

BEGRUNNELSE:

Viser til Siv Jensens uttalelse i Dagsnytt Atten 20. september, hvor hun sier at regjeringen skal følge opp Stortingets vedtak fra januar 2018, som lød:

“Stortinget ber regjeringen fremme sak til Stortinget med forslag som bidrar til at organisasjonsgraden kan økes, som en anerkjennelse av betydningen av at mange arbeidstakere velger å være fagorganisert.”

Svar:

I Prop. 1 S (2018-2019) for Arbeids- og sosialdepartementet blir det en nærmere omtale av saken og hvordan Stortingets anmodningsvedtak følges opp. Arbeidet for å øke organisasjonsgradene i arbeidslivet er tatt opp som tema i trepartssamarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet. Jeg legger vekt på å videreføre en dialog med partene om disse utfordringene og vil deretter komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 2340

Innlevert 24. september 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 26. september 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Intensjonsavtale om eit meir inkluderande arbeidsliv (IA-avtala) går ut 31. desember 2018. Deler av måla i avtala er nådd, medan andre deler framleis har eit uutnytta potensiale.

Når blir det klart kva slags framtid det er for ia-avtala, og korleis blir trepartssamarbeidet brukt for å få til ein best mogleg løysing?»

Svar:

Et godt trepartssamarbeide er et fortrinn i norsk arbeidsliv, og IA-avtalen har vært et godt eksempel på et slikt samarbeid. Vi må likevel erkjenne at etter 17 år med IA-avtalen har vi fortsatt ikke nådd helt sentrale mål for samarbeidet. Staten bruker også betydelige ressurser på virkemidler i IA-avtalen, men vi har ikke tilstrekkelig dokumentasjon om bruken og effekten av dagens IA-virkemidler. Samtidig vet vi at engasjementet om IA-arbeid i mange virksomheter og sektorer er stort, og mange oppnår gode resultater gjennom redusert sykefravær. Erfaringene fra arbeidet med IA-avtalen, sentralt og lokalt, viser at arbeidet har verdi og bidrar bl.a. til økt bevissthet rundt sykefraværssarbeid.

Jeg er derfor åpen for å vurdere et videre IA-samarbeid når dagens avtale går ut ved årsskiftet, men er også klar på at det er nødvendig med endringer når det gjelder bl.a. ressursbruk og innretning på virkemidlene, slik at vi har en forsvarlig bruk av statens ressurser og kan oppnå de målene vi eventuelt blir enige om.

Hvilken form et eventuelt videre IA-samarbeid kan ha, vil bli tema for samtaler mellom myndighetene og partene i arbeidslivet i løpet av høsten. Ambisjonen må være å utnytte potensialet som ligger i trepartssamarbeidet for å ta samarbeidet om et inkluderende arbeidsliv et steg videre.

Jeg legger til grunn at spørsmålet om en eventuell ny IA-avtale og innretningen på denne vil være avklart innen dagens avtale utløper ved årsskiftet.

SPØRSMÅL NR. 2341

Innlevert 24. september 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 1. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkell Wara

Spørsmål:

«Hva tenker statsråden om konsekvensene ved en alvorlig ulykke i Strynefjellstunnelene, Lom, Skjåk, Vågå og Sel i tidsrommet da mobil- og bredbåndsnettet var nede, hva mener statsråden burde vært gjort for at denne situasjonen ikke skulle oppstått, og hva vil statsråden gjøre for å sikre innbyggerne mot at dette skjer igjen?»

BEGRUNNELSE:

NRK har de siste dagene skrevet om bortfall av nødnettet i Strynefjellstunnelene, og om brudd på mobil- og bredbåndsnettet i Lom, Skjåk, Vågå og deler av Sel. Å tilkalle nødetatene gikk kun via fasttelefoner i området. Senterpartiet har etterlyst planer og penger fra sentrale myndigheter til økt satsing på beredskap, og ønska blant annet en ytterligere satsing til justis- og beredskap på 236 million kroner i statsbudsjettet for 2018.

Svar:

Svaret er utarbeidet i samarbeid med Samferdselsministeren, som er ansvarlig for oppfølgingen av robusthet og sikkerhet i de kommersielle ekomnettene.

Samferdselsministeren har opplyst at utfallet i Vågå, Lom og Skjåk skyldtes fiberbrudd. Feilen oppstod onsdag 19. september klokken 22:36 og medførte at all mobil- og

bredbåndstjenester var nede i kommunene Vågå, Lom og Skjåk. Ny midlertidig fiberkabel ble lagt ut, og Telenor meldte torsdag 20. september klokken 15:52 at kommunene hadde fått tilbake mobil- og bredbåndstjenester. Utfallet i Sel kommune var på ca. 50 pst. og varte i noe lenger tid enn i de øvrige kommunene.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har opplyst at Nødnett natt til 20. september og den 20. september ikke ble påvirket av bruddet i Telenors fiberkabel, og at Nødnett virket og ble benyttet i områdene som var rammet av utfallet i de kommersielle nettene. Nødnett virket også som det skulle langs riksvei 15 over Strynefjellet. Til orientering er det ikke bygget Nødnett-dekning inne i selve tunnelene på Strynefjellet. Utgangspunktet for bygging av Nødnettdekning i veitunneler var tunneler som allerede hadde samband fra en eller flere av nødetatene, samt i tunneler som var lengre enn 500 meter med årsdøgntrafikk over 5 000. Det er ifølge DSB per 14. august 2018 til sammen 361 tunneler som har fått installert eller planlegges bygget ut med egne anlegg for Nødnett-dekning. Det tilsvarende godt over en dobling fra den opprinnelige avtalen om nye nødsamband på norske riks- og fylkesveier, og representerer en vesentlig styrking av beredskapen i norske tunneler. Det er Statens vegvesen som beslutter og bekoster Nødnettdekning i gamle og nye tunneler som ikke var omfattet av Nødnettprosjektet.

Samferdselsministeren opplyser at det i henhold til lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) er ekomtilbydernes ansvar å tilby elektronisk kommunikasjonsnett og tjeneste med forsvarlig sikkerhet for brukerne, også i krisesituasjoner. De siste årene er det iverksatt tiltak for å styrke reservestrømkapasiteten og redundansen i ekomnettene. Det er stilt eksplisitte krav til økt grunnleggende reservestrømkapasitet i alle mobilbasestasjonene. Dette er estimert av bransjen til en kostnad i størrelsesorden 1-1,5 mrd. kroner. Videre har Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) styrket tilsynsvirksomheten på sikkerhetsområdet. Det er de siste årene ført mer omfattende stedlige tilsyn hos ekomtilbydere for å sikre at lovpålagte krav etterleves. I tilsynene vurderes særlig fysisk sikring, kraftforsyning, beredskapsevne og sikkerhetskompetanse. Flere av tilsynsbesøkene har avdekket avvik som tilbyderne blir pålagt å rette.

Det er bevilget 183 mill. kr til tilskudd til telesikkerhet og beredskap i 2018 på Nkoms budsjett. En andel av midlene går til beredskapsavtaler med ekomtilbydere. Videre vil en andel benyttes til programmet Forsterket

ekom. I samarbeid mellom Nkom, DSB og fylkesmennene utpekes ett område i den enkelte kommune som er særlig viktig for lokal krisehåndtering. Mobilnettet i området forsterkes både med utvidet reservestrømkapasitet (tre døgn) for basestasjonene og alternative transmisjonsløsninger for å sikre vedvarende tilgjengelighet til mobile ekomtjenester ved langvarig strømutfall. Dette er et viktig bidrag til å styrke beredskapsevnen og øke robustheten i ekomnettene, herunder styrke lokal krisehåndteringsevne. Bevilgningene i perioden 2014-2018 har sørget, og vil sørge for, forsterket ekom i over 30 kommuner, herunder delfinansiering av fiberkabler mellom Bodø og Røst og mellom Lom og Stryn. Utbyggingen mellom Lom og Stryn er igangsatt og forventes å være ferdigstilt innen utgangen av mai 2019.

Norge er gjennomgående et trygt og robust samfunn med grunnleggende god infrastruktur. Ved ekstremvær vil ekomnett og strømforsyning kunne bli påvirket og skadet og det ikke realistisk, eller kostnadmessig forsvarlig, å forvente 100 pst. oppetid i slike situasjoner. Ei heller er det mulig å gardere seg mot alle ulykker.

SPØRSMÅL NR. 2342

Innlevert 24. september 2018 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 1. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Fædrelandsvennen har en artikkel i avisa den 21.09.18 om at Agders nødnett ikke fungerer ved lengre strømbrudd.

Hva er årsaken til at nødnettet ikke fungerer ved lengre strømbrudd, kan ministeren garantere at dette ikke er en følge av kuttene i budsjettene for DSB de siste årene, og hva vil justisministeren gjøre for at nødnettet skal fungere også ved lengre strømbrudd?»

BEGRUNNELSE:

I Fædrelandsvennen 21.09.18 karakteriserer varaordfører i Lindesnes Per Olav Skutle (V), det som en skandale at ikke nødnettet for Agder fungerer når strømmen går. Lederen for 110 sentralen bekrefter at dette har vært situasjonen etter etableringen for fire år siden, og fylkesberedskapssjef i Agder, Yngve Årø, bekrefter bildet i nettavisen den 23.09.

Dette har vært kjent siden oppstarten i 2014, men er til nå ikke blitt løst. Det skaper utrygghet i befolkning

gen og frustrasjon hos rednings- og hjelpemannskaper at nødnettet i Agder ikke fungerer.

Svar:

Nødnett er et robust og driftssikkert nett, og langt bedre enn de sambandsløsningene nødnettene hadde før 2015, men i likhet med andre telenett blir det påvirket av ekstremvær der strømmen blir borte over lang tid.

Ved behandling av St.prp.nr. 1 Tillegg nr. 3 (2004-2005), jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (2004-2005), som la sentrale føringer og rammer for Nødnettprosjektet, ble det besluttet at bruk av eksisterende infrastruktur bl.a. var avgjørende for å holde kostnadene ved både utbygging og drift nede. Selv om Nødnett inneholder en rekke forsterkende mekanismer vil det kunne rammes av feil i tele- og strømmettene, jf. bl.a. omtale i Meld. St. 29 (2011-2012) og Meld. St. 21 (2012-2013).

Nødnett inneholder en rekke elementer som bidrar til god robusthet og driftstid ved bl.a. strømbrudd. Nødnett har mer nødstrøm enn de vanlige mobilnettene, og nød-strømkapasiteten er bedre sammenlignet med det

som opprinnelig var kontraktsfestet. Ingen basestasjoner i Nødnett har mindre enn 8 timer reservestrom, 15 prosent av basestasjonene har 48 timer, og 8 prosent har 20 timer reservestrom. I tillegg er basestasjonene i Nødnett koblet sammen i ringer med to transmisjonslinjer inn til alle basestasjoner (såkalt redundans). Blir det brudd på en av linjene, for eksempel ved graveuhell, er den andre linjen fremdeles operativ. Nødnett har videre strenge krav til dekning, oppetid og døgkontinuerlig overvåkning og feilretting. Nødnett har også reserveløsninger som muliggjør at innsatspersonell kan kommunisere med hverandre innenfor avgrensede områder når infrastrukturen er nede.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) opplyser at flere tiltak er gjennomført etter 2014 for økt robusthet i Agder. Alle basestasjonene har fått installert overspenningsvern og DSB har utført en systematisk gjennomgang av alle leide transmisjonslinjer i Nødnett for å kartlegge svakheter. DSB har i etterkant utbedret transmisjonsnettet og har redusert sannsynligheten for at én enkelt feil kan sette flere basestasjoner ut av drift. Utbedringer er utført i 2017 og 2018, og dekker hele landet.

DSB har inngått et samarbeid med 16 kraftselskaper rundt om i landet de siste årene. Samarbeidet innebærer en oppgradering av reservestromkapasitet på utvalgte Nødnett-basestasjoner i kraftselskapenes områder gjennom felles investering. Per i dag er rundt 170 basestasjoner oppgradert fra 8 timer til 20 timer reservestromkapasitet som følge av dette. DSB opplyser at de har vært i dialog med Agder Energi om et mulig samarbeid, men dette har foreløpig ikke resultert i noe samarbeid.

Staten har en avtale med Motorola om utbygging, vedlikehold og drift av Nødnett til 2026, utarbeidet i tråd med føringer fra Stortinget. DSB jobber kontinuerlig med forbedringer av Nødnett innenfor rammen av kontrakten. En ytterligere kvalitetsheving av et allerede godt Nødnett må håndteres i de ordinære budsjettprosesser og prioriteres opp mot andre viktige tiltak.

Direktoratet for nødkommunikasjon, herunder ansvaret for Nødnett og bevilgninger på kap. 456/3456, ble virksomhetsoverdratt til DSB 1. mars 2017. Endringer i DSBs budsjett over kap. 451/3451 de siste årene har i liten grad påvirket dette fagområdet eller Nødnett-kontrakten.

SPØRSMÅL NR. 2343

Innlevert 24. september 2018 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 1. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«DN 31.07.18 omtaler at ordet “betydelig” fant veien inn i bokføringsloven i 2015. Dette betyr at det ikke er nok for politiet å påvise et brudd på loven. De må også kunne bevise at overtredelsene er betydelige. En høyesterettsdommer kaller det en glipp, mens en politiadvokat mener useriøse arbeidsmarkedsaktører går fri.

Vil regjeringen ta initiativ til at ordet “betydelig” blir tatt ut fra lovteksten, slik at det blir lettere å ta useriøse arbeidsmarkedsaktører?»

BEGRUNNELSE:

Den nye versjonen av loven ble vedtatt av Stortinget i juni 2015 i forbindelse med endringen av straffeloven. Endringen skaper hodebry for politiet.

Senest i vår frikjente Oslo tingrett en person som ikke hadde ført regnskap riktig på flere år. Grunnen var at politiet ikke klarte å bevise at det var betydelige overtredelser.

Et betydelighetskrav medfører at useriøse aktører i arbeidslivet som burde vært straffeforfulgt, ikke blir det, sier politiadvokat Ole Rasmus Knudsen til DN.

Politiadvokaten mener at denne lovendringen aldri var et ønske fra politisk hold. Han mener Justisdepartementet gjorde det klart at et betydelighetsvilkår ville føre til at relativt alvorlige lovbrudd ikke ville bli straffet.

Svar:

Bokføringsloven § 15 opplyser om at den «som betydelig overtrer bestemmelser om bokføring eller regnskap, straffes etter straffeloven §§ 392 til 394». Regnskapsloven § 8-5 inneholder en tilsvarende bestemmelse. Straffeloven §§ 392 til 394 inneholder imidlertid ingen begrensning av straffansvaret til betydelige overtredelser, og det fremgår av forarbeidene at man ikke ønsket å avkriminalisere mindre alvorlige brudd på regnskapsloven. Når ordet «betydelig» likevel forekommer i både bokføringsloven § 15 og regnskapsloven § 8-5, skyldes det en inkurie.

Det synes tvilsomt om ordlyden i bokføringsloven § 15 og regnskapsloven § 8-5 kan innskrenke det straffansvaret som følger av straffeloven. Jeg er imidlertid oppmerksom på at i et overgangstilfelle fra gammel til ny utforming av bokføringsloven § 15 ved ikrafttreddelsen av

straffeloven 2005, førte uklarheten til frifinnelse i en dom fra Oslo tingrett.

Oppretting av denne inkurien i bokføringsloven og regnskapsloven er lagt inn i et lovforslag som regjeringen fremmet fredag 28. september.

SPØRSMÅL NR. 2344

Innlevert 24. september 2018 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 1. oktober 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Mener statsråden det er et problem at store selskaper som Google tjener milliarder på andres kreative innhold uten å betale skaperne, og vil statsråden ta initiativ til å følge opp EU-parlamentets vedtak om artikkel 13 i nytt opphavsdirektiv 12. september, om rettighetshaveres verditap ved bruk av deres kreative innhold nettsider som lagrer og tilgjengeliggjør deres verk, gjennom nasjonal lovgivning og arbeid opp mot den videre prosessen i EU?»

BEGRUNNELSE:

For å ha et rikt og variert kulturliv også i fremtiden må de som skaper kunsten og kulturen ta del i verdiene som skapes av deres åndsverk. Kunstnere, særlig musikk- og filmskaperne, opplever at deres kreative innhold blir brukt på nettsider ala Google-eide Youtube, som lagrer og tilgjengeliggjør deres åndsverk og tjener milliarder i annonseinntekter uten at kunstnerne får særlig tilbake for denne bruken.

Den 12. September vedtok EU-parlamentet et nytt opphavsdirektiv, inkludert artikkel 13, som sier at leverandører av nettsider som lagrer og tilgjengeliggjør store mengder verk og annet kreativt innhold lastet opp av brukere, må inngå avtale om bruken av slike verk i samarbeid med rettighetshaverne til disse. Dette var en stor seier for skapere av kreativt innhold i hele Europa. Nå skal EUs organer utvikle vedtaket videre og etter hvert sette dette i verk.

I forbindelse med behandlingen av ny Åndsverklov brakte SV dette spørsmålet inn på bordet, og Stortinget vedtok Komiteens tilråding bokstav B. romertall III, enstemmig:

«Stortinget ber regjeringen fortløpende vurdere om norske myndigheter kan gi regler som sikrer at leverandører av nettsider som lagrer og tilgjengeliggjør store mengder av verk og

annet kreativt innhold lastet opp av brukere, må bidra til at rettighetshaverne får vederlag for slik bruk av deres materiale.»

Svar:

Jeg finner grunn til å presisere at direktivet om opphavsrett i det digitale indre marked (DSM-direktiv) ikke er vedtatt. Vedtaket i Europaparlamentet 12. september 2018 innebærer et mandat til å starte forhandlinger om direktivet med Europakommisjonen og Rådet. På den bakgrunn vil den endelige utformingen av direktivet i tiden fremover skje gjennom forhandlinger mellom Kommisjonen, Parlamentet og Rådet (såkalte trilogforhandlinger).

Forslaget til DSM-direktiv artikkel 13 om “value-gap” ble som nevnt i spørsmålet tatt opp i komitebehandlingen av ny åndsverklov. Komite-medlemmene fra SV og Sp ønsket å innføre regler tilsvarende EU-forslaget med en gang, mens flertallet ønsket å avvende vedtak i EU:

“Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener det er problematisk å forskuttede prosessen med nytt EU-direktiv. Problematikken med verdigap kan ikke løses kun på nasjonalt nivå. Det er derfor EU-kommisjonen har foreslått bestemmelser om dette. Flertallet viser til at e-handelsdirektivet, som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i e-handelsloven, fritar tjenestetilbydere, som Youtube og Facebook, fra ansvar (og til dels plikter) for det innhold som de formidler. Forholdet mellom den adresserte value gap-problematikken og e-handelsdirektivet er hovedstridstemaet i det som nå diskuteres blant EU-landene og i EU-parlamentet. Det er derfor lite hensiktsmessig for Norge å innføre nasjonale regler før EU har vedtatt en endelig bestemmelse om dette. Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fortløpende vurdere om norske myndigheter kan gi regler som sikrer at leverandører av nettsider som lagrer og tilgjengeliggjør store mengder av verk og annet kreativt innhold lastet opp av brukere, må bidra til at rettighetshaverne får vederlag for slik bruk av deres materiale.»

Komiteflertallets forslag ble vedtatt som anmodningsvedtak (nr. 730).

Den såkalte “value gap”-problematikken gjelder i hele Europa, og Norge kan ikke innføre nasjonale regler før EU

har vedtatt sitt regelverk på området – noe som antagelig skjer i 2019. Fra norsk side følger vi lovgivningsprosessen i EU tett, og departementet vil komme tilbake til Stortinget med saken etter at det nye direktivet er vedtatt.

SPØRSMÅL NR. 2345

Innlevert 24. september 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 2. oktober 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Under behandlingen av statsbudsjettet for i år, hadde næringskomiteen en enstemmig merknad om den økte betydningen designrevet samfunns- og næringsutvikling har for fremtidig jobbskaping. Komiteen etterlyste et tydeligere mandat for å fremme design i hele landet, og i alle sektorer med potensial for økt verdiskaping.

Hvordan har ministeren fulgt opp komiteens oppfordring om å vurdere om det er hensiktsmessig å ha alle stillingene lokalisert i Oslo?»

BEGRUNNELSE:

Komiteen la vekt på at en økt regionalisering av stillingene vil kunne skape god dynamikk mellom ulike miljø og styrke regionale fortrinn.

Svar:

Departementet har fulgt opp næringskomiteens merknad om å gi et tydeligere mandat for å fremme design i hele landet, og i alle sektorer med potensial for verdiskaping. I departementets tilskuddsbrev til Design og arkitektur Norge har jeg lagt tydelige føringer på bruken av tilskuddsmidlene. I tilskuddsbrevet for 2018 er det satt som prioritering at Design og arkitektur Norge skal styrke sin nasjonale rolle. Det forutsettes i tilskuddsbrevet at stiftelsen tydeliggjør sine tjenester til næringslivet i hele landet og fremmer bruk av design for innovasjon, særlig der hvor vi har nasjonale fortrinn. Design og arkitektur Norge skal som et ledd i dette også samarbeide tettere med relevante og tilsvarende miljøer i resten av landet.

Departementet har dialog med Design og arkitektur Norge om virksomhetens nasjonale rolle og hvordan DOGA skal nå målgrupper i hele landet.

Design og arkitektur Norge er en stiftelse med eget styre. Styret er stiftelsens øverste organ. Forvaltningen av stiftelsen hører inn under styret, i tråd med bestem-

melsene i stiftelsesloven. Dette gjelder også beslutninger om hvor stiftelsen skal ha sine stillinger.

Som det er omtalt i Jeløy-plattformen skal regjeringen foreta en gjennomgang av virkemiddelapparatet, hvor de ulike virkemidlene og virkemiddelaktørenes effekt og samarbeid blir sentrale tema. Dette arbeidet er igangsatt og omfatter også Design og arkitektur Norge, som del av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Gjennomgangen skal blant annet undersøke hvordan virkemiddelaktørene skal bli mest mulig brukervennlig, og hvordan det skal bli et godt samspill mellom virkemidler på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Jeg vil også se nærmere på muligheten for forbedringer når det gjelder grenseflater, samarbeid, arbeidsdeling, organisering, effektivitet og helhetlig innretning.

SPØRSMÅL NR. 2346**Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund****Besvart 28. september 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Vil statsråden ta initiativ til å distribuere en veileder til skoleledelsen ved alle skoler for å understreke viktigheten av å sikre god opplæring, tryggere utstyr og mer kunnskap, for å styrke arbeidet med brannskadeforebygging?»

BEGRUNNELSE:

Hvert år rammes mellom 8 og 15 elever av brannskader etter å ha brukt rødspritbrenner i skolesammenheng i følge en spørreundersøkelse Norsk Forening For Brannskadde har foretatt blant samtlige skoler i Norge. I følge NRK påpeker Utdanningsdirektoratet at det er skolenes ansvar å følge opp og sikre barn fra at slik skade oppstår. Skoleledere som har erfart hendelser med brannskader betegner ofte hendelsen som uhell, likevel forekommer det nye hendelser hvert år. Opplæringen synes tilsynelatende å være mangelfull blant skoleledelse eller lærere. Ved opplæring eller bruk av sikrere utstyr kunne man sikret bedre forebygging for å gi unge god opplæring av sikker bruk av kokeapparater og bål i naturen.

Svar:

Det er både alvorlig og trist at barn skader seg i situasjoner i skolesammenheng og hendelser som kunne ha vært un-

ngått. Skolen og skoletiden skal være trygg for elevene, og de voksne skal sette elevenes sikkerhet i høysetet.

Det er bra at Norsk Forening for Brannskadde og NRK tar opp temaet og slik bidrar til økt oppmerksomhet om potensielle farer ved bruk av rødsprit og andre aktiviteter som kan medføre brannskade i skolen.

Forebygging av brannskader og brannvern skal være et kontinuerlig arbeid ved landets skoler. Det er tydelige regelverk om dette. Det finnes også ressurser på nettet som kan brukes av skolene i det forebyggende arbeidet. Jeg vil løfte frem brannvettskolen.no som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Gjensidige Forsikring og Norsk brannvernforening driver. Her er det blant annet forslag til undervisningsopplegg for ulike alderstrinn.

Det er et viktig prinsipp at sikkerheten til elever er den enkelte skoleeiers ansvar. I forbindelse med skoleturer, overnatting og eksempelvis bål og utendørs matlag- ing er det viktig at lærere og skoleledere gjør gode risik- overvurderinger, både av brannfare og andre hendelser. Det arbeides kontinuerlig i sektoren med å heve regelverks- forståelsen og regelverksetterlevelsen.

Jeg forventer at den enkelte skoleeier og skoler tar nødvendige forhåndsregler for å ivareta elevenes sikker- het.

SPØRSMÅL NR. 2347**Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad****Besvart 2. oktober 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen****Spørsmål:**

«Hva tenker statsråden om bruken av antibiotika i syke- hus, forskjellene i bruk og hva han har tenkt å gjøre med det?»

BEGRUNNELSE:

Den 17. september la Folkehelseinstituttet fram sin årlige status om antibiotikaforbruket samt forekomsten av anti- biotikaresistens hos mennesker (NORM).

Forbruket av antibiotika blant nordmenn gikk ned i 2017 sammenlignet med året før. Siden 2012 har forbru- ket gått ned med 21 prosent. Den samlede bruken av antibiotika både i primærhelsetjenesten og i institusjoner har gått kontinuerlig ned siden 2012.

Myndighetenes målsetting er å redusere bruken med 30 prosent innen 2020, og tallene for 2017 viser at salget av antibakterielle midler til systemisk bruk hos mennesk- er har gått ned med 5 prosent sammenlignet med 2016.

Forbruket måles i antall døgndoser per 1.000 innbyggere per år.

Folkehelseinstituttets rapport viser at rundt 82 prosent av det totale antall døgndoser antibakterielle midler foreskrives i primærhelsetjenesten, det vil si utenfor institusjonene. Tannleger foreskriver rundt 5 prosent av alle døgndosene i primærhelsetjenesten.

Bruken av antibiotika på sykehusene har imidlertid økt. Siden 2012 har forbruket økt med 9 prosent, mens antall sykehusinnleggelser har økt med 2 prosent i samme periode. Folkehelseinstituttet skriver i sin rapport at det er store variasjoner mellom sykehusene. Variasjonene kan ikke forklares med forskjeller i aktivitet eller pasientsammensetning alene, heter det i rapporten.

“For å kunne iverksette effektive tiltak må vi blant annet ha detaljert kunnskap om antibiotikaforbruket til mennesker og dyr, samt over forekomsten av resistente bakterier hos mennesker, dyr og i mat. Derfor er resultatene fra disse overvåkingsprogrammene viktig”, sier Jasper Littmann, fagdirektør ved Senter for antimikrobiell resistens ved Folkehelseinstituttet.

Redusert bruk av antibiotika er viktig for å forebygge antibiotikaresistente bakterier.

Svar:

Jeg takker for representantens interesse for arbeidet mot antibiotikaresistens og spesielt for bruken av antibiotika i den forbindelse. Representanten Bollestad gleder seg sikkert sammen med meg over at forbruket av antibiotika i totalbefolkningen nå er på god vei ned. Professor Gunnar Skov Simonsen som presenterte NORM-rapporten 17. september, ga uttrykk for at en reduksjon på 30 % innen 2020 er “fullt mulig”. En 30 % reduksjon er som kjent målet for Nasjonal strategi mot antibiotikaresistens (2015-2020). For sykehusene er ikke målet at antibiotikabruken totalt sett skal gå ned, men at bruken av de fem mest bredspektrede antibiotika (og derved også de mest resistensdrivende) skal gå ned med 30 % i 2020 sammenlignet med 2012. Dette framgår av Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten (fra 2016) på side 14.

Den samme NORM-rapporten viser at bruken av bredspektrede midler er redusert med 13 % fra 2016 til 2017. På samme tid har imidlertid totalforbruket gått opp 9 % målt per liggedøgn og 2 % målt per innleggelse fra 2012 til 2017. Det at totalbruken av antibiotika går opp i en sykehussetting, er ikke nødvendigvis et problem i seg selv så lenge bruken av de fem mest bredspektrede antibiotika samtidig går ned. Mange pasienter som legges inn i sykehus trenger antibiotika og skal få det.

Samtidig er det, som representanten nevner, store forskjeller i både totalbruk av antibiotika og i forbrukprofilen mellom ulike sykehus, noe som bare delvis lar seg forklare med forskjeller i pasientsammensetning og aktivitet. Slik er dette omtalt i i Handlingsplanen (side 13):

“Sykehusene må arbeide målrettet for å stoppe denne utviklingen. Sykehusene må også medvirke til at den totale antibiotikabruken i regionen reduseres.”

Forskjeller mellom regioner og sykehus er ikke et særegent fenomen for bruk av antibiotika. Representanten vil være kjent med at dette er en utfordring vi har på en rekke områder innen sykehussektoren.

Hva gjelder ulik bruk av antibiotika, har Handlingsplanen to tiltak rettet spesielt inn mot spesialisthelsetjenesten:

1. Innføring av antibiotikastyringsprogram i sykehus
2. Etablering av systemer for jevnlig oppdatering av retningslinjene

Det har tatt noe tid å etablere antibiotikastyringsprogram i sykehusene, men de aller fleste sykehus har nå slike program. Inntrykket er at de sykehusene som har kommet godt i gang med dette arbeidet, klarer å redusere antibiotikabruken. Arbeidet med å oppdatere nasjonal faglig retningslinje for bruk av antibiotika i sykehus foregår kontinuerlig. De finnes på Helsedirektoratets hjemmesider. Dette er et viktig og omfattende arbeid hvor et bredt fagmiljø er engasjert, ofte basert på frivillig innsats utover arbeidstiden.

Jeg er optimist med tanke på at vi skal nå målet om en reduksjon i antibiotikabruken på 30 prosent i den generelle befolkningen i 2020 sammenlignet med 2012. Det tilsvarende målet for bruken av bredspektrede antibiotika i sykehus er noe lenger unna. Men vi er på rett vei.

SPØRSMÅL NR. 2348**Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad****Besvart 1. oktober 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil statsråden ta initiativ til at Stortingets vedtak om en utredning av offentlig/ideell drift av luftambulansetjenesten blir gjort gjennom en NOU?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok 7.6 2018 enstemmig følgende: «Stortinget ber regjeringen utrede offentlig/ideell drift av luftambulansetjenesten, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte» (Innst. 362 S (2017-2018)).

Den forrige utredningen av luftambulansetjenesten ble gjort for tjue år siden (NOU 1998:8). Debatten som har vært om luftambulansetjenestene viser at prehospitale akuttmedisinske tjenester er kompliserte og avanserte, og det har skjedd mye siden forrige utredning. Videre har vi sett at dagens ordning med kortvarige kommersielle kontrakter er både tid- og kostnadskrevende, i tillegg til at det skaper usikkerhet i fagmiljøene. Luftambulansetjenesten

vil være tjent med at det gjøres en grundig utredning og at tjenesten belyses fra flere faghold. De nylige inngåtte avtalene med operatørene i luftambulansetjenesten gjør at man nå har tid til å gjøre grundige helhetsvurderinger av tjenesten gjennom å bruke et offentlig utvalg, før saken skal tilbake til Stortinget.

Svar:

Jeg er enig med representant Bollestad i at luftambulansetjenesten vil være tjent med at det gjøres en grundig utredning og at tjenesten må belyses fra flere hold. Utredningsinstruksen setter krav til departementenes utredningsarbeid.

I Veileder for utvalgsarbeid i staten framgår det at utredninger kan organiseres på ulike måter, og Helse- og omsorgsdepartementet vil vurdere alternative måter å gjennomføre mulige utredningsoppdrag av driftsmodeller for luftambulansetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 2349**Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 2. oktober 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden legge frem en samlet oversikt over helseforskningen som retter seg mot barn, fordelt på prosjekter og tildelte midler, i helseforetakene og gjennom forskningsprogrammer, og hvor stor andel dette utgjør av den totale helseforskningen?»

BEGRUNNELSE:

Helseforskning på voksne har ofte liten overføringsverdi til barn. Flere fagmiljøer melder om at det forskes lite på unge kronikere, og at det er nødvendig med mer kunnskap for å øke overlevelsen og for å bedre kvaliteten på behandlingen. Vi ønsker en dokumentasjon på omfanget av forskningen rettet mot barn og hvor stor andel dette utgjør av den totale helseforskningen.

Svar:

Jeg er enig med representanten i at den behandlingen pasienter får alltid bør være forskningsbasert. Derfor allokterer Helse- og omsorgsdepartementet årlig midler til forskning gjennom de regionale helseforetakene og Norges forskningsråd (Forskningsrådet). For 2018 ble det øremerket vel 695 mill. kroner til de regionale helseforetakene og vel 330 mill. kroner til Forskningsrådet. Sistnevnte er fordelt på fire forskningsprogram knyttet til hhv. tjenesteforskning (HelseVel), folkehelse og forebygging (BedreHelse), klinisk forskning (Behandling) og global helse- og vaksinasjonsforskning (GlobVac). I tillegg åpner andre programmer, med finansiering fra bl.a. Kunnskapsdepartementet, for helseforskning. Alle disse programmene kan finansiere forskning som er rettet mot barn. Forskningsrådet opplyser om at de merker søknader rettet mot

“barn” og “unge”, men kun for de programmene Helse- og omsorgsdepartementet finansierer. De har ikke hatt tid til å gjøre en grundig gjennomgang av dette nå, men opplyser med forbehold følgende om pågående prosjekter;

- Det er merket 17 prosjekter på “barn”. 7 i Behandling og 10 i BedreHelse. 11 av disse er forskerprosjekter, de resterende er arrangementsstøtte mm. Til sammen er budsjettet for disse 17 prosjektene 157,2 mill. kroner (for hele prosjektperioden)
- Det er 7 prosjekter merket “unge”. Alle i BedreHelse. 6 av disse er forskerprosjekter. Samlet budsjett for disse er 76,6 mill. kroner.
- HelseVel, som også finansieres fra Barne- og likestillingsdepartementet, merker i tillegg prosjekt på “barnevernstjeneste”. Et forsiktig anslag fra Forskningsrådet tilsier at det er bevilget vel 44 mill. kroner siden 2015.
- GlobVac, som i stor grad finansieres fra UD, har et hovedfokus på “mor-og-barn”, men merker ikke slik de andre helseprogrammene gjør.

For meg er det viktig at de regionale helseforetakene prioriterer hvilke fagområder det skal forskes på ut i fra tjenestens og pasientens behov, og ut i fra en helhetlig prioritering av ulike kunnskapsbehov i regionen og nasjonalt. Til regionale helseforetak er 130 mill. kroner øremerket programmet Klinisk behandlingsforskning i spesialisthelsetjenesten. Dette for å bidra til flere kliniske multisenterstudier. I et søk på “barn” i de regionale helseforetakenes forskningsdatabase vises 50 prosjekt rettet mot barn. Jeg

ikke har oversikt over hvilken periode prosjektene gjelder for eller hva de er tildelt av midler. Men nevnte søk viser at helseforetakene prioriterer forskning rettet mot barn.

Både Forskningsrådet og de regionale helseforetakene rapporterer til HelseOmsorg21-monitor. Monitoren viser statistikk om norsk forsknings- og innovasjonsaktivitet innenfor helse og omsorg, som hvilke sykdommer det forskes på, sykdomsbyrden i befolkningen, forskningsresultater mm. Forskning rettet mot barn inngår ikke i monitoren.

Departementet har en viktig rolle i å legge til rette for forskning og ny behandling, og gir føringer om kvalitet og systematiserte forskningsbehov, inkludert brukermedvirkning og nytte, men uten å legge føringer for tematiske prioriteringer. Det er videre etablert et klinisk forskningsnettverk (NorPedMed) for å tilrettelegge for legemiddelforskning på barn. Nylig ble det gjennomført en egen utlysning på persontilpasset forskning på barnekreft gjennom Nordisk ministerråd for å styrke kunnskapen på dette området.

Representanten ber meg legge frem en samlet oversikt over helseforskning som retter seg mot barn. Ovennevnte oversikt viser at det er omfattende forskningsaktivitet i Norge rettet mot barn. Det rapporteres imidlertid ikke særskilt på forskning rettet mot barn eller andre pasientgrupper som kvinner, eldre, innvandrere mv, og jeg kan derfor ikke nå gi en fullstendig oversikt. En rapportering eller særskilt analyse av omfanget av forskning på barn er mulig, men vil øke rapporteringsbyrden i sektoren og være ressurskrevende og må således vurderes opp mot nytten av en slik særskilt analyse eller rapportering.

SPØRSMÅL NR. 2350

Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Lene Vågslid

Besvart 1. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Når vil statsråden sende ny forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentraler på høring og på hvilket tidspunkt ser statsråden for seg at en ny forskrift kan tre i kraft?»

BEGRUNNELSE:

I tett samarbeid med fagmiljøene har Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap utarbeidet en ny forskrift om organisering, bemanning og utrustning av

brann- og redningsvesen og nødmeldesentraler som skal erstatte dagens dimensjoneringsforskrift fra 2002. Dette forslaget ble levert til justis- og beredskapsdepartementet i november 2017. Dette er snart ett år siden.

Svar:

Regjeringen vil legge til rette for at kommunene skal ha profesjonelle og slagkraftige brann- og redningsvesen med god evne til å håndtere større og krevende hendelser. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet utarbeid-

det et forslag til ny forskrift som skal erstatte gjeldende dimensjoneringsforskrift. Forslaget blir nå grundig gjennomgått og vurdert i departementet. Det er ikke tatt en-

delig stilling til når forslaget vil bli sendt på bred offentlig høring og når ny forskrift eventuelt kan tre i kraft.

SPØRSMÅL NR. 2351

Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch

Besvart 2. oktober 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Er statsråden enig i UNNs prioriteringer hvor man risikerer liv og helse til veldig mange pasienter i disse kommunene?»

BEGRUNNELSE:

I media har i det siste skrevet om UNNs planer om å fjerne ambulansestasjonene på Stonglandseidet og i Gryllefjord, det har med rette skapt frykt og oppgitthet i folket. Det kommer frem at stasjonen blir erstattet av en ny og større stasjon på Svanelvmoen. Link;

<https://www.folketiden.no/nyheter/2018/09/25/%E2%80%93-Dette-kan-vi-ikke-akseptere-17577831.ece>

For mange betyr dette at avstanden til ambulansestasjonen blir på ca. 40 km, dette i et området med tøft klima og utfordrende veier. Flere familier vurderer nå å flytte grunnet den usikkerheten dette skaper.

Anbefalt utrykningstid for ambulanser i Norge er på henholdsvis 12 minutter i tettbebyggd strøk og 25 minutter i distriktet i akutte tilfeller. I disse områdene er man i dag med dagens struktur ikke i nærheten av å være innad for dette målet.

Det er også gjort kjent at dagtilbudet til ambulansen i Salangen blir fjernet og flyttet til Setermoen. Dette vil øke responstiden betraktelig for innbyggerne i kommunene Lavangen og Salangen. Statistikken viser også at antall oppdrag i området har økt betraktelig de siste årene.

Målet er at 90 prosent av alle utrykninger skal skje innen anbefalt responstid. Disse kommunene kan nok se langt etter disse tallene om kuttene kommer.

UNN har vært i møter med kommunene tidlig i sommer, hvor kommunene ble betrygget med at det ikke skulle skje endringer. Det ble sagt at det skulle legges frem orienteringer før sommeren. Med rette reagerer folk og politikere på at man i media kan lese at disse tilbudene vil bli lagt ned i Troms.

Med rette frykter mange dette i alvorlige situasjoner kan handle om liv eller død.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet et innspill fra Helse Nord. De opplyser at UNNs styre om kort tid skal behandle sak 80/2018 Strukturelle endringer i ambulansetjenesten ved UNN. Styresaken orienterer blant annet om endringer i ambulansetjenesten i Salangen, Gryllefjord og Stonglandseidet.

Ambulansetjenestens akuttberedskap ivaretar befolkningens trygghet for å få hjelp i akutte og livstruende situasjoner. Akuttberedskapen ved UNN dekkes hovedsakelig av ambulanser på stasjoner med døgnerberedskap etter en struktur for kortest mulig responstid.

Det framgår av nevnte styresak at: døgnambulanse i Salangen opprettholdes mens dagambulanse flyttes til Setermoen og beredskapstid på denne utvides. Arbeidstiden endres så snart som praktisk mulig. Flytting planlegges i forbindelse med ny stasjon på Setermoen. Ingen endring i antall ambulanser. Styresaken legger opp til at døgnambulansen i Salangen beholder både stasjonering og beredskap, slik at det i utgangspunktet ikke skal ha noe å si for beregning av responstid, ifølge Helse Nord.

Det er en økning i aktiviteten for dagambulansetjenesten i Salangen, ifølge Helse Nord. Dagambulansen dekker et større område enn bare Salangen og omfatter både møtekjøring med andre ambulanser og planlagte transporter til og fra sykehus (såkalte "grønne oppdrag"). Dette er en styrt økning koordinert fra AMK-sentralen for å få utnyttet kapasiteten som dagambulanser har, ifølge Helse Nord. De veiledende responstidsmålene gjelder for øvrig for akuttoppdrag, ikke for såkalte "grønne oppdrag".

Dagambulansen i Salangen planlegges flyttet til Setermoen når ny stasjon står klar i slutten av 2019. Bakgrunnen framkommer av styresaken: For å sikre tilgjengelighet og utnytte kapasitet vurderer vi derfor at dagambulanser forflyttes til hoved traséen (E6/E10) mellom sykehusene i UNN.

Det framgår av styresaken at UNN vurderer å samlokalisere beredskapen på ambulansestasjonene i Gryllefjord og Stonglandseidet, og at de foreslåtte endringene kan medføre at begge bygdene får dårligere responstid, mens andre steder på Senja får bedre. Før beslutning tas skal UNN, sammen med nye Senja kommune, gjennomføre en ROS-analyse. Arbeidet må være ferdigstilt før sommeren 2019 for at prosessen kan slutføres og ny organisering kan være på plass første halvår 2020.

Styresaken om strukturelle endringer i ambulansetjenesten skal behandles 4. oktober 2018. Innstilling til vedtak er som følger:

1. Styret ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF tar status i saken til orientering, og ber om at direktøren fullfører den tidligere bestilling i saken.
- 2 Styret ber om å få seg forelagt egen sak knyttet til sikring av kompetansekrav, arbeidstidsordninger og rekruttering.

Representant Borch spør om jeg er enig i UNNs prioriteringer hvor man risikerer liv og helse til veldig mange pasienter i disse kommunene. Mitt svar er at ROS-analysen som skal gjennomføres har som hensikt å avdekke risiko og sårbarhet, og må følges opp med planer og kompenserende tiltak – slik det framkommer i styresaken.

SPØRSMÅL NR. 2352

Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch

Besvart 4. oktober 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en oversikt over hva responstiden er for ambulansetjenesten i alle kommunene i Troms?»

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Helsedirektoratet om innspill. Helsedirektoratet opplyser at den nasjonale kvalitetsindikatoren "Tid fra 113-oppringning til ambulanse er på hendelsessted" er under revisjon, og at tallene derfor ikke er tilgjengelig på helsenorge.no. Bakgrunnen er at det er en rekke utfordringer med definisjonen av indikatoren.

Selv om indikatoren er under revisjon, har Helsedirektoratet i sitt innspill likevel gitt en oversikt over responstider for alle kommunene i Troms. Helsedirektoratet understreker at det er en rekke forbehold og utfordringer med tallene, og at tallene vil kunne avvike fra framtidig publisering av responstid på helsenorge.no.

De veiledende responstidene for ambulansetjenesten framgår av St. Meld 43 Om akuttmedisinsk beredskap og er som følger for akuttoppdrag:

- I byer og tettsteder skal ambulansen være fremme på hendelsesstedet innen 12 minutter i 90 prosent hendelsene
- I grisgrendte strøk skal ambulansen være fremme på hendelsesstedet innen 25 minutter i 90 prosent av hendelsene

Tabellen under viser responstid for akuttoppdrag for kommunene i Troms. Det er kun ambulanseoppdrag som

følge av at publikum har ringt inn en 113 – samtale som inngår i tabellen. Helsedirektoratet opplyser at det kan forekomme ulik registreringspraksis som kan påvirke resultatene i beregningen.

Tabellen viser 90 persentil, 75 persentil og median responstid, og illustrerer ifølge Helsedirektoratet hvordan 90 persentilen kan gi store utslag i en kommune med få oppdrag. Et eksempel er Dyrøy der 90 persentilet er 60 minutter, mens medianen er 14,6 minutter. Spriket mellom median og 90 persentilet illustrerer stor spredning i responstider og at 90 persentilet kan være lite egnet til å gi et statistisk riktig bilde av responstiden i Dyrøy. Det samme gjelder i noe mindre grad for Skånland, Gratangen, Salangen, Lenvik, Karlsøy, Storfjord, Nordreisa og Skjervøy, ifølge Helsedirektoratet. Bjarkøy er for øvrig satt til 0 grunnet for få ambulanseoppdrag i perioden.

Responstider for kommuner med få oppdrag kan beregnes med et lavere persentil eller ved å utvide definisjonen til datagrunnlaget, slik at flere oppdrag telles. Helsedirektoratet opplyser at det er en del av revisjonsarbeidet med indikatoren.

De innrapporterte tallene fra tjenesten inneholder ikke informasjon om hvorvidt hendelsen har inntruffet i by og tettsted eller i et grisgrendt strøk. Responstidene er derfor aggregert på kommunenivå, der kommuner med over 10 000 innbyggere er definert som byer og tettbebygde strøk. Det betyr for eksempel at hele Tromsø kommune er definert som et tettbebyggt strøk, selv om det er store rurale områder utenfor de urbane kjerneområdene

på og rundt Tromsøya. Det gjør at Tromsø kommune kommer uheldig ut.

Metodesvakheten ved Tromsø vil for øvrig forbedres betydelig ved at tjenesten rapporterer ambulansens geosisjon på hendelsessted, slik at rurale områder ikke inkluderes i beregningsgrunnlaget. Løsningen er i ferd med å bli implementert, ifølge Helsedirektoratet.

Responstid for ambulansetjenesten er viktig for befolkningens trygghet, men responstidsmålene sier ingen ting om hvordan det går med pasientene. Tall fra OECD viser at norske resultater er i toppklasse i verden når det gjelder behandling av akutt hjerteinfarkt og hjerneslag. Det tyder på en velfungerende akuttkjede samlet sett.

Kommune (nr)	Urbanitet	Antall	RESPONSTID		
			Median	75 percentil	90 percentil
Harstad (1901)	Tettsted	503	9,1	11,8	17,0
Tromsø (1902)	Tettsted	1 695	9,8	13,1	22,6
Kvæfjord (1911)	Rural	77	22,2	26,0	37,4
Skånland (1913)	Rural	72	16,9	26,8	36,0
Ibestad (1917)	Rural	22	15,3	17,8	28,0
Gratangen (1919)	Rural	33	13,8	28,9	39,4
Lavangen (1920)	Rural	22	22,8	26,5	30,0
Bardu (1922)	Rural	69	14,3	22,8	29,4
Salangen (1923)	Rural	56	11,8	19,8	35,2
Målselv (1924)	Rural	133	16,6	22,5	28,3
Sørreisa (1925)	Rural	40	18,4	22,7	25,1
Dyrøy (1926)	Rural	26	14,6	35,5	60,0
Tranøy (1927)	Rural	20	18,6	22,7	30,2
Torsken (1928)	Rural	13	40,6	46,3	49,2
Berg (1929)	Rural	19	11,6	16,2	17,8
Lenvik (1931)	Rural	199	12,1	22,9	29,1
Balsfjord (1933)	Rural	166	17,4	20,8	25,5
Karlsøy (1936)	Rural	62	15,5	27,5	33,8
Lyngen (1938)	Rural	72	15,8	20,0	25,6
Storfjord (1939)	Rural	54	18,7	24,6	36,4
Kåfjord (1940)	Rural	64	16,4	21,9	26,0
Skjervøy (1941)	Rural	66	12,1	23,2	44,1
Nordreisa (1942)	Rural	95	11,1	21,4	27,0
Kvæningen (1943)	Rural	24	13,5	18,1	23,4
Bjarkøy (1915)	Rural		n.a.	n.a.	n.a.

SPØRSMÅL NR. 2353**Innlevert 25. september 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 3. oktober 2018 av fiskeriminister Harald T. Nesvik****Spørsmål:**

«Sjømatnæringen har stort potensial for mer frakt på sjøen. I årets tildelingsrunde under tilskuddordningen for godsoverføring fra vei til sjø har Kystverket kun prioritert støtte til en sjømataktør; Hav-Lines slaktebåt. Båten skal frakte laks rett fra merd til Danmark, og slakte/sløye ombord. Prosjektet skal ha fått Enova-støtte til teknologiutvikling.

Deler fiskeriministeren undertegnede bekymring ved at vi her bruker statlige støtteordninger til å flytte arbeidsplasser i foredlingsindustrien til utlandet?»

BEGRUNNELSE:

Med tverrpolitiske ambisjoner om vekst i sjømatekspporten, er det viktig å finne alternative og bærekraftige transportløsninger til dagens frakt på vei. Det er derfor positivt at flere sjømataktører har søkt om tilskudd under insentivordningen for overføring av gods fra vei til sjø. Bl.a. gjelder dette flere aktører i Midt-Norge, som søkte om støtte til å etablere en fast lakserute mellom Trøndelag og Europa. Da Kystverkets tildelinger under insentivordningen ble kjent forrige uke, ble det imidlertid klart at Kystverket, med begrensede midler under ordningen, har prioritert Hav Lines slaktebåt som eneste sjømatprosjekt under ordningen. Dette prosjektet skal også tidligere ha fått statlig støtte til utvikling av teknologien ombord i fartøyet. Undertegnede har denne våren i en interpellasjon til tidligere fiskeriminister Sandberg stilt spørsmål ved konseptet med slaktebåter som frakter laks direkte fra merd, slakter og sløyer ombord, og deretter leverer direkte til Danmark. Bl.a. kan det her stilles spørsmål knyttet til regelverket som oppfattes som uklart, ved at man her åpner for å eksportere produksjonfisk direkte til bearbeiding i utlandet.

Et av formålene med akvakulturloven er verdiskaping langs kysten, og det er et politisk mål å øke bearbeidingsgraden for å skape flere lønnsomme arbeidsplasser og øke den innenlandske verdiskapingen. Slaktebåter som leverer direkte til utlandet medfører at investeringer i arbeidsplasser knyttet til slakterivirksomhet og innenlandsk bearbeiding, settes under press. Vi er også bekymret for at man ev også kan komme i en situasjon med at disse båtene skal opereres med utenlandsk mannskap, levere direkte på kontinentet og på sikt muligens også ha utenlandsk eierskap. Det vil gi lite motivasjon for kommuner langs kysten til å stille sjøareal til disposisjon dersom det ikke gir arbeidsplasser på land.

Vårt utgangspunkt er derfor at vi bør se nærmere om hvilke konsekvenser disse slaktebåtene får og regelverket knyttet til disse, slik at vi sikrer størst mulig innlands verdiskaping. Det stilles også spørsmål ved den prioritering som her er gjort av Kystverket, og hvorvidt samfunnsmessige

hensyn er vektlagt.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for en lønnsom og bærekraftig oppdrettsnæring og en lønnsom sjømatindustri. Jeg skulle gjerne sett at mer av sjømaten bearbeides i Norge ut over slakting, men faktum er at en høy andel av oppdrettslaksen eksporteres som hel, sløyd fisk, og den videre bearbeidingen skjer i utlandet. Det er flere årsaker til dette, bl.a. kostnadsnivået i Norge og høyere tollbelastning for bearbeidede produkter til vårt viktigste marked, EU. Regjeringen arbeider kontinuerlig for at sjømatnæringen skal ha gode rammevilkår i Norge, slik at den innenlandske bearbeidingen kan øke. Regjeringen er imidlertid motstander av å pålegge bearbeiding i Norge som næringen selv ikke anser som lønnsom. Da reduserer vi verdiskapingen fremfor å øke den.

Jeg har merket meg fremveksten av slaktebåter generelt, og Hav Lines prosjekt spesielt, og jeg vil følge nøye med på hvordan dette utvikler seg videre. Jeg er ikke overrasket over at oppdrettsnæringen ser på mulighetene for å effektivisere driften og øke lønnsomheten. Vi skal være glade for at næringen tenker nytt, og at den vurderer nye løsninger som kan ta næringen fremover. Når lønnsomheten øker, øker også verdiskapingen og dermed næringens skattebidrag.

Jeg har merket meg at Hav Line mener at de vil kunne oppnå bedre kvalitet på fisken, redusert svinn og ikke minst bidra til redusert klima- og miljøbelastning gjennom at antallet vogntog på norske veier blir redusert. Det siste er også bakgrunnen for at prosjektet har motatt støtte fra Kystverket gjennom tilskuddsordningen for overføring av gods fra vei til sjø. Tildelingen er basert på kriterier om at sjøtransporttilbudet som etableres, genererer samfunnsnytte som følge av at transporten foregår på kjøli istedenfor på vei, er avhengig av støtte for å opprettes, og er levedyktig etter støtteperiodens utløp (maksimum tre år). Tilskuddsordningen ligger under samferdselsministerens ansvarsområde.

Jeg mener at vi må kunne ha ordninger for å støtte prosjekter som i stor grad kan bidra til regjeringens målsetting om å redusere miljømessige og andre samfunns-

messige belastninger fra godstransport på norske veier, samtidig som at vi tar i bruk andre virkemidler for å legge til rette for økt bearbeiding i Norge.

Foreløpig er det kun Hav Line som planlegger å frakte laksen direkte til kontinentet med sin slaktebåt. Det gjenstår å se hvordan dette konseptet vil fungere. Jeg minner dessuten om problemstillingen knyttet til fiskekvalitet og håndtering av produksjonsfisk, som spørsmålsstiller også er inne på. Jeg har sagt tidligere at jeg ikke vil endre gjeldende bestemmelser for produksjonsfisk i den forstående høringen av fiskekvalitetsforskriften. Jeg legger her til grunn at aktørene har løsninger for å håndtere

dette, og at de forholder seg til gjeldende regelverk hva gjelder håndtering av produksjonsfisk.

I fremtiden vil vi kunne se et mangfold av konsepter og logistikk-løsninger. Det viser at næringen har evne til omstilling og innovasjon. Jeg er trygg på at vi også i fremtiden vil ha en betydelig industri i Norge basert på bearbeiding av sjømat, og at sjømatnæringen vil fortsette å være en viktig bidragsyter til verdiskaping og sysselsetting langs kysten. Jeg er opptatt av å legge til rette for at mer bearbeiding av fisk skal skje i Norge, for å kunne skape flere arbeidsplasser og økt verdiskaping i sjømatnæringen. Dette gjøres gjennom forutsigbarhet og gode rammebetingelser.

SPØRSMÅL NR. 2354

Innlevert 26. september 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 4. oktober 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil statsråden informere om de regionale helseforetakene sin praksis for alkoholservering på styresamlinger, hva er de årlige utgifter til alkoholservering i styrearbeidet, stiller helseministeren seg bak praksisen eller vil helseministeren ta initiativ til- som eier av de statlige helseforetakene - at det i alle helseforetak gjøres som i Helse Stavanger HF, slik at sykehus og foretak ikke betaler for alkoholholdig drikke på sine styresamlinger?»

GRUNNGJEVING:

Flere styrerepresentanter i Helse Vest mener det er på tide å droppe alkoholserveringen på arbeidskonferanse i Helse Vest (BT 26/9-18). På arbeidsseminar som avholdes, blir det servert alkohol til middagen. Styrerepresentantene mener at en viktig helsepolitisk aktør som Helse Vest burde ha et edruelig forhold til bruk av alkohol på styresamling. Det stilles spørsmål om det er rett bruk av fellesskapets midler. Helse Stavanger har på sin side regler om at foretak og sykehus ikke skal betale for alkohol, og praktiserer dette. Spørsmålsstiller viser til alkohollovens formålsparagraf som sier at forbruket av alkoholholdige drikker må begrenses. Det bør også norske helseforetak, som driver norske sykehus-tjenester, ha et bevisst forhold til. Alkoholservering koster penger som i stedet kunne vært brukt på pasientbehandling. Men like viktig er at skadelig alkoholbruk i dag er en viktig årsak til sykdom og dårlig helse i den norske befolkning. Helseforetakene

burde også ut fra dette gått foran som et godt eksempel, med tiltak for å redusere alkoholforbruket i samfunnet og ikke lagt opp til det motsatte ved å tilby alkohol til sine styrerepresentanter på arbeidssamlinger.

Signaleffekten av en slik praksis ville også vært veldig viktig. Spørsmålsstiller vil også minne om at det tidligere ikke var uvanlig med sigarer på styrebordene på norske sykehus, og at det ble solgt tobakk i kioskene. Den tid er heldigvis forbi. Men at det fortsatt er vanlig med alkoholservering i styresammenheng på offentlige sykehus, er fortsatt bekymringsfullt og et stort paradoks. Denne praksis bør etter spørsmålsstiller syn derfor opphøre. Kvaliteten på styresamlingene vil nok bli minst like god selv om man serverer alkoholfri drikke under middagen.

Svar:

Det er styret i det enkelte regionale helseforetak og helseforetak som har ansvar for praksis og retningslinjer for alkoholservering i sin virksomhet. Det kan derfor være noe ulik praksis i de ulike regionene og mellom helseforetak.

I Helse Midt-Norge RHF er det utarbeidet kjøre-regler for ansatte for forebygging av rus og avhengighetsproblemer med tilhørende prosedyre. I disse framgår også regler for alkoholservering ved arrangementer. Kjøre-reglene gjelder og praktiseres også ved styremøter, styre-seminarer og lignende.

I 2017 hadde Styret i Helse Midt-Norge RHF tilsammen tre samlinger hvor det ble servert alkohol: ved avslutning for ansattevalgte styremedlemmer i mars, seminar i

november og julemiddag i desember. I snitt deltok 17 personer på disse samlingene, og det ble til sammen konsumert alkohol for kr 9.540,- på disse samlingene.

I Helse Nord RHF's interne regelverk er det angitt at ansatte i det regionale helseforetaket med budsjett disponeringsfullmakt kan kostnadsføre inntil to enheter vin eller øl ved eksterne besøk eller ved kurs eller opplæring.

Dersom det skal serveres brennevin skal dette godkjennes av administrerende direktør i forkant.

Praksis i de underliggende helseforetakene er i tråd med Helse Nord RHF's regelverk, med unntak av Finnmarkssykehuset HF. Der serveres det ikke alkohol i forbindelse med styremøter eller ledersamlinger.

Gjennomgang av fakturaer knyttet til styret i Helse Nord RHF i 2017 viser følgende kostnader knyttet til alkohol:

Tidspunkt	Sted	Anledning	Deltakere	Kostnader til alkohol
29-30 mars 2017	Bodø	Styreseminar foretaksgruppen	Alle styrene i Helse Nord, AD i alle HF, samt ledelsen i RHF-administrasjonen	24 632,00
25 april 2017	Loneybyen	Styremøte Helse Nord RHF	Styret i Helse Nord RHF, ledelsen i RHF-administrasjonen	5 534,00
25-26 oktober 2017	Tromsø	Styreseminar foretaksgruppen	Alle styrene i Helse Nord, AD i alle HF, samt ledelsen i RHF-administrasjonen	28 528,00
Sum alkohol				58 694,00

Gjennomgang av fakturaer knyttet til styret i Helse Nord RHF i 2017 viser følgende kostnader knyttet til alkohol:

Som det fremgår av tabellen, så har serveringen av alkohol i Helse Nord primært vært i tilknytning til de regionale styreseminarene, hvor det samles ca. 80-90 personer (det regionale helseforetaket, alle helseforetakene, i tillegg representanter fra administrasjonen i foretakene og andre interessenter, f. eks. nord-norske politikere, representanter fra Sametinget osv.). På reisen til Loneybyen var det tre overnattinger, og ca. 15 deltakere (styret i Helse Nord RHF og deltakere fra administrasjonen).

Utover dette har styret og administrasjonen i enkelte tilfeller hatt enkel matservering i Helse Nord RHF's lokaler i etterkant av temamøter som de har hatt dagen før styremøter.

På styreseminar i regi av Helse Vest RHF blir det servert en avgrenset mengde alkohol til middag. I Helse Vest er vanlig skjenkerestriksjon på styreseminar ett glass til forrett og opptil to glass til hovedrett. Det skjenkes ikke alkohol utover dette på styreseminarene. Helse Vest RHF er kjent med at enkelte foretak på Vestlandet har valgt å ikke servere alkohol ved middager for sine respektive styrever.

I forbindelse med førstkommende styreseminar, 3. oktober, legges det opp til en videre dialog om praksis knyttet til alkoholservering i evalueringen av samlingen.

Styremøter i Helse Sør-Øst RHF er alkoholfrie. Helse Sør-Øst RHF arrangerer en årlig felles styresamling med alle styrene i regionen som har vært avsluttet med en

felles middag. Denne samlingen er også alkoholfri. Styret i Helse Sør-Øst RHF har to årlige styresamlinger med overnatting, der det arrangeres middag etter møteslutt første dag. I de tilfeller det serveres alkohol til middagen, betales det ikke for mer enn tre enheter alkohol (vin/øl). Det er alltid et alkoholfritt alternativ. Totalkostnad for middag, inkl. drikke, skal være innenfor satsene i Statens personalhåndbok.

Som nevnt innledningsvis er det styret i det enkelte regionale helseforetak og helseforetak som har ansvar for praksis og retningslinjer for alkoholservering i sin virksomhet. Så lenge praksisen på dette området er i tråd med gjeldende lovverk og gjenspeiler normene i samfunnet for øvrig, så ser jeg på nåværende tidspunkt ikke behov for å gripe inn i disse vurderingene gjennom eierstyring.

SPØRSMÅL NR. 2355**Innlevert 26. september 2018 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 3. oktober 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Det knytter seg stor forventning fra næringslivet på Vestlandet til en snarlig avgjørelse på det grundige planarbeidet Statens Vegvesen har gjort med Hordfast-prosjektet.

Når kan det forventes at statsråden gjør vedtak og godkjenner den statlige kommunedelplanen med konsekvensutgreiing for E39 Stord-Os, Ådland-Svegatjørn?»

BEGRUNNELSE:

Denne planen ble utarbeidet med grunnlag i fastlagt planprogram 12.12.2015 og KMD avgjorde at planen som var utarbeidet av Statens Vegvesen Region Vest, kunne sendes på høring 01.11.2016.

Etter en omfattende høringsrunde, og innspill fra Regjering og Storting i NTP på kostnadsnivå og løsninger, utarbeidet Statens Vegvesen en tilleggsutredning på en langt enklere flytebro over Bjørnafjorden, som også medførte betydelige kostnadsbesparelser. Tilleggsutredningen ble lagt ut til høring i mars 2018. Det kom ikke inn negative høringssvar fra offentlige myndigheter og etater til den nye løsningen, snarere tvert imot.

Jeg er kjent med at Statens Vegvesen har konkludert og gitt sin tilrådning til departementet etter grundige vurderinger og avveininger. Det er også kjent at Statens Vegvesen har lagt fram løsninger for trinnvis utbygging som kan gi ytterligere kostnadsreduksjon.

Hordfast er et av landets mest lønnsomme veiprojekt, målt både etter tradisjonell transportstøtte, ref. Ks1 rapporten (TØI / Dovre-Group), og ernytteanalysene fra andre kompetente miljø (BI og NHH).

Et samlet næringsliv fra Bergen til Stavanger har engasjert seg nå i selskapet Hordfast AS for å bidra til en raskere realisering av dette viktige prosjektet, og har forrentninger om at planarbeidet ikke tar unødig tid.

Svar:

Statens vegvesen tar sikte på å sende over endelig planforslag for E39 Stord-Os i løpet av høsten 2018. Jeg deler stortingsrepresentantens forventninger om de store ringvirkningene dette prosjektet vil få for regionen og landet, og jeg vil behandle planforslaget grundig og effektivt når det har kommet oss i hende.

SPØRSMÅL NR. 2356**Innlevert 26. september 2018 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 4. oktober 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Hvordan ser statsråden for seg at de negative konsekvensene korrupsjonslignende returbetalingene blant ulike aktører i reiselivsbransjen og som hemmer effektiv konkurranse kan reduseres eller stoppes?»

BEGRUNNELSE:

I sommer har det vært flere eksempler i media på at turguides krever at f.eks. suvenirbutikker betaler en andel av det butikken omsetter på turguides gruppe som returprovisjon, normalt 10-20 % omsetningen. Politi og konkurransemyndigheter mener dette er lovlig ut fra dagens gjeldende regelverk, men mange i turistnærin-

gen mener at en slik ordning bør opphøre. Professor ved Norges Handelshøyskole Tina Søreide mener ordningen med returprovisjon er skadelig. Det hindrer turistene sine valgmuligheter, og fører til høyere priser. Flere i bransjen mener dette er en uverdigg behandling av turister, og uheldig og skjev konkurranse blant aktørene. Lederen i Dagens Næringsliv 28. juli pekte også på utfordringene.

Svar:

Jeg har merket meg at returprovisjoner oppleves som en utfordring for enkeltbedrifter i reiselivsnæringen. Vår vurdering er at slike provisjoner i utgangspunktet ikke er ulovlige. Dette vil imidlertid avhenge av hvordan ordnin-

gen med returprovisjon praktiseres. Graden av åpenhet og anvendelse av god forretningsskikk er viktige faktorer i denne sammenheng. Dersom den egentlige motivasjonen bak f.eks. en positiv omtale av visse reiselivsprodukter fremfor andre holdes skjult, kan man risikere å nærme seg en gråson for hva som vil kunne regnes som lovlig.

Jeg lytter til næringens bekymringer i denne saken, og vil følge opp ved å se nærmere på omfanget og den faktiske bruken av returprovisjoner. Dette vil gi oss et bedre grunnlag for å vurdere problemstillingen og eventuelt også regelverket videre.

SPØRSMÅL NR. 2357

Innlevert 26. september 2018 av stortingsrepresentant Øystein Langholm Hansen

Besvart 3. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at Bane NOR settes i stand til å reparere gjerdene langs Jærbanen, slik at risikoen for kollisjoner mellom dyr og tog kan reduseres?»

BEGRUNNELSE:

Over lang tid har det vært konflikter mellom bønder langs Jærbanen og Bane NOR fordi statsforetaket ikke lenger er villig til å reparere gjerdene langs banen. Dette begrunnes med at de ikke har penger til reparasjoner og vedlikehold. Undertegnede har hatt flere henvendelser fra lokale bønder som har mistet husdyr på grunn av dette. Det gjelder både kyr, sauer og hunder. Den 25. september ble en nykalva ku kjørt ihjel, noe som naturligvis er et stort tap for melkebonden. Han kontaktet Bane NOR, som svarte at de ikke kom til å erstatte det ødelagte gjerdet. Bondelaget skriver at:

«Bonden har lite fôr og må hauste det han kan ute. Dvs. minst 1 mnd. til ute med beiting der BaneNor nå lar gjerdet ligge. Dei har fram til nå alltid gjerda.»

Bøndene har for øvrig ikke lov til å bevege seg på banelegemet for å jage husdyr tilbake på jordene.

Svar:

Påkøyrslar av husdyr gjer inntrykk og er sjølvsagt svært uheldig. Bøndene som vert råka har mi medkjensle. Likevel inneberer drift av eit jernbanenett at det dessverre kan førekomme påkøyrslar av dyr. Innsatsen må difor rettast mot å førebyggje uhell der det er føremålstenleg.

Det jobbast aktivt med å førebyggje dyrepåkøyrslar, mellom anna gjennom å sette opp gjerder langs jernbana, både på Jærbanen og dei øvrige delane av jernbanenettet. I utgangspunktet er det inga generell plikt til å gjerde

langs jernbana, men det vert vurdert etter kvar gjerding vil ha størst verknad.

Bane NOR fordeler midlar til dette føremålet innanfor sitt budsjett og i tråd med avtale med direktoratet. Effektar og mål vert følgde opp av Jernbanedirektoratet og rapportert vidare til Samferdsledepartementet. Det er avgrensa med ressursar til rådigheit for gjerding, og ressursane prioriterast der dei har størst effekt. I tillegg må ein sjå gjerding i samanheng med andre tiltak som vert sette i verk for å førebyggje dyrepåkøyrslar.

Det er sett i gang eit arbeid på Jærbanen for å vurdere tilstanden på gjerda og gjennom ein handlingsplan vurdere kvar dei skal oppretthaldast/fornyast og om det nokre stader vil vere eit alternativ å overdra gjerdet til grunneigar. Fleire stader langs banen er det gjerder av høg kvalitet og grunneigar vil då eventuelt kunne få moglegheit til å ta over gjerdet, mot at han/ho også tek over framtidig vedlikehald.

SPØRSMÅL NR. 2358**Innlevert 26. september 2018 av stortingsrepresentant Geir Pollestad****Besvart 4. oktober 2018 av landbruks- og matminister Bård Hoksrud****Spørsmål:**

«Det er utbrudd av afrikansk svinepest i Belgia.

Vil statsråden øyeblikkelig sørge for at adgangen til import av svinekjøtt fra Belgia stenges og at det gis pålegg om at eventuelt importert svinekjøtt destrueres?»

Svar:

Afrikansk svinepest (ASP) er en smittsom virussykdom, og en av de mest tapsbringende sykdommer i svineholdet. Både villsvin og tamsvin kan få sykdommen. Virusets smitte ikke til mennesker. I de senere årene har ASP bredt seg i de østlige områdene i Europa, men ble forrige måned påvist hos villsvin fra Ardennene sørøst i Belgia. ASP er med dette utbruddet påvist hos villsvin i ni forskjellige EU-land og hos tamsvin i seks EU-land hittil i år. I mange land er villsvin et reservoar for viruset og kan smitte tamsvin. Det har aldri vært påvist ASP i Norge. Smitte spres ved kontakt mellom dyr, men også ved at svin spiser kjøtt fra infiserte dyr. Avfall som inneholder infisert kjøtt som enten blir kastet i naturen eller gitt til dyr, kan overføre smitte. I Norge og resten av EØS er det derfor strenge begrensninger på bruk av animalsk materiale i fôr til svin, herunder forbud mot føring med kjøkken- og matavfall.

Føring med infisert matavfall er ifølge Veterinærinstituttet den viktigste årsaken til spredning av sykdommen til nye kontinenter og nye land. Landbruksnæringen og Mattilsynet samarbeider godt for å beholde den gode dyrehelsesituasjonen i Norge. Mattilsynet legger vekt på å informere både reisende, jegere på jakt i utlandet og personer som arbeider i norske svinebesetninger, om risiko for å spre smitte til Norge. Med den økende utbredelsen av ASP i flere land, er det særlig viktig med årvåkenhet og stor oppmerksomhet på smittebeskyttelse hos norske svineprodusenter. I tråd med EØS-regelverket bekjempes nye utbrudd i hovedsak i landet der utbruddet finner sted. Belgia har iverksatt en rekke tiltak i tråd med dette regelverket. Tiltakene omfatter blant annet avgrensning av infisert område, orientering til svineiere og jegere, undersøkelse av felte og selvdøde villsvin, forbud mot jakt og føring av villsvin og restriksjoner på trafikk. Regelverket forbyr videre utførsel av levende svin og produkter av svin fra de båndlagte områdene.

Jeg vil derfor ikke gå inn for de tiltakene som blir etterspurt, men vil sammen med Mattilsynet og Veterinærinstituttet følge nøye med på utbredelsen av ASP fremover og vurdere om nye tiltak bør iverksettes.

SPØRSMÅL NR. 2359**Innlevert 26. september 2018 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 4. oktober 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvordan vil statsråden sørge for at rehabiliteringstilbudet styrkes, og hva vil statsråden foreta seg for at det skal bli samsvar mellom det som skjer i spesialisthelsetjenesten og kommunene, slik at det samlede rehabiliteringstilbudet blir i tråd med intensjonen i opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Helsedirektoratet ("Analysenotat 8/2018 SAMDATA spesialisthelsetjenesten") mottar stadig færre rehabiliter-

ing gjennom spesialisthelsetjenesten, mens det samtidig er vanskelig å spore en tilsvarende oppbygging av det kommunale rehabiliteringstilbudet. Til Dagens Medisin 6. september påpeker Helsedirektoratet at denne utviklingen ikke er i tråd med føringene i opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering.

Tallene viser at de siste årene har færre og færre pasienter mottatt rehabilitering i spesialisthelsetjenesten, samtidig som det er vanskelig å se en større oppbygging av tilbudet i kommunene. Det er til dels store variasjoner mellom de ulike regionene og bostedsområdene i hvor mange pasienter som mottar rehabilitering. Det varierer

fra åtte rehabiliteringspasienter per 1 000 innbyggere i Helse Vest til tretten i Helse Nord.

I fjor var det i underkant av 54 000 rehabiliteringspasienter i sykehusene og de private institusjonene. Dette tilsvarer en nedgang på 972 pasienter, eller 1,8 prosent fra året før. Nedgangen i pasienter de siste årene kommer hovedsakelig på sykehusene, hvor det var en reduksjon på 3,4 prosent i fjor. Det er de lettere formene for rehabilitering som går ned, altså primær enkel døgnrehabilitering og dag- og poliklinisk rehabilitering.

I en pressemelding fra Helsedirektoratet 30.8.2018 viser divisjonsdirektør Geir Stene-Larsen til at det er i tråd med nasjonale føringer at en del av de lettere rehabiliteringsformene gradvis skal overføres fra spesialisthelsetjenesten til primærhelsetjenesten, men samtidig peker han på at det ut i fra tilgjengelige tall er vanskelig å spore noen tydelig oppbygging av tilbudet i kommunene, og han sier at det derfor er viktig å følge med på at rehabiliteringstilbudet i spesialisthelsetjenesten ikke bygges ned før tilbudet er forsvarlig oppbygget i kommunene.

Tall fra Kunnskapssenteret for helsetjenesten i Folkehelseinstituttet (2016) viser at et stort antall pasienter må behandles på nytt innen 30 dager. 1 av 3 kols- og astmapasienter blir re-innlagt etter sykehusbehandling, 1 av 4 hjertesviktpasienter blir re-innlagt etter sykehusbehandling, og 1 av 5 pasienter behandlet for lungebetennelse blir re-innlagt etter sykehusbehandling.

Helsedirektoratets nye analyse kommer bare 18 måneder etter at Helsedirektoratet i Statusrapport hjerne-helse (2017) viste til mangler ved habiliterings- og rehabiliteringstilbudet i spesialisthelsetjenesten og i kommunene, og at dette omfatter både kapasitet, kompetanse og samhandling mellom nivåene.

I et brev til statsråden nylig, skriver LHL Hjerneslag at:

“Helsedirektoratet bekrefter i notat og uttalelser det også mange slagrammede erfarer i sine tilbakemeldinger til oss: De får ikke tilbud om rehabilitering når de trenger det, i det omfang de trenger det og heller ikke på riktig arena. Nåløyet for å komme til i spesialisert rehabilitering er blitt trangere, og slagrammede er en av gruppene som berøres av dette. Når det kommunale tilbudet ikke økes, blir mange overlatt til seg selv.”

Svar:

Habilitering og rehabilitering er et viktig satsingsområde for regjeringen. Derfor har vi lagt frem en opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering 2017- 2019. I denne har vi belyst flere utfordringer innen fagområdene og spesielt utfordringer i kommunene. Selv om data-grunlaget er usikkert, vet vi at det er stor variasjon i kommunenes kapasitet og kompetanse innen rehabilitering.

Det er svært viktig at de som har behov for spesialisert habilitering og rehabilitering får dette. Samdata spesialisthelsetjenesten 2018 fra Helsedirektoratet viser at spesialisthelsetjenesten gir spesialisert rehabilitering. Den enklere rehabiliteringsvirksomheten har gradvis

blitt faset over til kommunene og til de private rehabiliteringsinstitusjonene. Det er en ønsket utvikling. De private rehabiliteringsinstitusjonene har blitt gradvis mer spisset mot spesielle bruker-grupper og er blitt mer tverrfaglige og robuste til å møte brukere med sammensatte behov. Rehabiliteringsinstitusjonene ligger i stor grad på Sør- og Østlandet. Vi har innført fritt rehabiliteringsvalg for at pasienter i hele Norge skal få mer likeverdig tilgang til private rehabiliteringsinstitusjoner. Vi har også startet arbeidet med å fase inn rehabiliteringstilbud i godkjenningsordningen for fritt behandlingsvalg.

Poliklinisk tilbud til barn med hjerneskade ble en del av fritt behandlingsvalg i 2017. Det tas sikte på en utvidelse av rehabilitering i godkjenningsordningen i 2019.

Det er gitt en særskilt bevilgning til alle regionale helseforetak for å etablere et sammenhengende behandlings- og rehabiliteringsforløp til barn med ervervet hjerneskade.

Pilotprosjekt med ParkinsonNett foregår nå i Stavanger og Oslo. Pasientens kunnskap om egen sykdom, egen trening og egenbehandling er basis for rehabiliteringstiltakene i ParkinsonNett. Hvis modellen viser seg vellykket for parkinsonpasienter, kan den gi verdifulle bidrag til hvordan rehabiliteringstilbudet kan gis også til andre med kroniske sykdommer.

Pasienter med hjerneslag er et eksempel på en gruppe med behov for tidlig oppstart av rehabilitering. For denne pasientgruppen er det godt dokumentert at det er viktig med kontinuitet og høy intensitet i rehabiliteringstiltakene. Helsedirektoratet har utarbeidet pakkeforløp for akutfasen av hjerneslag, og arbeider nå med pakkeforløp som skal omfatte rehabiliteringsfasen etter hjerneslag.

Det utarbeides nå også Pakkeforløp hjem for kreftpasienter. Denne delen av pakkeforløpet skal blant annet ivareta seneffekter av kreftsykdom og behandling, rehabiliteringsbehov og psykososial oppfølging. Tilbudene skal i hovedsak foregå i kommunene.

Ambulante tjenester er også et satsingsområde i opptrappingsplanen. Denne satsingen er fulgt opp som oppdrag til de regionale helseforetakene. Tilbakemeldingene viser at ambulante tjenester utvikles innen flere fagområder. Spesialisthelsetjenesten reiser ut i kommunene for å behandle, følge opp og veilede både brukerne, pårørende og de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Bakgrunnen for disse ulike tiltakene og prosjektene er behovet for å utvikle nye arbeidsformer i rehabiliteringstjenestene. Disse må utvikles i samarbeid mellom brukere, fagmiljøer og myndigheter. Vi må lære av hverandre og hente kunnskap også fra andre land.

Vi hentet inspirasjon til ParkinsonNett i Nederland. Neste måned reiser Helsedirektoratet, brukere og fagpersoner til Danmark for å hente kunnskap om hjerneslagbehandling.

Når det gjelder kommunal rehabilitering, er data-grunnlaget i dag mangelfullt. Antall senger i kommunale institusjoner gir ikke et riktig bilde av kommunal rehabiliteringsvirksomhet. Svært mye av rehabilitering i kommunene foregår i brukernes hjem, ved ulike dagtilbud på dag-sentre og rehabiliteringssentre. Kommunene har svært ulik praksis for registrering av slik innsats. Vi er i gang med å videreutvikle det kommunale pasientregisteret (KPR). I videreutviklingen av dette vil vi lettere kunne hente ut data på habiliterings- og rehabiliteringsinnsats i kommunene.

Vi har imidlertid gode data på ressursutvikling i kommunene. Gjennom KOSTRA kan vi følge årsverksutviklingen for ulike faggrupper i kommunene.

Denne viser en positiv årsverks-utvikling for fysioterapeuter og ergoterapeuter. For fysioterapeuter har veksten vært på 160 årsverk fra 2016 til 2017 og for ergoterapeuter 181 i samme periode. I tillegg til de lovbestemte faggruppene som inngår i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester i dag, skal kommunene fra 2020 ha ergoterapeut- og psykolog i sitt tjenestetilbud. Det betyr en større bredde i tjenestetilbudet, noe habiliterings- og rehabiliteringsbrukere vil dra nytte av.

Hvert år er mer enn 19 000 personer på rehabilitering i kommunale institusjoner. Kommunene har ulik registreringspraksis for brukernes utbytte av oppholdet, og her mangler det nasjonal oversikt. Helsedirektoratet har utredet dette kan forbedres, jf. direktoratets rapport: Utvikling av nasjonale kvalitetsindikatorer for kommunal døgnrehabilitering (IS-2737).

Mange brukere med store og sammensatte behov får ikke det tverrfaglige koordinerte tjenestetilbudet i kommunene som de trenger. Mange kommunale tjenester er gode hver for seg, men tjenestene er oppstykket og helheten mangler. Derfor har regjeringen satset på en pilot med strukturerte tverrfaglige oppfølgingsteam som i 2018 er igangsatt i 6 kommuner. Mange rehabiliteringsbrukere vil

dra nytte av den tilnærmingen som oppfølgingsteamene representerer.

Regjeringen ønsker å skape en helse- og omsorgstjeneste som bidrar til at hver enkelt tjenestemottaker får mulighet til å leve et aktivt og mest mulig selvstendig liv til tross for sykdom og funksjonstap. En viktig forutsetning for å oppnå dette er at brukernes ressurser tas i bruk på nye måter, men økt fokus på mestring i hverdagslivet. Det er dessverre ofte slik at praktisk bistand, hjelp og pleie tilstås som kompensasjon for tapte funksjoner og manglende evne til å stelle seg selv, uten at rehabiliteringsevne- og mulighet er utredet. Derfor har Helse- og omsorgsdepartementet sendt ut et rundskriv (I-5/2017) til alle kommuner hvor det anbefales at kommunene i sin saksbehandling utreder rehabiliteringsbehov og rehabiliteringspotensialet, før det iverksettes permanente tiltak som kompenserer for tap av funksjonsevne. En slik vurdering vil være et viktig grep for å få til en helt nødvendig omstilling med større vekt på habilitering og rehabilitering i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Regjeringen har gitt et stimuleringstilskudd til kommunene gjennom opptrappingsplanen som kommunene kan søke på. Ett av vilkårene for å få tildelt midler er at kommunene må ha utarbeidet en plan for sin rehabiliteringsvirksomhet. Mange kommunen har ikke tidligere hatt en slik plan for virksomheten. Det er derfor naturlig at resultater i virksomhetene først vil vises etter en tid. Hensikten med den treårige planperioden er å berede grunnen for en styrking av rehabiliteringsvirksomheten i kommunene.

I 2017 var det i overkant av 150 kommuner som mottok tilskudd fra opptrappingsplanen. I løpet av høsten 2018 vil Helsedirektoratet utarbeide en midtveisrapportering basert på fylkesmennenes rapportering på tilskuddene gitt i opptrappingsplanen. Denne vil kunne gi en beskrivelse av hva vi så langt ser at opptrappingsplanen har generert av utviklingsarbeid.

SPØRSMÅL NR. 2360

Innlevert 26. september 2018 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 4. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Hva vil kostnaden være ved 5 dagers postombæring i spredtbygde strøk, spredtbygde strøk betegnes da som de områdene som Kvikkas i dag distribuerer avis til på lørd-

ager, og 1 dags ombæring i tettbygde strøk dersom man anslår dette til å utgjøre kun 15 % av befolkningen?»

BEGRUNNELSE:

I utredningen fra Copenhagen Economics fremgår det at 33 % av befolkningen bor i spredtbygde strøk og dette danner grunnlaget for beregningene av fremtidige distribusjonskostnader. I utredningen legges det også opp til 2,5 dager i sentrale strøk og 5 dager i spredtbygde strøk. Hele 85 % av befolkningen bor i dag i områder der det er avisbud og der det med stor sannsynlighet også finnes andre aktører for distribusjon av pakker. Dette innebærer at det kun er 15 % av befolkningen som har et behov for daglig postombæring dersom man hadde foreslått en ordning med 1 dags ombæring i tettbygde strøk, og 5 dagers ombæring i spredtbygde strøk.

Svar:

Brevvolumet er redusert med 60 prosent sidan år 2000 og ei ny halvering er forventa mellom 2017 og 2025. Det har skjedd ein digital revolusjon som endrar måten vi kommuniserer med kvarandre på fundamentalt. Folk flest, næringsliv og det offentlege sender stadig mindre papirpost, men kommuniserer raskare og meir effektivt digitalt. Omstillingane i postsektoren dei siste 15 åra, på tvers av ulike regjeringar, er derfor ikkje eit resultat av eit politisk ønske om å byggje ned tilbodet, men av at folk vel vekk det tilbodet som er der. Utan omstilling vil vi då bruke stadig meir statlege pengar på tenester stadig færre bruker. Det er pengar som kan gå til andre, viktige formål.

Når det er sagt, er det Regjeringa sitt mål å sørgje for eit tilbod om gode og likeverdige leveringspliktige posttenester i heile landet, også i framtida. Vi skal sørgje for at folk får eit slikt tilbod, men vi er nøydde til å vurdere kva omfang og kor mykje statlege pengar vi skal bruke, når behovet har falle så mykje som fallet i brevvolumet viser at det har.

Den vurderinga held vi på med no. Utgreiinga som representanten viser til gjekk gjennom fire ulike alternativ for framtidig tenestetilbod. I høyringa bad vi om innspel

på alle desse alternativa. Vi fekk over 200 høyringssvar som vi må vurdere. Difor tar vurderinga tid, men vi tek sikte på å legge fram eit forslag for Stortinget før jul.

Når det gjeld alternativet representanten viser til, med éin dag med omdeling i tettbygde strøk og fem dagar i distriktsonråde, så har ikkje departementet kvalitetssikra tal på dette. Det er fleire grunnar til det. For det første er det ikkje eit av alternativa som Copenhagen Economics greidde ut. Vidare er den geografiske inndelinga av landet som blei nytta i Copenhagen Economics si utgreiing annleis enn den representanten viser til. Det er også vanskeleg å setje saman tall frå dei ulike alternativa som blei greia ut, fordi det vil innebere operative løysingar hos Posten Norge AS som ikkje er definerte og som ikkje har inngått i dei ulike utrekningane. Det ville vere for stor usikkerheit knytt til slike tal med bakgrunn i det materialet som foreligg på noverande tidspunkt.

Ein kan derimot lage eit anslag basert på noverande kontrakt om omdeling av laurdagsaviser, som dekkjer område utan avisbodnett. Det kostar staten om lag 90 millionar kroner i året å kjøpe avisomdeling på laurdagar på stader utan avisbod. Dersom staten, i eit tilfelle der Posten berre delte ut post ein dag i veka, skulle kjøpe avisomdeling dei fire andre dagane, kan dette grovt estimerast til 360 millionar kroner, altså 90 mill. kr til avisomdeling for kvar av dei fire dagane. Departementet understreker at det er stor usikkerheit knytt til eit slikt grovt anslag.

I tillegg til kostnaden for omdeling av aviser vil det vere behov for kjøp frå Posten av grunnleggande banktenester i landpostnettet og gratis framsending av blindeskriftsendingar, som i 2018 er på totalt om lag 30 mill. kr.

Til slutt viser eg til at avisbransjen har gitt innspel til høyringa. Det har vore møter på både politisk og administrativt nivå med avisbransjen. Vi tek med oss innspela deira i våre vurderingar, og vil kome attende til Stortinget med eit forslag til korleis dette bør handterast i åra som kjem.

SPØRSMÅL NR. 2361

Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Ingalill Olsen

Besvart 2. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Vil et havgående lakseslakteri, som henter opp fisk fra merdene i norske fjorder for å levere direkte til oppkjøpere på kontinentet, gi «samfunnsmessige gevinster»,

etter statsrådets vurdering, og mener samferdselsministeren denne tildelingen er i tråd med hensikten bak intensivordningen for å få gods fra veg til sjø?»

BEGRUNNELSE:

Insentivordningen for å stimulere til mer transport på kjøll skal kunne gi redere som bidrar til å ta godsfrakt vekk fra vegene en økonomisk støtte til tiltaket. Støttebeløpet er avhengig av «samfunnsmessige gevinster», som det heter i tildelingskriteriene. Regjeringen har gjennom Kystverket nylig valgt å gi 20 millioner kroner til oppstart av et lakse-slakteri på båt gjennom denne insentivordningen. Båten vil laste opp fisken direkte fra merdene hvor hele prosessen med slakting, sløying og kjøling av fisken vil skje om bord under transport til kontinentet. Mange vil mene at dette er ikke bare eksport av fisk, men også eksport av norske distriktsarbeidsplasser.

Svar:

Oppdrettsnæringa og resten av sjømatnæringa er utruleg viktig for Norge og norsk økonomi, og me eksporterer 36 millionar fiskemåltid kvar einaste dag. Regjeringa har eit klårt og tydeleg mål om å styrke Norge som eksportør av sjømat. Mykje av oppdrettslaksen vert eksportert som sløgd fisk, medan den vidare tilarbeidinga skjer i utlandet. Det er heilt naturleg at oppdrettsnæringa ser på høva for å effektivisere drifta og auke lønsemda. Me jobbar kvar einaste dag med å betre rammevilkåra for norsk næringsliv, slik at ein større del av verdiskapinga skjer i Norge. Insentivordninga er utforma i tråd med det politiske målet om at meir gods skal flyttast frå veg til sjø og bane. Hensikta med insentivordninga er å overføre gods frå norske vegar til sjø gjennom etablering av nye sjøtransporttilbod. Sjøtransport er den transportforma som gir lavast kostnadar for samfunnet, i form av ulykker, støy, kø, slitasje på infrastruktur, luftforureining og klimagassutslepp. Godsoverføring gir med andre ord gevinst for klima, miljø og trafikksikkerheit, og det kan betre kapasiteten på norske veger. Kystverket kan gi tilskot til nye sjøtransporttilbod som skaper samfunnsnytte som følgje av at transpor-

ten går på kjøll i staden for på veg, er avhengig av støtte for å kunne etablerast, og er levedyktig etter støtteperioden på opptil 3 år. Vilkåra er i tråd med retningslinjene for offentlig støtte til maritim transport. Kystverket fekk fleire søknadar om tilskot til gode prosjekter til tildelingsrunden i 2018 enn det var midlar til. Kystverket måtte derfor velje ut dei prosjekta som var best basert på tildelingskriteria. I vedtaket til Kystverket går det fram at Hav Line AS sitt prosjekt oppfyller vilkåra for at dei kunne tildelast tilskot. Ein ventar at det nye sjøtransporttilbodet til Hav Line AS vil overføre om lag 212 000 tonn last frå veg til sjø dei neste tre åra. Dette er altså gods som ein elles hadde måtte frakta med vogntog på norske vegar. Kystverket har berekna at dei sparte kostnadane for samfunnet som ei direkte følgje av denne godsoverføringa, er om lag 20 millionar kroner. Kystverket har ikkje vurdert andre moglege positive eller negative effektar på samfunnet, som til dømes innovasjonsgrad, verdiskaping, næringsutvikling eller eventuelle konsekvensar for norske arbeidsplassar. Ordninga er ikkje retta inn som eit næringspolitisk tiltak, men som eit transportpolitisk tiltak som skal redusere miljømessige og andre samfunnsmessige belastningar frå godstransport. Eg legg likevel til grunn at selskap som hentar betydeleg støtte frå statsbudsjettet har som intensjon å bidra til auka verdiskaping i Norge. Hav Line har også offentlig gjort greie for at premissen i spørsmålet frå representanten om at dette fører til utflytting av norske distriktsarbeidsplassar ikkje er korrekt. Det meiner eg er ei god avklaring.

Flytting av gods frå veg til bane og sjø er ei sjølvstending politisk målsetting. Eg meiner likevel at det er bra om støtte til godsoverføring bidreg til å oppretthalde eller skape nye arbeidsplassar i distrikta. Eg er ikkje framand for å vurdere endringar i kriteria for tildeling dersom eksisterande kriterier viser seg å ikkje være tilstrekkeleg trefsikre.

SPØRSMÅL NR. 2362

Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 4. oktober 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Synes utenriksministeren at det ved oppbringelse av skip i internasjonalt farvann i forbindelse med påståtte brudd på en sjøblokkade, er akseptabelt og innenfor internasjonal rett at soldatene bruker omfattende vold med rib-

beinsbrudd og elektrosjokk, samt at de ombordværende plyndres for verdisaker, kontanter, kredittkort, klær og utstyr?»

BEGRUNNELSE:

Jeg konstaterer at utenriksministeren i sitt svar 31. august på mitt spørsmål 24. august (Dokument nr. 15:2102) ikke gjør forsøk på å svare på det jeg spør om. Jeg ga en relativt detaljert begrunnelse for spørsmålet. Begrunnelsen dreide seg i sin helhet om den omfattende voldsutøvelsen og plyndringen av dem som var om bord da det norskregistrerte og norskeide skipet MS Kårstein 29. juli ble kapret av israelsk marine i internasjonalt farvann utenfor Egypt. I selve spørsmålet spurte jeg om denne håndteringen av saken ikke gir grunnlag for protest, men ligger innenfor det man må tåle i henhold til internasjonal rett.

Svaret fra utenriksministeren dreier seg om noe helt annet, nemlig det hun kaller «stengningsregimet i Gaza» og om hvorvidt sjøblokaden av Gaza er lovlig.

For å gå mer rett på sak: Den totale mangel på vilje til å protestere eller mene noe offentlig om den omfattende voldsbruken og plyndringen av sjøfolkene og de andre om bord, gjør det nødvendig å spørre direkte om utenrik-

sministeren synes at dette er en akseptabel atferd fra israelsk marine, og at den ligger innenfor internasjonal rett.

Svar:

Jeg viser til mine svar av 31. august, 14. august og 8. august på skriftlige spørsmål fra henholdsvis representantene Bjørnar Moxnes og Audun Lysbakken.

Som jeg der har gjort rede for, åpner folkeretten for at det under visse vilkår kan anvendes makt dersom mennesket på en båt under oppbringelse motsetter seg dette. Det kreves samtidig at graden og omfanget av maktbruken skal være forholdsmessig, og begrenset til det som er nødvendig for å gjennomføre oppbringelsen.

Utenriksdepartementet noterer seg den informasjonen som har vært gitt av besetningen om bord på Kårstein, og har avtalt et møte med Ship to Gaza i sakens anledning. Departementet har også vært i kontakt med israelske myndigheter og notert seg deres saksfremstilling.

SPØRSMÅL NR. 2363

Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen

Besvart 3. oktober 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Hvilke tilbydere eier infrastrukturen som det vises til i svaret til statsråden, og er det tilbyderne eller myndighetene som skal avgjøre om utstyret kan brukes til å gjenopprette FM?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar fra statsråden datert 25.09.18 på skriftlig spørsmål om oversikt over utstyr brukt i forbindelse med FM. I sitt svar informerer statsråden «dersom det var aktuelt å kringkaste i FM-båndet, ville kringkasterne måtte kjøpe distribusjonstjenester (..) fra en eller flere tilbydere av slike tjenester. Det er disse tilbyderne som eier infrastrukturen, og som vil måtte vurdere om noe av det gamle utstyret skal gjenbrukes.»

Svar:

Infrastrukturen som ble brukt til å distribuere riksdekkende FM-signaler før 2017 tilhører i hovedsak Nor-kring AS, et heleid datterselskap til Telenor. Infrastrukturen som brukes til lokalkringkasting eies i hovedsak av

lokalradioene selv. Myndighetene disponerer ikke dette utstyret og kan følgelig ikke beslutte at dette utstyret skal brukes til å gjenopprette FM.

SPØRSMÅL NR. 2364**Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Åslaug Sem-Jacobsen****Besvart 5. oktober 2018 av kulturminister Trine Skei Grande****Spørsmål:**

«Det vises til svar fra statsråden datert 25.09.18 på spørsmål om oversikt over utstyr brukt i forbindelse med FM. I sitt svar opplyser statsråden at myndighetene ikke fører oversikt over antall master som brukes til kringkasting eller annen elektronisk kommunikasjon. Videre svarer statsråden at det antas at mastene som ble brukt til FM fortsatt er i bruk til andre tjenester.

Hvem har oversikt over lokasjonene til kommunikasjonsenhetene, og hvilke andre typer tjenester enn FM antas å være i bruk?»

Svar:

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) har oversikt over alle senderpunktene (posisjonene) for kringkasting (digital-TV, FM og DAB) som er i drift. I tillegg til senderpunkter for kringkasting har Nkom oversikt over senderpunkter for mobilkommunikasjon (2G, 3G og 4G). Dette publiseres på Nkoms nettjeneste finnsenderen.no.

Et senderpunkt kan også ha utstyr for andre tjenester, som for eksempel radiolinje (punkt-til-punkt kommunikasjon). Norkring, som eier de fleste senderpunktene som benyttes til kringkasting er trolig den aktøren som har best oversikt over eventuelt annet utstyr som befinner seg på de ulike senderpunktene.

SPØRSMÅL NR. 2365**Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 5. oktober 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva er årsakene til at man ikke har lyktes med å få ned saksbehandlingstida hos Norsk pasientskadeerstatning (NPE) til et akseptabelt nivå, på tross av de tiltakene statsråden varslet i inneværende statsbudsjett, og er det slik at statsråden har akseptert den saksbehandlingstida som er i NPE nå, eller vil han gjøre nye grep for å få ned saksbehandlingstida?»

BEGRUNNELSE:

NRK.no publiserte 20.september en sak om «Livet som gikk bort i kø» om Vidar Berg-Hansen sin lange kamp for erstatning. Han opplevde seg feilbehandlet under et sykehusopphold. Grunnet lang saksbehandlingstid hos Norsk pasientskadeerstatning (NPE) døde han før saken hans var endelig avgjort. Mens han fortsatt var i live, uttalte han at:

«Det kan kome til å ta åtte, ni, ti, elleve år før saka mi er avklara.»

I saken fra 20.september i år svarer avdelingsleder Anne Mette Gulaker i NPE at saksbehandlingstida i gjenn-

omsnitt nå er ni måneder. Deretter kommer eventuell ventetid på en klagebehandling, om man får avslag. Når gjennomsnittlig saksbehandlingstid er ni måneder, betyr det at mange også må vente betydelig lenger på vedtaket i sin sak.

I forbindelse med behandlingen av Statsbudsjettet i desember 2017, avga helse- og omsorgskomiteen følgende enstemmige merknad om Norsk pasientskadeerstatning:

«Komiteen vil understreke betydningen av rask og god saksbehandling. Det er viktig at den som mener å ha blitt utsatt for feil behandling, ikke skal oppleve en ny belastning ved at saksbehandlingen tar unødvendig lang tid. For 2016 konstaterte komiteen at dette ser ut til å ha gått i feil retning, ved at gjennomsnittlig saksbehandlingstid for saker med hensyn til om erstatningssøker har krav på erstatning eller ikke, har økt til 261 dager, mot 242 dager året før. Samtidig har gjennomsnittlig saksbehandlingstid for å avklare erstatningens størrelse etter at det er fattet vedtak om erstatning, økt til 371 dager, mot 328 dager året før. Komiteen har derfor en forventning om at denne utviklingen snus, og merker seg at det på post 1 Driftsutgifter er foreslått en styrking på 10 mill. kroner til økt saksbehandlingsskapasitet.»

Ut fra saken til NRK kan det dessverre se ut til at det ikke har blitt noen forbedring i tiden man må vente for å få behandlet sin sak hos NPE. Dette er i så fall svært uheldig, og går utover pasienter som allerede opplever å ha vært utsatt for negative hendelser i vårt felles helsevesen. Det skal heller ikke være slik at pasienter dør før de får svar på sin søknad, på grunn av unødvendig lang saksbehandlingstid.

Svar:

Arbeidet med å redusere saksbehandlingstidene i NPE har hatt høyeste prioritet gjennom flere år. NPEs arbeid med reduserte saksbehandlingstider har omfattet:

- Gjennomført en verdistrømsanalyse for å avdekke tidstyver og forbedringspunkter i saksbehandlingssløpet.
- Innført et «Team ekspress» som går gjennom alle nye saker slik at de kommer inn på riktig spor, avdekker formelle feil ved søknaden innledningsvis og sluttbehandler enklere saker som ikke trenger mye utredning.
- Utviklet rutiner for å fatte normvedtak på noen områder. Normvedtak er vedtak fattet uten sakkyndig utredning i saken, men hvor generell erfaring tilsier at søker har rett til erstatning.
- Etablert en rutine for å fatte vedtak om rett til erstatning i tråd med erstatningssøkers søknad dersom innklaget behandlingssted ikke sender dokumentasjon innen åtte uker. Tiltaket har redusert svartidene fra innklagede behandlingssteder betydelig.
- Inngått avtaler med over 90 ulike medisinsk sakkyndige for å sikre effektiv sakkyndig utredning av sakene.
- Utviklet et helelektronisk saksbehandlingssystem som favner både NPE og Helseklages arbeid med sakene.
- Utviklet et system for digital tilgang til sakene for eksterne sakkyndige som avgir uttalelse.
- Jobbet for å få til digital overføring av journaler fra helseforetakene.

Helse- og omsorgsdepartementet styrer NPE gjennom instruks, delegasjon, tildelingsbrev og etatsstyringsmøter. Helse- og omsorgsdepartementet kan ikke instruere etaten om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelse av enkeltsaker. Departementets tiltak for å påvirke saksbehandlingstiden er primært knyttet til budsjettmessige tiltak og ordinær etatsstyring. I statsbudsjettene for de senere år er det vedtatt følgende varige styrkinger av etatens driftsramme:

2018: + 10 mill. kroner
2014: + 14 mill. kroner
2013: + 11,3 mill. kroner

Departementet vil trekke frem at i perioden 2010 t.o.m. 2015 ble den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for ansvarsutredning redusert fra 450 dager til 242 dager, dvs. en reduksjon på 46,2 pst., samtidig som etaten

i perioden 2010 t.o.m. 2014 reduserte den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for utmålingssakene fra 512 dager til 315 dager, dvs. en reduksjon på 38,5 pst. En sentral årsak til denne positive utviklingen var arbeidet med kontinuerlig forbedring av arbeidsprosesser og rutiner, herunder bruk av Lean-metodikk i utviklingsarbeidet. Fra 2016 (2015 for utmålingssakene) har NPE dessverre hatt en negativ utvikling i saksbehandlingstidene, men samtidig er saksbehandlingstidene siden 2009 redusert med 15,3 pst. for ansvarsutredning og 22,7 pst. for utmålingssakene.

Saksmengden inn til NPE økte med nesten 15 pst. fra 2013 og ut 2017. I 2017 mottok etaten i underkant av 6000 erstatningskrav. Saksbehandlingstiden måles når en sak er ferdigbehandlet. Denne saksbehandlingstiden vil derfor kunne avvike vesentlig fra forventet saksbehandlingstid for nye saker. Når virksomheten behandler eldre saker, vil disse sakene automatisk trekke opp gjennomsnittlig historisk saksbehandlingstid. NPE gjennomfører i år et prosjekt for å jobbe ned saker som er mer enn to år gamle. Gode resultater i dette prosjektet medfører økt gjennomsnittlig saksbehandlingstid målt retrospektivt. Det er imidlertid et helt nødvendig tiltak å behandle de eldste sakene først.

Jeg er selvsagt ikke fornøyd med nåværende utvikling i saksbehandlingstidene med tanke på brukernes velferdsmessige behov for raske og riktige avgjørelser. Departementet vil trekke frem at produktiviteten i virksomheten har økt de siste årene, noe som indikerer at etaten lykkes med å utnytte ressursene på en bedre måte. Økt produktivitet er noe NPE vil legge enda mer vekt på fremover. Det forventes en vekst i avviklingen av antall saker i innværende år. I etatsstyringsmøtet med NPE vil departementet ha oppmerksomhet rettet mot etatens tiltak for å bedre produktiviteten, og derigjennom redusere saksbehandlingstidene på sikt.

Når det gjelder den aktuelle saken som er omtalt i NRK, har NPE bl.a. opplyst at ingen av de medisinsk sakkyndige som etaten har avtale med, kunne ta saken pga. inhabilitet. Det tok dessverre uforholdsmessig lang tid å finne medisinsk sakkyndig som kunne gjennomføre oppdraget. Erstatningssøker døde 31. mars 2018. I august fikk NPE nødvendig tilbakemelding fra etterlatte og advokat om at etterlatte ønsket at klagen behandles videre. NPE har i mellomtiden fått utarbeidet en sakkyndig erklæring fra en ny sakkyndig, og denne erklæringen ble 12. september oversendt advokaten for eventuelle kommentarer. NPE har en intern rutine som omhandler hvilke typer saker etaten skal prioritere. I den aktuelle saken mener virksomheten at den ikke mottok opplysninger som tilsa at saken burde prioriteres fremfor andre søknader. NPE og departementet har forståelse for at erstatningssøker og etterlatte har opplevd prosessen som krevende.

SPØRSMÅL NR. 2366**Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 5. oktober 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Vil utenriksministeren vurdere konkrete reaksjoner for å legge ytterligere press på Israel for å forhindre at beduinlandsbyen Khan al-Ahmar på den okkuperte Vestbredden blir jevnet med jorden og beboerne tvangsflyttet i strid med folkeretten?»

BEGRUNNELSE:

Representanten Petter Eide tok opp Israels planer om å rive beduinlandsbyen Khan al Ahmar, og utenriksministeren bekreftet i sitt svar 19.6.18 at Norge sammen med EU hadde uttrykt dyp bekymring overfor Israel. I FN har Storbritannia, Frankrike, Tyskland, Italia, Sverige, Polen, Belgia og Nederland uttrykt det samme, med henvisning til at en gjennomføring av planene vil torpedere en fredsløsning. Nå ser det ut som Israel, tross verdenssamfunnets protester, vil gjennomføre planen i og med at de har gitt beboerne frist til mandag 1. oktober med å evakuere landsbyen, og at den deretter vil bli jevnet med jorden. Denne planen bryter med 4. Genèvekonvensjon art. 53 om ødeleggelse av eiendom på okkupert område og art. 49 om tvangsflytting av okkupert befolkning. Planen kan også sees som ledd i en strategi for å avskjære forbindelsen mellom nord og sør på Vestbredden, noe som vil føre til ytterligere innskrenkning i palestinerne bevegelsesfrihet

og mulighet til næringsutvikling. Historien om Khan al Ahmar er ikke enestående men føyer seg inn i rekken av israelsk konfiskering av palestinsk land. Norge og andre lands reaksjoner har tydeligvis ikke vært avskrekkende nok for Israel, og bruk av sanksjoner bør derfor vurderes.

Svar:

Norske myndigheter har ved flere anledninger, og over lengre tid, uttrykt bekymring over israelske planer om å rive den palestinske beduinlandsbyen Khan Al-Ahmar på Vestbredden. Jeg oppfordret senest den 11. september i år israelske myndigheter til å skrinlegge planene om å rive landsbyen. Statssekretær Halvorsen gjorde det samme den 5. juli. Norge var også tilsluttet en felles EU-uttalelse om saken den 12. mai i år.

Beboerne i landsbyen utgjør en spesielt sårbar gruppe og vi er godt kjent med den vanskelige situasjonen for innbyggerne i Khan Al-Ahmar.

Landsbyen ligger i et område som er av strategisk betydning for to-statsløsningen og levedyktigheten for en fremtidig palestinsk stat. Dersom landsbyen rives og beboerne tvangsflyttes, vil det bidra til en ytterligere geografisk separasjon mellom Øst-Jerusalem og Vestbredden, og mellom nordlige og sørlige deler av Vestbredden. Det vil dermed vanskeliggjøre en sammenhengende palestinsk stat i en fremtidig to-statsløsning.

SPØRSMÅL NR. 2367**Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 3. oktober 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Regjeringen presenterte i RNB 2018 den teknologiske skolesekken, på 90 millioner kroner årlig.

Kan statsråden gi en detaljert oversikt over hvordan midlene i denne skolesekken per dags dato har blitt fordelt, med sum fordelt på ulike tiltak?»

BEGRUNNELSE:

I RNB ble det presentert en delvis liste over tiltak som var inkludert i den teknologiske skolesekken, deriblant 10 mill. kr. til vitensentre og 5 mill.kr. IKT-tiltak i grunnsopplæringen. Siden RNB ble vedtatt har noen av de mer generelt beskrevne bevilgningene blitt konkretisert i bevilgninger til konkrete prosjekter. Utdanningsdirektoratet har også utlyst et tilskudd til utvikling av digitale læremidler til fagfornyelsen. Det ville derfor vært nyttig

for Stortinget å få en oppdatert oversikt over tiltak og summer innenfor den digitale skolesekken per dags dato.

Svar:

Regjeringen er opptatt av at digitaliseringsarbeidet i skolen bidrar til utviklingen av en skole der alle kan lykkes. Bruken av digitale verktøy skal bidra til at elevene lærer bedre og at elevene lærer digitale ferdigheter som er avgjørende for å klare seg godt i dagens samfunn. Den teknologiske skolesekken er en del av satsingen på digitalisering av opplæringen.

Satsingen Den teknologiske skolesekken inneholder 8 tiltak som skal gjennomføres i løpet av en femårsperiode. Ikke alle tiltakene vil gjennomføres hvert år, og fordelingen av midlene mellom de ulike tiltakene vil kunne variere. Så langt i 2018 er det satt av følgende summer til de ulike tiltakene. I og med at flere av tiltakene er tilskuddsordninger basert på utlysning, vil endelig forbruk også avhenge av hvilke søknader som kommer inn.

1. Tilskudd til vitensentrene, for å styrke vitensentrenes arbeid med programmering i grunnopplæringen og øke vitensentrenes geografiske nedslagsområde: 10 millioner kroner
2. Tilskudd til utstyr til skoleeiere som prioriterer videreutdanning/kompetanseheving innen programmering: Inntil 15 millioner kroner.
3. Tilskudd til utvikling av digitale læremidler til fagfornyelsen i 2018: 55 millioner kroner.
4. Tilskudd til innkjøp av digitale læremidler fra 2019 til og med 2022: 0 kroner i 2018
5. Innføring av Feide 2.0 (Dataporten) i grunnopplæringen: 8,1 millioner kroner i 2018
6. Etablering av en nettløsning for å synliggjøre digitale læremidler: 0,5 millioner kroner i 2018
7. Tiltak for kvalitet i læremidler: 1,1 millioner kr i 2018
8. Utredning av fellesløsning for skytjenester for grunnopplæringen: 0,3 millioner kr i 2018

SPØRSMÅL NR. 2368

Innlevert 27. september 2018 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen

Besvart 5. oktober 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å støtte Bodø som europeisk kulturhovedstad på nytt når en søknad, med et gjennomarbeidet og kvalitetssikret grunnlag, fra Bodø kommune faktisk foreligger?»

BEGRUNNELSE:

Denne uken sendte kulturdepartementet et brev hvor de opplyser at regjeringen ikke vil fremme forslag for Stortinget om statlig delfinansiering til Bodøs kandidatur som europeisk kulturhovedstad i 2024. Dette kom overraskende på Bodø kommune siden kommunen ikke har sendt inn noen søknad. I begrunnelsen for beslutningen som er tatt heter det «Underlagsmaterialet departementet har mottatt per dags dato synes ikke å være godt nok utviklet, og det knytter seg også usikkerhet til finansierungsplanen, som virker lite gjennomarbeidet.» Det kom ikke som en overraskelse. Det synes som om departementet har lagt til grunn det foreløpige underlaget fra Bodø kommune pr. 30. mai d.å., til tross for at det ble presisert at det var foreløpige vurderinger og det var opplyst at en

fullstendig søknad til EU ikke ville være ferdig før 1. oktober. Jeg legger til grunn at departementet ikke mener det er riktig å fatte vedtak før saken er tilstrekkelig opplyst.

Svar:

Bodø kommune og Nordland fylkeskommune informerte meg i brev av 19.02.18 om beslutningen om å søke status som europeisk kulturhovedstad i 2024, og ba om et møte for å «drøfte og avklare statens rolle og håndtering av søknaden fra Bodø kommune». Søknadsfristen til EU er 10. oktober 2018.

Møtet med Bodø kommune og Nordland fylkeskommune ble holdt i Oslo 20. april 2018. I møtet fremkom det at Bodø kommune legger opp til statlig medfinansiering på 100 millioner kroner, og ønsket en støtteerklæring (i denne omgang), eventuelt beskjed om at dette ikke er aktuelt. Med den informasjonen vi hadde på det tidspunktet var det ikke mulig verken å gi støtte eller beskjed om at det var uaktuelt. Som en oppfølging av møtet ba vi i brev av 26. april 2018 til Bodø kommune om «et underlag for å kunne vurdere statens holdning til Bodøs planer om å søke om slik status» innen 1. juni 2018. Underlagsmate-

rialet som vi mottok fra Bodø ble faglig vurdert i departementet.

Selv om Bodø mener at de ikke hadde trengt et svar fra staten før søknadsfristen 10. oktober 2018, så innebærer selve søknaden til EU at de må bekrefte at de har politisk støtte. En søkerby må bekrefte og skaffe bevis for at de har “bred og sterk politisk støtte og betydelig forpliktelse fra relevante lokale, regionale og nasjonale myndigheter”. Det er vanskelig for staten å gi en økonomisk uforpliktende støtteerklæring til prosjektet. Det ville uansett i et-tert tid ha blitt fremholdt som en forpliktelse til å stille med penger.

I lys av dette besluttet regjeringen at en ikke kunne tilrå Bodø å fremme sitt kandidatur som europeisk kulturhovedstad i 2024, med forutsetning om statlig støtte.

Jeg viser i den forbindelse til brev 25. september til Bodø kommune der det heter: “Gjennomføringen av et kulturfaglig program vil kunne gi et mangfold av kunst- og kulturopplevelser, så dersom Bodø kommune likevel velger å videreutvikle planene med sikte på et kandidatur til europeisk kulturhovedstad på et senere tidspunkt, vil spørsmålet om statlig medvirkning kunne bli vurdert på nytt.”

SPØRSMÅL NR. 2369

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Geir Jørgen Bekkevold

Besvart 4. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Hvor mange personer vil miste tilgang til daglig leveranse av papiravis ved gjennomføring av Samferdselsdepartementets forslag om redusert postombæring, og i hvilke områder bor disse?»

BEGRUNNELSE:

For KrF er mediemangfold en viktig byggestein i demokratiet, og vi er derfor opptatt av at infrastrukturen legger til rette for at avisene fortsatt kan drive bærekraftig i en krevende tid. I overgangen til økt digitalisering vet vi at det fortsatt er slik at de fleste avisabonnenter har papiravisen som sin primære nyhetskilde.

Posten distribuerer i dag 15 % av abonnementsavisene mandag til fredag, som utgjør 180 000 aviseksemplar hver dag. Med 2,19 personer per husstand, vil lovforslaget ramme 394 200 mennesker i områder der det ikke er buddistribusjon. I rapporten fra Copenhagen Economics fremgår det derimot at det kun er 30-35 000 personer som vil bli rammet. Det er derfor behov for avklaring og begrunnelse for de reelle tallene på hvor mange som vil rammes av den foreslåtte reduserte postombæringen.

Svar:

Eg er enig med representanten i at mediemangfold er viktig i demokratiet vårt, og eg er som representanten oppteken av at infrastrukturen legg til rette for dette. Difor kjøper vi avisomdeling i distrikta kvar laurdag heile året

(utanom påskeaftan), til ein pris på nær 100 mill. kr i 2018. Vidare kjøper vi postomdeling 2,5 dagar i veka i heile landet heile året til ein pris på nær 500 mill. kr i 2018, som avisbransjen også nyt godt av.

Samtidig har Stortinget vedtatt at regjeringa skal leggje til rette for at brukarar over heile landet skal få tilgang til gode og framtidsretta posttenester, og eit likeverdig tilbod av leveringspliktige tenester til overkommeleg pris, gjennom effektiv bruk av samfunnet sine ressursar. “Framtidsretta” og “effektiv bruk av samfunnet sine ressursar” er også ein del av det oppdraget vi er sett til å utføre. Då må vi vurdere om det er riktig å bruke stadig meir av skattebetalarane sine pengar på tenester som dei brukar stadig mindre. Den vurderinga gjer vi no, og den vurderinga tek vi sikte på å legge fram for Stortinget i løpet av hausten.

Det er ikkje nødvendigvis lenger riktig at dei fleste avisabonnentar har papiravisa som si primære kjelde for nyheiter, slik representanten skriv. Ifølgje Norsk mediebarometer frå SSB les 32 pst. av oss papiravis dagleg, medan 52 pst. les nettavis og 90 pst. brukar Internett. Ifølgje siste dekningsundersøking gjort på oppdrag frå Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit, er det nesten ingen husstandar som manglar grunnleggande breiband, som er nok til å lese nettaviser og nytte offentlege portalar mv. Ifølgje Mediebedriftenes landsforeining sine medietall for 2017 er det no for første gong slik at det reine digitalopplaget er større enn andelen reine papirabonnement, og første gong slik at fleire les avisinnhald digitalt enn på papir.

Forslaget som blei høyrte har etter departementet si meining konsekvensar for ei avgrensa gruppe avislesarar

sin faktiske tilgang til avisinnhald. Det er dei som ikkje har tilgang til alternativ distribusjon frå bransjens avisbodnett. Det er vidare dei som heller ikkje kan lese avisa digitalt, noko som er ein av fleire føresetnader når det i utgreiinga representanten viser til blir anslått kor mange menneske, på tvers av ulike typar sendingar, som vil kunne bli råka av endringar i leveringsplikta til omdeling annakvar dag.

Konsekvensane for avisbransjen oppstår fordi avishusa i stor grad framleis er avhengige av inntektene frå papiravisa. Det blir hevda at konsekvensane av eit endra posttilbod vil kunne bli så store at det vil gå ut over tilbodet til folk. I så tilfelle vil konsekvensane for bransjen kunne bli konsekvensar for avislesarane. Det vil vi unngå så langt det er mogleg. Difor har vi tett dialog med Kulturdepartementet. Vi tek òg med oss innspela frå avisbransjen i våre vurderingar, og vil kome attende til Stortinget med eit forslag til korleis dette bør handterast i åra som kjem.

Avisbransjen omdeler om lag 85 pst. av aviseksemplara i deira eigne avisbodnett. Basert på tal frå avisbransjen har Posten estimert at selskapet distribuerte om lag 13 pst. av aviseksemplara i 2017. Posten sitt volum fell, og selskapet trur marknadsandelen er lågare no. I august 2018 distribuerte Posten i gjennomsnitt i underkant av 150.000 aviser per distribusjonsdag (mandag-fredag). Om lag halvparten av dette blir utlevert i område der avisbransjen ikkje har avisbodnett.

Eg vil understreke at vi ikkje er i mål med våre vurderingar. Uavhengig av kva vi landar på og kva for eventuelle kompenserande tiltak vi vil legge fram for Stortinget, så er ikkje forslaget regjeringa har høyrte eit resultat av eit politisk ønske om å bygge ned posttilbodet, men av at folk og næringsliv vel vekk det tilbodet som er der. Dei er resultat av ei digital utvikling som endrar måten vi kommuniserer med kvarandre på. Folk flest, næringsliv og det offentlege sender stadig mindre papirpost, og kommuniserer heller raskare og meir effektivt digitalt.

SPØRSMÅL NR. 2370

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 5. oktober 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Hva er kulturministerens vurdering av konsekvenser de skisserte endringene i postloven vil ha for mediemangfoldet, demokratiet, ytringsfriheten og en åpen og opplyst offentlig samtale som dekker hele landet, og er ministeren fornøyd med de utredninger Samferdselsdepartementet har gjort for å kartlegge disse konsekvensene?»

BEGRUNNELSE:

En reduksjon i postombæringen til 2,5 dag per uke, kombinert med skjevhet i tilgang til annen infrastruktur, kan skape en urimelig skjev informasjonstilgang i befolkningen. Dette kan få store konsekvenser for mediemangfoldet.

Copenhagen Economics har utført en konsekvensanalyse av dette på oppdrag fra Samferdselsdepartementet, men Rune Hetland, generalsekretær i Landslaget for lokalaviser (LLA), har uttalt: «Konsekvensene for demokratiet, ytringsfriheten og mediemangfoldet er helt fraværende i denne rapporten. Det vil forundre meg om politikerne tar en beslutning om dette på et så tynt grunnlag». LLA, som

representerer over 100 lokalaviser landet rundt, frykter at et sekstitall aviser må legges ned eller kutte kraftig.

I NOU 2017:7 fra Mediemangfoldsutvalget ble blindsoner i journalistikken, både tematisk og geografisk, omtalt.

Grunnlovens § 100 sier at «Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.»

Svar:

Jeg tror ikke det er til å unngå at nedgangen i postvolumet vil tvinge fram enkelte endringer i Postens tilbud.

Samtidig er jeg oppmerksom på, og har forståelse for, mediebransjens bekymringer i denne saken.

Mediehusene og den uavhengige journalistikken er en helt sentral del av vår demokratiske infrastruktur. Samtidig sliter mange mediehus med å finne en bærekraftig digital forretningsmodell og er fortsatt helt avhengige av papiravisene for å finansiere journalistikken.

Det er derfor nødvendig å se nærmere på hvilke konsekvenser en reduksjon i antall omdelingsdager for post kan få for både avishusene, medietilbudet og i siste instans ytringsfriheten.

Jeg er derfor i tett dialog med samferdselsministeren, både om konsekvensene av forslaget og om muligheten

for kompenserende tiltak som kan sikre at en omlegging ikke får uheldige konsekvenser.

SPØRSMÅL NR. 2371

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 5. oktober 2018 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

«Studentenes helse og trivselsundersøkelse 2018 viser at mange studenter sliter. Kun 4 av 10 har god livskvalitet. Studentene sliter ukentlig med trøtthet og lite energi (45 %), søvnproblemer (25 %), nakkesmerter (19 %) og hodepine (18 %). 1 av 5 har skadet seg selv med vilje og like mange at har tenkt seriøst på å ta sitt eget liv.

Er statsråden enig i at det trengs en målrettet tiltakspakke for å bedre studenters psykiske helse og livskvalitet og hvilke tiltak ser statsråden som aktuelle?»

BEGRUNNELSE:

Studentenes helse og trivselsundersøkelse ble for første gang gjennomført i 2010, 2014 og nå i 2018. Rapporten etter undersøkelsen er nedslående lesning, og situasjonen hos mange av landets studenter er alvorlig og må taes tak i. Kun fire av ti studenter oppgir at de har god livskvalitet. Studentene rapporterer at de ukentlig sliter med trøtthet og lite energi (45 %), søvnproblemer (25 %), nakkesmerter (19 %) og hodepine (18 %). 14 % av studentene oppgir at de plages svært mye, og 30 % at de plages en del av eksamensangst. Det har vært en økning av fedme blant landets studenter, og mange studenter rapporterer også om spisevansker. (SHOT 2018)

Siden undersøkelsen i 2010 har det vært en betydelig økning av rapporterte psykiske plager. Studenter som rapporterer om alvorlige psykiske plager har økt fra hver sjetten student i 2010 til hver fjerde student i 2018. Både mannlige og kvinnelige studenter sliter, men det er mer markant hos kvinnelige studenter. En av fem svarer at de har skadet seg selv med vilje, og like mange har hatt seriøse tanker om å ta sitt eget liv. Fire prosent oppgir at de har gjennomført selvmordsforsøk (SHOT 2018).

Studentene skårer høyt på perfeksjonisme på tvers av kjønn. Nær halvparten sier at de alltid/svært ofte setter veldig høye mål for seg selv. 23 % av studentene sier at de savner noen å være sammen med, og 16-17 % oppgir at de føler seg utenfor og isolert. En av fire oppgir at de har blitt utsatt for en eller annen form for seksuell trakassering,

dette gjelder mest kvinnelige studenter. 63 % oppgir at de føler problemer i tilknytning til sosiale medier, det største problemet er å alltid være tilgjengelig. (SHOT 2018).

86 % av landets studenter oppgir at de jobber ved siden av studiene. 8 % oppgir at de ofte har problemer med å klare løpende utgifter, mens 38 % oppgir at de ikke hadde klart en uforutsett utgift på 5 000 kr. På tross av at dette er høye tall har det sunket siden undersøkelsene i 2010 og 2014. (SHOT 2018)

Studentene er i stor grad fornøyd med sine studier og sitt studiested. De føler seg godt mottatt på sitt studieprogram, og de fleste har full studieprogresjon. (SHOT 2018)

Aktuelle tiltak for å snu den urovekkende trenden er:

- Sørge for et bedre og mer variert lavterskeltilbud innen psykisk helse for studenter i regi av studentsamskipnadene.
- Øke studiestøtten, så studenter kan jobbe mindre og studere mer
- La studentprisen på kollektiv være upåvirket av prisøkning
- Bygge 3 000 studentboliger i året
- Skape og spre informasjon om studenttilpassede, billige lokaler til utleie
- Tillate å ha en lege i studentsamskipnaden i tillegg til fastlege i folkeregistrert kommune
- Øke bruken av alternativer til tradisjonell skoleeksamen
- At lavinntektsfamilier, som studenter med barn, får økt barnetrygd

Svar:

Å ha det bra fysisk og psykisk er viktig for å ha en god studietid. Selv om de fleste studentene sier at de har det bra, er det ingen tvil om at utviklingen når det gjelder psykisk helse blant studenter er bekymringsfull. Dette er en del av en utvikling som også angår andre grupper enn studenter, og som vi må ta på alvor.

Studenter, som alle andre, skal få den hjelpen de trenger gjennom kommunehelsetjenesten. Mange av spørsmålene knyttet til dette faller naturlig innenfor Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområde. Men generelt kan jeg si at styrkingen som regjeringen har gjort innen psykisk helse, både innenfor folkehelseområdet og i tjenestene, også kommer studentene til gode. I tillegg er alle studenter medlemmer i en studentsamskipnad og alle studentsamskipnadene har tilbud om helsehjelp, også på det psykiske feltet. Jeg vil også nevne programmet Styrking av studenters psykiske helse, som ligger under Helse- og omsorgsdepartementet. Programmet disponerer nå 15 mill. kroner pr. år, etter en økning på 10 mill. kr i år, til fordeling til gode prosjekter i studentsamskipnadene. Det gir dem muligheter til ekstra innsats i tillegg til den regulære driften av helsetilbudet til alle studenter.

Det er videre viktig at samarbeidet mellom studentsamskipnadene og de kommunale helsetjenestene blir tettere og enda bedre slik at studenter med helseproblemer får nødvendig hjelp. Allerede er mange av helsetjenestens tilbud i samskipnadene godt samordnet med kommune- og spesialisthelsetjenesten, og det er en samordning det må arbeides videre med. Studentsamskipnader og universiteter og høyskoler må også samarbeide slik at overgangen til et studentliv blir en positiv opplevelse for alle grupper studenter.

Psykiske problemer er et omfattende folkehelseproblem som rammer alle deler av befolkningen. Derfor jobber regjeringen nå med en egen opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse. Psykisk helse vil også være en viktig del av den nye folkehelsemeldingen som kommer neste år.

SPØRSMÅL NR. 2372

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 5. oktober 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Lillehammer har vedtatt en kommunedelplan hvor E6 skal bygges over Lågendeltaet naturreservat. Gjeldende verneforskrift forbyr spesielt vegbygging og dispensasjon fra dette var ikke avklart før vedtaket.

Er klima- og miljøministeren enig i at kommunen ikke har anledning til å bestemme at vegtraséen skal legges gjennom naturreservatet - i strid med gjeldende verneforskrift - før overordnet miljømyndighet har tatt stilling til dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 tredje ledd?»

BEGRUNNELSE:

E6 firefelts motorveg vil med vedtatte trasé skjære tvers igjennom Lågendeltaet reservatet, og med dette dele et unikt natur- og landskapsområde i to med store konsekvenser for verneinteressene. Lågendeltaet naturreservat er et av Norges største innlandsdelta av nasjonal verneverdi. Deltaet har svært stor artsrikdom, og er et viktig overvitringsområde og en svært viktig trekklokalitet for fugl. Området er videre et særpreget natur- og kulturlandskap med stor landskapsestetisk verdi, og flere plantearter og vegetasjonstyper som er sjeldne på landsbasis finnes her. Verneformålet i naturreservatet er «å bevare et viktig og spesielt våtmarksområde i sin naturlige tilstand med veg-

etasje og dyreliv, og verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, særlig av hensyn til trekkende, hekkende og overvintrende vannfugl», jf. verneforskriften punkt III.

Konsekvensutredningene viser at den vedtatte motorvegtraséen gjennom naturreservatet har svært stor negativ konsekvens for naturverdiene som er vernet her, og således i strid med verneformålet. I verneforskriften punkt IV nr. 3 fremgår det også eksplisitt at det er forbud mot å bygge veg igjennom reservatet.

Den vedtatte kommunedelplan forutsetter at det gis dispensasjon fra verneforskriften. Det er gitt en dispensasjonsbestemmelse i verneforskriftens punkt VIII. Etter ikrafttreddelsen av naturmangfoldloven i 2009, er det derimot naturmangfoldlovens dispensasjonsbestemmelse i § 48 som får anvendelse, også for eldre vernevedtak, jf. overgangsbestemmelse i lovens § 77 annet punktum. Dispensasjon i naturmangfoldloven § 48 er en snever unntaksbestemmelse med strenge vilkår. En dispensasjon kan derfor ikke forutsettes innvilget uten at dispensasjon er vurdert, slik det er forutsatt ved valg av traséalternativ i den vedtatte kommunedelplanen.

Til støtte for dette er Borgarting lagmannsretts dom av 12. mars 2015 (LB-2014-40408 – LB-2014-40427), hvor Klima- og miljødepartementets vedtak om dispensasjon til fremføring av kraftlinje gjennom Sjørdalen naturreservat ble kjent ugyldig fordi vilkårene for dispensasjon etter

naturmangfoldloven § 48 første ledd tredje alternativ ikke var oppfylt. Lagmannsretten mente at selv om kraftlinje for fremføring av strøm var en «vesentlig samfunnsinteresse» som kan gi grunnlag for å dispensere fra verneforskriften, var det i Sjødalen konsekvensutredet alternative traséalternativer utenfor naturreservatet. At tiltakshaver var kommet i tidsnød fordi de hadde ventet med å søke dispensasjon fra verneforskriften til lenge etter at konsesjonsvedtaket var fattet, var ikke et relevant hensyn som kunne vektlegges i dispensasjonsvedtaket. Det ble også kritisert den praksis at dispensasjoner ble innvilget etter at det var gitt tillatelse til en bestemt trasé, da det i loven er forutsatt at utgangspunktet skal være at det foreligger dispensasjon etter verneforskriften før det gis tillatelse etter annet lovverk.

Svar:

Kommunedelplanen for E6 Ensby – Vingrom ble vedtatt av Lillehammer kommune 21. juni 2018, etter at innsigelsene som forelå til planen ble løst gjennom megling 18. juni 2018. Det skal nå utarbeides en reguleringsplan på bakgrunn av den vedtatte kommunedelplanen.

Ettersom det valgte veialternativet krysser Lågendeltaet naturreservat, er det nødvendig med en dispensasjon fra naturmangfoldloven for at tiltaket skal kunne gjennomføres. Naturmangfoldloven § 48 tredje ledd lyder: Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

I forarbeidene til loven, Ot.prp.nr. 52 (2008-2009), står det at departementet har forutsatt at det som utgangspunkt skal kreves at det foreligger dispensasjon etter verneforskriften før det gis tillatelse etter annet lovverk.

I nasjonal transportplan (2018-2029) står det bl.a. at Tiltak som forringer verneområder eller verdifulle naturområder skal unngås så langt som mulig, ved å velge løsninger som er mindre plasskrevende og mer tilpasset naturgitte forhold. I tillegg heter det at Tiltak som medfører skade skal så langt som mulig unngås, før avbøtende tiltak, restaureringstiltak eller økologisk kompensasjon vurderes. Jeg legger derfor til grunn at de ulike aktørene følger disse føringene i den videre prosessen.

Fylkesmannen i Oppland har opplyst at det i forbindelse med meglingen er satt krav om ulike avbøtende tiltak, blant annet at eksisterende luftspenn over Lågen skal legges i kabel. Kostnadene blir dekket av Statens vegvesen i den videre prosessen og krever egen behandling etter energiloven og naturmangfoldloven. I tillegg opplyses det fra fylkesmannen at det er satt i gang en prosess med økologisk kompensasjon for de områdene av naturreservatet som vil gå tapt ved den nye traséen.

Når det gjelder søknad om dispensasjon fra naturmangfoldloven § 48, opplyser fylkesmannen at kommunedelplanen er for grovmasket som grunnlag for å vurdere en slik søknad. Når det foreligger et utkast til reguleringsplan, vil dette derimot danne grunnlag for Fylkesmannen til å vurdere dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.

Det vil være reguleringsplanen som er den endelige «tillatelsen» til utbyggingen, jf. § 48 tredje ledd. Reguleringsplan kan ikke vedtas før det eventuelt foreligger en dispensasjon, med mindre fylkesmannen som forvaltningsmyndighet samtykker til dette. Et slikt vedtak er et enkeltvedtak som kan påklages, i dette tilfellet til Miljødirektoratet.

Jeg mener ut fra de opplysningene som nå foreligger i saken, at prosessen slik den blir gjennomført her, vil være i tråd med de føringene som ligger i naturmangfoldloven og dens forarbeider.

SPØRSMÅL NR. 2373

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 5. oktober 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Når kommer norske myndigheter til å gjenta sin kritikk overfor israelske myndigheter og oppfordringen om å trekke rivingsordenen av palestinske hjem og bygninger i Khan Al-Ahmar?»

BEGRUNNELSE:

Israelske myndigheter har for flere år siden utstedt ordre om at flere bygninger og annen infrastruktur i beduinlandsbyen Khan al Ahmar på Vestbredden skal rives. Rivingsordren omfatter blant annet en skole som Norge har vært med å finansiere gjennom FNs kontor for koordiner-

ing av humanitær innsats (OCHA) og Flyktningehjelpen. I februar 2017 kom den norske regjeringen med en uttalelse hvor de ba Israel droppe tiltaket. Daværende utenriksminister Børge Brende sa at det ikke er akseptabelt å sette i verk tiltak som begrenser barns adgang til utdanning. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/israeliving/id2540299/>

OCHA, FNs kontor for koordinering av humanitær innsats, melder nå at israelske myndigheter og militære eskalerer rivning av palestinske hjem og tvangsflytting av palestinere. Israel har gitt palestinerne i denne landsbyen frist til førstkommande søndag med å komme seg vekk før de river skolen.

Europaparlamentet og flere europeiske land har vedtatt resolusjoner og kritikk av Israels plan som er brudd på folkeretten og på Genèvekonvensjonene. Så langt kan vi ikke se at Norge har uttalt noe i denne saken.

Svar:

Norske myndigheter har ved flere anledninger, og over lengre tid, uttrykt bekymring over israelske planer om å rive den palestinske beduinlandsbyen Khan Al-Ahmar på Vestbredden. Jeg oppfordret senest den 11. september i år israelske myndigheter til å skrinlegge planene om å rive landsbyen. Statssekretær Halvorsen gjorde det samme den 5. juli. Norge var også tilsluttet en felles EU-uttalelse om saken den 12. mai i år. Beboerne i landsbyen utgjør en spesielt sårbar gruppe og vi er godt kjent med den vanskelige situasjonen for innbyggerne i Khan Al-Ahmar. Landsbyen ligger i et område som er av strategisk betydning for to-statsløsningen og levedyktigheten for en fremtidig palestinsk stat. Dersom landsbyen rives og beboerne tvangsflyttes, vil det bidra til en ytterligere geografisk separasjon mellom Øst-Jerusalem og Vestbredden, og mellom nordlige og sørlige deler av Vestbredden. Det vil dermed vanskeliggjøre en sammenhengende palestinsk stat i en fremtidig to-statsløsning. Vi vil, i samarbeid med nærstående land, fortsette å ta opp saken med israelske myndigheter.

SPØRSMÅL NR. 2374

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 4. oktober 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen

Spørsmål:

«Kan statsråden informere om utviklingen av bruk av omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn), hvordan har utbetalingene vært etter lovendringen ble gjennomført, hvordan er utviklingen i mottakere av stønad og hvordan er beløpsvariasjonene i utbetalingene?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til at Stortinget i forbindelse med behandling av PROP 49 L (2017-2017) ble gjort endringer i helse- og omsorgstjenesteloven med sikte på å samle og tydeliggjøre kommunens plikt til pårørendestøtte, og omsorgslønn ble endret til omsorgsstønad.

Svar:

Vi vet at pårørende utfører et omfattende omsorgsarbeid for sine nærmeste, og dermed også et viktig arbeid for samfunnet. Det er viktig for regjeringen å anerkjenne denne innsatsen, og å legge til rette for at pårørende blir sett og godt ivaretatt. Dette var også noe av bakgrunnen

for regjeringens forslag til endring av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6, som nå samler og tydeliggjør kommunens ansvar overfor dem som har et særlig tyngende omsorgsarbeid. Etter bestemmelsen skal kommunen tilby nødvendig pårørendestøtte i form av avlastning, omsorgsstønad, opplæring og veiledning. Lovendringen innebærer at kommunen har fått en tydeligere plikt til å foreta en selvstendig vurdering av pårørendes behov og å fatte vedtak om tiltak. Dette skal sikre at det samlede tjenestetilbudet som utformes også ivaretar pårørendes behov.

Lovendringen trådte i kraft 1. oktober 2017, hvilket medfører at vi foreløpig har begrenset kunnskap til å kunne trekke konklusjoner om eventuelle endringer i utviklingen på dette området. Tall fra KOSTRA viser at det har vært en positiv utvikling i antall timer og antall mottakere av omsorgsstønad fra 2016 til 2017, uten at vi kan konkludere med at dette har en klar sammenheng med lovendringen. Vi vet imidlertid at det normalt vil ta noe tid for kommunene å innrette seg etter ny lovgivning, og dermed også noe tid før slike endringer kan gjenspeiles i statistikk.

For omsorgsstønad er det slik at det er kommunen som, ut fra en samlet helhetsvurdering av tjenestetilbudet som ytes den omsorgstrengende, avgjør hvilket nivå løn-

nen skal ligge på og varigheten av vedtaket. Fra Statistisk sentralbyrå har jeg blitt informert om at vi ikke har tall på disse utbetalingsbeløpene.

SPØRSMÅL NR. 2375

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Arne Nævra

Besvart 10. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Hvilke andre, offentlige og private, samfunnsaktører vil bli påført merkostnader ved gjennomføring av Samferdselsdepartementets forslag til redusert postombæring, hva vil kostnadene være for disse samfunnsaktørene dersom de må organisere egne løsninger for distribusjon og hvilke konkrete avbøtende tiltak ser samferdselsministeren for seg?»

BEGRUNNELSE:

Departementet skriver i høringsnotatet at de i forslaget ikke legger opp til at det innføres særskilte kompenserende tiltak gjennom postlovgivningen, blant annet fordi de mener det finnes kommersielle tilbud som vil kunne sikre et bedre servicenivå, men at det kan vurderes mer målrettede kompenserende tiltak innenfor enkelte sektorområder (side 11, punkt 3.1.). Spesifikt nevnes behovet for ombæring av aviser, biologiske preparater og medisiner, men hvor departementet konkluderer med at det er behov for avbøtende tiltak utover en mulig utvidelse av fraktfusjonsordningen til ombæring av medisiner. Høringsuttalelsen fra flere aktører argumenterer for at det likevel vil være store konsekvenser for flere bransjer, og at disse konsekvensene er svært mangelfullt dekket i notatet fra departementet. Statsråden bes særlig se på apoteknæringen, veterinærnæringen, helsesektoren og mediebransjen.

Svar:

Brevvolumet er redusert med 60 prosent sidan år 2000 og ei ny halvering er forventa fram til 2025. Den digitale revolusjonen har endra måten vi kommuniserer på fullstendig. Folk flest, næringsliv og det offentlege sender stadig mindre papirpost, men kommuniserer raskare og meir effektivt digitalt. Omstillinga i postsektoren dei siste 20 åra, på tvers av ulike regjeringar, er derfor ikkje eit resultat av eit politisk ønske om å bygge ned tilbodet, men at folk vel

vekk det tilbodet som er der. Utan omstilling vil vi bruke stadig fleire statlege pengar på tenester stadig færre brukarar. Det er pengar som kan gå til andre, viktige formål.

Når det er sagt, er det Regjeringa sitt mål å sørge for eit tilbod om gode og likeverdige leveringspliktige posttenester i heile landet, også i framtida. Vi skal sørge for at folk får eit godt tilbod, men vi kan ikkje halde fram med å betale Posten for å køyre rundt med halvtomme postbilar.

I spørsmålet frå representanten Nævra blir det nemnt fleire sektorar som kan råkast av ei omlegging til postomdeling annenkvar dag.

Alle med postkasse blir råka slik at brev levert i postkassa i snitt vil ta ein halv dag lengre tid i postgangen. Om den auka framsendingstida vil føre til meirkostnader for mottakarane, avheng først og fremst av innhaldet i sendingane, men departementet meiner ei slik avgrensa forseinking har svært liten effekt for nesten alle sendingar.

Av dei sektorane som er trekte fram som særleg råka i høyringssvara, er innsamling ein kritisk faktor for nokre av dei. For biologiske prøvar til medisinske laboratorium og veterinærlaboratorium kan innsamlinga av prøvene bli råka om dei blir samla inn av postboda ute i postbodrutene. Dei aller fleste slike prøver blir sende frå Post i Butikk der det framleis vil bli dagleg innsamling av postsendingar. Sykehusinnkjøp HF kjøper òg ekspressending av biologiske preparat frå legekontora. For biologiske prøver som blir tatt heime, vil det kunne bety at halvparten av prøvane som blir samla inn i bodrutene vert forseinka med ein dag eller at prøvetakaren må postlegge prøven ved Post i Butikk. Mindre enn fem prosent av alle postsendingar blir i dag samla inn i bodrutene.

Næringslivskundar som ønsker post kvar dag vil måtte leige postboks. Kostnaden for å leige postboks er mellom 1130 og 1770 kroner per år, og mange av dei kundane som treng postboks har allereie leigd. For alle laboratorium som er kritisk avhengige av at prøvane kjem raskt fram, er det særleg viktig å ha ei postboksadresse, noko mange av dei allereie har.

I høyringsnotatet er handsaminga av førehandsrøyster trekt fram som ei mogleg utfordring. Siste helga før valdagen er det difor viktig at røystene vert postlagde i innsamlingspostkasser som vert tømt dagleg. Sidan valstyrene er dei einaste mottakarane av førehandsrøyster er det og viktig at dei har ei postboksadresse slik at røystene kjem til valstyra innan fristen i vallova. Mange av valstyra har allereie ei postboksadresse. Vidare viser eg til oppmøttingsvedtak 80 som Stortinget vedtok ved handsaminga av Meld. St. 31 (2015-2016) Postsektoren i endring. Endringane som følgde etter Stortingets handsaming av meldinga vil først kunne ha effekt på framsending av førehandsstemmer ved valet hausten 2019. Det er dialog mellom Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet om dette, og eg vil kome tilbake til saka våren 2019.

Når det gjeld medisinar, kjem det an på kva grad av hast ei sending har om den kan seiast å bli råka av den foreslåtte endringa. Reseptbelagde medisinar blir heller ikkje i dag utlevert i postkassane, men må utleverast i Post i Butikk eller bestillast heim på døra. Medisinsk forbruks-

materiell havnar i postkassene og blir forseinka med ein halv dag i snitt, men er ikkje tidskritisk på same måte som medisinar.

Apoteknæringa har trekt fram leveringsplikta i apotekbransjen, det vil seie å kunne skaffe alle medisinar til alle apotek innan 24 timar. Denne plikta må uansett oppfyllest på annan måte enn med leveringspliktige posttjenester som tek minst to dagar å sende. Når det gjeld fraktfusjonsordninga, er dette ei ordning som berre gjeld livsviktige medisinar som heller ikkje blir sendt i den ordinære brevstraumen. Dei medisinarane som er omfatta av ordninga blir difor ikkje råka av redusert tal på omdelingsdagar.

Når det gjeld avisbransjen er eg i tett dialog med Kulturdepartementet. Avisbransjen har gitt innspel til høyringa. Det har òg vore møter på både politisk og administrativt nivå med bransjen etter høyringsrunden. Vi tek med oss innspela deira i våre vurderingar, og vil kome attende til Stortinget med eit forslag til korleis dette bør handterast i åra som kjem.

SPØRSMÅL NR. 2376

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Ingrid Heggø

Besvart 8. oktober 2018 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg

Spørsmål:

«Det er store geografiske skilnader på kva innbyggjarane må betale i nettleige, og det er folk og næringsliv i områder med store fornybare energiresursar som må betale rekninga for nettutbygginga. Krafta vert bygd ut lokalt og forbrukt nasjonalt. Sogn og Fjordane har overskot på kraft og næringsliv og befolkninga i fylket bet skyhøg nettleige. Dette er svært urettferdig. Utgreiing av forskjellige ordningar med rettferdig nettleige vart vedteke i Stortinget forrige sesjon.

Når kjem saka til Stortinget?»

GRUNNGJEVING:

I Noreg er det store geografiske skilnader på kva innbyggjarane må betale i nettleige. Nettleiga varierer med svimlande 1000 kr per månad mellom dei husstandane som betaler mest og dei som betalar minst i nettleige. Det er folk og næringslivet i område med store fornybare energiresursar som må betale rekninga for nettutbygginga til

ny fornybar energi. Dette meiner Arbeidarpartiet er ingen berekraftig og rettferdig modell.

For eksempel står Sogn og Fjordane for ti prosent av den norske kraftproduksjonen. Vi produserer årleg 15 TWh noko som tilsvarande straumforbruket til 560 000 husstandar. Vi har store fornybare ressursar, og kvart femte planlagde vasskraftprosjekt ligg i fylket vårt. Store geografiske avstandar, krevjande geografi og lite folk å fordele kostnadene på, gjev distrikta urettvis høg nettleige slik fordelingsmodellen er no. Krafta vert bygd ut lokalt og forbrukt nasjonalt evt. internasjonalt. Det kan ikkje vere slik at fornybarområda skal ta rekninga for nettutbygginga for kraft som skal nyttast primært i andre landsdelar, eller vert eksportert.

Vi treng ei nasjonal og rettferdig utjamning av nettleiga i distribusjonsnett, slik vi har hatt for transportnett.

Svar:

I anmodningsvedtak nr. 550 (2017-2018) ber Stortinget "... regjeringen utrede ulike modeller for utjevning av nettariffene i Norge og komme tilbake til Stortinget med dette

som en egen sak høsten 2018". Anmodningsvedtaket er

fulgt opp i del III i Olje- og energidepartementets budsjettproposisjon for 2019.

SPØRSMÅL NR. 2377

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 3. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkel Wara

Spørsmål:

«Jeg viser til interpellasjon nr. 23 (2017-2018). Det har over lengre tid vært kjent, og kritisert av ulike menneskerettsinstitusjoner, at psykisk syke fanger i mange norske fengsler har for dårlig tilgang til helsehjelp og i stedet møtes med isolasjon og tvangsbruk. Norge får ytterligere kritikk etter at Europarådets torturkomité var på tilsyn i juni.

Hvordan forholder statsråden seg til opplysningene som har kommet frem i den midlertidige rapporten fra Europarådets torturkomité?»

BEGRUNNELSE:

Europarådets torturkomité var i juni på uanmeldt tilsyn i norske fengsler. De ventes å komme med en rapport etter tilsynet i november. VG melder 28. september at de har fått tilgang til en midlertidig rapport, hvor blant annet følgende kritikk mot forhold i norske fengsler kommer frem:

- Komiteen har «alvorlig bekymringer» knyttet til praksisen i flere fengsler der suicidale og selvskadende fanger i sikkerhetsceller uten nødvendig medisinsk tilsyn. I tillegg stiller komiteen seg kritisk til at innsatte blir strippet rutinemessig.
- Det blir påpekt at alle innsatte som er i isolasjon har krav på et daglig besøk av helsepersonell. «Dessverre er dette ikke tilfelle i noen av fengslene som har blitt besøkt», blir det bemerket i rapporten.
- Etter komiteens tilsyn i 2011 ble det trukket frem at det er «dypt bekymringsfullt» at det ikke blir gjort medisinsk sjekk av innsatte når de ankommer fengselet. I tillegg er det ingen systematisk gjenkjenning, dokumentasjon og rapportering av skader.

Svar:

Jeg vil understreke at kritikken av forholdene i fengsel for innsatte med psykiske lidelser er noe jeg tar alvorlig. Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har i brev 16. juli 2016 blitt bedt om en vurdering av hvilke tiltak som er nødvendige

for å ta hånd om det KDI ser som utfordringer. Vurderingen fra KDI ble mottatt 25. september 2018, og er under oppfølging i departementet. Denne vil bli sett i sammenheng med CPT sin rapport etter besøket 28. mai – 5. juni 2018, når rapporten foreligger. Det er derfor ikke naturlig for meg å kommentere saken ytterligere nå.

Som det fremgår av mitt svar på interpellasjon nr. 23 (2017-2018) er det allerede iverksatt tiltak for å styrke tilbudet til innsatte som har særlige behov på grunn av sin psykiske helsetilstand. Blant annet har det siden 2014 vært etablert et ressursteam ved Ila fengsel og forvaringsanstalt for å aktivisere innsatte med alvorlige psykiske lidelser for å hindre langvarig isolasjon. Det er også offentlig kjent at regjeringen i statsbudsjettet for 2019 vil foreslå etablering av en ny nasjonal forsterket fellesskapsavdeling ved Ila fengsel og forvaringsanstalt. Etablering av en slik avdeling vil innebære bedre bygningsmessige forhold og styrket helsefaglig bemanning for psykisk syke innsatte.

SPØRSMÅL NR. 2378**Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 2. oktober 2018 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Netthandel for mindre enn 350 kr representerer en stor grensehandelslekkasje og går på bekostning av norsk verdiskapning og sysselsetting. En ny rapport fra Menon Economics viser at fjerning av 350-kronersgrensen for avgiftsfri utenlandsimport kan gi Norge et milliardbeløp i økte inntekter og 1700 årsverk i økt sysselsetting.

Hvordan blir statsrådens syn på 350-kronersgrensen påvirket av funnene i rapporten?»

Svar:

Jeg er godt kjent med mulige virkninger knyttet til dagens avgiftsfritak, som også påpekes i denne rapporten. Som et utgangspunkt bør skatte- og avgiftsregelverket utformes så nøytralt som mulig slik at varer ilegges samme avgift

uavhengig av om de er omsatt i Norge eller sendt fra utlandet. Avgiftsfritaket for varer med verdi under 350 kroner (inkludert frakt- og forsikringskostnader) har en viktig begrunnelse i å motvirke at det påløper uforholdsmessige høye kostnader ved innførsel av varer med lav verdi. Særlig gjelder det når postselskaper tar betalt for tollektspederer som følge av at varene er pålagt merverdiavgift, særavgift og/eller toll.

Stortinget ba regjeringen i anmodningsvedtak 11. juni 2018 (vedtak nr. 869 (2017-2018)) om å utrede fjerning av avgiftsfritaket for varesendinger fra utlandet med verdi under 350 kroner og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2019. Jeg kan bekrefte at regjeringen vil følge opp Stortingets anmodningsvedtak og vil komme tilbake til saken i statsbudsjettet for 2019 som legges frem for Stortinget 8. oktober 2018.

SPØRSMÅL NR. 2379**Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 9. oktober 2018 av olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg****Spørsmål:**

«Kan statsråden bekrefte at det i PUD for Johan Sverdrup fase to (innlevert til departementet 27. august 2018), søkes om en utbygging der hele kraftbehovet for Edvard Grieg erstattes av kraft fra land, slik Stortinget la til grunn i «Innstilling 237 S 2013-2014» og «Innstilling 382 S 2014-2015»?»

Svar:

Plan for utbygging og drift (PUD) av Edvard Grieg-feltet ble, etter foreleggelse for Stortinget, godkjent av departementet i 2012. Utbyggingen ble godkjent blant annet med vilkår knyttet til utredning av og til tilknytning til en eventuell framtidig områdeløsning for kraft fra land til den sørlige delen av Utsirahøyden. Ved godkjenning av PUD for Johan Sverdrup-feltets første byggetrinn stilte departementet vilkår om at rettighetshaverne i Johan Sverdrup-feltet skal legge fram en egen plan for anlegg og drift (PAD) for områdeløsningen for kraft fra land for myn-

dighetenes godkjenning som del av andre byggetrinn på Sverdrup-feltet, som har planlagt oppstart senest i 2022, jf. Prop. 114 S (2014-2015). I august 2018 leverte rettighetshaverne i Sverdrup-feltet PUD for andre byggetrinn av feltet og PAD for områdeløsningen for kraft fra land. Disse er nå til behandling hos myndighetene og sakene vil bli forelagt Stortinget. Som Stortinget tidligere er informert om, vil områdeløsningen ha stor nok kapasitet til å dekke behovet til Sverdrup, Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog, inklusive Grieg-innretningens kraft og varmebehov, med mindre også fremtidige tredjepartstilknytninger knytter seg til områdeløsningen og har behov for en betydelig kapasitet.

SPØRSMÅL NR. 2380**Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 5. oktober 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden redegjøre for status for sepsis, og registrering av pasientdata i forbindelse med behandling av sepsis, i norske sykehus, og hvorvidt det finnes planer for å etablere et nasjonalt sepsisregister?»

BEGRUNNELSE:

Sepsis, populært kalt blodforgiftning, tar livet av seks millioner mennesker på verdensbasis hvert år. Sepsis er en av de dødeligste sykdommene du kan ha når du kommer inn i akuttmottaket. Selv om den årlig tar livet av flere enn noen av de vanligste kreftformene – er ikke oppmerksomheten rundt sepsis like stor.

Noe av utfordringen har vært at sykdommen har så ulike forløp og symptomer, at både sykepleiere og leger sliter med å gjenkjenne den. Derfor er det viktig at det forskes mer på denne sykdommen.

Midtnorsk senter for sepsisforskning (MNSS) har 15 medarbeidere og driver forskning, utdanning og opplæring for å redusere forekomsten og dødeligheten av sepsis. Senteret er bygget opp gjennom et nært samarbeid mellom St. Olavs hospital, Helse Nord-Trøndelag, NTNU og Yale University i USA. For å kunne forske det trengs gode data. Allerede i 1994 begynte overlege Arne Mehl ved Sykehuset Levanger å registrere informasjon og fryse ned blodkulturer fra sepsis-pasienter. Og sammen med data fra Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) har miljøet i Trøndelag nå informasjon fra nesten 3000 pasienter og 65 000 kontroller, som de bruker i forskningen. Det er fra dette miljøet etterlyst et nasjonalt sepsisregister slik som vi har for andre sykdommer.

Svar:

Sepsis er en alvorlig og svært dødelig tilstand. Ifølge tall fra Norsk Pasientregister er antall døgnopphold med sepsis kraftig redusert (ca. 68 %) mellom 2011 og 2017, noe som er svært positivt. Samtidig er det nylig gjennomført et landsomfattende tilsyn av helseforetakenes somatiske akuttmottak og deres identifisering og behandling av pasienter med sepsis, i regi av Helsetilsynet. Undersøkelsen pågår enda, men foreløpig rapport viser svikt i alle helseforetak. Et gjennomgående funn er at det kan ta uforsvarlig lang tid før kritisk syke pasienter med sepsis får antibiotikabehandling. Forsinket vurdering av lege som følge av samtidighetskonflikter, og manglende systematisk observasjon av symptomer, pekes på som mulige årsaker.

Manglende kunnskap om sepsis representerer en risiko for pasientsikkerheten, og det er behov for mer forskning på området. Jeg er derfor glad for at norske fagmiljøer engasjerer seg og er i front når det gjelder sepsisforskning. Fra myndighetenes side er det innført flere tiltak for å bidra til forebygging av sepsis. Tidlig oppdagelse av sepsis ett av 16 innsatsområder i Pasientsikkerhetsprogrammet. På grunnlag av erfaringene fra pilotprosjekter i en rekke akuttmottak og sengeposter er tiltakspakken for sepsis justert underveis. Forhåpentligvis vil dette tiltaket bidra til at andel sykehusinfeksjoner totalt skal være mindre enn 3,5 pst., slik jeg ber de regionale helseforetakene om i Oppdragsdokument for 2018.

Vi har i dag flere registre som gir kunnskap om forekomst og behandling av sepsis. Alle tilfeller av sepsis i norske sykehus registreres i Norsk Pasientregister (NPR). Registeret inneholder informasjon om alle sykehusopphold i Norge, inkludert pasientdata, tidspunkt for inn- og utskrivning, status ved innleggelse, og diagnose i henhold til ICD-10. NPR er et viktig verktøy for å øke kunnskapen om sepsis, og brukes som datakilde i en rekke norske og internasjonale forskningsstudier.

Helsedirektoratet bruker data fra NPR tett i oppfølging av kodepraksis for sepsis, bl.a. gjennom avregningsutvalget, som foretar analyser og gir råd knyttet til utbetalingsgrunnlaget for innsatsstyrt finansiering. Utvalgets arbeid bidrar til at utbetalingene skjer i tråd med intensjonene bak den aktivitetsbaserte finansieringsordningen. Utvalget har behandlet koding av sepsis i de siste fire årsrapportene. Analysene har avdekket en del feilkoding av sepsis, men rapport for 2016 viser at kodepraksis er bedret ved de fleste enhetene.

I tillegg til registrering i NPR er samtlige norske sykehus, sykehjem og dagkirurgiske klinikker pålagt å delta i de nasjonale prevalensundersøkelsene av helsetjenesteassosierte infeksjoner og antibiotikabruk, jf. Forskrift om Norsk overvåkingssystem for antibiotikabruk og helsetjenesteassosierte infeksjoner (NOIS-registerforskriften). Formålet er å forebygge helsetjenesteassosierte infeksjoner for å unngå pasienters lidelse og behandling med antibiotika. Dette gir samtidig viktig informasjon om forekomst, identifiserte risikofaktorer og kunnskap om forebyggende tiltak når det gjelder sepsis. NOIS-registrene forvaltes av Folkehelseinstituttet.

Medisinske kvalitetsregistre er et viktig verktøy for forbedrings- og utviklingsarbeid i helsetjenesten. De regionale helseforetakene fikk i 2018 i oppdrag å legge til rette for at nasjonale medisinske kvalitetsregistre utvikles på områder med behov for kunnskap innenfor rammen

av det etablerte systemet. Jeg er kjent med at det i dette arbeidet foreligger et forslag om etablering av et nasjonalt kvalitetsregister for sepsis fra Norsk forening for infeksjonsmedisin.

Det er Helsedirektoratet som har ansvar for å beslutte etablering av nasjonale kvalitetsregistre, mens det er helseforetakene som står for etablering, drift og finansier-

ing. Krav og kriterier samt fremgangsmåte for opprettelse av nasjonale medisinske kvalitetsregistre er beskrevet i veilederen Oppretting og drift av nasjonale medisinske kvalitetsregistre. Veilederen slår fast at søknad om etablering av nasjonalt kvalitetsregister skal fremmes fra det aktuelle helseforetaket, etter en prosess som involverer de fire regionale helseforetakene.

SPØRSMÅL NR. 2381

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Petter Eide

Besvart 5. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«SV har, gjennom mediene, støttegrupper, menigheter o.l. blitt kjent med flere hendelser hvor returnerte asylsøkere til hjemlandet skal ha blitt utsatt for forfølgelse ved retur.

Hvordan følger Regjeringen opp bekymringsmeldinger om at asylsøkere har blitt utsatt for alvorlige reaksjoner ved retur, og hvilke rutiner skal Politiets Utlendingsenhet følge når asylsøkere som returneres blir avvist på grensen?»

BEGRUNNELSE:

Ett eksempel er saken til den afghanske familien som «Norge i dag» skrev om den 01.05.18. I følge politiets utreiserapport av 18.04.18 utøvde far vold mot mor på flyplassen i Kabul, og afghansk politi måtte gripe inn for å forhindre ytterligere vold mot mor. I utreiserapporten fremkommer det at far fikk tillatelse av afghanske myndigheter til å reise inn i Afghanistan, men ikke mor og barna.

Norsk politi tok mor og barn med tilbake til Dubai, der de tidligere hadde mellomlandet, for deretter å tvangsreturnere dem til Kabul på nytt to dager etterpå.

I et svar av 09.05.18 på skriftlig spørsmål, uttaler Statsråden:

«Dersom afghanske myndigheter ikke aksepterer innreise ved overlevering, er PUs praksis at personen tas med tilbake til Norge.»

I denne saken synes praksis ikke blitt fulgt.

Særskilt bekymringsfullt blir det når konsekvensen er at familien ble separert. Norske myndigheter anser at enslige kvinner fra Afghanistan har et beskyttelsesbehov, jamfør UDIs praksisnotat. Videre ble mor utsatt for mishandling av ektefellen mens norsk politi var vitner til

volden. Likevel valgte politiet å returnere til Afghanistan med kvinnen og barna uten at det ble gjort en ny vurdering av kvinnens og barnas beskyttelsesbehov.

Det har i etterkant av returen fremkommet at kvinnen og barna har måttet flykte videre til Iran, og nå befinner seg på flukt i Iran. Flere av kvinnens støttespillere i Norge har engasjert seg og menigheten kvinnen tilhørte i Norge frykter for kvinnens liv og har kontaktet både utlendingsmyndighetene i Norge og ambassaden i Iran uten at det foreløpig er kjent om det har blitt foretatt noen undersøkelser fra utlendingsforvaltningen side. NOAS har den 25.09.18 anmodet UNE om å undersøke saken og bistå kvinnen og barna.

Svar:

Norske myndigheter foretar ikke monitorering av tidligere asylsøkere etter at de har returnert til sitt hjemland. Forsvarligheten av alle sider av en retur skal vurderes i forbindelse med avgjørelsen av asylsaken i Norge. Våre internasjonale forpliktelser pålegger oss ikke å ha noen etterfølgende kontroll med reintegreringsfasen etter retur. EUs returdirektiv pålegger Norge å ha et system for effektiv kontroll av tvangsreturer, men dette gjelder bare selve uttransportfasen og ikke hvordan det går med den returnerte etter ankomst til hjemlandet. Jeg har full tillit til at både UDI og UNE gjør gode vurderinger av om retur vil være forsvarlig når de behandler asylsaken eller senere omgjøringsanmodninger over tidligere avslag

I de få tilfellene der det anføres at asylsøkeren skal ha opplevd reaksjoner etter retur til hjemlandet, blir dette fulgt opp av utlendingsmyndighetene og aktuelle undersøkelser iverksettes.

For at en uttransport skal kunne finne sted, må mottakerlandet som hovedregel akseptere returen i forkant. Dersom mottakerlandet avviser personen ved innreise,

til tross for at de tidligere har kommunisert til politiet at de vil akseptere vedkommende, vil politiet anmode landet om å allikevel ta ham eller henne imot. Politiet tar politioperative avgjørelser underveis, og arbeider gjerne i samråd med mottakerlands myndigheter. Dersom situas-

jonen ikke løser seg, er det mest nærliggende å ta med personen tilbake til Norge. I enkelte tilfeller kan imidlertid politiets dialog med mottakerlandets myndigheter føre frem, slik at vedkommende allikevel aksepteres.

SPØRSMÅL NR. 2382

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 5. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkjel Wara

Spørsmål:

«31. mai kritiserte Sivilombudsmannen for andre gang Utlendingsnemnda (UNE) for feil anvendelse av regelverket om familiegjenforening for flyktninger. UNE vil ikke rette seg etter Sivilombudsmannens klare fortolkning av regelverket. Sivilombudsmannen er oppnevnt av Stortinget for å ivareta den enkeltes rettigheter i møte med forvaltningen.

Mener statsministeren at det under denne regjeringen er fritt opp til forvaltningen å ignorere Sivilombudsmannens klare lovfortolkning?»

BEGRUNNELSE:

I denne saken dreier det seg også om et begrenset antall saker i og med at lovverket er endret for saker som kommer til behandling nå i ettertid, men det fritar ikke forvaltningen fra å behandle de angjeldende sakene etter korrekt regelverk som gjaldt på tidspunktet.

Svar:

Det vises til spørsmål fra representanten Karin Andersen til statsministeren som hun har bedt meg svare på.

Det klare utgangspunktet er at forvaltningen følger Sivilombudsmannens uttalelser. Dette er forutsatt av Stortinget og fremgår av forarbeidene til lov om Stortingets ombudsmann for forvaltningen, og det kommer også til uttrykk gjennom praksis.

Sivilombudsmannens uttalelse av 31. mai 2018 (sak 2017/1642) gjaldt Utlendingsnemndas (UNE) praktisering av den såkalte ettårsfristen i saker om familiegjenforening med flyktninger. Sivilombudsmannen mente UNEs avslag på søknad om familiegjenforening bygget på uriktig forståelse av når ettårsfristen ble avbrutt, jf. utlendingsforskriften § 10-8 femte ledd, slik bestemmelsen lød frem til 1. august 2017, og UNE ble bedt om å vurdere den aktuelle saken på nytt. UNE besluttet så at saken skulle behandles i stornemnd. Stornemndas flertall uttalte at ombudsmannens uttalelser åpenbart må tillegges stor vekt ettersom forvaltningen som hovedregel forutsettes å følge ombudsmannens uttalelser, men de konkluderte med at hensynet til at ombudsmannens uttalelser i alminnelighet skal følges, i denne saken måtte vike for «hensynet til at UNE skal gjennomføre det som er bestemt gjennom lov og forskrift». En nærmere redegjørelse for saken og et sammendrag av vedtaket er tilgjengelig på UNEs nettsider: <https://www.une.no/kildesamling/stornemndavgjorelser/stornemnd---ettarsfristen-i-familieinnvandringsaker/>

At det finnes eksempler på at forvaltningen unntaksvis kommer til at andre rettskilder tillegges større vekt enn uttalelser fra Sivilombudsmannen, betyr ikke at «det er fritt opp til forvaltningen å ignorere Sivilombudsmannens klare lovfortolkning», som representanten Andersen gir uttrykk for i sitt spørsmål. Det klare utgangspunktet

er som nevnt at Sivilombudsmannens uttalelser følges av forvaltningen. Dette gjelder også for UNE.

Jeg vil minne om at UNE er et uavhengig forvaltningssorgan. Stortinget har bestemt at verken statsråden eller departementet skal kunne instruere UNE om lovtolkning eller skjønnsutøvelse, jf. utlendingsloven § 76 annet ledd.

Avslutningsvis vil jeg bemerke at Justis- og beredskapsdepartementet har endret den aktuelle bestemmelsen i utlendingsforskriften, slik at tidsfristene for søknad om familiegjenforening er tydeliggjort for fremtidige saker.

SPØRSMÅL NR. 2383

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Tuva Moflag

Besvart 5. oktober 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en oversikt over finansieringen av pasient- og brukerombudene i Norge, fordelt på det enkelte lokale ombud, de siste 10 årene?»

Svar:

I forbindelse med at helseforetaksreformen ble innført fra 1.1.2002, ble ansvaret for Pasient- og brukerombudet (den gang Pasientombudet) flyttet over til staten. Det ble samtidig besluttet at Helsedirektoratet (den gang Sosial- og helsedirektoratet) skulle administrere ordningen.

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Helsedirektoratet om en oversikt over finansieringen av pasient- og brukerombudene de siste 10 årene. Oversikten under viser regnskap fordelt på de lokale ombudene, slik representant Moflag etterspør.

Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus administreres av Oslo kommune etter avtale med Helse- og omsorgsdepartementet, og finansieres delvis av Oslo kommune og

delvis av staten. Helsedirektoratets tall viser den statlige finansieringen, og direktoratet har ikke tall som viser hvor stort bidrag som kommer fra Oslo kommune.

Helsedirektoratet opplyser at det er gjort noen tekniske budsjettendringer i perioden. Det er også gjort noen organisatoriske endringer:

- I 2009 ble ordningen utvidet til å omfatte kommunale helse- og omsorgstjenester i tillegg til spesialisthelsetjenesten.
- “POBO Oslo og Akershus” før 2015 er POBO Akerhus. POBO Oslo og Akershus ble slått sammen med virkningstidspunkt 1.1.2015.
- POBO Aust- og Vest-Agder ble slått sammen til POBO Agder med virkningstidspunkt 1.1.2017.
- POBO Sør- og Nord-Trøndelag ble slått sammen til POBO Trøndelag med virkningstidspunkt 1.1.2018

Helsedirektoratet belastes for enkelte felleskostnader som ikke framkommer av tabellen over.

	Regnskap 2009	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018 (HiA)
POBO Agder									5 982 282	4 486 126
POBO Akershus	2 408 355	2 136 653	2 934 698	2 909 615	2 905 853	2 867 392	312 635			
POBO Aust-Agder	1 484 203	1 728 952	2 018 208	2 106 138	2 392 054	2 257 850	2 295 506	2 241 609	-	
POBO Buskerud	1 869 157	2 286 652	2 436 717	2 648 316	3 138 647	3 158 698	3 535 504	3 488 399	3 959 640	3 095 061
POBO Finnmark	1 616 960	2 296 772	1 893 779	1 903 828	2 084 321	2 214 477	2 085 335	1 942 663	2 288 893	1 718 618
POBO Hedmark og Oppland	2 922 075	4 126 760	4 335 553	4 312 598	4 831 974	5 074 558	5 313 871	4 792 026	5 111 108	3 824 653
POBO Hordaland	2 913 400	3 557 995	3 832 294	3 912 050	3 857 561	4 075 210	4 015 751	3 952 582	4 614 132	3 518 343
POBO Trøndelag									-	3 692 152
POBO Møre og Romsdal	1 642 107	2 309 911	2 534 364	2 696 570	3 006 432	2 983 844	3 091 151	2 917 143	3 238 121	2 435 637
POBO Nordland	2 071 833	2 829 453	2 575 795	3 213 155	3 333 445	3 327 251	3 104 287	3 232 961	3 814 285	2 796 986
POBO Nord-Trøndelag	1 416 357	1 892 180	1 982 989	2 066 028	2 085 734	2 187 606	2 095 550	1 753 096	2 179 272	64 493
POBO Oslo og Akershus	3 250 000	4 550 000	4 696 000	4 737 300	4 890 298	4 956 000	8 497 750	8 497 750	8 895 750	5 930 500
POBO Rogaland	2 248 738	3 197 005	3 254 168	3 269 151	3 353 311	3 626 604	3 546 589	3 476 472	4 072 362	2 690 662
POBO Sogn og Fjordane	1 020 529	1 462 959	1 661 509	1 602 079	1 751 688	1 726 421	1 234 374	1 464 282	1 845 038	1 423 488
POBO Sør-Trøndelag	1 914 612	2 404 482	2 620 804	3 391 554	2 892 751	3 219 694	3 109 949	3 197 166	3 426 761	125 091
POBO Telemark	1 680 947	1 992 254	2 330 877	2 340 431	2 592 293	2 684 556	2 834 079	2 819 217	3 172 447	2 470 609
POBO Troms	1 846 762	2 412 743	2 503 330	2 314 465	2 579 764	2 543 901	2 370 649	2 620 369	2 710 306	2 033 562
POBO Vest-Agder	1 903 952	2 449 798	2 579 412	3 081 402	3 462 475	3 199 878	2 703 305	2 729 496	0	
POBO Vestfold	1 890 221	2 332 963	2 711 721	3 173 350	3 211 098	3 582 156	3 497 875	3 249 549	3 831 095	2 991 942
POBO Østfold	2 001 111	2 757 026	2 744 992	2 850 587	2 587 326	2 569 046	2 834 049	2 595 947	3 042 789	2 255 324

SPØRSMÅL NR. 2384**Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 10. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Synes statsråden det er riktig at passasjerene skal betale full pris på en tjeneste med så store mangler?»

BEGRUNNELSE:

I sitt svar på mitt spørsmål Dokument nr. 15:2317 (2017-2018) sier samferdselsministeren at feilstatistikken viser at det til nå i 2018 har vært 1.686 timer forsinkelser på Østfoldbanen. Forsinkelsene fordeler seg på til sammen 4.366 avvik eller innstillinger av tog.

Svar:

Nei, eg meiner passasjerane bør vente å få levert dei tenesene som dei betaler for. Dersom det ikkje skjer vil NSB

sine transportvilkår gjelde for passasjerane som reiser med NSB Rettigheitane etter transportvilkåra er eit supplement til reglane i forskrift om jernbanepassasjerers rettigheter og forpliktelser av 3. september 2010.

Det følgjer av transportvilkåra for NSB at kundane har krav på prisavslag ved forseinkingar og innstillingar. Dersom ein avgang er meir enn 30 minutt forseinka, får kundane refundert 50% av billettprisen. Det same gjeld dersom toget er innstilt og det er meir enn 30 minutt til neste avgang. For reisande med periodekort er det lage ein nøkkel for rekning av andel. NSB har laga ei svært enkel løysning på heimesida si for å krevje refusjon. Eg oppmodar passasjerane som opplev at dei ikkje får det tilbodet dei kan vente til å krevje refusjon i trå med NSB sine transportvilkår.

SPØRSMÅL NR. 2385**Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Arne Nævra****Besvart 10. oktober 2018 av samferdselsminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Den 21.september kunne Aftenposten melde at det kanskje aldri blir noe av to-etasjers vogner på Østfoldbanen slik det var forespeilet. Mye tyder på at prisen for toget og tilpasninger til perronger på Østfoldbanen blir så høy at Jernbanedirektoratet og Norsk vil takke nei.

Hva vil statsråden bidra med for at den hardt prøvde Østfoldbanen skal få dobbeltdekkere og kan han samtidig bekrefte opplysningene om at Jernbanedirektoratet ikke har gitt mandat til å utrede de mest trafikkerte strekningene?»

Svar:

Betringane i tilbodet på Austlandet som blei gjennomført i 2012/2014 har i mindre grad betra forholda til dei reisande på Østfoldbanen. Det er først når Follobana blir tatt i bruk i 2021 og kapasiteten på Moss stasjon er utvida i 2024 at togtilbodet kan løftas tilsvarande i korridoren sør for Oslo. Sjølv om tilbodet og kapasiteten er nær uendra

har vekst i passasjerar vore stor. Det gjeld særleg dei reisande og lokaltoga nærast Oslo (linje L2/L2X). Dette leiår i periodar til svært fulle tog noko som førar til lange opphald på stasjonar og at toga blir forsinka.

Jernbanedirektoratet tok i 2017 initiativ til å undersøkje om leige av dobbeltdekkertog kunne vere eit mellombels tiltak for å gi betre kapasitet på Østfoldbanen. Tanken var at slike tog kunne setjast inn på rushtidsavgangane mellom Halden og Oslo, og moglegvis få eit noko utvida stoppmønster. Avgrensinga til togavgangar mellom Halden og Oslo blei gjort fordi desse toga har start- og endepunkt på Oslo S, og at dei dermed ikkje forstyrrar togmønsteret gjennom Oslotunnelen der kravet til korte stasjonsopphald er viktig.

I undersøkinga opplyser Jernbanedirektoratet at dei har sett på kva som må endrast i infrastrukturen, kor mykje det vil koste å leige inn tog for ein periode på fem år og kva det vil koste med opplæring på ein ny type tog. Jernbanedirektoratet er no i ferd med å stille saman desse resultata, men har allereie no antyda at kostnadene for eit

slikt mellombels tiltak ser ut til å bli høge. Ein må vente med endeleg vurdering til samanstillinga er klar.

Jernbanedirektoratet har i tillegg, etter oppdrag frå SD og i samråd med NSB og Bane NOR, sett på moglege tiltak for å betre sjølvve togtilbodet på Østfoldbana på kort sikt. Med bakgrunn i direktoratet si tilråding foreslår Samferdselsdepartementet å styrke togtilbodet med fleire avgangar og mindre justeringar av stoppemønster. Tiltaka vil avlaste avgangane med størst etterspurnad på Linje

L2, og gir fleire reisealternativ og lågare reisetid for pendlarar frå Vevelstad. Samtidig aukar reisetida for reisande frå Ski og indre Østfold med om lag 2 minutt. Det opplevast sjølvst sagt som ei ulempe for reisande på Austre linje. Direktoratet og departementet si vurdering er likevel at behovet for snarlege tilbodsforbetringar for den tyngst trafikkerte strekninga på Østfoldbanen er stort, og at tiltaka som blir foreslått i sum vil gi ei styrking av tilbodet til dei reisande.

SPØRSMÅL NR. 2386

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund

Besvart 8. oktober 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Kan statsråden gjere greie for kor mange HV-områdar som leggjast ned i 2018, 2019 og 2020 fordelt på kvart Heimevernsdistrikt?»

HV-distriktas totale oppgaveportefølje, som alliert motak, overvaking og kontroll og styrkevern lagt til grunn for tilpassinga av HV-områda. Eg har full tillit til forsvarssjefens vurderingar når det gjeld tilpassinga av Heimevernet og kva som samla sett gjev det beste forsvaret av Noreg.

Svar:

Stortinget vedtok i samband med handsaminga av langtidsplanen for forsvarssektoren at Heimevernet (HV) skal førast vidare med 11 distrikt, ref. Innst. 62 S (2016–2017). Vidare vart det vedteke i samband med handsaminga av landmaktsutgreiinga at HV skal ha områdestruktur og innsatsstyrker på til saman 40 000 soldatar, ref. Innst. 50 S (2017–2018) til Prop. 2 S (2017–2018).

Når det gjeld HV-område, er dette innanfor forsvarssjefens myndigheit å tilpasse ut frå operative omsyn. Forsvaret opplyser at det i 2018 ikkje er lagt ned nokon HV-område. I 2019 er det planlagt å leggje ned 21 områder. Desse er fordelt på følgande distrikt:

- HV 02 tre område
- HV 08 åtte område
- HV 09 tre område
- HV 11 eit område
- HV 12 seks område

Den komplette operative organisasjonsplanen (KOP) for 2020 er ikkje klar. Det finst derfor ingen planar om å legge ned område i 2020 i dag.

Strukturendringane gjerast for å tilpasse områda til ein styrkestruktur på 40 000 soldatar, og sikre best mogeleg utnytting av styrkane ut frå operative og taktiske omsyn. I tillegg til objektsikring, er blant anna omsyn til

SPØRSMÅL NR. 2387**Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 8. oktober 2018 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Romerikes Blad melder 24. september at narkotikaen fløymer inn i Noreg gjennom postsendingar som går m.a. via Oslo lufthamn Gardermoen. Det vert også meldt at ulike våpen som knivar og “valdsprodukt” vert smugla inn i landet i stor skala. Tala frå Kripos viser ein eksplosiv auke i narkotikasalet over Internett i den sitjande statsråden sin periode (2013-2018).

Kva har statsråden gjort for å få bukt med problemet, meiner ho at ho har gjort nok, og kva vil ho gjere frametter?»

Svar:

Eg vil fyrst peike på at Tolletaten i sin kontroll av den grensekryssande vareførselen prioriterer kampen mot den organiserte og profesjonelle smuglinga høgt. Etaten prioriterer å hindre ulovleg inn- og utførsel av varer som er i strid med forbod eller restriksjonar, ikkje minst i samanheng med brot på regelverk som regulerer helse, miljø og tryggleik. I denne samanhengen arbeider Tolletaten jamt med å forbetre oppgåveløysinga si, men etaten kan ikkje kontrollere alle varer som kryssar grensa. Etaten må gjere sine kontrollar etter risiko- og vesentlegheit, bygde på etterretning og analyse. Sjølv om etaten stoppar mykje av varene som er i strid med forbod eller restriksjonar, kan han ikkje stoppe alt. Skal etaten stoppe alt, vil det krevje heilt andre kontrollregime og ressurstilgangar enn dagens.

Representanten Gjelsvik meiner det har vore ein eksplosiv auke i narkotikasalet over internett i min periode. Eg har sjølv sagt ikkje kunne rå over utviklinga av internett dei siste åra som ein kanal for handel. Det regjeringa og eg har gjort i min periode, er å styrkje Tolletatens grensekontroll monaleg. Tolletaten visar til at det har vore ein jamn auke i sendingar av narkotika og våpen gjennom posten dei siste 10 åra, i takt med at internetthandel har vorte vanleg, og at det i denne samanheng er etablert kanalar for omsetjing av ulovleg og strengt regulerte varer som narkotika og våpen. Dette er ei stor utfordring i mange land, ikkje berre i Noreg. Også Tolletaten har merka seg denne utviklinga og arbeider aktivt med ho. I statsbudsjettet for 2016 styrkte regjeringa Tolletaten gjennom tre satsingsområde: elektronisk nærvær ved alle landevegs grenseovergangar, auka bemanning og styrkt etterretnings- og analysekapasitet. Etaten fekk òg nytt kontrollutstyr, avanserte skannarar og elektroniske snifferar (kan lukte ulovlege stoff). Dette er den største satsinga på

Tolletatens grensekontroll i nyare tid, og eit viktig bidrag i kampen mot problemet som representanten peikar på.

Denne satsinga ser vi no resultata av. I Tolletatens årsrapport for 2017 vart det rapportert at etaten aldri før hadde gjort så mange beslag, og etaten hadde heller aldri gjort så mange beslag av narkotika og våpen som i 2017. Nesten halvparten av narkotikabeslaga i 2017 vart gjort i postsendingar, og mange av desse besto av mindre mengder narkotika og syntetiske narkotiske stoff. Dei fleste beslag av “valdsprodukt” som knivar og slagvåpen, er òg gjorde i postkontroll. Tolletaten har sett inn større ressursar i kontrollen av postsendingar, adresserte til forbrukarar i Noreg. Kontrollnivået til etaten må samstundes verte avvege mot alle andre oppgåver etaten har, basert på risiko og vesentlegheit.

Som nemnd arbeider Tolletaten jamt med å forbetre oppgåveløysinga si. I den samanhengen arbeider etaten med å utvikle ei meir kunnskapsstyrt og målretta kontroll, både gjennom etterretningssenteret sitt og utvikling av systemstønad. Etaten har òg gjort ein teknologisk moglegheitsstudie som har identifisert at det kan vere mogleg å nytte maskinlæring, sensortechnologi og meir automatiserte kontrollprosessar for kontroll av mellom anna postsendingar. Etaten utforskar no desse moglegheitene. Vidare vurderer Tolletaten å gjere årlege referansekontrollar av post for å analysere om trendane endrar seg, og for å vurdere om evna til å avdekkje smugling har vorte betre.

Eg er nøgd med at Tolletaten laupande arbeider med å betre oppgåveløysinga si. Eg er òg nøgd med den store satsinga regjeringa har fått gjennomført. Tolletaten har betre kontroll på vareførselen no enn tidlegare. Likevel vil eg fortsetje arbeidet for ein endå betre tollkontroll. Dette gjer regjeringa mellom anna ved å styrkje etaten med ei løyving til eit prosjekt for mellom anna ny og betre systemstønad til Tolletatens kontrollprosessar. Regjeringa har i Tolletatens budsjett for 2019 sett av 50 mill. kroner til dette prosjektet. Prosjektet vil mellom anna bidra til å gjere Tolletatens kontrollar meir treffsikre og styrkje kampen på Tolletatens område mot kriminalitet, under dette i samband med narkotika og våpen. Prosjektet er planlagt gjennomført i perioden 2019 til 2022 med ei samla kostnadsramme for prosjektet på 520 mill. kroner. Tolletaten reknar med å sjølv kunne dekkje 75 mill. kroner av desse kostnadene med gjeldande løyvningsnivå.

Eg har tillit til at Tolletaten innafor dei ressursane Stortinget tildeler etaten, gjer val og prioriteringar som fører til ein best mogleg kontroll av vareførselen over Noregs grenser.

SPØRSMÅL NR. 2388**Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 3. oktober 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkjel Wara****Spørsmål:**

«Talet på inkassosaker i Noreg veks sterkt. I 2017 var det 8.628.741 saker mot 5.172.610 i 2010, ifylgje Finanstilsynet. Sett i relasjon til innbyggjartalet har Noreg no høvesvis om lag to og tre gonger så mange inkassosaker som Sverige og Finland, ifylgje tal eg har fått sjå.

Meiner statsråden verkeleg at det er tilstrekkeleg å ta seg god tid til å sjå på «noen enkeltspørsmål i tilknytning til inkassoloven» når ein ser slike tal, og er ikkje statsråden uroa for at inkassotala kan verte endå verre no som styringsrenta vert auka?»

GRUNNGJEVING:

I svaret sitt på spørsmål 2338 frå representanten Ole André Myhrvold skriv statsråden at det berre er sett ned ei arbeidsgruppe for å sjå på «noen enkeltspørsmål i tilknytning til inkassoloven». Det vil altså ikkje verte nokon fullstendig gjennomgang av lovverket, slik m.a. Finanstilsynet har teke til orde for. Og det vil ikkje verte laga nokon ny lov, sett ned eit breitt samansett utval eller laga noka NOU.

Eg er bekymra for at statsråden i tilnærminga si til saka ikkje går grundig nok til verks. Det er mange kjelder til uro her, ikkje berre inkassotala i seg sjølv. Bladet Regnskap og økonomi melder i si septemberutgåve til dømes om at talet på utleggsforretningar har aukt frå 220 000 i 2010 til 410 000 i 2017. Samstundes kan renteauke føre til at endå fleire familiar og einskildpersonar får betalingsproblem. Vi taler om svært mange lagnader her, og slike inkassosaker og utleggsforretningar kan vere svært alvorlege for dei det gjeld.

Når ein ser negativ statistikk som viser dobling på få år, og som ligg på eit nivå som er skyhøgt over grannelanda våre, skulle ein vente eit sterkt sakleg engasjement frå sitjande statsråd. I staden får ein eit skrivebordssvar frå statsråden der han ramsar opp formalitetar i staden for å gå inn i den saklege problemstillinga.

Eg ber om at statsråden i svaret sitt på dette spørsmålet gjer greie for korleis han ser på saka og kva han tenkjer å gjere for dei mange tusen som hamnar i uføret som fylgje av inkassoproblematikken. Det formelle rundt rollefordelinga mellom Stortinget og regjeringa er mindre interessant enn alle dei lagnadene som ligg bak denne nedslåande statistikken.

Svar:

Regjeringen deler bekymringen for gjeldsveksten i norsk økonomi og for at et stort antall personer har vanskeligheter med å betjene gjeld.

Inkassoloven gjelder inndrivning av forfalte pengekrav og kommer ikke til anvendelse før gjelden har forfalt. Det er derfor ikke endringer i denne loven som vil være det viktigste bidraget for å begrense gjeldsveksten og vanskeligheter med å betale gjeld innen forfall. I regjeringens arbeid med å begrense gjeldsveksten, og spesielt opptak av gjeld som vanskelig vil kunne betjenes, er det reglene som kommer til anvendelse i forbindelse med inngåelsen av låneavtalene, som står mest sentralt. På Justis- og beredskapsdepartementets område kan jeg særlig nevne arbeidet med proposisjonen om en ny finansavtalelov, som blant annet vil regulere avtaler om kreditt og kausjon. I departementets høringsnotat om en ny finansavtalelov er det blant annet foreslått at kredittytteren skal ha plikt til å avstå fra å yte kreditt dersom kredittvurderingen tilsier at kunden trolig ikke kan oppfylle de økonomiske forpliktelsene etter avtalen. Jeg nevner også at det i 2017 ble vedtatt en ny forskrift om markedsføring av kreditt. Departementet vil dessuten vurdere om det er behov for ytterligere innstramninger i reglene om kredittmarkedsføring. Ytterligere tiltak på området er omtalt i Finansmarkedsmeldingen 2018 (Meld. St. 14 (2017–2018)). Det er der redegjort for utsiktene for finansiell stabilitet, regelverksutviklingen og næringspolitikken på finansmarkedsområdet og arbeidet med å sikre gode og trygge finansielle tjenester til forbrukerne.

Når dette er sagt, er inkassoregelverket selvsagt viktig for skyldnere som ikke har betalt pengekrav innen forfall, og for kreditorer og inkassonæringen. Arbeidsgruppen som skal se på nærmere angitte problemstillinger om inkassoloven, vil få et bredt mandat som omfatter viktige problemstillinger, blant annet organisering av og ansvar for inkassovirksomheten, kompetansekrav til innehavere av personlig inkassobevilling, dekning av kostnader ved utenrettslig inndrivning (herunder maksimalsatsene), klientmiddelbehandling hos inkassoforetak, kravet til god inkassoskikk, adgangen til utkontraktering av arbeidssoppgaver fra inkassoforetak og behandling av personopplysninger. De problemstillingene som Finanstilsynet særlig har vært opptatt av, er omfattet av mandatet. Det viktige i dette arbeidet er hvilke lovendringer som vurderes og foreslås, ikke om endringene vedtas som en del av en ny lov eller som endringer i den gjeldende inkassoloven, eller om det er en arbeidsgruppe eller et utvalg

som står bak forslagene. Arbeidsgruppen vil for øvrig ha eksterne medlemmer og skiller seg slikt sett ikke vesentlig fra et utvalg. En fordel med en arbeidsgruppe er dessuten

at den vil kunne ferdigstille sitt arbeid raskere enn det man normalt vil kunne forvente av et lovutvalg.

SPØRSMÅL NR. 2389

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Siv Mossleth

Besvart 8. oktober 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«I avtalen om regionreformen skaper de arbeidsrettslige problemstillingene uro i berørte virksomheter. Avtale vil innebære store konsekvenser for flere tusen arbeidstakere, eksempelvis i Statens vegvesen, i Kystverket og ved Fylkesmannsembetene.

Hva vil ministeren gjøre for å avklare og sikre de ansattes rettigheter i virksomheter som berøres av regionreformen?»

Svar:

Regionreformen innebærer at oppgaver og ressurser vil bli flyttet fra statlige virksomheter til de nye regionene, og den vil få personalmessige konsekvenser ved at arbeidstakere vil få endret sitt arbeidsforhold og kanskje også lokalisering av arbeidsplassen. Regjeringen er opptatt av ryddige og forutsigbare prosesser, og i tråd med Jeløy-

aerklæringen legger regjeringen stor vekt på at reformen skal gjennomføres i en tett og god dialog med arbeidstakernes organisasjoner.

De forskjellige oppgaveendringene vil være ulike av natur og det er ulike tidsløp. Som statsråd med ansvar for den overordnede arbeidsgiverfunksjonen i staten, legger jeg til grunn at reformen vil skje innenfor gjeldende lov og avtaleverk, og innenfor forutsigbare personalpolitiske rammer. Det er viktig for regjeringen å sikre at flest mulig kan ta del i arbeidslivet, og å forhindre at ansatte skyves ut på passive trygdeordninger i forbindelse med omstilling. Disse føringene er tatt inn i "Intensjonserklæring om omstilling under trygghet", som er vedlegg 3 til hovedtariffavtalene i staten.

Alle departementsområder og statlige virksomheter som vil bli berørt av reformen, vil ha et selvstendig ansvar for å påse at omstillingen blir gjennomført i tråd med lov og avtaleverk.

SPØRSMÅL NR. 2390

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Siv Mossleth

Besvart 3. oktober 2018 av landbruks- og matminister Bård Hoksrud

Spørsmål:

«I svar på skriftlig spørsmål 2238 poengterer ministeren at «Komiteen vil understreke at vi må ha et todelt mål som samtidig sikrer et aktiv jordbruk med mulighet til å utnytte beiteressursene i utmarka til sau og rein.» Ministeren sier han er opptatt av å følge opp vedtak. Et tydelig skritt på veien mot en todelt målsetning er å fjerne teksten som

sier at rovvilt er et hovedmål på fylkesmennenes hjemmesider.

Når vil ministeren sørge for å fjerne byråkratiets rangering av rovvilt som hovedmål på hjemmesidene?»

BEGRUNNELSE:

Følgende beskrivelse av rovvilt som hovedmål står på fylkesmannens hjemmeside:

Bjørn, ulv, gaupe, jerv og kongeørn er rekna som rovvilt. Det er eit hovudmål å sikre levedyktige bestandar av dei fire store rovdyrartane og av kongeørn. Samtidig er det eit mål å halde oppe eit aktivt jordbruk for å utnytte beiteressursane for sau og rein i utmark. For å nå dette todelte målet må rovviltbestanden forvaltast, samtidig som jordbruket må tilpassast noko i kjerneområda for rovvilt.

Svar:

Nasjonal rovviltpolitikk er nedfelt gjennom Stortingets behandling av fire stortingsmeldinger fra 1992 til den siste

Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur, samt rovviltforliket i 2011 (Representantforslag 163 S (2010-2011)). Her gis det nærmere føringer for hvordan rovviltforvaltningen skal innrettes for å nå den todelte målsettingen om rovvilt og beitebruk med lavest mulig konfliktnivå.

Jeg kan ikke se at den korte omtalen av rovvilt som refereres i begrunnelsen for spørsmålet, er i strid med Stortingets vedtatte rovviltpolitikk. For øvrig er det Klima- og miljødepartementet som har ansvar for gjennomføring av vedtatt rovviltpolitikk og rovviltforvaltningens kommunikasjon om denne.

SPØRSMÅL NR. 2391

Innlevert 28. september 2018 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 5. oktober 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden bekrefte om problematikken knyttet til kontinuerlige blodsuktermålere og personvern hensyn nå er løst, og vil diabetespasientene få tilbud om det godkjente hjelpemiddelet når anbudet er klart?»

BEGRUNNELSE:

Det digitale hjelpemiddelet Dexcom CGM måler kontinuerlig blodsukkeret til diabetespasienter og er godkjent for bruk i Norge. Kontinuerlig blodsuktermåling er den viktigste forebyggingen for denne pasientgruppen og kan bidra til at man unngår tilleggssykdommer som hjerte- og karsykdom, hjerneslag og blindhet. Det er bra for den enkelte og samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Likevel nøler helseforetakene å ta i bruk denne teknologien grunnet personvern hensyn, da blodsukerverdiene sendes og lagres på nett med dette systemet. Diabetesforbundet støtter ikke denne tolkningen og mener at diabetespasienter må få tilgang på dette viktige hjelpemiddelet.

Svar:

Jeg har innhentet informasjon fra de regionale helseforetakene som opplyser følgende i saken.

Sykehusinnkjøp HF gjennomfører på vegne av helseforetakene to nasjonale anskaffelser av utstyr til diabetesbehandling.

Anskaffelse av insulinpumper og CGM-utstyr (kontinuerlig glukose måling) pågår. Tilbudsfristen var 24. august 2018 og det gjennomføres nå forhandlinger med kvalifiserte tilbydere. Oppstart ny nasjonal avtale er planlagt til 1. desember 2018.

Som følge av vedtak i Beslutningsforum sak 094-2017 og sak 065-2018 vil det senere i høst bli utlyst en konkurranse om alternative glukosemålingssystemer. Det legges til rette for at system som for eksempel Freestyle Libre vil kunne delta. Planlagt oppstart for avtale er 15. januar 2019.

Anskaffelsene inneholder krav til personvern/ og informasjonssikkerhet, basert på en utredning som ble gjennomført våren 2018 og som er lagt til grunn for beslutningen i sak 065-2018. Kravene er basert på gjeldende lovverk og er utformet av fagspesialister i helseforetakene.

Alle leverandører som tildeles avtale må dokumentere at kravene etterleves. Når evaluering av innkomne tilbud er gjennomført, vil vi ha oversikt over hvilke leverandører som kan godtgjøre at de er i stand til å etterleve helseforetakenes krav til personvern.

